

تاریخ روابط

ایران و سوئد

(از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

حسن قشقاوی

اداره کل اسناد و تاریخ دیپلماسی

تاریخ همدان

تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

مرکز اسناد و تاریخ دیپلماسی
تهران - پاییز ۱۳۹۰

فهرست نویسی پیش از انتشار

عنوان و نام پدیدآور: تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷) / [به سفارش] مرکز اسناد و تاریخ دیپلماسی [وزارت امور خارجه].

مشخصات نشر: تهران: وزارت امور خارجه، مرکز چاپ و انتشارات، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۲۸۷ ص: مصور.

شابک: 978-964-361-573-4

بها: ۴۵۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا.

موضوع: ایران - روابط خارجی - سوئد

موضوع: سوئد - روابط خارجی - ایران

موضوع: سوئد

شناسه افزوده: ایران. وزارت امور خارجه. مرکز اسناد و تاریخ دیپلماسی.

شناسه افزوده: ایران. وزارت امور خارجه. مرکز چاپ و انتشارات.

رده بندی کنگره: ۱۳۹ DSR ۱۳۹۰ ت ۲ ۷۵ ص

رده بندی دیویی: ۳۲۷/۵۵۰۴۸۵

شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۱۸۶۹۰

تاریخ روابط ایران و سوئد

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۰

تعداد: ۵۰۰ جلد

صفحه آرای، طراحی، لیتوگرافی، چاپ و صحافی:

مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه

دفتر مرکزی: مینی سیتی، میدان شهید محلاتی، خیابان نخل، خیابان وزارت امور خارجه

تلفن: ۰۲۲۴۷۲۷۳۳-۵، دورنگار: ۰۲۲۴۷۲۷۳۶

فروشگاه مرکزی: میدان انقلاب، اول کارگر شمالی، پاساژ البرز، شماره ۱۱، تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۲۹۰۲۸-۹

فروشگاه شماره ۲: خیابان شهید باهنر، خیابان شهید آقایی

صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۴۷۴۶، تلفن: ۰۲۲۸۰۲۶۶۲

فروشگاه اینترنتی: www.mofa.ir

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱
مدخل؛ بررسی جغرافیای طبیعی، سیاسی و اقتصادی سوئد.....	۳
فصل اول: روابط ایران و سوئد در دوره قاجاریه.....	۱۱
فصل دوم: روابط ایران و سوئد در دوره پهلوی.....	۲۹
فصل سوم: اسناد.....	۹۵
الف: دوره قاجاریه.....	۹۶
ب: دوره پهلوی.....	۱۵۲

پیشگفتار

اینجانب پس از پایان دوره سفارت خود در استکهلم و پس از مشورت با همکاران و پژوهشگران عرصه تاریخ دیپلماسی و روابط بین‌الملل، تصمیم گرفتم با استفاده از یادداشت‌ها و مطالعات خود مطالبی را درخصوص روابط کشورمان با سوئد به رشته تحریر درآورم. این ایده بعدها به صورت کاملتری به خود گرفت و نهایتاً تصمیم گرفتم مجموعه‌ای را در سه بخش تحت عناوین ذیل تهیه نمایم:

۱. تاریخ روابط ایران و سوئد از آغاز تا بهمن ماه ۱۳۵۷
۲. تاریخ روابط جمهوری اسلامی ایران با سوئد از بهمن ماه ۱۳۵۷ تا مهرماه

۱۳۸۳

۳. خاطرات دوران سفارت از مهرماه ۱۳۸۳ تا تیرماه ۱۳۸۷.

کتابی که هم اکنون در اختیار شماست بخش اول از این مجموعه می‌باشد. اسناد بازمانده از گذشته از اصیل‌ترین منابع پژوهشی است که بدون بررسی و تتبع در آنها، ریشه‌یابی رویدادهای تاریخی و بررسی روابط بین‌دولت‌ها امکان‌پذیر نیست. این اوراق که مشحون از شرح وقایع و اطلاعات است، به خوبی بیانگر ضعف‌ها، تلاش‌ها، مشکلات و تصمیم‌گیری‌های حکومت گذشته است. بنابراین تصحیح و انتشار آنها، ضمن آنکه نیازهای اطلاعاتی پژوهشگران را برطرف می‌سازد، دولتمردان کنونی را نیز در سیاست‌گذاری‌های کنونی یاری می‌رساند و اگر به نحوی مطلوب از آنها استفاده شود چراغی خواهد بود فراسوی آینده.

از آنجایی که ایران در گذشته‌ای نه چندان دور با کشور سوئد در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، نظامی و فرهنگی روابط گسترده‌ای برقرار کرد، دولتمردان و

کارگزاران سیاست خارجی دولت‌های گذشته، گزارشها و مراسلاتی در این زمینه رد و بدل کرده‌اند. این امر سبب گردیده است که آرشیو مرکز اسناد و تاریخ دیپلماسی وزارت امور خارجه مشحون از اسناد و مدارکی گردد که بررسی و ارزیابی آنها می‌تواند تصویر روشن‌تری را از تاریخ روابط دو کشور ارائه نماید. اسناد روابط ایران و سوئد منتخبی از مجموعه پرونده‌ها و مدارک متعدد دوره قاجاریه و پهلوی است که امکان شناخت بیشتر روابط دو کشور ایران و سوئد را برای محققان و پژوهشگران فراهم می‌آورد.

هم اکنون اینجانب تهیه بخش‌های دوم و سوم مجموعه را در برنامه خود دارم و امیدوارم بتوانم در آینده‌ای نزدیک این مهم را به سرانجام برسانم. در پایان بر خود لازم می‌دانم از همکاری بی‌دریغ جناب آقای علی اصغر راستینه، رئیس محترم اداره اسناد وزارت متبوع و همکاران ایشان، همچنین جناب آقای دکتر نظراآهاری، مدیرکل اسناد و تاریخ دیپلماسی صمیمانه تقدیر و تشکر نمایم.

حسن قشقاوی

مدخل؛

بررسی جغرافیای طبیعی، سیاسی

و اقتصادی سوئد

سوئد که نیمی از شبه جزیره اسکاندیناوی را تشکیل می‌دهد در نیمکره شمالی - شرقی و در شمال غربی قاره اروپا واقع شده و با ۴۴۹۹۶۴ کیلومتر مربع وسعت بعد از روسیه، فرانسه و اسپانیا چهارمین کشور پهناور قاره اروپا محسوب می‌شود. این کشور از طرف شمال شرقی با فنلاند، از غرب و شمال غربی با نروژ هم مرز است و از سمت شرق به خلیج بوتینا، جنوب شرقی به دریای بالتیک و جنوب غربی به دریای شمال محدود می‌شود. مهمترین رود های این کشور عبارت‌اند از: دالاوان، لژوسنان، کلاراوان، لولیا و تورنالون.^۱

کشور سوئد ۲۴ استان دارد و پایتخت این کشور، شهر استکهلم است که از سال ۱۴۳۶م به این منظور انتخاب شده است. قدمت تاریخی این شهر به نیمه دوم قرن سیزدهم میلادی بازمی‌گردد و یکی از زیباترین پایتخت‌های جهان به شمار می‌آید. شهرهای مهم این کشور عبارتند از: بندر گوتنبرگ، مالمو و اوپسالا.

اولین گروه از ساکنان سوئد مهاجران شمال و مرکز قاره اروپا بودند؛ لذا نژاد فعلی این کشور اروپایی است. تنها اقلیت نژادی موجود در سوئد که تا حدودی زبان و فرهنگ خاص خود را حفظ کرده، قوم سامی یالاپ، مستقر در شمالی‌ترین نقطه کشور و همچنین قوم فین ساکن در مرزهای سوئد و فنلاند می‌باشد.

زبان ملی کشور سوئد، زبان سوئدی است که از شاخه زبان‌های آلمانی شمالی و زیر گروه زبان آلمانی است. این زبان شباهت‌هایی با زبان‌های دانمارکی، نروژی و ایسلندی داشته و از زبان‌های فرانسوی، انگلیسی و فنلاندی نیز لغاتی در آن وارد شده است.

^۱ - نرجه، کامران: کوتاه از کشور ها: پادشاهی سوئد، مجله نامه اتاق بازرگانی، تیر ۱۳۸۶، ش ۴۷۱، ص ۲۳.

پس از میلاد مسیح با درهم ریختن دو قوم بزرگ سوتارها در شمال و کوتارها در جنوب سوئد، اقلیت‌های وایکینگ و نورماند به وجود آمده و در اواسط قرن پنجم برای اولین مرتبه در تاریخ این کشور یک حکومت واحد تشکیل گردید. وایکینگ‌ها در طول دوران حکومت، فعالیت خود را در شهر بیرکا، قدیمی‌ترین شهر سوئد متمرکز ساختند و شروع به برقراری و توسعه روزافزون روابط به ویژه بازرگانی با کشورهای اروپایی نمودند.

در جنگ‌های صلیبی که در قرن ۱۲ و ۱۳ با پیروان مذهب بت‌پرستی که مرکزشان در لاپلند بود، صورت گرفت، دین مسیحیت در سوئد رسمیت یافت و پادشاه وقت بت‌پرستی را منسوخ نمود. در سال ۱۳۶۱م بخش‌هایی از سوئد در جنگ با دانمارک، سوئد و نروژ تحت حکومت پادشاه دانمارک قرار گرفت؛ اتحادیه‌ای به ظاهر مستقل شد ولی آن زیرنظر پادشاه دانمارک عمل می‌کرد. در سال ۱۵۲۰م به علت مخالفت طبقه اشراف سوئد با اتحادیه فوق، پادشاه دانمارک دستور قتل‌عام مخالفان را صادر کرد و این واقعه به حمام خونین استکهلم مشهور شد. پس از آن جنگ‌های سوئد در جنگ‌های متعددی که با لهستان، روسیه و دانمارک داشت همواره شکست خورد. با این حال آن کشور در جنگ‌های شمالی موفق شد نیروهای دانمارک و سپس روسیه و لهستان را شکست داده و سرزمین‌های از دست رفته را دوباره ضمیمه خاک خود نماید. در اوایل قرن نوزدهم ژان باتیست ژول برنادوت، یکی از سرداران دوره انقلاب فرانسه به عنوان ولیعهد سوئد برگزیده شد. وی تغییرات اساسی در سیاست خارجی سوئد به عمل آورده و با پیوستن به کشورهای مخالف ناپلئون وارد جنگ با او شد، این اقدام خسارات بسیار زیادی به آن کشور وارد آورد و این آخرین جنگی بود که سوئد

بدان مبادرت ورزید و پس از آن در هیچ جنگ دیگری شرکت نکرد. در دوران پادشاهی اسکار دوم (۱۸۷۲-۱۹۰۷م) اقدامات گوناگونی از جمله تشکیل پارلمان دو مجلسی، تأسیس مدارس اجباری، تغییرات اجتماعی مبنی بر کاهش نفوذ اشراف و روحانیون صورت گرفت. پارلمان جدید متشکل از دو مجلس یکی شامل نمایندگان اشراف، تجار و مقامات عالی رتبه و دیگر شامل نمایندگان طبقات متوسط و کشاورزان بود. در همین دوران روند صنعتی شدن سوئد آغاز و طبقه جدید کارگران صنعتی به وجود آمد. این امر زمینه‌ساز تأسیس اتحادیه‌های کارگری و احزاب سیاسی شد.^۱

در سال ۱۹۰۵م وحدت سوئد و نروژ که از اوایل قرن هجدهم صورت گرفته بود، خاتمه یافت و هر دو کشور دارای حکومت مستقل شدند. در زمان جنگ جهانی اول گوستاو پنجم ضمن اعلام بی‌طرفی و عدم شرکت در جنگ با تأمین برخی از احتیاجات غذایی کشورهای اروپای غربی به بهبود اوضاع اقتصادی کشور پرداخت. به دنبال استعفای دولت در سال ۱۹۱۷م، یک دولت ائتلافی متشکل از احزاب لیبرال و سوسیالیست تشکیل شد و از این تاریخ حکومت پارلمانی در سوئد برقرار گردید. در سال ۱۹۲۰م اولین دولت سوسیال دموکرات تشکیل شد و هالمار برانتینگ از حزب مذکور به عنوان نخست‌وزیر انتخاب گردید.

سوئد در آغاز جنگ دوم جهانی باز هم سیاست بی‌طرفی را در پیش گرفت. به رغم امضای یک موافقتنامه تجارت جنگی با انگلستان به درخواست فرانسه و انگلستان برای استفاده از خاک این کشور جهت اعزام نیروی نظامی به فنلاند پاسخ منفی داد. با حمله آلمان به نروژ و دانمارک در سال ۱۹۴۰م سوئد مجبور شد

^۱ - خلیلیان، علیرضا، سوئد، تهران، مؤسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه، ۱۳۷۲، صص ۱۰۱-۱۰۲.

خطوط راه‌آهن کشور را برای حمل کالا به نروژ در اختیار آلمان قرار دهد و پس از آن به نیروهای نظامی آلمان اجازه داد از خاک آن کشور به نروژ و فنلاند منتقل شوند. طی جنگ جهانی دوم سوئد مأمنی برای پناهندگان بود. پس از پایان جنگ، حزب سوسیال دموکرات با کسب اکثریت آراء در پارلمان قوی‌ترین حزب حاکم به شمار می‌رفت و تاگ ارلاندر رهبر این حزب از ۱۹۴۶-۱۹۶۹ م به مدت ۲۳ سال نخست‌وزیر بود. در سال ۱۹۶۸ م با تغییراتی که در ساختار حکومتی به وجود آمد اصلاحاتی در قانون اساسی صورت گرفت و سیستم دو مجلسی به سیستم یک مجلسی تغییر یافت. در سپتامبر ۱۹۷۳ م با فوت پادشاه وقت، نوه وی کارل گوستاو شانزدهم به سلطنت رسید.

در حال حاضر ۹۲٪ از مردم سوئد پیرو دین مسیحیت و مذهب پروتستان، شاخه لوتران هستند. ورود مسیحیت به سوئد از اواسط قرن نهم میلادی آغاز گردید. یک راهب بندیکت فرانسوی اولین فردی بود که در سال ۸۲۹ م مسیحیت را به این سرزمین آورد. برخی از فرقه‌های بانفوذ مسیحیت در سوئد عبارتند از: پیروان مذهب کاتولیک، پیروان مذهب ارتدوکس، هیئت میثاق کلیسا، جنبش پنت کاستال، هیئت اوانجلیک و اتحادیه پاپ تیست.

سوئد از لحاظ موقعیت سوق الجیشی، همسایگی با شوروی سابق (از طریق دریا) و قرار داشتن در حد فاصل کشورهای عضو پیمان نظامی ناتو و ورشو از اهمیت خاصی در مسائل امنیتی منطقه شمال اروپا و دریای بالتیک برخوردار بوده است. این کشور از یک سو با تهدیدات بالقوه شوروی مواجه بود و از سوی دیگر در تلاش بود تا در قطب‌های سیاسی قرار بگیرد. اما در تقسیمات سیاسی جزء کشورهای بلوک غرب محسوب می‌شد.

علاوه بر این سوئد دارای تجارب گرانقیمتی از دوران جنگ‌های ناپلئون و مشکلات ناشی از جنگ‌های اول و دوم جهانی بود، لذا سیاست‌گزاران این کشور خط مشی بی‌طرفی فعال در جهت محافظت از منافع ملی را اعمال و کشور را از کشمکش‌های قدرت‌های بزرگ مصون نگاه داشتند.

تا اواخر قرن نوزدهم میلادی، اقتصاد سوئد صرفاً بر صادرات مواد اولیه و صنایع کوچک مرتبط با سنگ آهن استوار بود، لیکن طی دهه‌های بعد سوئد توانست با بهره‌برداری از منابع طبیعی کشور از وابستگی صرف به مواد خام رها شده و به صنایع پیشرفته‌ای دست یابد.

سیستم اقتصادی سوئد از یک سیستم مختلط دولتی و خصوصی تشکیل شده است. سوئد با عدم شرکت در دو جنگ جهانی از یکسو بخش‌های صنعتی خود را از هرگونه آسیب مصون نگه داشته و از سوی دیگر با شرکت در بازسازی کشورهای جنگ‌زده در جهت رشد اقتصادی خود بهره‌برداری فراوان نمود.^۱

واحد پول کشور سوئد کرونا است و درآمد سرانه ملی آن معادل ۳ هزار و ۶۰۰ دلار می‌باشد. نرخ تورم آن نیز ۱/۴ درصد است.^۲

سنگ بنای صنعتی شدن سوئد در سال‌های بعد از جنگ جهانی دوم پی‌ریزی شد. برخی از کشورهای دخیل در جنگ به واردات سوئد وابسته شدند و همین عامل این کشور را از لحاظ اقتصادی وارد مرحله‌ی جدیدی از پروسه‌ی صنعتی شدن نمود. روند روزافزون تولیدات صنعتی در سوئد طی دهه‌های ۵۰ و ۶۰ میلادی بیانگر رشد زیاد در این بخش بود. در اوایل دهه ۷۰ دولت وقت جهت رفع

^۱ - همان، صص ۱۰۲

^۲ - ترجمه: کوتاه از کشورها: پادشاهی سوئد، همان، ص ۳۳.

مشکلات اقتصادی کاهش مالیات بر ارزش افزوده، دریافت وام از خارج، اعطای سوبسید و سرمایه‌گذاری در برخی از صنایع را در نظر گرفت که منجر به افزایش قیمت محصولات صادراتی و تضعیف قدرت رقابت شرکت‌های داخلی در مقابل شرکت‌های دیگر کشورها و افزایش کسری حساب جاری گردید.

اثرات حاصله از بحران اقتصادی جهانی (۱۹۷۳-۷۴م) و تحولات بازار جهانی نفت، اقتصاد سوئد را دگرگون ساخت. گسترش فعالیت‌های صنعتی و افزایش سوددهی شرکت‌ها منجر به افزایش هزینه‌های دستمزد و قیمت‌های نسبی گردید، در حالی که هزینه دستمزد و میزان تولید در کشورهای رقیب ثابت ماند و همین امر باعث شد شرکت‌های سوئدی در اثر کاهش مزیت رقابتی کالاهای تولیدی، جای خود را در بازارهای بین‌المللی از دست بدهند. برنامه اقتصادی دولت سوئد در سال ۱۹۷۶م مبنی بر لزوم به کارگیری ظرفیت کامل واحدهای صنعتی، افزایش میزان صادرات و ایجاد توازن در پرداخت‌های خارجی بود. گرچه سیاست‌های اقتصادی دولت ائتلافی غیرسوسیالیست در این سال بهبود رقابتی شرکت‌های صنعتی و افزایش نسبی تولیدات صنعتی را به دنبال داشت، اما شرایط بد اقتصادی و بحران نفتی ۱۹۷۹م روند بهبود نسبی را متوقف و علاوه بر مشکلات قبلی معضلات دیگری از قبیل افزایش بیکاری و تقلیل قدرت خرید عمومی را به وجود آورد.^۱

امروزه صنایع مهندسی و صنایع چوب و کاغذ نقش مهمی در اقتصاد این کشور ایفا می‌کند. علاوه بر صنایع، کشاورزی نیز بخش مهمی از اقتصاد این کشور را تشکیل می‌دهد.

^۱ - خلیلیان، همان، صص ۶۶-۶۷

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

تاریخ و تمدن ایران

فصل اول

روابط ایران و سوئد در دوره قاجاریه

الف: روابط سیاسی

سابقه شکل‌گیری روابط سیاسی میان ایران و سوئد در دوره قاجاریه به سال ۱۲۷۵ ق و دوره ناصرالدین شاه بازمی‌گردد. در این زمان سفیر ایران در روسیه در کشورهای اسکاندیناوی اکر دیته* شد.

به دنبال برقراری روابط سیاسی بین دو کشور، ناصرالدین شاه قاجار در سفر سوم خود به اروپا در ۲۳ رمضان ۱۳۰۶ ق / ۱۸۸۸ م در محل اقامت خود در شهر پترزبورگ روسیه، سفیران بیست کشور را به حضور پذیرفت. سفیر سوئد که به گفته ناصرالدین شاه، مسیو دو پوربتال نام داشت از جمله این سفیران بود. ناصرالدین شاه در خاطرات خود به این دیدارها اشاره می‌کند و می‌نویسد:

«... بعد سفرای دول خارجه آمدند حضور، ابتدا آنهایی که سفیر کبیر بودند تک تک در اتاق خلوت به حضور آمدند و رفتند بعد هم تمام سفرا در اتاقی جمع شده آنها را دیدیم.»^۱

ناصرالدین شاه در ادامه سفر سوم خود به اروپا در انگلستان نیز اقامت گزید و سفیران و کارداران سفارت بیست و یک کشور را به حضور پذیرفت. کنت پسی پر، سفیر سوئد در انگلستان نیز از جمله این سفرا بود.^۲

* سفیر اکر دیته به سفیر غیرمقیم گفته می‌شود. معمولاً کشورهایی که روابط گسترده‌ای با یکدیگر ندارند، جهت جلوگیری از گسستن روابط و رسیدگی به کارهای جزئی، از سفیر خود در کشور نزدیک یا همسایه آن کشور می‌خواهند که گاه گاهی به آن کشور سفر کند و به امور رسیدگی نماید (برگرفته از کتاب خاطرات احتشام‌السلطنه، ص ۳۵۷).

^۱ - روزنامه خاطرات ناصرالدین شاه در سفر سوم فرنگستان، به کوشش محمد اسماعیل رضوانی و فاطمه قاضیها، ج ۱، تهران، سازمان اسناد ملی، ۱۳۶۹، ص ۱۴۵.

^۲ - همان، ص ۶۲.

علاوه بر این در پاریس نیز سفیران و مستشاران ۲۶ کشور به حضور شاه ایران بار یافتند که کنت گوستاو لونهپ، مستشار سفارت سوئد در فرانسه نیز جزء این افراد بود.^۱

با برقراری روابط سیاسی و دیدارهای سیاسی بین دو کشور، ناصرالدین شاه پس از بازگشت از سفر اروپا در اواخر سال ۱۸۸۸م / ۱۳۰۵ق حاج محسن خان معین‌الملک، سفیر ایران در استانبول را به عنوان سفیر فوق‌العاده به دربار پادشاه سوئد و نروژ^۲ فرستاد. یک سال بعد اسکار دوم پادشاه سوئد و نروژ در پاسخ به این اقدام ایران، سفیر فوق‌العاده خود را به سوی ایران اعزام نمود. این سفیر که «ترچ» نام داشت به همراه دو عضو سیاسی و یک مترجم به نام «سون هدین» از طریق بندر انزلی وارد ایران شدند.^۳ وی در تهران، نامه پادشاه سوئد را به ناصرالدین شاه تقدیم کرد و خطابه‌ای به زبان فرانسوی ایراد نمود. ناصرالدین شاه نیز به او پاسخ داد و از پادشاه سوئد و نروژ تشکر کرد. «ترچ» پس از گفتگوهای با شاه ایران و قوام‌الدوله، وزیر امور خارجه در مراسم رژه نظامی که در بهجت‌آباد در حضور شاه برپا شد، شرکت نمود و در دیدار دیگری با ناصرالدین شاه نشان درجه اول شیر و خورشید با حمایل از طرف شاه دریافت کرد.^۴ وی پس از ۱۶ روز اقامت در تهران، ایران را به مقصد سوئد ترک نمود.

^۱ - همان، ص ۱۸۴.

^۲ در سال ۱۸۱۵م در کنگره وین تصمیم گرفته شد به پاس خدمات سوئد در برکناری ناپلئون بنپارت، نروژ به سوئد واگذار شود تا سال ۱۹۰۵ نروژ به سوئد وابسته بود.

^۳ - ولایتی، علی‌اکبر، تاریخ روابط خارجی ایران در زمان ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه، تهران، وزارت امور خارجه، ۱۳۷۵، ص ۳۳۵.

^۴ - همان، ص ۳۳۵.

روابط سیاسی دو کشور ایران و سوئد در سال ۱۸۹۶م/ ۱۳۱۳ق وارد مرحله نوینی شد. در ابتدا ارفع‌الدوله، سفیر ایران در روسیه تزاری در دربار سوئد و نروژ اکردیته شد.^۱ از سوی دیگر به دنبال اختلاف بازرگانی بین ایران و ایتالیا، وزارت امور خارجه ایران به دولت ایتالیا پیشنهاد کرد که موضوع مورد اختلاف نزد پادشاه سوئد و نروژ مطرح گردد تا وی در این باره داوری نماید. اختلاف ایجاد شده بر سر مسأله خرید ماهوت توسط مسیو ژوزف کنسونو، تاجر ایتالیایی از یک کارخانه اروپایی جهت متحدالشکل کردن لباس سربازان اتریشی مقیم ایران بود. این بازرگان ایتالیایی متعهد شده بود مقدار معینی ماهوت از یک کارخانه پارچه‌بافی اروپایی مطابق با نمونه مهر شده به تهران حمل نماید. در برابر دولت ایران نیز متعهد گردید علاوه بر قیمت پارچه‌ها مطابق با فاکتور ارائه شده، تمام هزینه‌های بستن بار، حمل از کارخانه مبدأ تا تهران، بیمه و همچنین دوازده درصد قیمت تمام شده را به عنوان حق‌العمل به کنسونو بپردازد.^۲ در شعبان ۱۲۹۷ق مال‌التجاره‌ای متعلق به کنسونو شامل نود و دو صندوق سربسته از اجناس گوناگون و ماهوت سفارشی دولت ایران وارد گمرک بندر انزلی شد. کنسونو با ارائه قرارنامه ماهوت منعقد با دولت ایران به مباشران گمرک انزلی، مدعی شد که به موجب حکم سپهسالار اعظم از دادن حق گمرک معمول معاف است. وی قصد داشت به این بهانه تمام نود و دو صندوق مال‌التجاره خویش را - که فقط تعدادی از آن حاوی ماهوت سفارشی دولت ایران بود - بدون پرداخت حق گمرک معمول (پنج درصد) و بدون بازرسی سرحدی وارد ایران نماید. از آنجا که این امر مورد پذیرش مباشر گمرک انزلی قرار نگرفت،

^۱ - مددی، سوئدی‌ها در ایران، پیشین، ص ۹.

^۲ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۶-۱-۲۸-۱۲۹۶ق.

کنسونو به سفارت روسیه در تهران متوسل شد. سرانجام با میانجی‌گری سفارت روسیه کالاهای کنسونو وارد تهران گردید.

در مرحله‌ای دیگر تاجر ایتالیایی با مراجعه به سفارت روسیه ضمن اعلام خبر آماده تحویل بودن ماهوت‌های سفارشی دولت ایران صورت مطالبات خویش از دولت ایران را که سیصد و هشتاد و سه تومان و دو هزار دینار بود ارائه داد.^۱

مبلغ مورد درخواست بسیار زیاد و باور نکردنی بود و صاحب‌منصبان وزارت خارجه از شنیدن آن متعجب شدند، ولی از آنجا که قرارنامه‌ای معتبر بین تاجر ایتالیایی و دولت ایران امضاء شده بود لذا دولت می‌بایست ماهوت‌ها را دریافت و مخارج آن را پرداخت می‌کرد. سرانجام این مسأله با پرداخت حدود چهل هزار تومان توسط دولت ایران به پایان رسید. اما مسأله سایر مال‌التجاره کنسونو همچنان باقی بود. صندوق‌های وی در انبار اداره گمرک رشت قرار داشت و وی همچنان از پرداخت حق گمرک سرباز می‌زد. این مسأله در چندین مرحله مطرح شد اما راه‌حلی برای آن پیدا نشد تا اینکه دو دولت ایران و ایتالیا بر سر این مسأله به توافق رسیدند که حکمیت پادشاه سوئد و نروژ را در این زمینه بپذیرند. از این‌رو میرزا رضا ارفع‌الدوله، وزیر مختار ایران در پترزبورگ، مأموریت یافت با وزارت خارجه سوئد و نروژ و سفارت این کشور در پترزبورگ به مکاتبه و مذاکره پرداخته و از پادشاه این کشور درخواست کند کسی را از بین معتمدان خود برای رسیدگی به ادعای کنسونو انتخاب و معرفی نماید.^۲

^۱ - آرشیو استاد وزارت امور خارجه، ش س ۴۴-۱۶-۱۲۹۶ ق.

^۲ - آرشیو استاد وزارت امور خارجه، ش س ۱۰۵-۱-۲۹-۱۳۱۴ ق.

این درخواست از سوی پادشاه سوئد و نروژ مورد اجابت قرار گرفت و وی مسیو هرنمارک، مستشار عدلیه دولت سوئد و نروژ را برای رسیدگی به این کار برگزید. مسیو هرنمارک پس از مدت کوتاهی از حکمیت استعفا داد و پادشاه سوئد و نروژ مسیو الیوت را به عنوان حکم جدید معرفی کرد. وزیر مختار ایران در رمضان ۱۳۱۶ ق/ ژانویه ۱۸۹۶م به ملاقات مسیو هرنمارک شتافت و از او درباره علل استعفایش از حکمیت سؤال کرد. وی پس از گفتگوی بسیار، دریافت نماینده دولت ایتالیا از طرف کنسونو به هرنمارک پیشنهاد رشوه نموده اما مسیو هرنمارک از پذیرفتن آن خودداری نموده و در برابر اصرار دولت ایتالیا تصمیم به استعفا گرفته است.

سرانجام مجلس حکمیت در روز هشتم فوریه برگزار شد و در روز ۱۵ فوریه ۱۸۹۹م/ ۱۳۱۶ ق نامه وزارت خارجه سوئد و نروژ دال بر محکومیت کنسونو و پیروزی دولت ایران و عدم تعلق حتی یک شاهی به کنسونو، به میرزا رضاخان ابلاغ گردید.

روزنامه‌های سوئد و نروژ، پترزبورگ، ایران، اسلامبول و غیره خبر پایان کار حکمیت و قطع و فصل کار کنسونو و پیروزی دولت ایران را پس از ۱۶ سال کشمکش به اطلاع عموم رساندند.^۱ روز هجدهم فوریه میرزا رضاخان به دیدار پادشاه و وزیر امور خارجه سوئد و نروژ رفت و مراتب تشکر و امتنان خود و دولت ایران را به اطلاع ایشان رساند. پس از این پیروزی که دولت ایران را از پرداخت بیش از ششصد هزار تومان وجه ادعایی کنسونو معاف و از ادعاها و کشمکش‌های خسته‌کننده خلاص کرده بود، ارفع‌الدوله از دولت درخواست نمود به تمام کسانی

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۲۵/۲ و ۱-۲۵/۱-۳۳-۱۳۱۶ ق.

که به وی در راه رسیدن به این موفقیت کمک نموده بودند، هدایایی اعطا گردد. لذا تصمیم بر این شد که یک عدد تمثال همایونی از جنس مینا و مژین به سنگ‌های برلیان و الماس مرغوب و گرانبها به ولیعهد سوئد و نروژ اهدا شود. حق‌الزحمه مسیو الیوت هم پانزده هزار فرانک [معادل سه هزار تومان] بود که به وی پرداخت شد.^۱

این داوری منصفانه و عادلانه پادشاه سوئد که براساس تحقیقات و مطالعات کافی انجام گرفته بود، بعدها باعث خوشبینی ایرانیان نسبت به سوئدی‌ها به ویژه در استخدام افسران سوئدی برای ژاندارمری و شهربانی در دوره احمدشاه قاجار شد.

در سال ۱۹۰۲م/ ۱۳۱۹ق کشور سوئد و نروژ اقدام به گشایش کنسولگری خود در ایران نمود و هوتوم شیندلر[□] را که اتریشی تبار بود به عنوان سرکنسول سوئد به سوی ایران اعزام کرد.^۲ وی پس از ورود به تهران با مظفرالدین شاه قاجار و وزیر امور خارجه ایران دیدار کرد و سپس به انجام وظایف کنسولی خود پرداخت.^۳ اگرچه با تشکیل سرکنسولگری سوئد و نروژ در ایران روابط سیاسی بین دو کشور گسترش یافت. اما هدف اصلی از تأسیس این نهاد جنبه‌های تجاری و بازرگانی بود.^۴ در این زمان سفارت فرانسه در تهران مسئول رسیدگی به امور سیاسی بین دو کشور ایران و سوئد بود.

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴-۱۴-۳۰-۱۳۲۱ش.

[□] هوتوم شیندلر ۱۶ سال قبل از منصوب شدن به این مقام به عنوان رئیس تشکیلات تلگراف ایران در ایران زندگی کرده بود.

^۲ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۱۶-۹-۱۳۲۱ق.

^۳ - تاریخ روابط خارجی ایران در زمان ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه، پیشین، ص ۴۹۷.

^۴ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۵-۱۱-۴-۱۳۲۳ق.

ب: روابط نظامی

در زمان احمد شاه قاجار، آخرین شاه خاندان قاجاریه، روابط ایران و سوئد وارد مرحله نوین و گسترده‌ای شد. در این مرحله روابط سیاسی و نظامی دو کشور تا حد بالایی گسترش یافت. با توجه به امور امنیتی و انتظامی جامعه ایران که در دوره ناصری مورد توجه قرار گرفته بود، در زمان احمدشاه بیش از پیش موردنظر واقع شد. دولت مرکزی جهت برقراری نظم و امنیت در جامعه تصمیم به استخدام مستشاران خارجی در ادارات نظمی گرفت. در ابتدا کشورهای فرانسه و ایتالیا مورد توجه بودند. اما به دلیل اینکه، آنها نمی‌خواستند در درگیری‌های دو قدرت بزرگ عصر (انگلیس و روسیه) وارد شوند، از قبول این امر خودداری کردند. بدین جهت دولت ایران به سوئد مراجعه نمود و از این کشور مستشار نظامی درخواست کرد. پس از مذاکرات با وزیر مختار سوئد، این دولت با اعزام عده‌ای از مستشاران خود جهت نظم بخشیدن به نظمی به ایران موافقت کرد.^۱ از میان هفتاد نفر افسر سوئدی که داوطلب خدمت در ایران شده بودند، دولت سوئد سه نفر را بدین شرح انتخاب کرد و در جمادی الثانی ۱۳۲۵ ق به وزارت خارجه فرانسه معرفی کرد:

۱. کاپیتان هارولد اوسیان یا المارسن، افسر پیاده که در ۱۸۸۹ م به درجه ستوان دومی و در ۱۸۹۵ م به درجه ستوان یکمی و در ۱۹۰۵ م به سروانی نائل شده بود.

۲. ستوان یکم هوگو اوسکار شلد براند، افسر پیاده گارد سلطنتی سوا که در ۱۹۰۰ م ستوان دوم و در ۱۹۰۳ م ستوان یکم و فارغ‌التحصیل دانشگاه عالی جنگ شده بود.

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴۹-۵-۴۴-۱۳۲۸ ق.

۳. ستوان یکم کارل ژاکوب کارلسن پترسن، افسر توپخانه که در ۱۹۰۳م ستوان دوم و در ۱۹۰۶م ستوان یکم شده بود.^۱

در جمادی‌الاول ۱۳۲۹ق/۲ مه ۱۹۱۱م لایحه ژاندارمری از تصویب مجلس شورای ملی گذشت. این لایحه که شامل ۹ ماده بود به دولت ایران اجازه داد تا ۲۰ نفر صاحب‌منصب سوئدی را برای تشکیلات اداری و تعلیمات نظامی و تأسیسات علمی قشون ایران استخدام نماید. مواد اصلی این لایحه عبارت بودند از: «ماده اول: وزارت جنگ دولت علیه ایران مجاز است برای تشکیلات اداری و تعلیمات نظامی و تأسیسات علمی قشونی بیست نفر صاحب‌منصب سوئدی به موجب مواد هشت‌گانه ذیل استخدام نماید.

ماده دوم: عده صاحب‌منصبانی که از دولت سوئد استخدام می‌شوند چهارده نفر صاحب‌منصب صف و سه نفر صاحب‌منصب اداری برای مدت سه سال خواهد بود. ماده سوم: سه نفر صاحب‌منصب جزو دیگر نیز برای مدت سه سال از دولت سوئد برای معاونت صاحب‌منصبانی که در ماده فوق ذکر شده است و برای تشکیل کادر قشون و تعلیم صاحب‌منصبان جزو افراد تأمین استخدام می‌شوند. ماده چهارم: چهارده نفر صاحب‌منصب صف به طریقه ذیل در نظام تقسیم می‌شوند:

وزارت جنگ	۳ نفر صاحب‌منصب
پیاده نظام	۶ نفر صاحب‌منصب
سواره نظام	۲ نفر صاحب‌منصب
توپخانه	۱ نفر صاحب‌منصب

^۱ - قائم مقامی، جهانگیر، تاریخ ژاندارمری ایران، تهران، اداره روابط عمومی ژاندارمری کشور، بی‌تا، ص ۱۴۰.

مدرسه نظامی ۲ نفر صاحب منصب

ماده پنجم: سه نفر صاحب منصب اداری نیز به طریقه ذیل تقسیم می شوند:

وزارت جنگ ۱ نفر صاحب منصب

پیاده نظام ۱ نفر صاحب منصب

سواره نظام و توپخانه ۱ نفر صاحب منصب

ماده ششم: تقسیم صاحب منصبان جزو به طریقه ذیل خواهد بود:

سواره نظام ۱ نفر صاحب منصب

توپخانه ۱ نفر صاحب منصب

مدرسه نظامی صاحب منصبان جزو ۱ نفر صاحب منصب

ماده هفتم: برای استخدام چهارده نفر صاحب منصب صف و سه نفر صاحب منصبان اداری و سه نفر صاحب منصب جزو مبلغ ۵۸۳۷۳۰ قران اعتبار به وزارت جنگ داده می شود.^۱

در ابتدا ورود این مستشاران با مخالفت روبه رو شد و قاسم خان پور والی سردار همایون که در آن زمان ریاست نظمیه را داشت و عده ای از صاحب منصبان آن با ورود سوئدیان مخالفت کردند و حتی عده ای استعفاي خود را نوشتند. اما عین الدوله، وزیر وقت خواهان انسجام بخشیدن به امور نظمیه شد. بدین ترتیب صاحب منصبان سوئدی پس از آنکه قراردادهای خود را در پاریس با سفیر ایران امضاء کردند عازم ایران شدند و در نوزدهم شعبان ۱۳۲۹ ق به تهران رسیدند و سه روز بعد خود را به گارد فرانسه که دولت متبوع او حمایت افسران سوئدی را تقبل

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش ۳ و ۱ و ۲-۲۳-۲۲-۱۳۲۹ ق.

کرده بود، معرفی نمودند و سپس به وسیله کاردار فرانسه به سفرای روسیه و انگلیس نیز معرفی شدند.

در ایران، به افسران مزبور دو درجه بالاتر اعطاء شد، به این ترتیب، یالمارس با درجه سرهنگی و شولد براند و پترسین با درجه سرگردی به خدمت ژاندارمری ایران وارد شدند و دفتر مرکزی ژاندارمری در ساختمان شمس‌العماره تعیین گردید.^۱

ورود این افسران به ایران مقارن روزهایی بود که شوستر در حال تشکیل ژاندارمری خزانه بود. در این موقع دولت‌مردان ایران به این نتیجه رسیدند که تشکیل یک ارتش منظم در ایران برای مقابله با خارجی‌ها ضرورت ندارد، زیرا این نیرو هر قدر هم قوی باشد در برابر قوای خارجی نمی‌تواند مقاومت کند. بلکه لازم است نیرویی برای حفظ انتظامات داخلی ایران تشکیل گردد و به این جهت در نظر گرفته شد دو نیروی ژاندارمری تأسی شود و این فکر بیشتر به وسیله پیرم تقویت می‌شد. او می‌خواست که ژاندارم پلیس زیرنظر خودش ایفای نقش نماید و برای امنیت داخلی به کار رود. افسران سوئدی هم مربیان این تشکیلات باشند. ژاندارمری دوم هم برای امور مالیه و خزانه‌داری و تحت رهبری شوستر باشد.^۲

سر جارج بارکلی که تشکیل نیروهای اول را به فرماندهی پیرم، موافق مصالح دولت متبوع خود نمی‌یافت در نامه‌ای که به دولت انگلیس نوشت زمینه را برای مخالفت با تشکیل دو ژاندارمری آماده نمود و پنج روز بعد در تلگراف دیگری نوشت: «خزانه‌دار کل خیال می‌کند که تشکیل یک قوه ژاندارمری برای هر

^۱ - قائم مقامی، پیشین، ص ۱۴۰.

^۲ - همان، ص ۱۴۱.

مقصودی مکفی خواهد بود و من هم با عقیده او موافقت دارم. او تصور می‌کند که ژاندارمری خزانه برای هرگونه احتیاجات مناسب خواهد بود.^۱

دولت صمصام‌السلطنه که در هشتم رمضان ۱۳۲۹ ق کابینه دوم خود را به مجلس معرفی نمود، در ماده ششم برنامه خود، طرح پیرم مبنی بر اینکه افسران سوئدی مربی افراد او باشند را رد کرد و پیشنهاد نمود:

«برای استقرار نظم و امنیت مملکت که از مقاصد مهم هر دولتی است، ایجاد یک قوه کافی منظم و همین طور تشکیل قوه ژاندارمری در تحت [ریاست] صاحب‌منصبان سوئدی لازم است. وظیفه دولت است که برای انجام این مقصود هرگونه اقداماتی که لازم است نموده و هر نقشه‌ای را که برای تسریع و تکمیل این اقدامات مفید می‌دانند بایستی به مجلس عرضه دارند تا تصویب گردد.»^۲

واستداهل در یک اقدام فوری ۶۰ تن از صاحب‌منصبان نظمیه را اخراج کرد و پلیس سوار و دسته موزیک را به یالمارسن، ریاست ژاندارمری تحویل داد. کمیسرهای موجود را در یکدیگر ادغام و محافظت از منطقه تجریش و شاهزاده عبدالعظیم را به ژاندارمری واگذار نمود.

سپس دو ساخلو (پادگان) یکی در یوسف‌آباد و دیگری در باغشاه برای این منظور آماده ساخت. ساخلوی اول جهت تعلیم پاسبان‌های جدید و ساخلوی دوم محل آموزش افسران بود. بدین ترتیب به طور همزمان و ظرف مدت شش ماه ششصد نفر نیروی جدید آموزش‌دیده برای نظمیه فراهم شد. ریاست این دو آموزشگاه بر عهده ارفانس قرار داشت. در این دو دوره شش ماهه صاحب‌منصبان

۱- کتاب آبی، به کوشش و ویراستاری احمد بشری، ج ۵، تهران، نشر نو، ۱۳۶۳، ص ۳۰۹.

۲- قائم مقامی، تاریخ ژاندارمری ایران، پیشین، ص ۱۴۲.
pdf.tarikhema.org

سوئدی به کمک مترجم به پاسبان‌ها و افسران ایرانی آموزش دادند. پس از تهیه نیروی جدید، ارفانس به ریاست پلیس، برگدال ریاست تأمینات ویژه و وستداهل ریاست نظمیه منصوب شدند. اندکی بعد بین وستداهل و ارفانس اختلاف افتاد و ارفانس ایران را ترک کرد. وستداهل نیروی جدیدی از سوئد وارد نمود که عبارت بودند از: ارسکون، بیورلینگ، فوگل کلو، مادمورل گار و شوبرگ.

بدین ترتیب نظمیه شکل نوینی به خود گرفت. اداره تأمینات شامل دوازده کمیسری می‌شد که هر یک از آنها حداقل ده نفر مأمور داشت و حوزه استحفاظی‌شان هم مشخص بود. این حوزه‌ها بنابر تقاطع کوچه‌ها و خیابان‌ها پایه‌گذاری شده بودند. افراد متخلف در هر یک از این حوزه‌ها دستگیر و به زندان نظمیه که در آن زمان در زیرزمین اداره نظمیه در میدان سپه واقع بود، منتقل می‌شدند و پس از تنظیم پرونده به دادگستری ارجاع می‌گشتند. این سیستم همچنان تا پایان عصر قاجار ادامه داشت.^۱

دولت ایران نیز در پاسخ به تلاش بی‌وقفه سوئدی‌ها در جهت بهبود وضعیت نظمیه و ژاندارمری ایران به برخی از آنها نشان شیر و خورشید اعطا کرد.^۲ به دنبال گسترش روابط ایران و سوئد، دولت ایران درصدد تأسیس سفارت در استکهلم درآمد. بدین جهت در سال ۱۹۱۹ م / ۱۳۳۸ ق نخستین سفارت ایران در سوئد گشایش یافت و اسدخان اسد بهادر به عنوان وزیر مختار ایران در سوئد انتخاب شد. وی تا آذر ۱۲۹۹ ش / ۱۳۳۹ ق بر این منصب باقی ماند.^۳

^۱- کسری، نیلوفر، «نظمیه در عصر قاجار، سوئدی‌ان و تأمین نظم»، تهران، مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران،

۱۳۸۸/۲/۲۱.

^۲- آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۸-۴۸۶-۱۳۳۱ ق.

^۳- سیاست‌گذاران و رجال سیاسی در روابط خارجی ایران، تهران، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، ۱۳۶۹، ص ۴۴.

با وجود تلاش‌های بی‌وقفه سوئدی‌ها، این گروه به دلیل بی‌اطلاعی از اوضاع ایران و مسائل مربوط به آن با موانع بسیاری روبه‌رو شدند. در زمانی که دولت ایران برای استخدام صاحب‌منصبان ژاندارمری با دولت پادشاهی سوئد مشغول مذاکره بود، دولت سوئد همکاری با ایران را به این شرط پذیرفت که روس و انگلیس در کار تشکیلات نظمیه و ژاندارمری دخالت نکنند. دولت ایران هم این شرط را پذیرفت. اما همین که افسران سوئدی مشغول کار شدند، فهمیدند که منابع مالی ایران به دلیل قرضه‌های دولت ایران از روس و انگلیس در گروانه‌هاست و استقلال عمل در چنین مملکتی امکان ندارد لذا طی قراردادی با انگلیسی‌ها به توافق رسیدند و بدین ترتیب تأمین بودجه ژاندارمری به دست انگلیسی‌ها افتاد و صاحب‌منصبان سوئدی به تدریج به این نکته نیز پی بردند که اصرار انگلستان برای تشکیل نیروی ژاندارمری، ایجاد نیرویی در برابر قزاقخانه است نه تأمین امنیت جنوب ایران.

با مشخص شدن اهداف انگلیسی‌ها، صاحب‌منصبان سوئدی از همکاری با انگلیسی‌ها سرباز زدند و از همین تاریخ کارشکنی انگلیسی‌ها در کار ژاندارمری و سوئدی‌ها آغاز شد.

در این ایام جنگ اول جهانی نیز مزید بر علت شد و ایران بی‌طرف، صحنه رقابت و کشمکش‌های خونین طرفین جنگ گردید. از همان آغاز جنگ، روس و عثمانی در آذربایجان درگیر شدند. انگلیسی‌ها هم بسزودی وارد معرکه شدند. در همین ایام در قزوین بین قزاق‌ها که تحت حمایت و فرماندهی روس‌ها بودند با نیروهای ژاندارمری درگیری‌هایی پیش آمد که آتش دشمنی روس‌ها را شعله‌ور کرد. انگلیسی‌ها هم از این موقعیت استفاده کرده و روس‌ها را علیه ژنرال یالمارسن برانگیختند.

از سوی دیگر به دلیل محبوبیت آلمان‌ها در ایران نفوذ آلمان‌ها در ژاندارمری ایران و در بین افسران ایرانی ژاندارمری رو به توسعه بود و این مسأله برای انگلیسی‌ها عواقب وخیمی را دربرداشت چرا که در بسیاری از مراحل جنگ جهانی ژاندارمری به آلمان‌ها کمک می‌کرد. بدین ترتیب دولت انگلستان از یک سو و دولت روس از سوی دیگر درصدد خاتمه فعالیت ژاندارمری در ایران برآمدند و سعی کردند این نیروی نظامی را متلاشی کنند.^۱ به همین جهت دولت روسیه رسماً از دولت ایران خواست که افسران سوئدی را از ایران اخراج کند. کار به جایی رسید که ژنرال یالمارسن سوئدی از دولت متبوع خود تقاضا کرد که مستشاران نظامی خود را از ایران فرا بخواند. دولت سوئد نیز بسیاری از مستشاران خود را فراخواند. دولت ایران بارها درصدد بازگرداندن آنها برآمد.^۲

با بالا گرفتن اختلافات سرانجام از جمادی‌الاول ۱۳۳۴ ق / ۱۹۱۶ م که سال دوم جنگ بود، در حالی که ژاندارم‌ها در غرب کشور با روس‌ها می‌جنگیدند، صاحب‌منصبان سوئدی از ایران اخراج شدند. با این حال تا پایان دوره قاجار عده‌ای از سوئدی‌ها در ایران باقی ماندند و به خدمت ادامه دادند. چنانکه در سال ۱۳۳۹ ق احمدشاه به برخی از آنها از جمله کاپیتان نیلسن برلین به پاس خدمات وی، نشان شیر و خورشید اعطا کرد. سرانجام بقایای سوئدی‌ها با کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ ش توسط قزاق‌ها به رهبری رضاخان و سید ضیاء طباطبایی و مخالفت رضاخان با حضور آنها در ایران، کشور را ترک کردند.

۱- آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۲۱-۱۶-۲۳-۱۳۳۳ ق.

۲- آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۲۴-۲۳-۲۹-۱۳۳۳ ق.

ج: روابط اقتصادی - فرهنگی

روابط اقتصادی دو کشور ایران و سوئد از زمان ناصرالدین شاه قاجار برقرار گردید. در سال ۱۲۷۴ ق اولین عهدنامه تجاری بین دو کشور منعقد گردید. این عهدنامه شامل شش فصل بود که عبارتند از:

۱. برقراری روابط دوستی صادقانه و اتحاد محکم بین طرفین؛
۲. رفتار با سفیران طرفین، طبق مقررات رفتار با سفیران دولتهای کامله‌الوداد؛
۳. بهره‌مند شدن سیاحان، تجار، پیشه‌وران از رفتار خوب حکام ولایات و وکلای دو کشور و مجاز بودن آنها برای خرید و فروش هرگونه امتعه و اقمشه از راه دریا یا خشکی؛
۴. دریافت وجه گمرکی از کالاهای تجار طرفین براساس میزان دریافتی از اتباع دولتهای کامله‌الوداد؛
۵. تشکیل سرکنسولگری از سوی طرفین در شهرهای یکدیگر و استقرار سفیر در آن؛
۶. تعیین اعتبار عهدنامه به مدت دوازده سال و نوشته شدن آن به زبان فارسی و فرانسه.^۱

عهدنامه مذکور سرآغاز فعالیت‌های اقتصادی بین دو کشور محسوب می‌شد. با وجود انعقاد این عهدنامه روابط اقتصادی بین دو کشور به صورت جدی دنبال نشد. در اواخر دوره قاجار این روابط گسترده شد. سوئد در سال ۱۹۰۱/م ۳۱۹ ق

^۱ - طباطبایی مجد، غلامرضا، معاهدات و قراردادهای تاریخی در دوره قاجاریه، تهران، بنیاد موقوفات دکتر محمود

در بین کشورهای که ایران با آنها مبادلات بازرگانی داشت، در رده یازدهم قرار داشت. در این سال صادرات ایران به سوئد «صفر» و واردات از آن کشور ۲۰۲۱۵۰ قران بود.^۱ از جمله کالاهای صادراتی کشور سوئد می‌توان به کبریت، چراغ‌های پریموس سفری و غیرسفری اشاره کرد.^۲

با استقلال یافتن دولت نروژ از کشور سوئد در سال ۱۳۲۳ق، دولت سوئد در عرصه بین‌المللی اعلام کرد که همچنان به قراردادهایی که با دولت سوئد بسته شده، پایبند است.^۳ بدین ترتیب در روابط تجاری دو کشور ایران و سوئد خدشه‌ای وارد نشد. چنان‌که گسترده‌تر از قبل نیز گردید. بر اساس آماری که از سال ۱۹۱۱م / ۱۳۲۹ق موجود است، در این سال صادرات ایران به سوئد «صفر» و واردات ایران از سوئد نسبت به ده سال قبل کمی افزایش یافت و به مبلغ ۳۱۵۶۴۲ قران رسید.^۴ دو سال بعد در سال ۱۹۱۳م / ۱۳۳۱ق واردات ایران از سوئد افزایش چشمگیری یافت و به ۶۹۰۰۰۰ قران رسید. این افزایش واردات تحت تأثیر حضور افسران سوئدی در ژاندارمری ایران قرار گرفت چرا که با آمدن این افسران به ایران مهمات و مقداری از جنگ افزار مورد نیاز ژاندارمری از سوئد تهیه می‌شد.^۵ از سوی دیگر با توجه به سیاست‌های دولت در جهت گسترش

^۱ - جمالزاده، محمدعلی، گنج شایگان، تهران، نشر سخن، ۱۳۸۴، ص ۱۱.

^۲ - اوضاع اقتصادی ایران در قرن بیستم، ترجمه معصومه جمشیدی و دیگران، تهران، مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر در ایران، ۱۳۷۶، ص ۱۹۳ و راوندی مرتضی، تاریخ اجتماعی ایران در قرن ۱۳، ج ۳، تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۵۹، ص ۹۵.

^۳ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۶-۱۱-۴-۱۳۲۳ق.

^۴ - جمالزاده، گنج شایگان، پیشین، ص ۱۱.

^۵ - مددی، سوئدی‌ها در ایران، پیشین، ص ۲۵.

صادرات خود به عنوان یک کشور بی طرف در زمان جنگ، ایران نیز صادرات اندکی به سوئد داشت که مبلغ آن ۶۰۰۰ قران بود.^۱

سوئدی‌ها در ایران به امور صنعتی نیز توجه می کردند چنان که یکی از افسران سوئدی ژاندارمری به نام فریک پذیرفت بین تهران و قزوین خطوط تلفن را مستقر نماید. وی این طرح را با جدیت آغاز کرد و در اوایل پیشرفت خوبی هم داشت ولی با گسترش دامنه جنگ اول جهانی به ایران و هجوم نیروهای روس و انگلیس و عثمانی به خاک کشور کار فریک هم ناتمام ماند.^۲

علاوه بر روابط اقتصادی که به آن اشاره شد، تماس‌های بین دو کشور ایران و سوئد در دیگر ابعاد فرهنگی و بهداشتی نیز وجود داشت. در سال ۱۲۹۲ق/۱۸۷۶م دولت ایران مسیو هنت برتران، دندانساز سوئدی را جهت آموزش و معالجه امور مرتبط با دندانسازی به مدت ۳ سال به استخدام درآورد و برای وی حقوق یک هزار تومان در سال را در نظر گرفت.^۳ علاوه بر این بین دو کشور همکاری‌های فرهنگی نیز وجود داشت. چنان که با تشکیل کنگره شرقیون در سوئد و نروژ از دولت ایران نیز دعوت به عمل آمد تا نماینده‌ای را به این کنفرانس اعزام نماید.^۴

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴-۵-۱۵۶۱-۱۳۳۳ق.

^۲ - جمالزاده، گنج شایگان، پیشین، ص ۱۸۴.

^۳ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴-۱۷-۱۵-۱۲۹۲ق.

^۴ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۱-۱-۲۰-۱۳۰۶ق.

فصل دوم

روابط ایران و سوئد در دوره پهلوی

الف: روابط سیاسی - نظامی

در سال ۱۳۰۴ شمسی احمد شاه قاجار با زمینه‌سازی‌های رضاخان (سردار سپه) که به نخست‌وزیری رسیده بود، با تصویب مجلس شورای ملی از شاهی برکنار شد و مدتی بعد رضاخان بر تخت شاهی تکیه زد و حکومت پهلوی را تأسیس کرد. رضاشاه که یک فرد نظامی بود، با تکیه بر این گروه، مخالفان خود، جدایی‌طلبان و مدعیان تاج و تخت را سرکوب کرد و به دولت مرکزی که در اواخر دوره قاجار فقط نامی از آن باقی مانده بود، سر و سامان داد. به دنبال ایجاد امنیت و برقراری ثبات در کشور بسیاری از کشورهای بیگانه خواهان برقراری روابط گسترده‌تری با ایران شدند. از جمله این کشورها می‌توان به سوئد اشاره نمود. در این زمان سوئد در ایران سفارتخانه نداشت و سفارت فرانسه در تهران حافظ منافع این کشور در ایران بود. بر همین اساس وزیر مختار فرانسه در تهران در سال ۱۳۰۷ ش / ۱۹۲۸ م در نامه‌ای به وزیر امور خارجه ایران تمایل دولت سوئد را به برقراری روابط موقت با ایران اعلام نمود:

«اینجانب مفتخرم به استحضار برسانم دولت سوئد با کمال میل خواهان انعقاد عهدنامه مودت و قراردادهای کنسولی و بازرگانی و غیره در کوتاهترین فرصت ممکن مذاکرات فعلی، بین سوئد و ایران است. خاطرنشان می‌سازد که شرایط، مانع از انعقاد چنین عهدنامه‌هایی شده است.»^۱

وزیر مختار فرانسه در تهران به نام دولت سوئد اعلامیه‌ای شامل ۳ ماده درباره روابط موقت بین دو کشور صادر نمود. مفاد این اعلامیه عبارتند از:

^۱ - مددی، سوئدی‌ها در ایران، پیشین، صص ۱۰-۱۱.

«۱- از تاریخ ۹ اوت ۱۹۲۸ نمایندگی سیاسی ایران در سوئد می‌تواند تحت شرایط عمل متقابل کامل از امتیازات و مصونیت‌های حقوق مشترک بین‌المللی بهره برد.

نمایندگان کنسولی ایران در سوئد دارای روانامه می‌باشند، می‌توانند تحت شرط عمل متقابل کامل در همان مکان‌هایی که تاکنون اجازه داشتند، ساکن شوند. آنان تحت شرط عمل متقابل کامل، از امتیازات افتخاری و مصونیت‌های شخصی قضایی و مالیاتی حقوق مشترک بین‌المللی بهره می‌برند.

روش مورد توافق نمایندگان سیاسی و کنسولی ایران در سوئد تحت شرط عمل متقابل کامل به هیچ وجه از روش مورد قبول کشورهای کامله‌الوداد پایین‌تر نخواهد بود.

۲- از تاریخ ۹ اوت ۱۹۲۸م، دولت سوئد تحت شرط عمل متقابل کامل، با توابع ایران در سوئد در مورد اقامت و روش کشورهای کامله‌الوداد موافقت خواهد کرد. در زمینه احوال شخصیه، اتباع ایران در سوئد، تحت مقررات قانون محلی خود باقی خواهند ماند. احوال شخصیه شامل موضوعات زیر است:

ازدواج، تنظیم اموال بین زوجین، طلاق، تفکیک اموال، جهیزیه و حق پدری، سلسله‌الوالید، فرزند خواندگی، رشد و بلوغ، سن قانونی، قیمومیت، وکالت، ممنوعیت، حق ارث بدون وصیت، تسویه حساب و تقسیم ارث و مایملک و کلاً تمام مسائل مربوط به حقوق خانواده که شامل وضعیت افراد می‌شود.

۳- دولت سوئد از تاریخ ۹ اوت ۱۹۲۸م تا تاریخ ۱۰ مه ۱۹۲۹م، واردات محصولات طبیعی ایران و محصولات مصنوعی ایران به خاک سوئد را تحت قوانین اصلی گمرکی خود قرار خواهد داد. این دولت با سود حداقل تعرفه محصولات

ایران که برای محصولات مشابه طبیعی و مصنوعی و اصلی کشورهای دیگر نیز قائل شده، موافقت خواهد کرد.^۱

به دنبال درخواست دولت سوئد، روابط دو کشور به صورت موقت آغاز شد و با گسترش آن در سال ۱۳۰۷/۱۹۲۹ ش سفارت سوئد در تهران گشایش یافت و روابط به صورت دائم ادامه یافت. نخستین سفیر سوئد در ایران پس از گشایش سفارتخانه کارل گرهاردسن هایدن اشتام بود که پس از استقرار در ایران در ۲۰ اردیبهشت ۱۳۰۸ ش نخستین عهدنامه اقامت، مودت، بازرگانی و دریانوردی را با دولت پهلوی منعقد نمود.

این عهدنامه که بیشتر جنبه اقتصادی داشت روابط دو کشور را بیش از پیش مستحکمتر ساخت و به دنبال آن در تاریخ ۶ خرداد ۱۳۰۸ ش عهدنامه دیگری با عنوان «عهدنامه مودت» بین دو دولت در تهران به امضا رسید. مواد پنج‌گانه این عهدنامه بر پایه روابط دوستانه و صلح‌آمیز بین دو کشور بنا شده بود. در ماده ۱ و ۲ آن چنین آمده است:

«ماده ۱) بین دولت ایران و سوئد و اتباع مملکتین صلح خلل‌ناپذیر و دوستی صمیمانه برقرار خواهد بود.

ماده ۲) دولتین متعهدتین موافقت می‌نمایند که روابط سیاسی و قونسولی خود را بر طبق اصول و معمول حقوق عمومی بین‌المللی ادامه دهند نسبت به نمایندگان سیاسی و قونسولی هر یک از طرفین متعهدتین در خاک طرف متعهد دیگر مطابق اصول و معمول حقوق عمومی بین‌المللی رفتار خواهد شد. و در هر

^۱ - همان، ص ۱۱.

حال به شرط معامله متقابل، رفتار مزبور نباید مادون معاملهای باشد که نسبت به نمایندگان سیاسی و قونسولی دولت کامله الوداد می‌شود.^۱

به دنبال گشایش سفارت سوئد در ایران، سفارت ایران در سوئد نیز بار دیگر فعال شد و رضاخان ارفع‌الدوله به عنوان سفیر ایران در استکهلم عازم این کشور شد. با توجه به گستردگی روابط دیپلماتیک بین ایران و سوئد و انعقاد قراردادهای سیاسی و بازرگانی جدید ولیعهد سوئد به همراه خانواده‌اش در ۱۶ آبان ۱۳۱۳ ش / ۷ نوامبر ۱۹۳۴ م وارد تهران شدند و مورد استقبال و پذیرایی دولت و ملت ایران قرار گرفتند.^۲

این مسافرت که یک سفر نیمه رسمی محسوب می‌شد از ۱۶ آبان آغاز و تا ۵ آذر به طول انجامید. ولیعهد سوئد پس از بازگشت به کشور خود اعلام نمود که دولت ایران از وی و خانواده‌اش به صورت فوق‌العاده پذیرایی و استقبال کرده است.^۳ البته روابط دو کشور همواره بدین صورت نبود، چنان که در برخی از موارد اختلافاتی نیز بین آنها بروز می‌کرد. به طور مثال در سال ۱۳۱۱ ش روزنامه سوئدی «پست واربرگ» مقاله‌ای را درباره رضاشاه و ایران به چاپ رسانید که باعث ناراحتی و نگرانی دربار پهلوی شد. به دنبال چاپ این مقاله سفیر ایران در استکهلم ضمن دیدار با وزیر مختار سوئد در تهران خواستار مجازات نویسنده شد.^۴

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۴ و ۱۳-۱۷-۱۳۰۸-۱۳ ش.

^۲ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۳۰/۱-۸۸-۴-۱۳-۱۳۱۳ ش.

^۳ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۲۲-۸۸-۴۴-۱۳-۱۳۱۳ ش.

^۴ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۷-۱۸۶-۱۴-۱۳۱۹ ش.

وزارت امور خارجه سوئد کتباً از دولت ایران معذرت‌خواهی کرد و دربار ایران را از این مسأله مطمئن ساخت که موضوع به وجود آمده جنبه سیاسی ندارد و نباید روابط دو کشور را تحت تأثیر قرار دهد.^۱

در دوره پهلوی اول و مخصوصاً در محدوده زمانی ۱۳۰۸ تا ۱۳۲۰ ش / ۱۹۲۹ تا ۱۹۴۱ م، تمایل شخصی رضاشاه در گسترش روابط و استحکام آن با کشورهای چون سوئد، دانمارک و آلمان مؤثر بود. شاید اگر وی به مرور زمان به این کشورها نظر مثبت پیدا نمی‌کرد، سطح روابط ایران با این کشورها و از جمله سوئد به آن اندازه توسعه نمی‌یافت.^۲

با آغاز جنگ دوم جهانی، دولت ایران و سوئد اعلام بی‌طرفی نمودند، ولی متفقین به بهانه حمایت دولت ایران از آلمان در سوم شهریور ۱۳۲۰ ش / ۲۵ اوت ۱۹۴۱ م از شمال و جنوب به ایران حمله کردند. هجده روز پس از حمله نیروهای روس و انگلیس در ۲۱ شهریور ۱۳۲۰ ش / ۱۲ سپتامبر ۱۹۴۱ م سفارتخانه‌های این دو کشور از دولت ایران خواستند تا از سفارت آلمان بخواهد تعدادی از آلمانی‌های مقیم ایران را تا نیمه شب همان روز به نیروهای روس و انگلیس تحویل دهد. در این بین سفارت سوئد در تهران از این ماجرا برکنار نماند. چنان که «قرار شد انگلیسی‌ها ۲۹۲ مرد آلمانی را به اسارت بگیرند و ۲۹ نفر دیگر به شوروی‌ها تحویل داده شوند و در حدود ۱۰۰ نفر مرد بیش از ۴۵ ساله از جمله یهودیان تا ترتیب بعدی تحت مراقبت سفارت سوئد قرار گیرند.»^۳

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۹-۱۸۶-۱۴-۱۳۱۹ ش.

^۲ - مددی، سوئدی‌ها در ایران، پیشین، ص ۲۰.

^۳ - استوارت، ریچارد، در آخرین روزهای رضاشاه، ترجمه عبدالرضا هوشنگ مهدوی و کاوه بیات، تهران، نشر

سفارت آلمان به کم بودن مهلت داده شده اعتراض کرد، ولی دولت ایران به وسیله حمید سیاح، مدیرکل وزارت امور خارجه در نشستی که با حضور کاردار سفارت سوئد تشکیل شده بود برای اروین اتل، سفیر آلمان در تهران پیغام فرستاد. در این پیغام چنین آمده است: «... هرگونه تأخیر بیشتر خطر اشغال فوری تهران به وسیله شوروی و انگلیس را تشدید خواهد نمود و در این صورت آنها خودشان افراد کلنی آلمانی را جمع‌آوری خواهند کرد.»^۱

سفیر آلمان در تهران از کاردار سوئد خواست تا در این ماجرا دخالت نماید و مهلت بیشتری از اشغالگران برای جمع‌آوری آلمانی‌ها بگیرد. «کاردار سوئد با آقایان گرینوی و ایوانوف، مستشاران سفارت انگلیس و شوروی مشورت کرد. آنان پس از مشورت با یکدیگر تصمیم گرفتند حرکت قطارهایی را که قرار بود آن شب حرکت کنند لغو نمایند و به آلمانی‌ها تا ساعت ۵ بامداد روز بعد برای سوار شدن به قطار مهلت بدهند و در غیر این صورت آنها را به زور بیاورند.»^۲

در ساعت ۸ بامداد فقط ۸۰ مورد آلمانی در ایستگاه راه‌آهن آماده تسلیم شدن به نیروهای روس و انگلیس بودند. دولت‌های روس و انگلیس که به دنبال بهانه‌ای جهت اشغال تهران می‌گشتند به رضاشاه اطلاع دادند چون دولت ایران در این امر کوتاهی کرده است، آنان تهران را اشغال و خود نسبت به دستگیری آلمان‌ها اقدام خواهند نمود. به همین جهت نیروهای اشغالگر روس که در قزوین و انگلیس که در ملایر مستقر شده بودند در ۲۴ شهریور ۱۳۲۰ به سوی تهران به حرکت درآمدند.

^۱- همان، ص ۳۳۲.

^۲- مددی، سوئدی‌ها در ایران، پیشین، ص ۲۱.

با ارسال خبر پیشروی اشغالگران، رضاشاه از حکومت استعفا داد و در ۲۵ شهریور تهران به دست نیروهای متجاوز افتاد. رضاشاه توسط انگلیسی‌ها به جزیره موریس در آفریقای جنوبی تبعید شد و پسرش، محمدرضا به سلطنت رسید. با اشغال تهران سفارت آلمان در ایران بسته شد و سفارت سوئد حافظ منافع آلمان در ایران گردید.^۱

پس از پایان یافتن جنگ دوم جهانی، دو کشور ایران و سوئد به توسعه روابط موجود توجه نمودند. در این زمان عبدالحسین مسعود انصاری به عنوان نماینده سیاسی ایران در استکهلم به این شهر اعزام شد و تا سال ۱۳۲۳ ش به این فعالیت مشغول بود. نمایندگان سیاسی بعدی ایران در استکهلم تا سال ۱۳۳۶ ش که نمایندگی‌های سیاسی دو کشور از سفارت به درجه سفارت کبری ارتقاء یافت، عبارت بودند از:

باقر کاظمی (مرداد ۱۳۲۴ تا مرداد ۱۳۲۹ ش)

فضل‌الله نبیل (شهریور ۱۳۲۹ تا آبان ۱۳۳۱ ش)

عباس فروهر (آبان ۱۳۳۱ تا شهریور ۱۳۳۲ ش)

فضل‌الله نبیل (آذر ۱۳۳۲ تا شهریور ۱۳۳۶ ش).^۲

به دنبال ارتقاء نمایندگی‌های سیاسی ایران و سوئد از سفارت به درجه سفارت کبری فضل‌الله نبیل تا آبان ۱۳۳۷ ش به عنوان سفیر ایران در استکهلم به ماموریت خود ادامه داد.

^۱ - استوارت، در آخرین روزهای رضاشاه، پیشین، ص ۳۴۳.

^۲ - سیاست‌گزاران و رجال سیاسی در روابط خارجی ایران، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، پیشین، ص ۴۴.

سرآغاز دوران توسعه روابط سیاسی دو کشور را می‌بایست سفر محمدرضا شاه پهلوی در سال ۱۳۳۹ش به کشور سوئد دانست. این سفر که به دعوت پادشاه سوئد به طور رسمی صورت گرفت، مذاکراتی را در استکهلم در پی داشت که راه را برای توسعه هر چه بیشتر مناسبات و روابط متقابل هموار کرد.^۱

دولت ایران و سوئد در تاریخ ۸ آبان ۱۳۴۷ش به منظور تسهیل مسافرت بین سوئد و ایران مبادله نامه ای در مورد الغای روادید بین دو کشور توسط اردشیر زاهدی وزیر خارجه ایران و نیلسن، اریک، اکبلاد سفیر دولت پادشاهی سوئد در تهران به امضاء رسید. مفاد این تبادل نامه به شرح زیر می باشد:

الف - اتباع سوئد با در دست داشتن گذرنامه معتبر سوئدی مجاز خواهند بود بدون اخذ روادید از نقاط مجاز مرزی وارد خاک ایران شده و تا مدت سه ماه در آن کشور اقامت نمایند.

ب - اتباع ایران با در دست داشتن گذرنامه معتبر ایرانی مجاز خواهند بود بدون اخذ روادید از نقاط مجاز مرزی وارد خاک سوئد شده و تا مدت سه ماه در آن کشور اقامت نمایند.

مدت سه ماهه مذکور از تاریخ ورود باولین مرز یکی از کشورهای نوردیک (شمالی) عضو قرارداد ۱۲ ژوئیه ۱۹۵۷ درباره لغو کنترل گذرنامه در مرزهای داخلی کشورهای نوردیک محاسبه خواهد شد.

توقف‌هایی که در یکی از این کشورها تا شش ماه قبل از ورود بآنا از طریق یک شور غیرشمالی بعمل آمده باشد - جزء مدت سه ماهه مذکور فوق محسوب خواهد گردید.

^۱ - سوئد نظری اجمالی به کشورها، تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۶۹، ص ۳۶۲.

ج - بدیهی است لغو رویداد - اتباع سوئد و ایران را که بترتیب وارد ایران یا سوئد می‌شوند از رعایت قوانین و مقررات لازم‌الاجرا در ایران با سوئد ناظر به ورود و اقامت (موقت یا دائم) و استخدام یا اشتغال بیگانگان معاف نمیدارد - لیکن هر گاه قصد آنها از ورود به ایران یا سوئد اقامت بیش از سه ماه یا استخدام یا اشتغال بکار در مقابل مزد یا بدون مزد باشد ملزم خواهند بود قبلاً از یکی از مأموریت‌های سیاسی یا کنسولی سوئد یا ایران در خارجه اخذ روادید نمایند.

د - مقامات صالحه ایران و سوئد این حق را برای خود محفوظ میدارند که از صدور اجازه ورود و اقامت بکشور مربوطه در مورد کسانی که بنحوی از انحاء عنصری نامطلوب تلقی می‌شوند - خودداری نمایند.

هـ - اتباع ایران که طبق مقررات مقیم سوئد بوده و اتباع سوئد که طبق مقررات مقیم ایران می‌باشند - با در دست داشتن گذرنامه معتبر ملی می‌توانند بدون لزوم اخذ روادید - کشور محل اقامت خود را ترک و به آن مراجعت نمایند.

و - هر یک از دولتین تعهد مینماید که در هر موقع و بدون تشریفات اتباع خود را که وارد قلمرو دولت دیگر شده بقلمرو خود بپذیرد.

ز - این موافقنامه از تاریخ اول دسامبر ۱۹۶۸ بمورد اجرا گذارده خواهد شد هر یک از دولتین می‌تواند بجهات نظم عمومی و یا امنیت ملی اجرای تمام یا قسمتی از مقررات فوق‌الاشعار را موقتاً معلق سازد - تعلیق مذکور بلافاصله از طریق سیاسی بدولت دیگر اعلام خواهد شد.

این موافقت نامه با اعلام کتبی از طرف هر یک دولتین قابل فسخ بوده و یکماه پس از تاریخ اعلام کتبی مذکور منفسخ خواهد بود.

در صورتی که پیشنهاد فوق مورد قبول دولت ایران باشد - دوستدار افتخار دارد پیشنهاد نماید که این یادداشت و جواب آنجناب بمنزله موافقتنامه‌ای بین دو دولت در این زمینه تلقی گردد.^۱

همچنین قرار شد یک هیئت اقتصادی به ریاست پرنس برتیل فرزند پادشاه سوئد برای مذاکره در مورد سرمایه گذاری در ایران و نیز هیئتی از طرف موسسه سوئد لپ و کنت دولامن برای مطالعه در مورد تاسیس کارخانجات صنعتی و امور جنگلداری و صید ماهی و ساختمان بیمارستان و کشتی و تهیه پروتئین و تاسیس شرکتی با سرمایه یکصد ملیون دلار به تهران بیایند.^۲

در سال ۱۳۴۹ ش پرنس برتیل، فرزند پادشاه سوئد به جای پدرش به مدت ۶ روز به ایران سفر کرد.^۳ وی در این سفر از آثار تاریخی اصفهان و شیراز دیدن کرد. در تهران نیز در دو مهمانی که از طرف دربار ایران و سفارت سوئد ترتیب داده شده بود، شرکت نمود و از مدرسه سوئدی‌ها، واقع در خیابان دروس بازدید کرد.^۴

به دنبال سفر پرنس برتیل، پرنس کارل گوستاو، ولیعهد سوئد نیز در سال ۱۳۵۰ ش جهت شرکت در مراسم جشن دو هزار و پانصد ساله به ایران مسافرت نمود.^۵ سپس در سال ۱۳۵۳ ش سون آندرسن، وزیر امور خارجه سوئد به دعوت عباسعلی خلعت‌بری، وزیر امور خارجه، از ایران بازدید کرد. وی در این سفر با

^۱ - روابط خارجی ایران در سال ۱۳۴۷، گزارش سالیانه وزارت امور خارجه، پیشین، صص ۱۲-۱۳

^۲ - همان، ص ۹۲.

^۳ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴۴-۴۲۸-۵۵۵-۱۳۴۵ ش.

^۴ - روابط خارجی ایران در سال ۱۳۴۹، گزارش سالیانه وزارت امور خارجه، تهران، بنگاه مطبوعاتی ایران، ۱۳۵۰، ص ۱۷۹.

^۵ - روابط دولت شاهنشاهی ایران با اروپای غربی، تهران، اداره انتشارات و مدارک، اداره سوم سیاسی، ۱۳۵۵، ص ۴۹.

محمد رضا شاه پهلوی، خلعت‌بری و امیر عباس هویدا نخست وزیر، ملاقات و مذاکراتی در زمینه مسائل مورد علاقه دو کشور انجام داد. طی مذاکرات یاد شده مسائل اقتصادی، امکان توسعه روابط بازرگانی، صنعتی و فنی بین دو کشور مورد بررسی قرار گرفت.^۱

روابط سیاسی دو کشور تا سال ۱۳۵۷ همچنان به صورت محدود برقرار بود. سفرای ایران در سوئد در محدوده زمانی یاد شده عبارت بودند از:

حسین نواب (آبان ۱۳۳۷ تا آذر ۱۳۳۸ ش)

غلامحسین فروهر (آذر ۱۳۳۸ تا آذر ۱۳۴۲ ش)

مرتضی عدل طباطبایی (آذر ۱۳۴۲ تا مرداد ۱۳۴۵ ش)

اکبر دارائی (آبان ۱۳۴۵ تا آذر ۱۳۴۹ ش)

عیسی مالک (آذر ۱۳۴۹ تا آذر ۱۳۵۳ ش)

منوچهر مرزبان (آذر ۱۳۵۳ تا اول انقلاب اسلامی).^۲

به طور کلی در دوره پهلوی دوم روابط سیاسی گسترده‌ای بین دو کشور وجود نداشت. اما همین روابط محدود سیاسی زمینه‌ساز برقراری روابط فرهنگی و اقتصادی گسترده بین دو کشور گردید.

ب: روابط اقتصادی

در پی تصمیم دولت سوئد جهت گشایش سفارت در ایران استقرار کارل گوهاردفن هایدن اشتام به عنوان وزیر مختار آن کشور در تهران مستقر شد. از

^۱ - همان، ص ۵۰.

^۲ - سیاست‌گذاران و رجال سیاسی در روابط خارجی ایران، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، پیشین، صص ۴۴-۴۵.

این زمان مناسبات اقتصادی دو کشور وارد مرحله جدیدی شد. چنان که نخستین عهدنامه بازرگانی ایران و سوئد در دوره پهلوی در ۲۲ ماده در ۲۰ اردیبهشت ۱۳۰۸ ش/۱۰ مه ۱۹۲۹ م با عنوان «عهدنامه اقامت و تجارت و بحرپیمایی بین دولتین ایران و سوئد» در تهران به تصویب میرزا محمدعلی خان فرزین کفیل وزارت خارجه ایران و گرهارد فن هایدن شتام وزیر مختار و ایلچی مخصوص دولت سوئد در ایران رسید.^۱ مفاد این عهدنامه به شرح زیر می باشد:

ماده اول: اتباع هر یک از دولتین متعاهدتین می توانند آزادانه، ب خاک مملکت متعاهد دیگر وارد و از آنجا خارج شده و در آن مسافرت و توقف و اقامت نمایند با این شرط که موافق قوانین و نظامات جاریه در خاک مزبور عمل نمایند. مشارالیه از حمایت دائم قوانین و مصادر امور مملکتی نسبت بخود و اموال و حقوق و منافعشان بهره مند خواهند شد و در تمام مسائل مذکوره در این ماده از رفتاری که مادون رفتار معموله نسبت به اتباع دول کامله الوداد نباشد بهره مند خواهند شد.

واضح است که مقررات مذکوره فوق موجب تحدید حقوق هیچ یک از دولتین متعاهدتین نخواهد شد که در مواقع معینه بموجب حکم قضائی یا از لحاظ امنیت داخلی و خارجی مملکتی و یا انتظامات صحی و اخلاقی از صدور اجازه اقامت اتباع طرف متعاهد دیگر در خاک خود امتناع نمایند.

ماده دوم: اتباع هر یک از دولتین متعاهدتین حق دارند در خاک طرف متعاهد دیگر بهمان شرایطی که برای اتباع دول کامله الوداد مقرر است اموال منقول و غیر منقول تحصیل و تصرف نموده و بوسیله فروش و هدیه یا نقل و

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۵-۱۷-۱۳۱۱ ش.

انتقال و یا از طریق ازدواج و ارثیه و ماترک و یا بوسائل دیگری در آنها تصرف مالکانه بنمایند بعلاوه مشارالیم آزادند اموالی که بطریق مذکوره در مقدمه این ماده بدست آورده‌اند از مملکت خارج نمایند و در موارد مذکوره در فوق هیچگونه مالیات حقوق و عوارض و تحدیداتی زیادتیر یا غیر از آنچه شامل اتباع دول کامله الوداد می‌باشد بانها تعلق نمی‌گیرد.

ماده سوم: اتباع هر یک از دولتین متعاهدتین در خاک مملکت متعاهد دیگر از حیث اشتغال بهر گونه تجارت و صنعتی از همان امتیازات و معافیت‌ها و مساعدتهائی که برای اتباع دول کامله الوداد شناخته شده و یا ملحوظ خواهد گردید بهره‌مند خواهند شد - مشارالیه‌م حق دارند بهمان شرایط و حدودی که برای اتباع دول کامله الوداد مقرر است بهر شغل و حرفه اشتغال ورزند مشروط بر آنکه شغل مزبور منحصرأً باتباع داخله اختصاص نداشته و یا موضوع انحصارات دولتی یا انحصارات اعطائی از طرف دولت نباشد.

ماده چهارم: اتباع هر یک از دولتین متعاهدتین در خاک دولت متعاهد دیگر نسبت بخود و اموال و حقوق و منافعشان و همچنین برای اشتغال بهر قسم تجارت و صنعتی مشمول هیچگونه عوارض و مالیات مستقیم و غیرمستقیم زیادتیر یا غیر از آنچه از اتباع دول کامله الوداد مأخوذ می‌گردد نخواهند بود.

ماده پنجم: اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک مملکت متعاهد دیگر راجع به حفظ و حمایت خود و اموالشان در پیشگاه محاکم و مصادر امور مملکتی از همان رفتاری که نسبت با تبع داخله می‌شود بهره‌مند خواهند شد.

مشارالیه‌م مخصوصاً بدون هیچگونه مانعی بحاکم دسترس داشته می‌تواند در تحت همان شرایطی که برای اتباع داخله مقرر است ترافع نمایند. مسائل

راجعه بوجه الضمانه مخصوص خارجی‌های و ارفاق قضائی مجانی و اوراق قضائی غیرقضائی و استرداد مقصرین باید بموجب قرارداد مخصوص بین دولتین متعاهدتین تنظیم گردد در مسائل مربوطه باحوال شخصیه اتباع دولت سوئد در ایران و اتباع دولت ایران در سوئد تابع قوانین مملکت متبوعه خود هستند.

ماده ششم: منازل و کلیه اموال غیرمنقوله دیگر اتباع هر یک از طرفین متعاهدتین در خاک طرف متعاهد دیگر مورد دخول یا تفتیش واقع نخواهد شد مگر در تحت شرایط و مراسمی که بموجب قوانین و احکام و نظامات برای اتباع داخله مقرر است.

و همین طور نمی‌توان دفاتر و اوراق و محاسباتی که در آنجاست تحت رسیدگی درآورده تفتیش نمود مگر بشرایط و مراسمی که در فوق مذکور شد. ماده هفتم: از اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر نمی‌توان سلب مالکیت نمود یا مشارالیه‌هم و ولو موقت هم باشد از حق استفاده از اموال خودشان محروم داشت مگر به شرائط و در ازای غراماتی که در قوانین برای اتباع داخله پیش‌بینی شده است.

ماده هشتم: اتباع هر یک از دولتین متعاهدتین در خاک مملکت متعاهد دیگر در مواقع صلح یا جنگ از قرضه‌های اجباری و هدایای مالی و همینطور کلیه مالیاتها از هر قسم که باشد و برای احتیاجات جنگی تحمیل شده باشند معاف هستند.

مشارالیه‌هم همینطور از خدمت نظامی شخصی و اجباری و هر مالیات و عوارضی که بجای خدمات مذکوره وضع شده باشد معاف خواهند بود. راجع به صادرات و کلیه تحمیلات نظیر آن که برای احتیاجات قشونی مقرر شده باشد با

مشارالیهم مادون آنچه نسبت به اتباع دول کامله الوداد معمول می‌گردد رفتار نخواهد شد.

ماده نهم: شرکت‌های آنونیم و کلیه شرکت‌های دیگری که منظور آنها تجارت و یا انتفاع باشد از قبیل شرکت‌های تجارتی و صنعتی و مالی و حمل نقل و بیمه که مقرر شرکتی آنها در خاک یکی از طرفین متعاهدین بوده و در آنجا مطابق قوانین مملکتی تاسیس و تابعیت آنها رسماً شناخته شده باشد در خاک طرف متعاهد دیگر نیز شناخته شده و در آنجا حق ترافع قضائی بعنوان مدعی و مدعی علیه خواهند داشت با شرکت‌های مزبوره از هر حیث و مخصوصاً از لحاظ عملیات مربوطه بخود و تحصیل و تصرف اموال منقول و غیر منقول و تصرفات مالکانه در آنها و همچنین راجع بمالیات همان رفتاری خواهد شد که نسبت بشرکت‌های دول کامله الوداد معمول میگردد - و بعلاوه مقررات مواد ۵ و ۸ راجع باتباع دولتین متعاهدتین نسبت بشرکت‌های مذکوره در فوق نیز برسم تشابه معمول و مجری خواهد بود.

ماده دهم: دولتین متعاهدین نسبت به واردات و صادرات مال التجار طرفین هیچ قسم ممنوعیت‌ها یا تحدیداتی که در تحت همان شرایط نسبت بواردات و صادرات مال التجاره متشابه سایر ممالک معمول و مجری نباشد وضع ننموده و برقرار نخواهند گذاشت مع هذا ممنوعیت‌ها یا تحدیدات ذیل در حکم انجراف از اصل معاهده کامله الوداد تلقی خواهد شد.

الف - ممنوعیت‌ها یا تحدیدات برای انتظامات عمومی و امنیت داخلی و خارجی مملکت ب - ممنوعیت‌ها یا تحدیداتی که برای حفظ الصحه عمومی و یا بملاحظه حفاظت حیوانات یا نباتات مفیده در مقابل امراض و حشرات مضره و یا

طفیلی و یا برای جلوگیری از فساد نسل و از بین رفتن جنس نباتات مفیده وضع شده باشد.

ج - ممنوعیت‌ها یا تحدیدات راجع بصادرات اسلحه و ذخائر و مهمات جنگی.

د - ممنوعیت‌ها یا تحدیداتی که شامل محصولات باشد که در تحت احضار دولت بوده یا در تحت انحصار اعطائی از طرف دولت باشد.

ماده یازدهم: ۱- هریک از دولتین متعاهدتین در باب حقوق ورودی و کلیه حقوق و مالیات‌هایی که بهر اسم و رسم در موقع ورود مال التجاره ماخوذ می‌گردد متعهد می‌شود که به محصولات ارضی و صنعتی مملکت متعاهد دیگر همان حقوق گمرکی و کوئیفیسیان و سور تاکس و عوارض ورودی که عموماً بمحصولات متشابه دول کامله الوداد تعلق گرفته یا خواهد گرفت فوراً و بدون شرطی معمول و مجری دارند.

۲- دولتین متعاهدتین متقابلاً معامله دول کامله الوداد را راجع بحقوق خروجی و کلیه حقوق یا مالیات‌هایی که در موقع صدور امتعه تعلق می‌گیرد نسبت به یکدیگر مرعی خواهند داشت.

۳- بعلاوه دولتین متعاهدتین متقابلاً متعهد میشوند که راجع به ترتیبات و مراسم گمرکی در وباك(حقوقی است که از مواد خام وارده بمملکت بطور امانت گرفته می‌شود که چنانچه همان مواد بصورت ساخته از مملکت خارج شود حقوق مزبور مسترد گردد) و انبار گذاشتن مال التجاره و عملیاتی که نسبت بانها می‌شود و حقوق و مالیات‌هایی که بانها تعلق می‌گیرد و همینطور در باب طرز تفتیش و تجزیه شیمیایی امتعه در گمرک و شرائط پرداخت حقوق و مالیاتها و تفسیر تعرفه

گمرکی و ارسال مال التجاره وارد شده و صادر شده و ترانزیتی در گمرک معامله دولت کامله الوداد را نسبت یکدیگر بنمایند.

ماده دوازدهم: دولتین متعاهدتین موافقند که در باب تجارت فیما بین آنچه راجع به تصدیقنامه مبدا است ترتیبات و مقررات قرارداد بین المللی تسهیل مراسم گمرکی امضا شده در ژنو مورخه ۳ نوامبر ۱۹۲۳ را روی و معمول بدارند.

تصدیق صحت تصدیقنامه های مبدئیکه از طرف اداره گمرک یا اطاق تجارتي که برای این کار صلاحیت داشته باشند صادر شده باشد ضروری نیست در مواقعی که تصدیق نامه مبدا را ادارات یا مؤسسات دیگری صادر نموده باشند دولت مملکتی که مال التجاره بانجا وارد می شود حق دارد تقاضا نماید که این قسم تصدیقنامه های مبدا از طرف نمایندگان سیاسی یا کنسولگری صالحه در محل ارسال تصدیق شده باشد این تصدیقات مجانی خواهد بود. ادارات مملکت مقصد حق دارند ترجمه فرانسه تصدیقنامه ها مبدأ را بخواهند.

ماده سیزدهم: حقوق و مالیات های داخلی را که در خاک هر یک از طرفین متعاهدین بهر اسمی از مال التجاره در موقع تولید و تهیه و حمل و نقل و یا هنگام خرید و یا مصرف آن بنفع دولت یا ولایات را یا نواحی و یا اتحادیه ها مأخوذ می گردد و یا مأخوذ خواهد گردید نمی توان در تحت هیچ عنوانی از مال التجاره طرف متعاهد دیگر سنگین تر از میزانی دریافت کرد که بامتنعه دول کامله الوداد تعلق می گیرد.

ماده چهاردهم: اشخاص و یا شرکت هائی که در سوئد اشتغال بامر تجارت و یا صنعت دارند در ایران راجع به علائم تجارتي و صنعتی با این شرط که مراسم مقرر این مملکت را مرعی دارند از همان حمایتی بهره مند خواهند گردید که

نسبت به تجار یا صنعتگرانی که در ایران سکنی دارند معمول بوده و یا خواهند بود و همینطور اشخاص و یا شرکتهائی که در ایران بامر تجارت و یا صنعت اشتغال دارند در سوئد راجع بعلائم تجارتی و صنعتی با این شرطی که مراسم مقرر آن مملکت را مجرا دارند معمول بوده و یا معمول خواهد بود معهذا مقررات این ماده موجب نمی شود که طرفین متعاهدین ادعا نمایند که حمایت علائم مذکوره بیشتر و برای مدت طولانی تری باشد که در مملکت اصلی مقرر است.

ماده پانزدهم: دولتین متعاهدتین متقابلاً در قسمت ترانزیت اشخاص و اسباب و هر قبیل امتعه و هر قسم مرسولات و وسائط نقلیه معامله کامله الوداد را نسبت بیکدیگر مرعی خواهند داشت معهذا ممنوعیتها و تحدیدات ذیل که بر طبق اصول عمومی وضع و یا برقرار شده باشد در حکم انحراف از اصل معامله کامله الوداد نخواهد بود.

۱- ممنوعیتها و یا تحدیداتی که بملاحظه امنیت عمومی یا امنیت داخلی و یا خارجی مملکت وضع شده باشد.

۲- ممنوعیتها یا تحدیداتی که بملاحظه حفظ الصحه عمومی یا حفظ حیوانات یا نبات مفیده در مقابل امراض و هوام موزیه و حشرات طفیلی یا برای جلوگیری از فساد نسل یا از بین رفتن نباتات مفیده وضع شده باشد.

ماده شانزدهم: تجار یا صاحبان کارخانه و سایر صنعتگران اتباع یکی از دولتین متعاهدتین و همینطور عمال تجارتی آن در خاک طرف متعاهد دیگر آنچه راجع به عملیات آنها و مخصوصاً در خصوص مالیات و تسهیلات گمرکی که شامل مسطورهجات است از همان رفتاری که راجع به تجار و صاحبان کارخانه و صنعتگران و عمال تجارتی دول کامله الوداد معمول است بهره مند خواهند شد.

در مواقعی که ارائه ورقه هویت برای عمال تجارتي در یکی از دولتین متعاهدتین تقاضا شود مقررات قرار داد بین‌المللی تسهیلات مراسم گمرکی که در سوم نوامبر ۱۰۲۳ در ژنو امضاء شده است معمول خواهد گردید معهداً ویزای ورقه مزبور از طرف قونسولگری یا ادارات دیگری لازم نخواهد بود.

ماده هفدهم: کشتی های سوئدی و محمولات آن در ایران و کشتی های ایران و محمولات آن در سوئد از هر کجا که حرکت نموده باشند و مقصد آنها هر جا باشد و همینطور مبدأ و مقصد محمولات آنها هر کجا باشد از همان رفتاری که نسبت به کشتیها و محمولات دول کامله الوداد ملحوظ می گردد بهره مند خواهند شد. مقررات این ماده شامل کاپوتاژ و امتیازاتی که دولتین متعاهدتین نسبت بصید ماهی در آبهای خود مرعی می دارند و یا خواهند داشت نخواهد بود.

از اجازه ورود کشتیهای جنگی هر یک از طرفین متعاهدین در آبهای طرف متعاهد دیگر در این قرارداد بحثی نشده و تابع مقررات موضوعه مملکتی خواهد بود. ماده هیجدهم: تابعیت کشتی های هر یک از طرفین بر طبق اسناد و تصدیق نامه هائی که در این باب ادارات صالحه دول متعاهد بر طبق قوانین و نظامات هر یک از دولتین صادر شده است تعیین می گردد.

اوراق تعیین حجم کشتی و همچنین اسناد مربوطه بتعیین حجم که از طرف یکی از دولتین متعاهدتین صادر شده باشد از طرف دولت متعاهد دیگر بر طبق مقررات مخصوصی که ممکن است بین دولتین منعقد گردد شناخته می شود.

ماده نوزدهم: هر گاه کشتی های طرفین متعاهدین در آبهای طرف متعاهد دیگر آسیبی دیده یا غرق شوند کشتی و محمولات آن از همان معافیت هائی که قوانین و مقررات دولتین متقابلاً در مواقع نظیر آن برای کشتی ها و محمولات خود

مرعی می دارند بهره‌مند خواهند شد و به ناخدا و اعضاء کشتی چه نسبت به خودشان و چه نسبت به کشتی و محمولات آن همان درجه مساعدت و حمایتی مبذول خواهد شد که نسبت باتباع داخله ملحوظ می گردد اشیائی که از کشتی آسیب دیده یا غرق شده نجات داده می شود از هر گونه حقوق و گمرک معاف خواهد بود مگر اینکه اشیاء مزبور برای مصرف داخلی بکار برده شود.

ماده بیستم: دولتین متعاهدتین متقابلاً حق دارند نمایندگان قنسولی در پایتخت و شهرهای مهمی که این قبیل مأمورین خارجی مجاز باقامت هستند معین نمایند.

نمایندگان قنسولی که از طرف یکی از طرفین متعاهدین منصوب شده‌اند مطابق اصل معامله متقابله در خاک طرف متعاهد دیگر از کلیه مزایا و معافیتها و مصونیت ها و حقوقی که برای نمایندگان قنسول دول ثالثی شناخته شده و یا شناخته خواهد شد بهره‌مند خواهند گردید.

ماده بیست و یکم: معامله دول کامله الوداد مذکوره در این قرارداد شامل موارد ذیل نخواهد بود.

الف - مزایائی که یکی از طرفین متعاهدین بدول مجاور برای تسهیلات تجارت سرحدی داده و یا خواهد داد.

ب - مزایائی که دولت سوئد ممکن است بدولت دانمارک یا نروژ و یا بهر دوی آنها بدهد در صورتی که این مزایا را بهیچ دولت دیگر نداده باشد.

ج - تعهدائی که یکی از طرفین متعاهدین بموجب اتحاد گمرکی کرده و یا در آتیه خواهند کرد.

ماده بیست و دویم: این عهدنامه بر طبق قانون اساسی هر یک از دولتین متعاهدتین بتصویب خواهد رسید و مبادله نسخ مصوبه به اسرع اوقات ممکنه صورت خواهد گرفت - این قرارداد ۱۵ روز پس از مبادله نسخ مصوبه به موقع اجرا گذاشته می شود و مدت آن پنج سال است چنانچه شش ماه قبل از انقضاء مدت مذکور در فوق این قرارداد فسخ نشود بطور ضمنی ادامه یافته و تا ششماه بعد از تاریخی که یکی از طرفین فسخ آنرا بطرف متعاهد دیگر اعلام نماید دارای اعتبار خواهد بود.

بنا بمراتب فوق اختیار داران طرفین این قرارداد را امضا و بمهر خود مهمور نمودند.

طهران ۱۰ مه ۱۹۲۹ - ۲۰ اردیبهشت ۱۳۰۸

امضاء: محمدعلی فرزین

امضاء: هایدن اشتام

پروتکل اختتامیه

در موقع امضای عهدنامه اقامت و تجارت و بحر پیمائی اختیار داران دولتین متعاهدتین در باب مقررات ذیل نیز که جزء لایتجزای عهدنامه است توافق حاصل نمودند:

راجع به ماده ۱ - مقررات ماده (۱) بهیچ وجه بمقرراتی که در هر یک از مملکتین در باب تذکره مجری بوده و یا خواهد بود و همچنین بمقرراتی که در باب حق اشتغال اتباع خارجه بکار وضع شده و یا بشود خللی وارد نخواهد آورد بعلاوه هیچیک از مقررات عهدنامه اقامت و تجارت و بحر پیمائی مانع نخواهد شد که هر یک از دولتین متعاهدتین در هر موقع مقرراتی برای تنظیم و یا منع

مهاجرت بخاک خود وضع نماید مشروط بر آنکه این مقررات در حکم تبعضی نباشد که بالاخص متوجه کلیه اتباع طرف متعاقد دیگر باشد.

راجع به ماده ۳ و ۹ - مقررات این عهدنامه نسبت بر رفتار معامله کامله الوداد موجب نمی شود که یکی از طرفین متعاهدین باستناد آن از رفتاری که از لحاظ مالی برای احتراز از تأدیه مالیات مکرر در روابط خود با دولت ثالثی بموجب قرار داد که مخصوصی که موضوعش توزیع حق اخذ مالیات راجع بمواد مالیات بده باشد استفاده نماید.

بدیهی است مقررات این معاهده نمی تواند حق تقاضای مزایای مخصوصی را بدهد که در ایران به شرکت‌هایی که عملیاتشان بموجب امتیازات مخصوصی تعیین شده است اعطا گردید.

از طرف دیگر شرکت‌های هر یک از دولتین متعاهدتین که شرایط اشتغالشان در خاک طرف متعاقد دیگر بر طبق امتیازات مخصوصی تنظیم شده باشد مجاز نیستند برای مسائلی که در امتیاز نامه ذکر شده است مزایائی را که بموجب عهدنامه‌ها و قراردادهای جاریه یا ناشیه از معامله کامله الوداد اعطائی است تقاضا بنمایند.

راجع بماده ۲۰ - نمایندگان قونسولی که از طرف هر یک از دولتین متعاهدتین در خاک طرف متعاقد دیگر تعیین شده‌اند نمی‌توانند قبل از آن که اگرکواتور خود را از طرف دولت دیگر و بترتیبی که در مملکت مشارالیهما مقرر است دریافت نموده باشند بانجام مأموریت دولت خود اشتغال ورزند.

و هر یک از دولتین متعاهدتین این حق را برای خود محفوظ می‌دارند که پس از اینکه قبلاً از مجرای سیاسی دلائل خود را بطرف متعاقد دیگر اعلام نمودند

اگر کوتاه‌تر صادره را مسترد دارند بدون آنکه بهیچوجه ملزم بانیات دلائل مزبوره بوده و یا آنکه مجبور باشند تصمیم خود را موکول بموافقت طرف دیگر نمایند.

تهران ۱۰ مه ۱۹۲۹ - ۲۰ اردیبهشت ۱۳۰۸

امضاء: محمدعلی فرزین

امضاء: هایدن اشتام^۱

این عهدنامه که سرآغاز مناسبات اقتصادی گسترده بین دو کشور بود زمینه را برای مراودات بعدی فراهم نمود. چنان‌که سوئدی‌ها نقش عمده‌ای در تأمین لوازم و وسایل مورد نیاز جهت راه‌آهن ایران ایفا کردند.

در سال ۱۳۱۰ش دولت ایران برای خرید لوازم و تجهیزات مورد نیاز راه‌آهن با دولت سوئد وارد مذاکره شد و نتیجه مذاکرات براساس نوشته روزنامه تایمز لندن موارد ذیل بود:

«دولت ایران برای موتورهای بخار و راه‌آهن و لوازم دیگر سفارش‌هایی به ارزش پنجاه میلیون کورن به سوئد داده است، یازده کمپانی سوئدی که باید این کالاها را تحویل نمایند، یک شرکت متحد فروشنده از خود تشکیل داده‌اند و چون دولت ایران اجازه خروج پول را از کشور نمی‌دهد یگانه راه انجام معامله این است که جنس با جنس معامله شود. این شرکت تعاونی جدید سوئدی کالاهای ایرانی را

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۵، ۱۳/۱، ۱۶، ۱۶/۱، ۱۷، ۱۷/۱، ۱۸، ۱۸/۱ - ۱۷ - ۱ - ۱۳۱۱ش.

در سوئد به فروش خواهد رساند و اگر طرز عمل فروش اجناس ایران رضایت بخش باشد سفارش‌های دیگر نیز برای خرید اجناس سوئدی داده خواهد شد.^۱

ساخت راه‌آهن ایران توسط سندیکای شرکت‌های آلمانی و آمریکایی چندان پیشرفتی نمی‌کرد و پس از سه سال مشخص شد که عملیات سندیکا به زیان دولت است. به همین دلیل در مهرماه ۱۳۱۰ش دولت ایران قرارداد خود را با سندیکا لغو نمود و یک نفر سر مهندس و چند نفر مهندس از سوئد استخدام کرد و ساختمان قسمت شمال را از شاهی (قائم‌شهر کنونی) به بعد برعهده آنها گذارد. در تاریخ ۱۵ آبان ۱۳۱۰ش / ۷ نوامبر ۱۹۳۱م قرارداد خرید لوازم مورد نیاز راه‌آهن اهواز با سوئد منعقد گردید. براساس این قرارداد شرکت محدود ایران به وسیله نماینده خود آقای ن. ث. تیسون متعهد گردید اشیاء و لوازم مورد نیاز را مطابق با شرایط ذکر شده در قرارداد به دولت ایران تحویل دهد.^۲ علاوه بر این قرارداد دیگری در ۱۶ فروردین ۱۳۱۱ش / ۵ آوریل ۱۹۳۲م در زمینه خرید لوازم مورد نیاز راه‌آهن بین ایران و سوئد منعقد شد. در این قرارداد نیز شرکت محدود ایران در استکهلم توسط نماینده خود آقای س.ا. ر. سارسون تعهد نمود لوازم مورد نیاز راه‌آهن را با توجه به شرایط مندرج در قرارداد به دولت ایران تحویل نماید.^۳

البته این مناسبات تجاری یک طرفه نبود، بلکه مبادلات به صورت دو طرفه بین دو کشور برقرار شد. چنان‌که ایران نیز محصولات خود را به سوئد صادر کرد. روزنامه تایمز لندن در پیوست تجارتی خود در نوامبر ۱۹۳۱م در این باره چنین

^۱ - روزنامه تایمز لندن، مورخ ۲۵ ژوئن ۱۹۳۱م (۳ تیر ۱۳۱۰) به نقل از معتضد، خسرو، تنش بزرگ، تهران، نشر پیکان، ۱۳۷۷، ص ۱۰۴.

^۲ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۷-۵۰-۲-۱۲-۱۳۱۱ش.

^۳ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۴-۵۰-۲-۱۲-۱۳۱۱ش.

نوشت: «برای مبادله اجناس سوئدی و ایرانی به وسیله یک کمپانی سوئدی که بدین منظور تشکیل خواهد شد اخیراً قراردادی بین نمایندگان دولت ایران و شرکت سوئدی «نیدکویست و مولم» در استکهلم به امضاء رسیده است.

یازده شرکت سوئدی در این معامله ذینفع می باشند. اهمیت موضوع از اینجا معلوم می شود که نخستین سفارش ایران به ارزش نه یا ده میلیون کورن (بیش از پانصد هزار لیره) بالغ می گردد. کالاهای ایرانی که به سوئد حمل می گردد عبارت خواهد بود از خشکبار، بادام، فندق، ظروف نقره، مروارید، تریاک، پوست، پشم، پنبه، برنج، توتون، چای و کتیرا و... کالاهای ایرانی که به سوئد فروخته می شود می توان آن ها را در سایر کشورها نیز در معرض فروش گذارد... برای آنکه معاملات سریع تر انجام پذیرد شرکت های متعاقد یک کمپانی فروشنده برای تحویل محصولات وارده و صادره تشکیل داده اند. کمک شرکت تعاونی فروش سوئدی تعیین شده و این کمپانی به وسیله سازمان عالی خود مقادیر هنگفت خشکبار و محصولات ایران از قبیل فرش به فروش خواهد رسانید.^۱

طبق گزارش وزارت امور خارجه به سفارت ایران در استکهلم مدتی پس از برقراری مناسبات تجاری بین دو کشور میزان صادرات ایران به سوئد افزایش یافت. و عده زیادی از تجار سوئدی به صدور اجناس ایرانی و فروش آن مشغول شدند.^۲

هم زمان با واگذاری ساخت راه آهن شمال ایران به مهندسان سوئدی، ادامه ساخت راه آهن جنوب نیز به یک مهندس امریکایی به نام «کارول» که سابقاً جزو مهندسان اداره راه آهن و در خدمت دولت ایران بود واگذار شد. بدین ترتیب

^۱ - معتضد، پیشین، ص ۱۰۵.

^۲ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۷-۲۱-۱-۱۳۱۱ ش.

مهندسان سوئدی و آمریکایی زیر نظر دولت ایران تا اوایل سال ۱۳۱۲ش به کار خود ادامه دادند، ولی در این تاریخ ساختمان راه آهن ایران وارد مرحله ای دشوارتر و پرجرّج تری شد و به سازمان فنی و مهندسی منظم و وسیع تری نیازمند گردید. ادامه کار نه برای دولت ایران مقدور بود و نه برای مهندسان سوئدی و آمریکایی. به همین دلیل دولت ایران بار دیگر شرکت های معتبر در فن ساخت راه آهن را به همکاری دعوت کرد. سرانجام پیشنهاد کنسرسیوم بزرگ و معتبر سوئدی - دانمارکی به نام «کامپساکس»^{*} مورد پذیرش قرار گرفت. پس از تعیین امکانات کنسرسیوم از لحاظ فنی و دیگر شرایط در تاریخ اول خرداد ۱۳۱۲ش قراردادی بین دولت ایران و کنسرسیوم مذکور منعقد گردید. به موجب این قرارداد، کنسرسیوم کامپساکس به عنوان مشاور فنی و نماینده وزارت طرق و شوارع برای ساختمان بقیه خط سراسری ایران به مسافت تقریبی ۱۰۰۰ کیلومتر از راه مورد مقاطعه می بایست خط مزبور را از تاریخ امضای قرارداد تا اوایل سال ۱۳۱۸ش ساخته و آماده تحویل دولت ایران می داد. حق تلاش و نظارت فنی کنسرسیوم برای هر متر ۵ دلار طلا یا هر کیلومتر ۵۰۰۰ دلار در نظر گرفته شد. برای نظارت بر اجرای قرارداد کنسرسیوم و رسیدگی بر طرح ها و نقشه های کامپساکس اداره ای به نام «اداره نظارت ساختمان راه آهن» در وزارت طرق و شوارع تأسیس شد و عده ای از مهندسان عالی رتبه در آن به کار مشغول شدند و مهندس پولند و مهندس کارول آمریکایی نیز در این اداره سمت بازرسی داشتند. کنسرسیوم

* کنسرسیوم کامپساکس قبلاً مقاطعه ساختمان خط راه آهن بزرگی را در کشور ترکیه به عهده داشت و عملیات

خود را در آنجا به نحو رضایت بخشی برای دولت ترکیه انجام داده بود.

کامپساکس نیز بلافاصله پس از امضای قرارداد ساخت راه‌آهن را آغاز کرد.^۱ کنسرسیوم با تلاش شبانه‌روزی توانست راه‌آهن شمال - جنوب ایران را تقریباً دو سال زودتر از موعد مقرر به پایان برساند. روزنامه «اوری بودیس ویکلی» چاپ انگلستان در ۲۱ دی ۱۳۱۹ش / ۱۱ ژانویه ۱۹۴۱م دربارهٔ راه‌آهن ایران که بیانگر پشتکار و همت سازندگان این پروژه بود این چنین نوشت: «با آنکه راه‌آهن ایران یکی از بزرگترین ساختمان‌های مهندسی جهان است ولی تبلیغات زیادی دربارهٔ آن نشده است، پنجاه هزار نفر مهندس و کارگر در مدت قریب سیزده سال شبانه‌روزی کار می‌کردند.»^۲

به دنبال انجام عملیات موفق ساخت راه‌آهن توسط کمپانی سوئدی - دانمارکی دولت ایران لکوموتیوهای راه‌آهن را که نفت‌سوز بودند از سوئد خریداری کرد و مسئولیت تعمیرات راه‌آهن هم به دو نفر مهندس سوئدی سپرده شد.^۳ با آغاز جنگ دوم جهانی با این‌که ایران اعلام بی‌طرفی نمود ولی از آتش جنگ در امان نماند و به وسیلهٔ نیروهای روس و انگلیس اشغال شد و نتیجهٔ این اشغال تعطیلی کلیه پروژه‌های صنعتی و عمرانی بود.

سرانجام مناسبات دو کشور پس از چهار سال توقف، بار دیگر در سال ۱۳۲۴ش آغاز گردید. در این زمان با تصویب هیئت وزیران به شرکت ایران و سوئد اجازه داده شد تا معاملات بازرگانی خود را مطابق با شرایط تعیین شده انجام دهد. این شرکت هم وظیفهٔ صادرات کالا به سوئد و هم وظیفهٔ واردات کالا

^۱ - مددی، سوئدی‌ها در ایران، همان، صص ۲۸-۲۹.

^۲ - معتضد، تنش بزرگ، پیشین، ص ۱۱۰.

^۳ - مددی، پیشین، ص ۳۰.

از سوئد را برعهده داشت.^۱ در پی تصویب نامه هیئت وزیران سطح صادرات و واردات بین دو کشور افزایش یافت و ایران و سوئد درصدد انعقاد قراردادی جهت مبادله اجناس با یکدیگر برآمدند. در ابتدا اجناس مورد مبادله تعیین گردید. کالاهای صادراتی ایران عبارت بودند از: روده، مواد حیوانی، خرما، خشکبار، کتیرا، پوست، انواع چوب و فرش. کالاهای صادراتی سوئد نیز شامل موارد ذیل بودند: دارو و مواد شیمیایی، اشیاء ساخته شده از پوست، کائوچو، کاغذ، مطبوعات، پارچه‌های ابریشمی و پشمی، فلزات و ماشین‌آلات با لوازم.^۲

سرانجام موافقتنامه بازرگانی بین ایران و سوئد به امضاء رسید. در این موافقتنامه به شرکت ایران و سوئد اجازه داده شد که کالاهای ایرانی را صادر و کالاهای سوئدی را وارد نماید. البته خود شرکت مستقیماً حق ورود جنس به داخل ایران را نداشت. در بخشی از این قرارداد به این اصل اشاره شد که: «این معاملات روی اصل پایاپای بوده و هر سال موقع تصفیه چنانچه صادرات زیادتز از واردات باشد شرکت متعهد است تفاوت را به دلار آمریکایی و یا ارزی که قابل تبدیل به دلار باشد بپردازد و اگر واردات سوئد زیادتز از صادرات از ایران باشد دولت تعهدی در این باره نخواهد داشت.»^۳

با وجود تلاش‌های دو کشور در زمینه تجارت، این معاملات پایاپای به صورت یک طرفه ادامه یافت و صادرات سوئد به ایران بیشتر از صادرات ایران به سوئد بود. از سوی دیگر زمینه‌های تجارت برای سوئد بیش از ایران فراهم می‌شد.

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۲۳۲-۸۸۴-۳۴-۱۳۱۷ ش.

^۲ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۶۴ و ۱۶۵-۸۸۴-۳۴-۱۳۱۷ ش.

^۳ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۵۴-۸۸۴-۳۴-۱۳۱۷ ش.

این وضعیت از شکوایه‌هایی که بازرگانان ایرانی مقیم سوئد به دولت ایران داشتند مشخص می‌شود.^۱

در نهم آبان ۱۳۲۸ ش موافقتنامه دیگری با عنوان «موافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت سوئد راجع به سرویس‌های حمل و نقل هوایی بازرگانی» در تهران به امضاء بتک اودنر، کاردار سفارت سوئد و علی اصغر حکمت، وزیر امور خارجه ایران رسید. مفاد این موافقت نامه عبارت اند از:

ماده ۱: با رعایت مقررات این موافقت نامه هر یک از طرفین متعاهدین به مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی معینه از طرف متعاهد دیگر برای بهره‌برداری سرویس‌های مورد موافقت خود انجام پرواز ترانزیتی از فراز کشور خود و همچنین حق فرود آمدن در آن کشور در نقاط مذکوره در برنامه پرواز پیوست بمنظور غیر از حمل و نقل و بمنظور پیاده یا سوار کردن محمولات بین‌المللی، مسافر، بار و پست اعطاء می‌نماید.

ماده ۲: الف - هر یک از طرفین متعاهدین بمنظور بهره‌برداری طبق این موافقت نامه در خطوط مذکوره در برنامه پرواز پیوست یک یا چند مؤسسه هواپیمائی را کتباً بطرف متعاهد دیگر معرفی خواهد نمود طرف متعاهد دیگر بمحض دریافت معرفی نامه با در نظر گرفتن مفاد ماده دوم این موافقت نامه بمؤسسه یا مؤسسات معرفی شده بدون تأخیر اجازه بهره‌برداری اعطاء خواهد نمود مشروط بر اینکه در صورت لزوم مؤسسات هواپیمائی معینه مقامات صلاحیت دار هوائی کشوری که حقوق نامبرده را اعطاء می‌نماید قانع کنند که قابلیت انجام شرایطی را که طبق قوانین و مقررات آن کشور برای عملیات مؤسسات هواپیمائی

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۳۸-۹۸۸-۳۴-۱۳۱۷ ش.

بازرگانی مقرر است دارا می‌باشد. در هر موقع متعاقب این امر هر مؤسسه هوایی که بدین ترتیب تعیین و مجاز گردیده می‌تواند بهره‌برداری از سرویس‌های مورد موافقت را آغاز نماید.

ب - و مشروط باینکه مبادرت باین اقدام در مناطق جنگ یا مناطقی که تحت اشغال نظامی بوده یا تحت تأثیر آن واقع شده باشد با اجازه و موافقت مقامات صلاحیت‌دار نظامی باشد. ماده ۳: الف - هر یک از طرفین متعاهدین حق خواهند داشت از اعطاء حقوق مصرحه در ماده ۱ این موافقت نامه بیک مؤسسه یا مؤسسات هوایی خودداری با آن حقوق را معلق یا نقض و یا برای استفاده از آن حقوق شرایطی که لازم بداند تعیین کند در صورتی که قانع نشده باشد که مالکیت مؤسسه یا مؤسسات و تسلط مؤثر آن در دست طرف متعاهد تعیین کند مؤسسه یا مؤسسات مزبور یا اتباع آن طرف می‌باشد.

ب - همچنین هر یک از طرفین متعاهدین حق خواهد داشت که پس از مشورت با طرف متعاهد دیگر یک مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی را از استفاده از حقوق مذکوره در ماده ۱۰ این موافقت نامه باز دارد و یا برای استفاده از آن حقوق شرایطی را که مقتضی بداند جهت یک مؤسسه یا مؤسسات تعیین کند در هر مورد که آن مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی مندرجات مواد ۱۱ و ۱۲ قرارداد بین‌المللی هواپیمائی کشوری را بصورت فعلی یا شرایط مندرجه در این موافقتنامه را مراعات نماید.

ماده ۴: هیچیک از مقررات موافقت نامه چنین تعبیر نخواهد شد که حقوق انحصاری و استثنائی بطرف متعاهد دیگر یا مؤسسات هواپیمائی آن اعطاء نموده یا نسبت بمؤسسات هواپیمائی هر کشور دیگری تبعیض‌آمیز باشد.

ماده ۵: مفاد این موافقت نامه بمؤسسه هواپیمائی یکی از طرفین موافقتنامه حق نمیدهد که در خاک طرف متعاقد دیگر از یک نقطه آن کشور بنقطه دیگر واقع در آن مسافر بار یا محمولات پستی با دریافت کرایه با حق الزحمه برای حمل قبول نماید و مفاد مزبور نباید باین منظور تعبیر گردد.

ماده ۶: مؤسسات هواپیمائی که بوسیله طرفین متعاهدین معین شده‌اند فرصت مناسب و متساوی خواهند داشت سرویس های مورد موافقت را در خطوط هوائی مشخصه بین کشورهای طرفین و ماوراء آنها بکار اندازند مؤسسه یا مؤسسات هوائی معینه هر یک از طرفین متعاهدین باید در موقع بکار انداختن سرویسهای مورد موافقت منافع مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی طرف متعاقد دیگر را ملحوظ دارند تا اثر نامطلوبی در جریان امور سرویس هائی که طرف اخیرالذکر در تمام یا قسمتی از همان خطوط دائر نمود حاصل نشود.

ماده ۷: سرویس های مورد موافقت که از طرف مؤسسات هواپیمائی معینه طرفین متعاهدین برقرار می شود باید کاملاً منطبق با احتیاجات عمومی برای حمل و نقل در خطوط معینه باشد و هدف اصلی آنها فراهم نمودن ظرفیت مناسب با احتیاجاتی که منطقاً برای آتیه پیش‌بینی شود از لحاظ حمل و نقل مسافر - بار و محمولات پستی از لحاظ پیاده و سوار کردن آنها در نقاطی واقع در خطوط مشخصه در کشورهای دولتی غیر از دولتی که مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی را تعیین نموده است طبق اصول کلی مبنی بر اینکه ظرفیت باید متناسب باشد با:

الف - احتیاجات حمل و نقل بین کشور مبدأ و کشور مقصد

ب - احتیاجات مؤسسات هواپیمائی در بهره‌برداری از خط هوائی که از یکی از کشورهای متعاقد بمقصد کشورهای دیگری عبور می کند.

ج - احتیاجات حمل و نقل نواحی که هواپیماهای مؤسسات هوائی از آن عبور مینمایند یا رعایت منافع سرویس های حمل و نقل هوائی دیگری که بوسیله مؤسسات هواپیمائی کشورهای شامل آن نواحی تأسیس شده است.

ماده ۸: تعرفه‌هاییکه برای هر یک از سرویس های مورد موافقت وضع می شود باید عادلانه بوده و میزان آن با رعایت کلیه عوامل مربوطه از جمله صرفه جوئی در عمل و نفع عادلانه و اختلاف خصوصیات سرویسها (از قبیل میزان سرعت وسائل راحتی مسافرین) و تعرفه‌هایی که از طرف مؤسسات هواپیمائی دیگر که در هر قسمت از مسیر وضع شده تعیین شود نسبت بهر مسیر تعرفه‌ها باید در صورت امکان بین مؤسسات هواپیمائی طرفین متعاهدین پس از مشورت با مؤسسات هواپیمائی دیگر که در همان مسیر یا در قسمتی از آن عمل می نمایند تعیین گردد و موافقت در تعیین این تعرف در مواردی که ممکن باشد بوسیله انجمن بین المللی حمل و نقل هوائی انجام می گیرد اجرای تعرفه‌هایی که بدین ترتیب مورد موافقت قرار می گیرد موکول بتصویب طرفین متعاهدین خواهد بود.

ماده ۹: مواد ۳۵/۳۳/۳۲/۳۱/۲۴/۱۵ قرارداد هواپیمائی کشوری بین المللی بصورت فعلی آنها بمنزله جزء لایتجزای این موافقتنامه در مورد هر یک از طرفین متعاهدین طی مدت اعتبار این موافقتنامه در مورد لازم الاجرا خواهد بود مگر اینکه طرفین متعاهدین که قرارداد نامبرده را امضاء نموده اند نسبت بمواد مذکور اصلاحاتی را که طبق ماده ۹۴ آن قرارداد بموقع اجراء گذارده خواهد شد تصویب

نمایند و در این صورت موادی که باین ترتیب اصلاح شده نسبت به طرفین متعاهدین در مدت اعتبار این موافقتنامه لازم الاجرا خواهد بود.

ماده ۱۰: مقامات صلاحیت دار هوائی هر یک از طرفین متعاهدین در صورت تقاضای مقامات صلاحیت دار هوائی طرف متعاهد دیگر اطلاعات و آماری که معمولاً مورد لزوم بوده و مربوط بتعداد و ظرفیت سرویس های مورد لزوم بوده و مربوط بتعداد و ظرفیت سیرویسهای مورد موافقت و حمل و نقل هائی که توسط مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی معینه خود در سرویس های هوائی بمقصد نقاطی در کشور طرف دیگر موافقتنامه یا ارتباطی در کشور طرف مزبور یا از راه آن کشور انجام شده است می باشد همچنین اطلاعاتی راجع بمبداء و مقصد حمل و نقل های مزبور تهیه و تسلیم خواهد بود.

ماده ۱۱: الف - هر گاه یکی از طرفین متعاهدین مقتضی بداند که شرایط این موافقتنامه را تغییر دهد می تواند تقاضای مشورت بین مقامات رسمی هوائی طرفین متعاهدین را بنماید و این مشورت در ظرف شصت روز از تاریخ شروع تقاضا خواهد شد و هر موقع که مقامات رسمی نامبرده با تغییر این موافقتنامه توافق نظر حاصل نمودند تغییر مزبور پس از آنکه بوسیله مبادله یادداشت هائی از مجرای سیاسی تأیید گردید بموقع اجراء گذارده خواهد شد. این تغییر بایستی بلافاصله باطلاع شورای سازمان بین المللی هواپیمائی کشوری برسد.

ب - تغییراتی که یک کشور متعاهد در خطوط هوائی معینه میدهد و یا نقاطی از آن خطوط را حذف مینماید و همچنین تغییر هر یک از یا کلیه پروازهای باستثنای تغییر نقاطی در کشور متعاهد دیگر که هواپیماهای مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی معینه در آن فرود می آیند تغییر این موافقتنامه محسوب

نخواهد شد لذا مقامات هوائی هر يك از طرفين متعاهدين می تواند به تنهائی تغییرات نامبرده را بدهد و یا نقاطی را حذف نماید مشروط بر آنکه حذف نقاط و یا تغییرات نامبرده را بدون تأخیر باطلاع مقامات هوائی طرف متعاقد دیگر برساند.

ماده ۱۲: چنانچه نسبت به تغییر یا اجرای این موافقتنامه اختلافی بین طرفین متعاهدين روی دهد طرفین در وهله اول کوشش خواهند نمود که آن را بوسیله مذاکره مستقیم بین خود حل و فصل نمایند هر گاه باین وسیله رفع اختلاف مزبور مسیر نگردد به حکمیت شخص یا هیئتی که با توافق نظر طرفین تعیین شده ارجاع خواهد گردید. اگر با ارجاع امر حکمیت موافقت نظر حاصل نشود یا پس از موافقت ارجاع امر حکمیت نسبت به تشکیل آن طرفین مزبور اتفاق نظر حاصل ننمایند هر يك از طرفین متعاهدين می توانند موضوع مورد اختلاف را برای صدور رأی بمحکمه که صلاحیت اخذ تصمیم دارد و ممکن است در سازمان بین المللی کشوری تأسیس گردد و در صورتی که چنین محکمه وجود نداشته باشد بشواری سازمان مزبور و در غیر این صورت بدیوان داوری بین المللی ارجاع نماید طرفین متعاهدين تعهد می نمایند طبق رایی که بترتیب مقرر در این ماده صادر خواهد گردید عمل کنند. هر گاه و مادامی که هر يك از طرفین متعاهدين یا مؤسسات هواپیمائی معینه آن طبق رائیکه بموجب این ماده صادر شود عمل ننماید طرف متعاقد دیگر می تواند هر گونه حقوقی را که طبق این موافقتنامه بطرف متعاقد مستنکف یا بمؤسسه یا بمؤسسات هواپیمائی متعلق بآن اعطاء نموده محدود معلق یا نقض نماید.

ماده ۱۳: در صورتی که یک قرارداد یا موافقت نامه عمومی چند جانبه نسبت بحقوق مربوط بحمل و نقل سرویس های هوائی منظم بین المللی نسبت بهر

دو کشور متعهد بموقع اجراء در آید موافقت نامه فعلی بطوری اصلاح خواهد شد که با مقررات قرارداد یا موافقت نامه مزبور منطبق گردد.

ماده ۱۴: این موافقت نامه یکسال پس از تاریخ وصول اخطار بوسیله یکی از طرفین متعاهدین خاتمه خواهد یافت مگر اینکه اخطار نامبرده قبل از انقضای مدت یکسال مذکور با موافقت طرفین پس گرفته شود این اخطار باید در آن واحد به شورای سازمان بین‌المللی هواپیمائی کشوری نیز ارسال شود. طرف متعاهدی که اخطار خاتمه موافقتنامه را دریافت کرده است به آن پاسخ وصول خواهد داد و در صورت عدم اعلام وصول چهارده روز پس از وصول اخطار از طرف شورای سازمان بین‌المللی هواپیمائی کشوری اخطار نامبرده بطرف متعهد دیگر رسیده شده تلقی خواهد شد.

ماده ۱۵: موافقتنامه فعلی و کلیه قراردادهای مربوطه به آن در نزد سازمان بین‌المللی هواپیمائی کشوری به ثبت خواهد رسید.

ماده ۱۶: دولت شاهنشاهی ایران تصویب این موافقت نامه را از طرف مجلس ایران بدولت سوئد اعلام خواهد داشت و دولت سوئد در تاریخ ابلاغ اعلامیه مذکور از طرف دولت شاهنشاهی این موافقتنامه را قطعی و قابل اجراء تلقی خواهد نمود.

برای تأیید مراتب بالا نمایندگان تام‌الاختیار امضا کننده زیر که از طرف دول متبوع خود دارای اختیار نامه می‌باشد این قرارداد را امضاء و بمهر خود ممهور نمودند.

این قرارداد در تاریخ سی و یکم اکتبر ۱۹۴۹ (۱۳۲۸/۸/۹) در تهران سه نسخه بزبانهای فارسی، سوئدی و انگلیسی که هر سه متن متساویاً معتبر می باشد بامضاء رسید.^۱

براساس موافقت نامه یاد شده به مؤسسات هواپیمایی طرفین اجازه پرواز در خطوط هوایی کشور دیگر داده شد.^۲ به دنبال انعقاد موافقتنامه حمل و نقل هوایی بازرگانی، دولت سوئد شرکت آ.ب. آئروترانسپورت (آ.ب.آ) را مأمور انجام عملیات در مسیرهای تعیین شده نمود و این مسأله مورد موافقت دولت ایران واقع شد.^۳

علاوه بر معاهدات دوجانبه ایران و سوئد که زمینه را جهت گسترش مناسبات اقتصادی دو کشور هموار می کرد، راه اندازی نمایشگاه های بین المللی نیز تلاشی محسوس در این راستا به شمار می آمد. در سال ۱۳۳۱ش نمایشگاه بین المللی استکهلم برگزار گردید و ایران نیز مانند بسیاری از کشورهای جهان غرفه ای مخصوص در نمایشگاه داشت. در این غرفه انواع کالاها و محصولات ایرانی همچون نفت، دخانیات، وسایل و ابزار هنری، قالی، مینیاتور و... عرضه شد.^۴ در تاریخ ۱۷ شهریور ۱۳۳۱ش سفارت دولت ایران در استکهلم گزارشی از غرفه ایران در این نمایشگاه به تهران ارسال کرد. در این گزارش آمده است: «چنانچه خاطر محترم مستحضر می باشد بخواست خداوند و در تحت توجهات آن سفارت در روز ۲۳ اوت ۱۹۵۲ بازار مکاره جهانی استکهلم با تشریفات مخصوص افتتاح گردید و

۱- مجموعه معاهدات دوجانبه معتبر دولت شاهنشاهی ایران تا سال ۱۳۴۹ش، ج ۲، تهران، انتشارات وزارت امور خارجه، ص ۷.

۲- همان

۳- مددی، سوئدی ها در ایران، پیشین، صص ۳۷-۳۸.

۴- آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۳۰-۴۱۴-۲۴-۳۲-۱۳۳۰ش.

در همان روز و بافتخار کشور ایران که اولین سال شرکت این در این بازار مکاره بوده پرچم ایران در میان پرچم های سایر کشورهای شرکت کننده در خیابان و میدان های معروف استکهلم در اهتزاز در آمد.

غرفه ایران طبق نظامنامه مربوطه ۱۷ روز از تاریخ ۲۳ ماه اوت تا ۷ سپتامبر همه روزه از ساعت ۱۰ صبح الی ساعت ۲۱ شب برای تماشاچیان باز و بر طبق آمار دقیقی که بدست آمده هر روز حد متوسط بیست هزار نفر از این غرفه دیدن کرده اند. بطوری که ملاحظه فرموده اید کلیه روزنامه های سوئدی در اطراف محصولات و اشیاء زیبایی که در غرفه ایران بوده مقالات مفصلی نوشته و چشم و گوش بسته اهالی کشور سوئد را برای آشنا شدن به این کشور باستانی ثروتمند باز نموده اند.

محصولات و مصنوعات که در این غرفه ایران مورد نمایش قرار داده شده بود عبارتند از: محصولات ایران:

نمونه های محصول نفت ایران که از سرکنسولگری دولت شاهنشاهی هامبورگ رسیده بود. نمونه های انواع و اقسام خشکبار از بهترین رقم که از مغازه فرد لاله زار خریداری شده بود. نمونه های انواع و اقسام سنگهای معدنی که از اداره اکتشاف و بهره برداری معادن ایران گرفته شده بود.

نمونه های انواع و اقسام پشم گوسفندی موی بز کورک شتر و ابریشم خار.

نمونه های انواع و اقسام کتیرا و دانه های روغنی.

انواع و اقسام سیگار و توتون و برگ توتون که اداره کل انحصار دخانیات

ارسال فرموده بودند.

نمونه انواع حبوبات از بهترین ارقام آن.

نمونه انواع پنبه که از شرکت پنبه ایران گرفته شده بود.

نمونه زعفران ایران و لیمو عمانی و بعضی محصولات دیگر

مصنوعات ایران

انواع و اقسام قالی نو و کهنه و چند پارچه قدیمی تمام متعلق بشخص خود بنده

انواع و اقسام ظروف نقره قلم زده و سیاه قلم کار اصفهان

انواع و اقسام اشیاء خاتم کاری و میناکاری و نقاشی‌های کار ایران و

مینیاتور روی عاج

انواع قلمکارهای نخی کتانی ابریشمی کار ایران و پارچه‌های قلاب دورزی

گل دوزی، چشمه‌دوزی، سکه‌دوزی کار ایران

انواع ظروف قلم زده کار دست ایران روی مس و برنج، مقداری زری کار

ایران با گلابتون و بدون گلابتون و بسیاری از اشیاء مختلف کارهای دستی دیگر

یکی از اشیائی که بیشتر جلب توجه تماشاچیان را نموده بود تابلوی مجلل

از تصویر پادشاه کشور سوئد بود که این تابلو را آقای کریمی مینیاتورساز معروف

ایران بنابر دستور و سفارش اینجانب روی عاج کشیده بودند و با تذهیب زیبا و

قاب خاتمی کار صنایع خاتم قاب گردیده بود^۱.

سفارت ایران در سوئد در تاریخ ۱۳۳۱/۱۲/۱۹ در گزارش دیگری، درباره

وضعیت بازار اشیاء نقره ایران در سوئد چنین می نویسد: یکی از کالاهای ایرانی

که در بازار سوئد مشتری دارد اشیاء نقره‌ای ساخت ایران که نه تنها بواسطه اینکه

کاردست است بلکه از این جهت که نقره است و در کشور سوئد که [ناخوانا] نقدی

مالیات گزاف تعلق می گیرد داشتن این قبیل اشیاء جزو تزئینی بحساب میاید در

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴۲ و ۴۳-۴۱۴-۲۴-۳۲-۱۳۳۰ ش.

اینجا اضافه مینماید در اینکه این نقره‌ها را فقط از لحاظ کار آنها نمیبرند اینکه اشیاء برنجی که همان قلمزده را داشته باشد خریدار ندارد.

از طرفی هم دولت سوئد هیچ شیئی نقره‌ای که از ۸۳ درصد کمتر نقره داشته باشد اجازه نمی‌دهد که باسم نقره عرضه شده و بفروش برسد از این جهت تمام اشیاء نقره‌ای که در این مملکت تهیه می‌شود یا از خارج وارد می‌گردد بایستی قبل از عرضه به ضرابخانه دولتی داده شود که امتحان نموده و بمهر ضرابخانه ممهور سازند:

متأسفانه نقره‌های ایران که بضرابخانه سوئد ارائه شده تا اینکه همه مهر و علامت ۸۴ درصد نقره خالص دارند که از طرف زرگر سازنده‌ای زده شده ولی تقریباً بلا استثنا همه‌گی رد می‌شوند زیرا اغلب آنها حتی ۷۰ درصد نقره ندارند. مهم‌تر اینکه هر وقت نقره ایران به ضرابخانه سوئد عرضه شده بجای اینکه آن را از یکجا امتحان نمایند از چندی جای آن نمونه برداشته و امتحان می‌نمایند و دلیل این عمل را می‌گویند که نقره ایران نه تنها مواد خارجی زیاد دارد بلکه نقره‌های با آلیاژ مختلف برای ساختن یک شیئی بکار می‌برند.

نکته دیگری که سکت به بازار این هنر زده است که برخلاف سابق اخیراً این کار جنبه هنری خود را از دست داده باین معنی که سابقاً این اشیاء را با دست ساخته و نقش می‌زدند ولی اخیراً قالب هائی تهیه کرده‌اند و آنها را با قالب می‌سازند لذا بصورت نیمه ماشینی در آمد و به اینجهت نقره‌های ایتالیا که اخیراً در بازار سوئد عرضه شده جای نقره ایران را کم می‌گیرد زیرا اگر چه نقره ایتالیا خیلی کمتر قلمزده است ولی چون با دست ساخته می‌شود ارزش بیشتر دارد. بنظر اینجانب بهتر است دولت شاهنشاهی در ضرابخانه شاهنشاهی ترتیبی

بدهد و دستور دهد که فقط نقره‌هائی را گمرک اجازه صدور می دهد که قبلاً بضرابخانه عرضه شده و امتحان شده باشد که لااقل ۸۴ درصد نقره داشته باشد اگر تصمیم جدی و فوری درباره این کالا گرفته نشود بزودی این هنر در بازار دنیا مشتری خود را از دست خواهد داد.^۱

بررسی آخرین آمار گمرکی صادرات و واردات ایران و سوئد طی سالهای ۱۹۵۱ - ۱۹۵۲ نشان می دهد که در این سال بطور کلی صادرات ایران بکشور سوئد در حدود ۷۵۰۰۰۰۰ کورون سوئدی و صادرات این کشور به ایران در حدود ۱۰۵۰۰۰۰۰ کورون سوئدی می باشد. قسمت عمده صادرات ایران به این کشور قالی می باشد که برحسب تعداد گره‌هائی که هر مترمربع یافت می شود بترتیب زیر طبقه‌بندی شده است:

وزن به تن	قیمت به کورون سوئدی	
—	۲۸۰۰۰	قالی ابریشمی
		قالی معمولی که کمتر از ۲۵۰ گره در
۳	۶۹۰۰۰	هر مترمربع دارد
		قالی که بین ۲۵۰ تا ۴۵۰ گره در
۸۶	۲۷۱۵۰۰۰	هر مترمربع دارد
		قالی که تعداد گره‌های آن بیش از
۲۶	۱۳۳۰۰۰۰	۴۵۰ در هر مترمربع می‌باشد
جمع	۴۱۵۲۰۰۰	

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۶۵-۶۶-۴۱۶-۲۴-۳۲-۱۳۳۰-ش.
pdf.tarikhema.org

بعد از قالی مهم ترین صادرات ایران پوست و روده و پوست بره است که قیمت آن معادل ۳۷۳۰۰۰۰ کورون سوئدی است.

خشکبار و کتیرا معادل ۱۷۴۱۰۰۰ کورون و بالاخره سنگهای معدنی مخصوصا سرب معادل ۴۲۱۰۰۰ کورون سوئدی می باشد.

ضمنا این نکته را باید باستحضار برساند که قبل از ملی شدن صنعت نفت در ایران کشور سوئد سالیانه معادل ۱۰۵۱۸۷۰۰۰ کورون سوئدی از شرکت سابق نفت و بنزین خریداری و این مبلغ نیز در آمار گمرکی جزو واردات این کشور از ایران قلمداد شده است که البته پس از ملی شدن صنایع در ایران این مقدار نفت از طرف شرکت سابق از سایر کشورها بسوئد وارد گردیده است.^۱

با گسترش و توسعه روابط ایران و سوئد در سال ۱۳۴۶ش بین مقامات دو کشور مذاکراتی در خصوص امکان همکاری دو کشور و سرمایه گذاری دولت سوئد در رشته شیلات و صید میگو در خلیج فارس و همچنین احداث صنایع چوب و کاغذ سازی در جنگل های شمال ایران صورت گرفت.^۲ همچنین هیئتی اقتصادی که به تهران آمده بود نتیجه مطالعات خود در زمینه امر سرمایه گذاری و نیز درباره ایجاد مترو در تهران را در سال ۱۳۴۸ش تسلیم مقامات سوئد نمود. در خرداد ۱۳۴۸ نیز ۱۵ نفر از مهندسان معمار سوئدی به ایران آمده و تحقیقاتی در مورد شهرسازی انجام دادند.

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۶ و ۱۷ - ۴۱۶ - ۲۴ - ۳۲ - ۱۳۳۰ش، گزارش سفارت ایران در استکهلم

سوئد به وزارت امور خارجه، مورخ ۱۳۳۲/۱۰/۲۲

^۲ - روابط خارجی ایران در سال ۱۳۴۶، گزارش سالیانه وزارت خارجه، تهران، بنگاه مطبوعاتی ایران، ۱۳۴۷، ص ۷۴

روابط اقتصادی دو کشور از اواخر دهه ۴۰ وارد مرحله جدیدی شد، چنان که مقامات دو کشور در صدد مذاکره با شرکت‌های بازرگانی طرفین و بررسی امر سرمایه‌گذاری در کشور دیگر برآمدند.^۱ دولت ایران برای گسترش و توسعه صنایع داخلی در سال ۱۳۴۸ ش قرارداد نصب کارخانه بولبرینگ سازی با شرکت معروف SKF سوئد به امضاء رسید و مقدمات نصب آن در ایران فراهم گردید به دنبال معافیت موسسات هواپیمایی ایران از پرداخت مالیات بر درآمد در سوئد وزارت خارجه ایران با ارسال یادداشتی به سفارت پادشاهی سوئد عطف به یادداشت آن سفارت مورخ دسامبر ۱۹۶۹ میلادی چنین نوشت: معافیت موسسات هواپیمایی سوئدی از پرداخت مالیات بر درآمد حاصل از حمل و نقل کالا و مسافر از ایران که مشروط به رعایت معامله متقابل از طرف دولت متبوع آن سفارت در مورد موسسات هواپیمایی ایرانی مورد تصویب دولت ایران قرار گرفته است شامل شرکت های هواپیمایی سوئدی که به عنوان عضو کنسرسیوم خطوط هواپیمایی اسکاندیناوی فعالیت می کنند نیز می گردد.^۲

در تاریخ ۱۳ آذرماه ۱۳۵۰ ش سمپوزیوم معادن در اطاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران گشایش یافت و ۲۴ نفر از معدن شناسان، سرمایه‌گذاران و بازاریابان سوئد به سرپرستی گوران انگ بولم، معاون اتحادیه صادرکنندگان سوئد شرکت نمودند. این سمپوزیوم از طرف انجمن عمومی صادرات سوئد و با همکاری اطاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، انجمن سوئدی بهره‌برداری از معادن، انستیتوی پادشاهی تکنولوژی استکهلم، سفارت سوئد در تهران و شرکت ایران و سوئد به

^۱ - روابط خارجی ایران در سال ۱۳۴۸، پیشین، ص ۱۲۴.

^۲ - مجموعه معاهدات دو جانبه ایران با کشورهای دیگر، ج ۲، پیشین، ص ۱۱

منظور آشنا ساختن کارشناسان ایرانی معدن با تکنولوژی جدید سوئد و اطلاع یافتن از ظرفیت و توانایی آن کشور در زمینه ساختن وسایل و ماشین آلات استخراج معادن انعقاد یافت. در این جلسه طاهر ضیائی رئیس اطاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران طی سخنانی اظهار داشت که ما برای پیوندهای تاریخی و روابط اقتصادی، فنی و اجتماعی دوستانه با کشورهای جهان ارزش و اهمیت زیادی قائل هستیم. نمایندگان ایران در این سمپوزیوم از طرح‌ها و پیشنهادات متخصصین سوئدی در زمینه معادن استقبال کردند.^۱

در همین سال معاون وزارت ارتباطات سوئد به ایران آمد و درباره انعقاد قرارداد ترانزیت بین دو کشور به مقامات ایران مذاکره نمود.

در پی برقراری چنین روابطی در تیرماه ۱۳۵۳ش یادداشت تفاهمی بین شرکت ملی صنایع فولاد ایران و شرکت بین‌المللی گرانگز سوئد به امضا رسید. این یادداشت تفاهم بر مبنای همکاری دو شرکت در زمینه تکمیل اکتشافات مهندسی معدن، طراحی، ایجاد کارخانه تغلیظ سنگ آهن و بهره‌برداری از معدن گل گهر ایران پایه‌ریزی شده بود. علاوه بر این شرکت سوئدی متعهد گردید که علاوه بر همکاری‌های فنی در زمینه آموزش کارکنان ایرانی در داخل و خارج از کشور سهم عمده‌ای را برعهده بگیرد.^۲

همچنین در آبان ۱۳۵۳ش پرنس برتیل و رئیس شورای صادرات این کشور در رأس یک هیئت اقتصادی از ایران بازدید کرد و طی مدت اقامت خود با مدیرعامل و رئیس هیئت مدیره شرکت ملی نفت و وزیران امور اقتصادی و دارایی،

^۱ - روابط خارجی ایران در سال ۱۳۵۰، پیشین، صص ۲۴۸-۲۴۹

^۲ - سوئد، نظری اجمالی به کشورها، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، پیشین، ص ۳۸۶.

کشاورزی و منابع طبیعی، صنایع و معادن و بازرگانی پیرامون توسعه همکاری‌های اقتصادی بین دو کشور مذاکره کرد. در جریان این مذاکرات توافق شد که کمیسیون مشترکی برای همکاری‌های اقتصادی و فنی و علمی به منظور انجام اقدامات لازم جهت توسعه و تقویت روابط ایران و سوئد تشکیل شود. ضمناً طرفین در مورد اجرای چند طرح به نتیجه قطعی رسیدند و طرح‌های دیگری نیز مورد بررسی قرار گرفت.

در فروردین ۱۳۵۴ ش نمایندگان چند شرکت سوئدی برای مذاکره با مقامات صنعتی ایران به تهران مسافرت کردند و در تاریخ ۲۰ خرداد موافقتنامه حمل و نقل هوایی از طرف وزیر خارجه ایران و سفیر سوئد در ایران به امضاء رسید.^۱ این موافقت نامه در ۱۵ ماده تنظیم شد. مفاد موافقت نامه به شرح زیر می‌باشد: نظر به تمایل متقابل به انعقاد موافقتنامه‌ای بمنظور تأسیس و بکار انداختن سرویسهای هوایی بازرگانی بین سرزمینهای ایران و سوئد و ماوراء این سرزمینها بشرح زیر موافقت نمودند:

ماده ۱- تعاریف: بجز در مواردی که فحوای عبارت معنی دیگری را ایجاب نماید از لحاظ این موافقت نامه: (الف) - اصطلاح "مقامات هواپیمائی" در مورد ایران اطلاق می شود به "سازمان هواپیمائی کشوری" و هر شخص یا مقامی که مجاز به انجام وظایف فعلی آن سازمان و یا وظایف مشابه آن باشد و در مورد سوئد به "هیئت هواپیمائی کشوری" و هر شخص یا مقامی که مجاز به انجام وظایف فعلی آن وزات یا وظایف مشابه باشد.

^۱ - روابط دولت شاهنشاهی ایران با اروپای غربی، پیشین، ص ۵۱.

(ب) - اصطلاح "شرکت هواپیمائی تعیین شده" اطلاق می‌شود به یک شرکت هواپیمائی که بموجب مقررات ماده ۳ موافقتنامه حاضر تعیین شده و اجازه فعالیت یافته باشد.

(ج) - اصطلاح "ظرفیت" در مورد یک هواپیما اطلاق می‌شود به میزان بارگیری موثر هواپیما در یک مسیر یا قسمتی از مسیر و اصطلاح "ظرفیت" در مورد "سرویس موافقت شده" اطلاق می‌شود به ظرفیت هواپیمای مورد استفاده در چنین سرویسی ضربدر دفعات پرواز آن هواپیما طی زمان معین در تمام یا قسمتی از مسیر.

(د) - اصطلاح "سرزمین" در مورد یک دولت اطلاق می‌شود به مناطق خاکی و آب‌های سرزمینی مجاور آن که تحت حاکمیت و سلطه آن دولت است.

(ه) - اصطلاحات "سرویس هوائی" - "سرویس هوائی بین‌المللی" - "شرکت هواپیمائی" و "توقف بمنظورهای غیر ترافیک" به ترتیب دارای همان معانی است که در ماده ۹۶ کنوانسیون هواپیمائی کشوری بین‌المللی منعقد در شیکاگو در هفتم دسامبر ۱۹۴۴ به این عبارت داده شده است.

ماده ۲ - حقوق ترانزیت و ترافیک: (۱) - هر یک از طرفین متعاهدین - حقوق تصریح شده در موافقتنامه حاضر را بمنظور تأسیس سرویس‌های هواپیمائی بین‌المللی منظم بوسیله شرکت هواپیمائی تعیین شده طرف متعاهد دیگر بشرح ذیل بطرف متعاهد دیگر اعطاء می‌نماید: (الف) - پرواز بدون فرود از فراز سرزمین طرف متعاهد دیگر.

(ب) - توقف در سرزمین مذکور بمنظورهای غیر ترافیک.

(ج) - توقف در سرزمین مذکور در نقاطی که برای آن مسیر در جدول مسیر پیوست به موافقتنامه حاضر بمنظور پیاده و سوار کردن مسافر و بار و پست و ترافیک بین‌المللی مشخص گردیده است.

(۲) - هیچیک از مفاد حاضر بنحوی تلقی نخواهد شد که در نتیجه شرکت هواپیمائی یکی از طرفین متعاهدین محق باشد در سرزمین طرف متعاهد دیگر در قبال مزد یا کرایه مسافر و بار و پست به مقصد نقطه دیگری در سرزمین طرف متعاهد دیگر حمل کند.

(۳) - در مناطق جنگی یا تحت اشغال نظامی یا در مناطقی که این عملیات در جریان است - انجام این قبیل سرویسهای منوط به تصویب مقامات صالح نظامی خواهد بود.

ماده ۳- تعیین و اجازه لازم: (۱) - هر یک از طرفین متعاهدین حق دارد یک شرکت هواپیمائی را برای انجام سرویسهای مورد توافق - در مسیرهای مشخصه تعیین و مراتب را کتباً بطرف متعاهد دیگر اعلام نماید.

(۲) پس از دریافت اعلامیه تعیین - طرف متعاهد دیگر - با رعایت مفاد بندهای (۳) و (۴) ماده حاضر و مقررات ماده هشت این موافقتنامه بدون تأخیر اجازه مربوطه را به شرکت هواپیمائی تعیین شده اعطاء خواهد نمود.

(۳) - مقامات هواپیمائی یک طرف متعاهد می تواند از شرکتی که توسط طرف متعاهد دیگر تعیین شده - بخواهد که مقامات مزبور را قانع سازد که شرایط مقرر در قوانین و مقرراتی را که معمولاً برای انجام سرویسهای هواپیمائی بین‌المللی - توسط مقامات مزبور بر اساس مقررات کنوانسیون هواپیمائی کشوری بین‌المللی شیکاگو مورخ هفتم دسامبر ۱۹۴۴ اعمال می گرد - حائز می باشد.

(۴) - هر یک از طرفین متعاهدین حق دارد در هر مورد که قانع نشده باشد که مالکیت عمده و کنترل موثر شرکت هواپیمائی مربوطه در دست طرف متعاهد یا اتباع طرف متعاهدی است که شرکت مزبور را تعیین نموده - از اعطای اجازه بهره‌برداری موضوع بند (۲) ماده حاضر امتناع ورزد و یا هر شرطی که برای اعمال حقوق مشخصه در ماده ۲ موافقتنامه حاضر توسط آن شرکت هواپیمائی تعیین شده لازم بداند - تحمیل نماید.

ماده ۴- تعلیق و لغو: (۱) - هر یک از طرفین متعاهدین حق دارد در موارد مشروحه ذیل - اجازه بهره‌برداری صادره را لغو یا استفاده از حقوق مشخصه در ماده ۲ موافقتنامه حاضر را - در مورد شرکتی که توسط طرف متعاهد دیگر تعیین گردیده معلق نماید یا هر شرطی را که ممکن است برای استفاده از این حقوق لازم باشد - تحمیل نماید:

(الف) - در هر موردی که قانع نشده باشد مالکیت عمده و کنترل موثر آن شرکت هواپیمائی در دست طرف متعاهد یا اتباع طرف متعاهدی است که شرکت مذکور را تعیین نموده است.

(ب) - در موردی که شرکت هواپیمائی مذکور قوانین و یا مقررات طرف متعاهدی را که این حقوق را اعطاء نموده است - رعایت نکند.

(ج) - در موردی که شرکت هواپیمائی مذکور بهر نجوی از انجاء عملیات بهره‌برداری را برخلاف شرایط مقرر در موافقتنامه حاضر انجام دهد.

(۲) - جز در مواردی که لغو - تعلیق یا تحمیل شرایط مذکور در بند (۱) ماده حاضر بصورت فوری برای جلوگیری از نقض بیشتر قوانین و یا مقررات لازم باشد - اعمال این حق فقط پس از مشاوره با طرف متعاهد دیگر انجام خواهد گرفت.

ماده ۵- شمول قوانین و مقررات: (۱) - قوانین و مقررات یک طرف متعاهد ناظر به ورود و خروج هواپیماهایی که به امر هوانوردی بین‌المللی اشتغال دارند یا ناظر به عملیات هوانوردی چنین هواپیماهایی حین پرواز برفراز یا در داخل سرزمین طرف متعاهد مذکور می‌باشند - نسبت به هواپیماهای شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر - مجری خواهد بود.

(۲) - قوانین و مقررات یک طرف متعاهد ناظر به ورود یا خروج مسافران و کارکنان و پست و بار هواپیما از سرزمین طرف متعاهد مذکور از قبیل مقررات مربوط به ورود و ترخیص و مهاجرت و گذرنامه و گمرک و قرنطینه توسط یا به نمایندگی هنگام ورود یا خروج یا توقف در سرزمین آن طرف متعاهد مورد رعایت قرار خواهد گرفت.

(۳) - هر یک از طرفین متعاهدین نسخه‌هایی از قوانین و مقررات مربوطه مندرج در این ماده را بنابر تقاضا - در اختیار طرف متعاهد دیگر خواهد گذاشت.

ماده ۶- معافیت از حقوق گمرکی و سایر عوارض: (۱) - هواپیماهای شرکت تعیین شده یک طرف متعاهد که سرویسهای بین‌المللی انجام می‌دهند و همچنین مواد سوخت و روغنهای مخصوص روغنکاری و سایر مواد مصرفی فنی و وسایل یدکی و لوازم مورد نیاز جاری و خواروبار موجود در هواپیماهای شرکت هواپیمایی یک طرف متعاهد که مجاز به استفاده از مسیرها و سرویسها موضوع موافقتنامه حاضر می‌باشد - بهنگام ورود و خروج از سرزمین طرف متعاهد دیگر - بر اساس عمل متقابل از پرداخت حقوق گمرکی و هزینه‌ها بازرسی و سایر حقوق و عوارض ملی معاف خواهد بود - حتی اگر مواد مذکور زمانی بمصرف برسد یا مورد استفاده قرار گیرد که این هواپیماها بر فراز آن سرزمین در پرواز باشند.

(۲) - سوخت و روغنهای مخصوص روغنکاری و سایر مواد مصرفی فنی و وسایل یدکی و لوازم مورد نیاز جاری و خواروبار که به سرزمین یک طرف متعاهد توسط طرف متعاهد دیگر یا اتباع او صرفاً بمنظور استفاده در هواپیمای طرف متعاهد اخیرالذکر وارد گردد - بر اساس عمل متقابل از پرداخت حقوق گمرکی و هزینه‌های بازرسی و سایر حقوق و عوارض ملی معاف خواهد بود.

(۳) - سوخت و روغنهای مخصوص روغنکاری و سایر مواد مصرفی فنی و وسایل یدکی و لوازم مورد نیاز جاری و خواروبار که در سرزمین یک طرف متعاهد بار هواپیمای شرکت هواپیمائی طرف متعاهد دیگر می‌شود و در سرویسهای بین‌المللی مورد استفاده قرار می‌گیرد - بر اساس عمل متقابل از پرداخت حقوق گمرکی و عوارض و مالیات و هزینه‌های بازرسی و سایر حقوق و عوارض ملی معاف خواهد بود.

(۴) - لوازم جاری هوانوردی و همچنین مواد و لوازم نگهداری شده در هواپیمای شرکت هواپیمائی تعیین شده هر یک از طرفین متعاهدین - تنها با موافقت مقامات گمرکی در سرزمین طرف متعاهد دیگر قابل تخلیه است. در این صورت می‌توان این مواد را تا زمانیکه طبق مقررات گمرکی مجدداً صادر شود و یا ترتیب دیگری در مورد آن داده شود - تحت نظارت مقامات نامبرده قرار داد.

ماده ۷ - تسهیلات و عوارض فرودگاه: هر یک از طرفین متعاهدین می‌تواند برای استفاده از فرودگاهها و سایر تسهیلات تحت کنترل خود عوارض عادلانه و مناسبی را وضع نموده یا اجازه وضع آنرا بدهد - مع هذا هر یک از طرفین متعاهدین موافقت دارد که این عوارض از آنچه هواپیماهای ملی آن طرف متعاهد که در سرویس های مشابه بین‌المللی تردد می نمایند و برای استفاده از این فرودگاهها و تسهیلات - می پردازند تجاوز نکند.

ماده ۸ - مقررات ظرفیت: (۱) - شرکت‌های هواپیمائی تعیین شده بوسیله طرفین متعاهدین از رفتار عادلانه و متساوی برخوردار خواهند شد. تا بتوانند برای انجام سرویس‌های توافق شده در مسیرهای مشخص از فرصت‌های متساوی بهره‌مند باشند.

(۲) - در انجام سرویس‌های مورد توافق - شرکت هواپیمائی تعیین شده هر یک از طرفین متعاهدین منافع شرکت هواپیمائی طرف متعاهد دیگر را منظور نظر خواهد داشت تا من غیر حق در سرویس‌هایی که طرف دیگر در تمام یا قسمتی از همان مسیرها دایر مینماید اثر نامطلوب ایجاد نشود.

(۳) - هدف اصلی سرویس‌های مورد توافق شرکت‌های هواپیمائی تعیین شده هر طرف متعاهد - تأمین ظرفیت کافی با ضریب بار مناسب برای رفع نیازمندی‌های جاری و همچنین نیازمندی‌های آینده که بطور معقولی پیش‌بینی شده باشد برای حمل مسافر و بار و پست بنحو معقول بین سرزمین طرف متعاهد تعیین کننده شرکت هواپیمائی و سرزمین طرف متعاهد دیگر خواهد بود.

(۴) - بار رعایت اصول مشروحه در بندهای ۱ و ۲ و ۳ این ماده - شرکت هواپیمائی تعیین شده یک طرف متعاهد - همچنین می‌تواند ظرفیتی را برای نیازمندی‌های ترافیک بین: (الف) - سرزمین‌های کشورهای ثالث مندرج در جدول مسیرها ضمیمه موافقتنامه حاضر - و سرزمین طرف متعاهد دیگر.

(ب) - سرزمین یک طرف متعاهد و نقاطی در جدول مسیر که خارج از سرزمین طرف متعاهد دیگر واقع شده است.

(ج) - نقاطی در جدول مسیر واقع در سرزمین کشورهای ثالث - تأمین نماید.

(ه) - بمنظور حصول توافق در مورد جنبه‌های تجارتی مربوط به انجام سرویس‌های مورد موافقت توسط شرکتهای هواپیمائی تعیین شده طرفین متعاهدین مشاورات مستقیمی بین دو شرکت هواپیمائی که برای انجام این منظور اصول مندرج در بندهای پیشین ماده حاضر را در نظر خواهند داشت - صورت خواهد گرفت. شرکتهای هواپیمائی تعیین شده طرفین متعاهدین گزارش این مشاوره را جهت بررسی و اقدام لازم به مقامات هواپیمائی مربوطه خود تسلیم خواهند نمود.

(۶) - در صورت عدم توافق بین شرکتهای هواپیمائی تعیین شده طرفین متعاهدین - مسائل مشروحه در بند ۵ فوق از طریق توافق بین مقامات هواپیمائی طرفین متعاهدین حل و فصل خواهد گردید.

ماده ۹- شناسایی گواهینامه‌ها و پروانه‌ها: گواهینامه‌های قابلیت پرواز و گواهینامه‌ها و پروانه‌های صلاحیت و پروانه‌هایی که توسط یک طرف متعاهد صادر شده یا اعتبار یافته و هنوز به قوت خود باقی باشد - توسط طرف متعاهد دیگر برای بهره‌برداری مسیرها و سرویس‌های موضوع موافقتنامه حاضر معتبر شناخته خواهد شد - مشروط بر آنکه شرایط صدور یا معتبر ساختن این گواهینامه‌ها و پروانه‌ها - مساوی یا بیش از حداقل استانداردهای فعلی یا آتی باشد که بموجب کنوانسیون هواپیمائی کشوری بین‌المللی منعقد شده در شیکاگو در هفتم دسامبر ۱۹۴۴ وضع شده یا خواهد شد. در هر حال هر یک از طرفین متعاهدین این حق را برای خود محفوظ می‌دارد که در مورد پرواز از فراز سرزمین خود - از شناسائی گواهینامه صلاحیت و پروانه‌هایی که بنام اتباع او توسط طرف متعاهد دیگر یا هر دولت دیگری صادر شده باشد - خودداری نماید.

ماده ۱۰- نرخ های حمل و نقل هواپیمائی: (۱) - در بندهای ذیل اصطلاح "نرخ" اطلاق می شود به قیمت هایی که باید در قبال حمل مسافر - ائانه و بار پرداخت شود و نیز شرایطی که تحت آن این قیمت ها - من جمله قیمت ها و شرایطی که شامل حق نمایندگی و سایر خدمات اضافی به استثنای مزد یا شرایط مربوط به حمل پست گردد - بموقع اجزاء گذارده می شود. (۲) - نرخ های مورد اجرا توسط شرکتهای هواپیمائی طرفین متعاهدین در سرویس های مورد توافق - در سطح معقولی خواهد بود که با توجه به کلیه عوامل مربوطه از جمله هزینه بهره برداری و سود معقول و خصوصیات سرویس و نرخهای شرکت های هواپیمائی دیگر که در تمام یا قسمتی از همان مسیرها سرویس های برنامه ای انجام می دهند - وضع می گردد.

(۳) - نرخ های موضوع بند یک این ماده - بر اساس قواعد ذیل تعیین می گردد: (الف) - هر گاه شرکت های هواپیمائی تعیین شده طرفین متعاهدین عضو یک اتحادیه بین المللی شرکت های هواپیمائی با دستگاه تعیین کننده نرخ باشند و یک قطعنامه نرخ ناظر بر سرویس های مورد توافق از قبل وجود داشته باشد - نرخ ها بر اساس این قطعنامه بین شرکت های هواپیمائی تعیین شده طرفین متعاهدین توافق خواهد شد.

(ب) - هر گاه قطعنامه ای درباره نرخ ناظر بر سرویس های توافق شده وجود نداشته باشد و یک یا هیچ یک از شرکت های هواپیمائی تعیین شده طرفین متعاهدین - عضو اتحادیه شرکت های هواپیمائی موضع بند (الف) فوق نباشند - شرکت های هواپیمائی تعیین شده طرفین متعاهدین در مورد نرخ هایی که برای سرویسهای توافق شده اعمال می گردد - بین خود - توافق خواهند نمود.

(ج) - نرخهایی که بدین ترتیب طبق بندهای (الف) و (ب) ماده حاضر بین شرکت های هواپیمائی تعیین شده طرفین متعاهدین مورد توافق قرار می گیرد - لااقل نود روز قبل از تاریخ پیشنهادی اجرا - برای تصویب به مقامات هواپیمائی طرفین متعاهدین تسلیم خواهد گردید. این محدودیت زمانی بشرط موافقت مقامات مذکور - قابل کاهش است.

(د) - در صورتیکه شرکت های هواپیمائی طرفین متعاهدین نتواند درباره نرخهای قابل اجرا به توافق برسند و یا در صورتی که یک طرف متعاهد شرکت هواپیمائی خود را بمنظور انجام سرویس های مورد توافق تعیین ننموده باشد و یا چنانچه در فاصله ۳۰ روز اول از دوره نود روزه موضوع بند (ج) ماده حاضر - مقامات هواپیمائی یک طرف متعاهد عدم رضایت خود را از هر یک از نرخهای توافق شده بین شرکتهای هواپیمائی طرفین متعاهدین موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده حاضر به مقامات هواپیمائی طرف متعاهد دیگر اعلام دارد - مقامات هواپیمائی طرفین متعاهدین اهتمام خواهند نمود - در مورد نرخهای مناسب به توافق برسند - ولی در هر حال هیچ نرخ قبل از تصویب مقامات هواپیمائی طرفین متعاهدین بموقع اجرا در نخواهد آمد.

(۴) - نرخ های تعیین شده بموجب ماده حاضر - تا زمانی که نرخ های جدید بموجب مفاد این ماده جانشین آنها نشده باشد به قوت خود باقی خواهد ماند.

ماده ۱۱- تسلیم آمار و تصویب برنامه های پرواز: (۱) - مقامات هواپیمائی هر یک از طرفین متعاهدین - اطلاعات و آمار مربوط به ترافیک حمل شده در سرویسهای مورد توافق - توسط شرکت هواپیمائی تعیین شده خود را بسوی سرزمین طرف متعاهد دیگر یا از آن سرزمین را بقسمی که معمولاً توسط شرکت

هواپیمائی تعیین شده برای مقامات هواپیمائی ملی خود تهیه می گردد - بنا بر تقاضا در اختیار مقامات طرف متعاقد دیگر قرار خواهد داد. کلیه اطلاعات اضافی مورد درخواست مقامات هواپیمائی یک طرف متعاقد از طرف متعاقد دیگر در صورت تقاضا - مورد شور و توافق بین طرفین متعاهدین قرار خواهد گرفت.

(۲) - شرکت هواپیمائی تعیین شده هر یک از طرفین متعاهدین حداقل سی روز قبل از شروع سرویس در مسیرهای مشخصه - برنامه‌های پرواز را به مقامات هواپیمائی طرف متعاقد دیگر برای تصویب تسلیم خواهد نمود. در مورد تغییرات بعدی نیز به همین قرار عمل خواهد شد. این محدودیت زمانی را می‌توان در موارد خاص با تصویب مقامات نامبرده کاهش داد.

ماده ۱۲ - مشاورات و اصلاحات: (۱) مقامات هواپیمائی طرفین متعاهدین با روح همکاری صمیمانه برای حصول اطمینان از اعمال دقیق و اجرای رضایت‌بخش مقررات این موافقتنامه و ضوابط مربوطه و جدول مسیر پیوست به آن گاه بگاه با یکدیگر مشورت بعمل خواهند آورد.

(۲) چنانچه هر یک از طرفین متعاهدین مایل به تغییر هر یک از مقررات این موافقت نامه باشد می‌تواند از طرف متعاقد دیگر تقاضای مشاوره نماید که ممکن است از طریق مکاتبه یا مذاکره صورت گیرد. این مشاوره در ظرف مدت ۶۰ روز از تاریخ تسلیم تقاضا شروع خواهد شد مگر اینکه طرفین متعاهدین نسبت به تمدید مدت مزبور توافق حاصل نمایند. هر گونه تغییری که بدین ترتیب مورد موافقت قرار گیرد - پس از اینکه آن تغییرات از طریق مبادله یادداشت دیپلماتیک تأیید گردد - لازم اجراء خواهد شد.

(۳) - اصلاحات وارد بر جدول مسیر بین مقامات هواپیمائی طرفین متعاهدین مورد توافق قرا خواهد گرفت و از تاریخ مبادله یادداشت دیپلماتیک در این مورد لازم اجراء خواهد گردید.

ماده ۱۳- حل اختلافات: (۱) - هر گاه در مورد تفسیر یا اجرای موافقتنامه حاضر بین طرفین متعاهدین اختلافی بروز نماید - طرفین متعاهدین در مرحله اول اهتمام خواهند نمود تا اختلاف را از طریق مذاکرات حل و فصل نمایند.

(۲) - هر گاه طرفین متعاهدین نتوانند اختلاف را از طریق مذاکرات حل و فصل نمایند - می توانند توافق نمایند موضوع را جهت تهیه گزارش مشورتی به هر شخص یا هیئتی ارجاع نمایند.

(۳) - چنانچه طرفین متعاهدین نتوانند بموجب بندهای ۱ و ۲ فوق در مورد حل اختلاف به نتیجه برسند - اختلاف بیک محکمه داورى سه نفره ارجاع خواهد شد که هر یک از طرفین متعاهدین یک داور را معین خواهد کرد و دو داور تعیین شده درباره داور سوم توافق خواهند نمود. هر یک از طرفین متعاهدین ظرف شصت روز پس از وصل تقاضای ارجاع اختلاف به محکمه داورى از طریق دیپلماتیک به تعیین داور خود مبادرت خواهد نمود و داور سوم نیز ظرف شصت روز بعد از آن تعیین خواهد شد. چنانچه هر یک از طرفین متعاهدین ظرف مدت مقرر داور خود را تعیین نکند - بنا به تقاضای هر یک از طرفین متعاهدین رئیس شورای سازمان بین‌المللی هواپیمائی کشوری برحسب مورد داور یا داورها را تعیین خواهد نمود مشروط بر اینکه چنانچه رئیس شورای سازمان بین‌المللی هواپیمائی کشوری از اتباع هر یک از طرفین متعاهدین باشد از نایب رئیس ارشد شورا و در صورتیکه نامبرده نیز از اتباع یکی از طرفین متعاهدین باشد - از عضو مقدم شورا

که در چنین وضع تابعیتی نباشد - درخواست خواهد شد که حسب مورد داور یا داورها را تعیین نماید. در هر حال داور سوم از اتباع یک دولت ثالث خواهد بود و بعنوان رئیس محکمه داوری عمل خواهد نمود.

(۴) - طرفین متعاهدین تعهد مینمایند تصمیمات متخذه بموجب بند ۳ ماده حاضر را رعایت کنند.

ماده ۱۴ - مطابقت با کنوانسیون های چند جانبه: چنانچه یک کنوانسیون یا موافقتنامه حمل و نقل هوایی چند جانبه عمومی در مورد هر دو طرف متعاهد لازم الاجراء گردد - موافقتنامه حاضر بنحوی اصلاح خواهد شد تا با مقررات چنین کنوانسیون یا موافقتنامه ای تطبیق نماید. ماده ۱۵ - ثبت: این موافقتنامه و ضمائ آن و کلیه اصلاحات وارده بر آن در بنا بمراتب - نمایندگان امضاء کننده زیر که از طرف دولت متبوعه خود مجاز می باشند - موافقتنامه حاضر را امضاء و به مهر خود مهمور نمودند.

این موافقتنامه در دو نسخه در تاریخ بیستم خرداد ماه ۱۳۵۴ در تهران به زبانهای فارسی - سوئدی و انگلیسی که هر سه متن متساویاً معتبر خواهند بود تنظیم گردید^۱.

در ۲۷ مرداد همین سال فرخ نجم آبادی، وزیر صنایع و معادن در رأس یک هیئت اقتصادی و همکاری های فنی به این کشور مسافرت کرد. در پایان مذاکرات پروتکلی در زمینه امور صنعتی، کشاورزی، امور ساختمانی، کشتی رانی و

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴ تا ۱۸ - ۴۱۵ - ۴۹ - ۵۵ - ۱۳۴۵ ش

کشتی‌سازی، آموزش فنی و حرفه‌ای و تبادل هیئت‌های بازرگانی بین وزیر صنایع و معادن ایران و وزیر بازرگانی سوئد به امضاء رسید.^۱

دومین اجلاس کمیسیون مشترک ایران و سوئد برای همکاری‌های اقتصادی و فنی در آبان ۱۳۵۵ ش در تهران برگزار شد.^۲

به طور کلی در دوره پهلوی دوم مبادلات تجاری بین دو کشور سوئد و ایران به صورت یک طرفه انجام می‌شد. براساس آمار و ارقام موجود در اسناد میزان صادرات سوئد به ایران بسیار بیشتر از صادرات ایران به سوئد بود و بدون احتساب نفت، موازنه بازرگانی بین دو کشور همواره به سود طرف سوئدی و به زیان ایران بود. در جداول ذیل این عدم توازن نشان داده شده است:

میزان واردات ایران از سوئد (۱۳۵۲-۱۳۵۷ ش)

سال	ارزش واردات (میلیون ریال)	درصد نسبت به کل واردات	رتبه در میان کشورها
۱۳۵۲	۳۶۱۳/۸	۱/۴	۱۳
۱۳۵۳	۵۳۹۶	۱/۲	۱۳
۱۳۵۴	۱۰۳۱۶/۵	۱/۳	۱۴
۱۳۵۵	۱۰۱۱۴/۲	۱/۱	۱۴
۱۳۵۶	۱۳۶۸۰/۶	۱/۳	۱۲
۱۳۵۷	۱۰۲۴۹/۸	۱/۴	۱۴

^۱- روابط خارجی ایران در سال ۱۳۵۴، پیشین، صص ۲۱۲-۲۱۳.

^۲- آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۲۴-۴۰۴-۴۷-۵۵-۱۳۴۵ ش.

میزان صادرات ایران به سوئد (۱۳۵۲-۱۳۵۷ش)

سال	ارزش واردات (میلیون ریال)	درصد نسبت به کل واردات	رتبه در میان کشورها
۱۳۵۲	۹۱/۱	۰/۲	۴۴
۱۳۵۳	۱۳۸/۲	۰/۴	۴۰
۱۳۵۴	۱۵۷/۶	۰/۴	۳۸
۱۳۵۵	۱۱۰	۰/۳	۳۷
۱۳۵۶	۸۸/۶	۰/۲	۴۱
۱۳۵۷	۴۸/۵	۰/۱	۳۹

(منبع: سالنامه آمار بازرگانی خارجی، گمرک جمهوری اسلامی ایران، تهران سال‌های مختلف)

ج: روابط فرهنگی

براساس اسناد موجود در دوره پهلوی اول روابط فرهنگی ایران و سوئد در پایین‌ترین سطح خود قرار داشت. روابط گسترده فرهنگی بین دو کشور از نیمه دوم دوره پهلوی دوم آغاز شد. در این دوره با توجه به مقبولیتی که نظام اجتماعی و فرهنگی سوئد و ارزش‌های حاکم بر آن جامعه در نزد حکومت پهلوی داشت، روابط فرهنگی نسبتاً گسترده‌ای بین دو کشور برقرار گردید.

دولت سوئد در سال ۱۳۴۷ش تعداد شش بورس تحصیلی در رشته‌های پزشکی و صنعتی در اختیار دولت ایران گذاشت و مقامات ایرانی نیز متقابلاً یک بورس در رشته ادبیات فارسی به سوئد واگذار نمودند.^۱ این بورس که از طرف

^۱ - روابط خارجی ایران در سال ۱۳۴۷، پیشین، ص ۹۲.

دانشگاه تهران ارائه شده بود به خانم کارین اودال واگذار شد. وی پایان نامه خود را درباره هفت پیکر نظامی به نگارش درآورد.^۱ در این سال دولت و صلیب سرخ سوئد، به مناسبت زلزله خراسان یکصد خانه به ارزش ۶۰۰۰۰۰ هزار کورن ساخت و تعداد ۲۰۰ عدد چادر و ۶۰ بسته دارو به ارزش ۳ میلیون ریال به آسیب دیدگان اهدا نمود.^۲

علاوه بر این دولت سوئد در سال ۱۳۴۸ ش تعداد ۴ بورس تحصیلی در رشته‌های مختلف به دانشجویان ایرانی اعطاء کرد و یک هیئت باستانشناسی از آن کشور وارد ایران شد. در همین سال مسابقات جهانی شطرنج در سوئد برگزار شد و خسرو شیخ هرنندی، قهرمان شطرنج جوانان ایرانی برای شرکت در این مسابقات عازم آن کشور گردید.^۳ یک سال بعد دکتر آندراس اودال، استادیار دانشگاه اوپسالا گروهی به نام گروه ایران از دانشجویان انستیتوی اقتصاد سیاسی وابسته به دانشگاه اوپسالا تشکیل داد که ۸ نفر از دانشجویان انستیتوی مزبور به عضویت این گروه درآمده و در نظر داشتند پیشرفت‌های ایران در زمینه‌های مختلف را مورد بحث و بررسی قرار دهند. این گروه نظریات خود را در این زمینه تهیه کردند.^۴ همچنین در این سال دانشگاه گوتنبرگ یک کرسی زبان فارسی تأسیس نمود و با این اقدام روابط فرهنگی دو کشور در سطح بالاتری برقرار گردید.^۵

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۵۶۹-۲۱۸-۳۵-۱۳۳۴ ش.

^۲ - روابط خارجی ایران در سال ۱۳۴۷، پیشین، ص ۹۲.

^۳ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۲۶-۴۰۷-۴۸-۵۵-۱۳۴۵ ش.

^۴ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۸۷-۲۱۵-۱۸-۳۵-۱۳۳۴ ش.

^۵ - سوئد نظری اجمالی به کشورها، پیشین، ص ۳۷۴.

در مردادماه سال ۱۳۴۹ش سیروس پرهام، رئیس دفتر روابط عمومی سازمان امور اداری و استخدامی کشور برای استفاده از بورس سازمان ملل جهت تهیه مقدمات اجرای قانون تأسیس سازمان اسناد ملی ایران و بازدید از آرشیوهای ملی کشورهای سوئد و هلند به مدت ۶ هفته عازم کشور سوئد شد.^۱

در سال ۱۳۵۰ش دانشگاه تهران یک بورس فرهنگی به کشور سوئد ارائه نمود و فردی به نام هانری برومس بورس مزبور را پذیرفت و خود را به دانشگاه تهران معرفی کرد.^۲

همچنین در فروردین ۱۳۵۱ش تعداد هجده نفر از دانشجویان سوئدی به دعوت وزارت تعاون و امور روستاها از ایران بازدید کرده و با چگونگی اجرای اصلاحات ارضی و تعاون روستایی در ایران آشنایی پیدا کردند. همچنین در دی ماه همین سال یک گروه ۸ نفری اساتید دانشگاه گوتنبرگ از ایران بازدید کردند.^۳

در فروردین سال ۱۳۵۲ش بنا به دعوت نخست‌وزیر ایران دو تن از اساتید دانشگاه‌های سوئد به ایران آمدند. در همین ماه اولین نمایشگاه آثار هنری و باستانی ایران متعلق به مجموعه‌های خصوصی اتباع سوئد در یکی از سالن‌های موزه ملی استکهلم برگزار گردید. همچنین تیم اسکی ارتش ایران نیز جهت شرکت در مسابقات اسکی ارتش‌های جهان به سوئد اعزام شد و تیم ملی شمشیربازی ایران نیز در تیرماه در مسابقات بین‌المللی شمشیربازی وارد سوئد

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴۰-۴۰۷-۴۸-۵۵-۱۳۴۵ش.

^۲ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۷۰ و ۵۸-۴۱۷-۴۹-۵۵-۱۳۴۵ش.

^۳ - روابط خارجی ایران در سال ۱۳۵۱، پیشین، ص ۱۶۹.

گردید. در آذرماه همان سال نیز محمدرضا شاه پهلوی به ۴ تن از اساتید برجسته دانشگاه اوپسالا، از طریق سفارت ایران در سوئد، نشان افتخار اعطاء کرد.

علاوه بر این تعداد ۴۰ نفر از کارشناسان سازمان‌های دولتی و اساتید دانشگاه‌های ایران برای شرکت در سمپوزیون‌ها و دوره‌های کارآموزی و مطالعاتی به سوئد سفر کردند.^۱

در آبان ۱۳۵۲ش کنگره تاریخ و فرهنگ در ایران تشکیل گردید و پروفیسور ویکاندر به دعوت وزارت فرهنگ و هنر در این کنگره شرکت نمود.^۲

در سال ۱۳۵۳ش تعدادی بورس از طرف مؤسسه پژوهش سوئد برای سمینار بین‌المللی شیمی و فیزیک و چند بورس تحصیلی و کارآموزی در اختیار داوطلبان ایرانی قرار گرفت. علاوه بر این ششمین کنگره تاریخ و فرهنگ ایران در آبانماه در تهران برگزار شد و پروفیسور ویدنگرن به دعوت وزارت فرهنگ و هنر در این کنگره شرکت کرد.^۳

در این سال معاون برنامه‌ریزی وزارت آموزش به سوئد مسافرت کرد و در مورد طرح یک موسسه تحت نظارت ایران در سوئد گفتگو و این طرح در تاریخ ۸ نوامبر ۱۹۷۴/۱۷ آبان ۱۳۵۳ش توسط پروفیسور اندریس اداهل تهیه و به وزارت خارجه ایران ارسال گردید. بخش‌های مختلف این طرح عبارتند از:

یادداشت مقدماتی: مناسب بنظر رسیده است که یک لیست کنترل از عواملی که ممکن است در این طرح گنجانیده شود بطوریکه با خود آنجناب و دکتر مرزبان

^۱ - سوئد نظری اجمالی به کشورها، پیشین، ص ۳۷۵.

^۲ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۸۶-۲۴۷-۲۴-۵۵-۱۳۴۵ش.

^۳ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴۲-۲۴۷-۲۴-۵۵-۱۳۴۵ش.

و با مقامات ذیصلاحیت سوئدی بطور غیررسمی مذاکره گردید تنظیم شود. لازم به ذکر است که لیست مذکور و مبالغ مندرج در آن جامع و دقیق نیستند.

۱- هدف

(۱) جنبه اخلاقی: یاد بود پروفیسور نی برگ در اوایل سال جاری درگذشت و یکی از ایران‌شناسان برجسته زمان ما بود.

(۲) جنبه اجتماعی: تقویت روابط بین ایران و سوئد در زمینه علم و فرهنگ.

(۳) جنبه علمی: افزایش تحقیقات و موقعیتهای علمی در زمینه‌های مورد

علاقه دو کشور برای مثال: مسائل مربوطه به توسعه اجتماعی و اقتصادی ایران، تاریخ روابط بین‌المللی و غیره.

(۴) انتقال معلومات و اطلاعات: فراهم ساختن امکانات برای استادان و

دانشجویان بمنظور افزایش معلومات آنها در زمینه نهادهای علمی در کشور دیگر و علاوه بر این فراهم ساختن اطلاعات درباره ایران برای استفاده افراد علاقمند در سوئد حتی خارج از محیط دانشگاهی.

۲- منابع: تهیه مدارک

فراهم شدن یک کتابخانه خوب درباره فرهنگ و اجتماع ایران: دانشگاه اوپالا ظاهراً آماده است تا کتابخانه معروف نی برگ را که به دانشگاه واگذار شده است در اختیار یک موسسه ایران‌شناسی قرار دهد. هیچگونه تخمینی از ارزش این کتابخانه زده نشده است اما امروز عملاً فراهم آوردن چنین مجموعه‌ای از ادبیات و آثار خطی و غیره غیرممکن است.

این کتابخانه باید در بعضی قسمتها (بخصوص علوم اجتماعی) تکمیل گردد و باید با خرید کتب و نشریات جدید تقویت شود. چنانچه بتوان کتب مهمتری را که در ایران چاپ می‌شود بطور رایگاه بدست آورد (منجمله آبونمان بعضی نشریات دوره‌ای ایران) هزینه سالیانه خرید کتاب برای این کتابخانه ۴۰۰۰۰ کرون سوئد تخمین زده نمی‌شود.

(۲) قسمتهای مناسب برای موسسه مذکور: این قسمت ها ممکن است شامل: کتابخانه، یک اطاق سمینار (با تجهیزات کتابخانه فرعی) ۲ تا ۴ اطاق کوچک برای کارمندان و محققان و غیره و یک اطاق بزرگ برای تشکیل نمایشگاه‌های کوچک، سخنرانی‌ها، نمایش فیم و نظائر آن (مربوط به قسمت ۵ - ۱ فوق)

دانشگاه ظاهراً آماده است بطور رایگان مکان مناسب برای این موسسه در اختیار گذارد (در حقیقت این اقدام معادل کمی در حدود ۴۰ تا ۵۰ هزار کرون سوئد در سال خواهد بود)

نگهداری محل (نظافت و تعمیر و غیره).

۱۲ هزار کرون سوئد هزینه کارمندان، منشی، کتابدار و هزینه‌های اجتماعی: ۱۷۰۰۰۰ کرون سوئد.

هزینه لوازم، تلفن و لوازم متفرقه ۸۰۰۰ کرون سوئد.

(۳) مبادله بورس تحصیلی: هر سال حداقل یک بورس تحصیلی برای یک محقق ایرانی بمنظور مسافرت به سوئد و انجام تحقیق و مطالعات در موسسه مذکور حداقل یک بورس تحصیلی برای یک محقق سوئدی بمنظور مسافرت به ایران و انجام کارهای تحقیقاتی و آموزشی در یک موسسه مناسب آموزش عالی در آن کشور.

تسهیلات اضافی برای اعضای بورس های کوتاه مدت به محققان سوئدی که مایلند بمنظور انجام تحقیقات به ایران مسافرت نمایند.

بورس های دانشجویی - برای مثال سالیانه ۲۰ نفر در ماه

چون بمن تذکر داده شد که دولت ایران ممکن است در این مرحله خاص باشد کلیه اینگونه مخارج از متحمل گردد من هیچگونه کوششی برای محاسبه پرداختهای مربوط بعمل نیاورده‌ام.

(۴) شرایط مربوط به تدریس حداکثر قابلیت انعطاف و وسیع ترین تاثیر را می‌توان با فراهم ساختن مرکزی در موسسه با امکانات ۵۰۰ ساعت تدریس در سطح دانشگاه برای توزیع بین موسسات مناسب بمنظور استفاده در دوره‌های خاص مربوط به ایران (مانند دوره‌های زبان‌شناسی، تاریخ، تاریخ ادبیات، تاریخ مذهب اقتصاد، علوم سیاسی منجمله روابط بین‌المللی، جامعه‌شناسی و حقوق) بوجود آورد.

هزینه این تسهیلات طبق معیارهای معتبر حق التدریس ۱۲۰ هزار کرون سوئد خواهد بود. طرح سازمانی - بر اساس تماس های آزمایشی و غیررسمی که بعمل آمده بنظر می‌رسد مقامات سوئد حاضر باشند در صورت تحقیق چنین طرحی مناسب ترین ترتیبات لازم را برای موفقیت سازمان در نیل به هدف هائی که در پیش دارد فراهم نمایند جنبه اقتصادی موضوع بصورت انتقال مبلغ مناسب برای تامین هزینه سالیانه انجام خواهد شد.

استکهلم - ۸ نوامبر ۱۹۷۴

پروفسور اندریس اداهل^۱

^۱ - آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۳۵۸۳۱ - ۴۲۳ - ۴۹ - ۵۵ - ۱۲۴۵ ش.

در سال ۱۳۵۴ ش برای اولین بار دو فرهنگ لغت سوئدی - فارسی در دو شهر استکهلم و اوپسالا انتشار یافت. در این سال نیز مانند سال‌های قبل انستیتوی سوئدی و همچنین دانشکده سلطنتی دامپزشکی سوئد تعدادی بورس در اختیار محصلین ایرانی قرار داد. همچنین بنا به دعوت دانشگاه لوند یکی از اساتید دانشگاه ملی (بهشتی کنونی) به عنوان استاد مدعو به مدت ۵ ماه در دانشگاه مذکور به تدریس و تحقیق مشغول گردید.^۱

^۱ - روابط خارجی ایران در سال ۱۳۵۴، تهران، بنگاه مطبوعاتی ایران، ۱۳۵۵، ص ۲۱۴.

فصل سوم اسناد

الف) اسناد دوره قاجاریه

فرستنده:-

گیرنده:-

موضوع: درج خبر قطع منازعه ایران و ایتالیا در روزنامه‌های سوئد

تاریخ: ۱۸۹۹م/۱۳۱۶ق

نمره: ———

ترجمه از روزنامه استکهلم واکبلاد بتاريخ ۱۳ ماه فوریه ۱۸۹۹ نمر ۷۳ قطع

منازعه مابین ایتالیا و ایران

چنانچه سابق نوشته بودیم و معلوم است از اعلیحضرت پادشاه اسکار دویم خواهش شده بود که بجهت قطع مرافعه و رفع اختلاف که در میان دولتین ایران و ایتالیا واقع شده بود مجلس حکمیتی معین نمایند این مجلس مأمور بود که در باب ادعای یکی از تبعه ایتالیا که در علیه دولت ایران داشت حکم بکند و بهمین جهت حساب میرزا رضاخان وزیر مختار ایران مدتی است بشهر ما آمده و در دنیا متوقف بود مجلس مزبور در تحت ریاست موسیو الیوط پروکرور جنرال چنین حکم نمود که این ادعا کلاً و جزوا ناحق دولت ایران چیزی در اینباب بدهکار نیست.

منازعه که از شانزده سال باینطرف در میان دولتین ایران و ایتالیا در باب ادعای کنونی تبعه ایتالیا واقع شده و بالاخره باعث قطع مراودات سیاسی مابین دولتین مشارالیهما شده بود این روزها ختم شد مجلس که بخواهش طرفین اعلیحضرت اسکار پادشاه سوئد بریاست پرو کرور جنرال سوسیو الیوط بحکمیت معین کرده بود ادعای کنسوفو را ناحق دانسته حکم نمود که دولت ایران بکلی از

قید خسارت دادن آزاد است قطع نامه حکم بتوسط وزارت خارجه به جنرال میرزا رضاخان وزیر مختار ایران و مارکز و بزیو وزیرمختار ایتالیا تسلیم شد.

آژانس داس تلگراف ذیل را از استکهلم بتاريخ ۱۴ فوریه انتشار میدهد.

عمل کنونی که در مدت شانزده سال در میان دولتین ایتالیا و ایران محل منازعه و مشاجره بود و باعث قطع مراودات سیاسی مابین دولتین مشارالیهما شده بود اخراً امر ختم شد پادشاه سوئد بخواهش طرفین مجلس حکمیتی معین نمودند پس مرافعه را رسیده گی و قطع نماید اجزای مجلس مزبور ادعای دولت ایتالیا را بی معنی یافته و حق را بکلی بدولت ایران دادند قطعنامه و حکم حکم بتوسط وزارت خارجه سوئد بوزرای مختار دولتین مزبورین در استکهلم تسلیم شد.

ترجمه از روزنامه نوید ویریساً منطبعه پطرزبورغ ۱۳ فورال ۱۸۹۹ نمر ۸۳۴۹
میرزا رضاخان ارفع الدوله وزیرمختار ایران دیروز از استکهلم که مأموراً از طرف دولت متبوعه بانجا رفته بود مراجعه نمود از شانزده سال قبل تاکنون در باب ادعای کنونی تبعه ایتالیا در میان دولتین مزبورین منازعه حاصل شده بود کنسونو پول گزافی از دولت ایران خسارت می خواست چون دولت ایتالیا طرف کنسونو را داشت لهذا روزبروز مخالفت و معاندت دو دولت افزوده شده تا اینکه بالاخره بعد از مشاجره زیاد که سالیان دراز طول کشید ایتالیا قطع علاقه سیاسی نموده کنت (دوناتو) وزیرمختار خود را از طهران احضار کرد در این اواخر دولتین مشارالیهما بجهت ختم منازعه عمل کنسونو به اعلیحضرت (اسکار ثانی) پادشاه سوئد و نروژ رجوع و خواهش کردند که حکمی در اینکار قرار بدهند اعلیحضرت معظم مسیو الیوت پرو کرور جنرال را حکم قرار داده و کاربر نفع ایران قطع شد و حکم حکم بتوسط وزیر خارجه سوئد و نروژ به هر دو وزیرمختار تسلیم کردند.

فرستنده: وزارت خارجه

گیرنده: صنیع السلطنه، عکاسباشی

موضوع: تهیه و اهدای قطعه تمثال همایونی برای ولیعهد سوئد و نروژ

تاریخ: ۱۳۱۷ق

نمره: ۵۴۹۰

سواد رقم وزارتخارجه به صنیع السلطنه عکاسباشی همایونی

یکقطعه تمثال..... المثال همایونی ارواحنا فداه بولیعهد سوئد و نروژ اعطا و اهدی شده است حسب الامر الاقدس مقرر شده است تمثال مزبور در پطرزبورغ مینا ساخته شود و چون امر و مقرر رفته است جناب می یکقطعه تمثال مینایی و در صورت عدم امکان تمثال عکسی بوزارت خارجه بفرستید که بسفارت پطر فرستاده شود ابلاغاً زحمت دادم بدیهی است قدغن می فرمایید تمثال مینایی یا عکسی را زودتر به وزارت خارجه بفرستید که در اجرای امر قدر قدر تاخیر نشود.
(امضا: مشیرالدوله)

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۱۷ق، کارتن ۷، پوشه ۹، ص ۴)

فرستنده: _____

گیرنده: _____

موضوع: ترجمه فرمان مأموریت ژنرال شیندلر، کنسول سوئد و نروژ در ایران

تاریخ: ۱۳۲۱ق

نمره: _____

ترجمه فرمان مأموریت جنرال قونسولگری جنرال شیندلر از دولت سوئد و نروژ^۱ در ایران مقیم طهران بعون الله تعالی ما اشکار پادشاه کل ممالک سود و نروج و اهالی کوت و وانرال نظر باستحکام روابط دولتی و تجارتی که بخوبی بین ممالک متحده ما و دولت علیه ایران حاصل است چنین مقرر داشته‌ایم که یک قونسول جنرالی سودو نروج را در ایران یا طهران تشکیل داده و مسیو هوتوم شیندلر را بموجب این فرمان باین مأموریت منتخب و معین می‌فرمائیم و مطمئن هستیم که ایران او را باین سمت قبول خواهند فرمود و از ملاحظه‌کنندگان این فرمان خاصه اولیای دولتی که مشارالیه مأمور باقامت دربار است خواهشمند هستیم کلمه محبت و مهربانی را در انجام مأموریت او بنمایند و نیز باتباع خودمان امر می‌فرمائیم که بموجب قوانین و احکام جاریه و قرارداد سلطنتی اداره قونسولی، او را محرم دانسته و باو اطاعت کنند و باین مناسبت این فرمان را به کرده بمهر سلطنتی خودمان مزین فرمودیم در بار سترآوند و در کنار دولت بتاریخ ۱۲ ماه اوت ۱۹۰۲ امضا: اشکار

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۲۱ش، کارتن ۹، پوشه ۱، ص ۱۱۶)

۱۰۰ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: سفارت ایران در پترزبورگ

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: جدایی دولت‌های سوئد و نروژ از یکدیگر

تاریخ: ۱۳۲۳ ق

نمره: ۳۳۸۶

استخراج تلگراف رمز از پترزبورگ

حضرت مستطاب اجل اکرم افخم وزیر امور خارجه شماره ۷۷

وزیر امور خارجه سوئد باین سفارت اطلاع داده که دولتین سوئد و نروژ از

هم جدا شدند و دولت سوئد استقلال دولت نروژ را مطالبه می‌نماید.

۱۰ رمضان ۱۳۲۳

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۲۳ ق، کارتن ۴، پوشه ۱۱، ص ۳)

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: گوستاو، پادشاه سوئد

موضوع: انتخاب میرزا اسحق خان مفخم الدوله به سمت وزیرمختاری و ایلچی ایران

در دربار سوئد

تاریخ: ۱۳۳۰ ق

نمره: —

اعلیحضرت بلندمرتبه گوستاب پادشاه مملکت سوئد پادشاه عظیم الشان

والاهمت نامدار

چون تشیید ارکان دولتی و استحکام روابط و دادیه و مناسبات حسنه که خوشبختانه بین الدولتین موجود است در اخص آمال و آرزوهای صمیمی ما می باشد. لهذا جناب میرزا اسحق خان مفخم الدوله را بسمت وزیر مختاری و ایلچی مخصوص خودمان مأمور دربار آن اعلیحضرت نمودم و از صفات مستحسنة مشارالیه و حسن صداقتی که در مشاغل سابقه خود مشهود داشته است اطمینان واثق داریم که در جلب عواطف و مراحم آن اعلیحضرت شمه فروگذار نخواهد نمود از آن اعلیحضرت خواهشمندیم که مشارالیه را بحسن قبول بدرقه و اظهارات مشارالیه را که مبنی بر استحکام روابط و دادیه دولتین است.....

صفا و صفا فرمایند این موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه و دوستی صادقانه خودمان را بآن اعلیحضرت تجدید می نمایم در قصر سلطنتی طهران بتاریخ ۱۳ محرم سنه ۱۳۳۰ تحریر شد.

بنام نامی اعلیحضرت اقدس هماسون سلطان احمد شاه قاجار

(ابوالقاسم)

(ناصرالملک نایب السلطنه)

(وثوق الدوله)

۱۰۲ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: _____

موضوع: اعلام آمادگی دولت سوئد جهت اعزام صاحبمنصب به ایران

تاریخ: ۱۳۲۸ ق

نمره: _____

در تاریخ ۱۶ ذی قعدة ۱۳۲۸ بسفارت رم تلگراف شده که سه نفر صاحبمنصب که یکی رتبه سرهنگی و دو تا رتبه سلطانی داشته باشند برای تنظیم ژاندارمری ایران از دولت ایتالی بخواهند.

پس از مبادلات تلگرافات چندی بین وزارتخارجه و سفارت رم معلوم شده دولت ایتالی بدلایلی مایل نیست بدولت ایران مستخدم بدهد و صریحاً بوزارتخارجه ایتالی جواب دادند که بواسطه کمی صاحبمنصب از دادن مستخدم معذوریم.

بتاریخ ۲۰ ذی حجه ۱۳۲۸ بسفارت پاریس تلگراف شد که با وزیر مختار سوئد مذاکره کنید آیا حاضر خواهند بود بدولت ایران مستخدم برای ژاندارمری بدهند یا خیر. سفارت پس از مذاکره جواب داد دولت سوئد حاضر است مستخدم بایران بدهد.

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۲۸ ق، کارتن ۴۴، پوشه ۵، ص ۴۹)

فرستنده: مجلس شورای ملی

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: لایحه استخدام بیست نفر صاحبمنصب سوئدی برای تشکیلات قشون ایران

تاریخ: ۱۳۲۹ق

نمره: ۱۵۸۶۵

لایحه قانونی راجع بااستخدام بیست نفر صاحبمنصب سوئدی برای تشکیلات قشون ایرانی

ماده اول: وزارت جنگ دولت علیه ایران مجاز است برای تشکیلات اداری و تعلیمات نظامی و تأسیسات علمی قشونی بیست نفر صاحبمنصب سوئدی بموجب مواد هشت گانه ذیل استخدام نماید.

ماده دوم: عده صاحبمنصبانی که از دولت سوئد استخدام میشوند چهارده نفر صاحبمنصب صف و سه نفر صاحبمنصب اداری برای مدت سه سال خواهد بود.

ماده سوم: سه نفر صاحب منصب خبر و دیگر نیز برای مدت سه سال از دولت سوئد برای معاونت صاحبمنصبانی که در ماده فوق ذکر شده است و برای تشکیل کادر قشون و تعلیم صاحب منصبان جزو افراد تأمین استخدام میشوند.

ماده چهارم: چهارده نفر صاحب منصب صف بطریقه ذیل در نظام تقسیم می‌شوند

وزارت جنگ	۳ نفر صاحبمنصب
پیاده نظام	۶ نفر صاحبمنصب
سواره نظام	۲ نفر صاحبمنصب
توپخانه	۱ نفر صاحبمنصب

مدرسه نظامی ۲ نفر صاحب‌منصب

ماده پنجم: سه نفر صاحب‌منصب اداری نیز بطریقه ذیل تقسیم میشوند

وزارت جنگ ۱ نفر صاحب‌منصب

پیاده نظام ۱ نفر صاحب‌منصب

سواره نظام و توپخانه ۱ نفر صاحب‌منصب

ماده ششم: تقسیم صاحب‌منصبان جزو بطریقه ذیل خواهد بود

سواره نظام ۱ نفر صاحب‌منصب

توپخانه ۱ نفر صاحب‌منصب

مدرسه نظامی ۱ نفر صاحب‌منصب

صاحب‌منصبان جزو

ماده هفتم: برای استخدام چهارده نفر صاحب منصب صف و سه نفر صاحب

منصب اداری و سه نفر صاحب منصب جزو مبلغ ۵۸۳۷۳۰ قران اعتبار بوزارت

جنگ داده می‌شود.

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۲۹ق، کارتن ۳۳، پوشه ۲۳، ص ۱)

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: کلنل یارلمارسن، رئیس کل ژاندارمری ایران

موضوع: خرید لباس ژاندارمری از کارخانجات سوئد

تاریخ: ۱۳۳۰ ق

نمره: ۲۳۴۹

بکلنل یالمارسن رئیس کل ژاندارمری دولت علیه

راپرتی از سفارت دولت علیه در پطرزبورغ رسیده که سواد آنرا لفاً ارسال داشت از قراریکه نوشته شده درخصوص اجازه عبور بیست و یکهزار متر ماهوت که خواسته‌اید برای ملبوس ژاندارمری از کارخانجات سوئد ابتیاع نمایند سفارت دولت فخمیه سوئد مقیم پطرزبورغ مراجعه نموده و خواسته‌اید از آنجا در باب صدور اجازه عبور این ماهوت با اولیای دولت..... مذاکره نمایند تفصیل چیست توضیحاتی که لازم است در اینباب مرقوم..... حاصل شده و مأخذ این اقدام معلوم شود.

از طرف

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۳۰ ق، کارتن ۳۳، پوشه ۷، ص ۴۹)

فرستنده: سفارت ایران در پترزبورگ

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: اجازه عبور بیست و یکهزار متر ماهوت برای لباس ژاندارمری از روسیه

تاریخ: ۱۳۳۰ ق

نمره: ۴۰۲

سفارت دولت علیه ایران

در پترزبورگ

مورخه ۸ شهر جمادی الثانی ۱۳۳۰

وزارت جلیله امور خارجه

نمره ۴۰۲

از قراریکه معلوم شد وزیر مختار سوئد در پترزبورگ گویا برحسب اظهار کولدنل هلمرسون از دولت روس اجازه عبور بیست و یکهزار متر ماهوت برای ملبوس ژاندارمری یا غیره خواسته است و دولت روس اجازه نداده است نمیداند چطور شده است در صورتیکه دولت علیه در پترزبورگ سفارت دارد و این ماهوت برای قشون دولتی لازم بوده است بتوسط سفارت دیگر اقدام شده و مستخدمین ایرانی اگرچه از خارجه هستند باید بسفارت دیگر مراجعه نمایند این ترتیبات قطع نظر از اینکه کلیته بیرویه است باعث می شود که من بعد برای تحصیل اجازه عبور اسباب و خریدهای دولتی اقدامات این سفارت نیز باشکالات برخورد و بگویند که سابقه داشته است.

اداره روس

مراتب از کلنل یالمارسن اشعار شده

و توضیحات لازمه خواسته شد سوادى برای کلنل ارسال توضیحات بخواهند

که جواب باین راپرت زودتر داده شود

فرستنده: وزیرمختار فرانسه

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: درخواست فسخ قرارداد صاحب‌منصبان سوئدی به دلیل اوضاع آشفته در اروپا

تاریخ: ۱۳۳۳ق

نمره: ۱۲۲

خدمت جناب مستطاب اجل امجد اکرم آقای محتشم‌السلطنه

وزیر امور خارجه دام اقباله

با نهایت احترام خاطر شریف جناب مستطاب‌عالی را از ابلاغیه که جناب وزیر امور خارجه سوئد بدوستاندار فرستاده مستحضر میدارد که بر طبق آن مشروح دولت شاهانه سوئد از اینجانب خواهش میکند که خاطر اولیای دولتی را مسبوق بدارد از اینکه بواسطه اوضاع کنونی (اوروپا) نمی‌تواند اجازه بدهد که صاحب‌منصبان سوئدی ژاندارمری دولتی که فعلاً بمرخصی در سوئد می‌باشند بایران مراجعت نماید لهذا دولت شاهانه تمنا دارد که کنطراتهای صاحب‌منصبان مزبور که با دولتی ایران بسته شده است فسخ شده تصور شود که چون صاحب‌منصبان مذکور بامر دولت سوئد از مراجعت بایران ممنوع هستند. بنابراین مشروطی که برای فسخ کنطراتهای مزبوره در صورت (فورس ماژور) پیش‌بینی شده است باید بموقع اجرا گذاشته شود اینموقع را غنیمت شمرده احترامات فائقه خود را تجدید می‌نماید.

این مراسله پس از چهل و هفت روز امضاء رموند لکنت (وزیرمختار فرانسه)

به اداره دول غیرمحارب بدون ثبت رسیده است

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۳۳ق، کارتن ۳۹، پوشه ۲۳، ص ۱/۱)

فرستنده: _____

گیرنده: _____

موضوع: ترجمه قرارداد دولت ایران با مسیو یوهان اریک لزن براندل، نایب قشون سوئد

تاریخ: ۱۳۳۱ق

نمره: _____

بین امضاکنندگان ذیل

علیقلی خان مشاورالممالک شارژ دافر دولت علیه در پطرزبورغ باسم دولت ایران از یک طرف و مسیو یوهان اریک لزن براندل نایب قشون سوئد از طرف دیگر کتبرات ذیل منعقد و برقرار گردید:

فصل اول: مسیو یوهان از یک لزن براندل صاحب منصب قشون حاضر رکاب دولت سوئد که از طرف اندولت باستخدام دولت ایران واگذار شده است منعقد می شود که بسمت معلم ژاندارمری و مخصوصاً برای تأسیس اداره ژاندارمری در ایران و کلیتاً برای هرگونه خدمتی که ممکن است در تأسیس و گردش اداره مزبوره در دایره اختلافات مشارالیه محسوب شود از عهده برآید.

فصل دوم: مسیو یوهان اریک لزن براندل دارای درجه..... بوده و ملبس به لباس نظامی ایران و ایرانی خواهد گردید بدون اینکه این مسئله..... استخدام او در قشون سوئد و حقوق معلقه بآن تغییری وارد آورد معذک مشارالیه باید نسبت به علیحضرت همایونی قسم صداقت یاد نماید.

فصل سوم: مسیو یوهان اریک لزن براندل مطیع اوامر مستقیم وزارت داخله بوده و تعیین محل اقامت او نظر..... خدمت منوط بامر دولت خواهد بود.

فصل چهارم - مدت خدمت مسیو یوهان اریک لزن براندل سه سال متولی خواهد بود و ابتدای آن از روزی است که مشارالیه ورود خود را در طهران بوزارت داخله اطلاع خواهد داد معذالک چنین مقرر است که هر وقت دولت علیه ایران مقرری شش ماهه مشارالیه را به پردازد می تواند..... خدمت او را خاتمه دهد.

فصل پنجم: برای خرج مسافرت و تهیه لباس مسیو یوهان اریک لزن براندل دولت ایران قبل از حرکت او از پترزبورگ مبلغ هزار و پانصد فرانک و در موقع انقضای خدمت قبل از حرکت او از طهران مبلغ هزار و دویست فرانک برای خرج راه بمشارالیه خواهد پرداخت مگر در صورتیکه کنترات او موافق مداول فصل دهم و یازدهم نقض گردیده باشد.

فصل ششم: سالیانه مبلغ دوازده هزار فرانک بمسیو یوهان اریک لرن براندل پرداخته می شود این مقرری در اول هر ماه بطور مساعده بمشارالیه کارسازی شده و ابتدای آن در روزی است که خود را بوزارت داخله معرفی می نماید.

فصل هفتم: اگر مسیو یوهان اریک لزن براندل در هنگام اشتغال بخدمت دولت ایران بواسطه حادثه از حال خدمت خارج شود ثلث مقرری مشارالیه مادام العمر بطور وظیفه باو داده خواهد شد و چنانچه بواسطه همان حادثه فوت نماید وظیفه مزبوره در حق عیال بیوه مشارالیه برقرار خواهد کرد و هرگاه عیال او نیز فوت نمود وظیفه مزبوره به اطفال او تعلق خواهد گرفت تا اینکه آنها بسن بلوغ برسند (۲۱) و این مقرری به پول طلا و بدون کثر بتوسط سفارت ایران و یا به یکی از بانکهای در اروپا باطفال او خواهد رسید.

فصل هشتم: در صورتیکه بحکم دولت و یا برای انجام خدمت مسیو یوهان انریک لزن براندل مسافرت نماید تمام مخارج مسافرت را پس از ابراز اسناد خرج دولت علیه خواهد پرداخت.

فصل نهم: مسیو یوهان از یک لزن براندل متعهد خواهد شد که پس از وصول مخارج مسافرت مندرجه در فصل (۵) بدون تأخیر بطرف ایران حرکت نماید.

فصل دهم: مخصوصاً چنین مقرر است که مسیو یوهان انریک لزن براندل در مدت توقف خود در خدمت دولت ایران بهیچوجه بامور تجارتي اشتغال نورزیده و تمام هم خود را مصروف وظایف و خدمات مرجوعه خود نماید و نیز در مسائل مذهبی و یلتیک مملکت به هیچگونه دخالتی نخواهد نمود.

فصل یازدهم: اگر بواسطه مرض و یا علل شخص مسیو یوهان انریک لزن براندل نتواند تا مدت سه ماه تکالیف مرجوعه را انجام دهد و نیز پس از انقضای این مدت رجوع بخدمت برای او امکانپذیر نباشد این کنترات حقاً از طرف دولت ایران فسخ گردیده و فقط وجهی که معادل مقرری سه ماهه مشارالیه باشد باو کارسازی خواهد شد.

فصل دوازدهم: در صورتیکه مسیو یوهان انریک لزن براندل بخواهد باین کنترات خاتمه بدهد باید اقلأ شش ماه قبل دولت ایران را از خیال خود مستحضر دارد مگر اینکه بواسطه مرض شدید و یا در موقع فرس مازور عزیمت فوری مشارالیه لزوم پیدا کند در هر صورت مسیو یوهان انریک لزن براندل فقط مقرری مدتی را که خدمت نموده است دریافت خواهد داشت.

فصل سیزدهم: دولت علیه مخارج علیق دو اسب مسیو یوهان انریک لزن براندل خواهد داد.

فصل چهاردهم: چنانچه اختلافی در تعبیر و تأویل مواد این کنترات پیدا شود اختلافات مزبوره بدو حکم که یکی از طرف وزارت داخله و دیگری از طرف مسیو یوهان انریک لزن براندل معین می شود رجوع خواهد شد و هر گاه بین این دو حکم موافقت حاصل نگردید حکمین حکم ثالثی معین نموده و رأی او قطعی و استیناف ناپذیر خواهد بود.

فصل پانزدهم: اگرچه مسیو یوهان انریک لزن براندل برای خدمت اداره ژاندارمری در تحت اوامر وزارت داخله است ولی این مسئله مانع نخواهد بود که وزارت جنگ هم در موقع لزوم با اطلاع وزارت داخله بمشارالیه در طهران و یا در سایر نقاط ایران رجوع شغلی نماید.

فصل شانزدهم: در موقع اختلاف در تغییر و تعبیر مواد این کنترات نسخه فرانسه آن معتبر خواهد بود در پطرزبورغ به نخستین مرقوم گردید بتاریخ اول دسامبر مطابق ۱۱ نوامبر ۱۹۱۱.

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۳۱ ق، کارتن ۴۵، پوشه ۵۲، ص ۱)

فرستنده: اداره ژاندارمری

گیرنده: وزارت داخله

موضوع: تصمیم دولت ایران جهت اعطای نشان شیر و خورشید به صاحب‌منصبان سوئدی

تاریخ: ۱۳۳۲ ق

نمره: ۲۵۹۷

مقام منیع وزارت جلیله داخله دامت شوکت

اعلیحضرت شاهنشاهی بعضی از صاحب‌منصبان سوئد را که مدت یکسال و نیم تقریباً در ایران خدمت کرده‌اند به اعطای نشان شیر و خورشید مفتخر و سرافراز فرموده‌اند با نهایت توقیر و احترام توجه حضرت اشرف را به این نکته معطوف می‌سازد که صاحب‌منصبانی که در ماه اوت (۱۹۱۲) یا قبل از این تاریخ به ایران آمده‌اند قبلاً سال و نیم است که خدمت نموده‌اند علیهذا از این تمام منیع متمنی است که پیشنهادات مفیده جهت حصول نشان شیر و خورشید برای صاحب‌منصبان ذیل بفرمائید:

برای کولونلی آماده اوکلا

برای ماژور ژ. د. کالرک

برای ماژور اف، تورل

برای ماژور ب. ف. ر. مولر

برای ماژور ت. آس تولد برگ

برای ماژور ر. ک. ن اهيل

بعلاوه متمنی است برای حصول نشان ذیل پیش نهادات که مقتضی میدانید نیز بفرمائید.

فرستنده: —

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: تلاش دولت ایران جهت استخدام شولد بران به عنوان ریاست ژاندارمری

تاریخ: ۱۳۳۳ق

نمره: ۲۳۹۷

تلگراف لندن

شماره ۷۰۰ زیارت عقیده وزیر مختار سوئد که محرمانه می گفت این بوده که مراجعت این صاحب منصبان خیلی مشکل است چون دولت سوئد می خواهد حفظ بیطرفی خود را بکند و تمام صاحب منصبان خود را لازم دارد گفتم از پنج نفر چنان فرقی نمیکند در صورتیکه عدم مراجعت آنها اسباب برهم خوردن ژاندارمری خواهد شد.

شولد بران را خواهش کردم بهر طور است بفرستید چنانکه از اطلاعاتیکه معین الوزاره فرستاده بود همچو میدانم شولد بران برای ریاست ژاندارمری خیلی خوب است در باب مالیه هم وزیر مختار سوئد اظهاراتی می کرد از این بابت مطمئن شان کردم مذاکره خیلی شد بالاخره وعده کردند بدولت خود تفصیل را بنویسد برای استخدام صاحب منصبان رزوو بست معین الوزاره شرحی نوشته بود در اینباب آیا اقدامی شده است در اینباب در اینجا نمی شود کاری کرد. باید جنرال قونسول استکهلم^۱ اقدام بکند.

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۳۱ق، کارتن ۴۸، پوشه ۶، ص ۱۸)

^۱ در اصل استخلم

فرستنده: _____

گیرنده: _____

موضوع: ترجمه مقاله روزنامه نوبدورمیا درباره وابستگی صاحب منصبان سوئدی به آلمان‌ها

تاریخ: ۱۹۱۴م

نمره: _____

ترجمه روزنامه نوبه ورمیا

مورخه ۲۰ دکابر ۱۹۱۴

چند روز قبل وزیر مختار انگلیس در طهران درخصوص رفتار بعضی از صاحب‌منصبان سوئدی استروکترهای ژاندارمری ایران بدولت ایران مراجعه نموده است معلوم شد این آقایان بجای آن کاریکه برای آن احضار شده‌اند از [ناخوانا] مشغول یک کار دیگری هستند آنها آشکارا و علناً پریاکانه می‌کنند برای آلمان و تحریک می‌کنند مردم را بر علیه روس و انگلیس بعبارت دیگر بگوئیم بعضی ازین صاحب منصبها معلوم می‌شود آژان پروکاتر دولت آلمانند.

آن مسائلی را که لیمان فون ساندرس پاشا با سایر صاحب‌منصبان استروکتر آلمانی با کمال پیشرفت در عثمانی انجام می‌دهند همانکارها هم در ایران بعهدۀ صاحب‌منصبان سوئدی سپرده و محول شده است. یک وضع قابل توجهی در ایران پیش آمده است.

صاحب‌منصبان خارجی بمشورت و نصیحت دیپلماتهای روسی و انگلیس برای تشکیل و ترتیب اداره ژاندارمری در ایران دعوت شدند.

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۲۳ق، کارتن ۲۳، پوشه ۱۶، ص ۲۱)

فرستنده: _____

گیرنده: _____

موضوع: تجدید قرارداد مسیو وستداهل، رئیس تشکیلات نظمیه

تاریخ: ۱۹۱۵م

نمره: _____

تجدید قرارداد

قرارداد مسیو وستداهل جهان کارل گوستاف رئیس تشکیلات نظمیه که در تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۱۲ در استخلم امضا شده بهمان شرایط برای مدت دو سال تجدید گردیده است جز اینکه مندرجات ماده ششم قرارداد مزبوره تغییر یافته و حقوق مسیو وستداهل به سی هزار فرانک (۳۰۰۰۰) بالغ شده است.

در طهران به نسخین نوشته شد ۳۱ اکتبر ۱۹۱۵

امضاء: (حسن)

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۳۳ق، کارتن ۳۹، پوشه ۱۱، ص ۱۶)

۱۱۶ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: احمدشاه

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: فرمان احمدشاه مبنی بر اعطاء نشان شیر و خورشید به کاپیتان نیلسن

برلین سوئدی

تاریخ: ۱۳۳۹ ق

نمره: —

بفضل و عنایت خداوند متعال

ما سلطان احمدشاه قاجار

شاهنشاه کل ممالک ایران

محض بروز مراحم مخصوصه خودمان درباره کاپتین نیلس برلین تبعه دولت سوئد مشارالیه را، اعطای یکقطعه نشان شیر و خورشید از درجه چهارم قرین افتخار فرموده و مقرر میفرمائیم که وزارت امور خارجه امضا و اتمام این فرمان مبارک و رسانیدن علائم نشان مزبور را برحسب دستخط همایونی از تاریخ ۱۵ شهر محرم در عهده شناسد. پی ییل ۱۳۳۹

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۳۹ ق، کارتن ۵۸، پوشه ۱ ص ۱)

فرستنده: اداره ژاندارمری

گیرنده: وزارت داخله

موضوع: تصمیم دولت ایران جهت اعطای نشان شیر و خورشید به صاحب‌منصبان سوئدی

تاریخ: ۱۳۳۲ ق

نمره: ۲۵۹۷

مقام منیع وزارت جلیله داخله دامت شوکت

اعلیحضرت شاهنشاهی بعضی از صاحب‌منصبان سوئد را که مدت یکسال و نیم تقریباً در ایران خدمت کرده‌اند به اعطای نشان شیر و خورشید مفتخر و سرافراز فرموده‌اند با نهایت توقیر و احترام توجه حضرت اشرف را به این نکته معطوف می‌سازد که صاحب‌منصبانی که در ماه اوت (۱۹۱۲) یا قبل از این تاریخ به ایران آمده‌اند قبلاً سال و نیم است که خدمت نموده‌اند علیهذا از این مقام منیع متمنی است که پیشنهادات مفیده جهت حصول نشان شیر و خورشید برای صاحب‌منصبان ذیل بفرمائید:

برای کولونلی آماده اوکلا

برای ماژور ژ. د. کالرک

برای ماژور اف، تورل

برای ماژور ب. ف. ر. مولر

برای ماژور ت. آس تولد برگ

برای ماژور ر. ک. ن اهيل

بعلاوه متمنی است برای حصول نشان ذیل پیش نهادات که مقتضی میدانید نیز بفرمائید.

فرستنده: ———

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: تأکید بر فعالیت تجاری کنسولگری سوئد و نروژ در تهران

تاریخ: ۱۹۰۵ م

نمره: ———

استخلم ۱۱ مه ۱۹۰۵

جناب مستطاب وزیر

بموجب مراسله مورخه ۲۵ اوت ۱۹۰۲ وزیر امور خارجه سابق بعرض جنابمستطابعالی رسیده است که یک جنرال قنصلگری برای دولتین سوئد و نروژ در طهران تأسیس شده از قرار معلوم تأسیس این جنرال قنصلگری در مسئله حمایت اتباع سوئد و نروژ اسباب سوءظن گشته بدین ملاحظه معروض جناب مستطابعالی می‌دارم که تأسیس جنرال قنصلگری جنبه تجارتی دارد و در عادت قدیمی حمایت سفارت فرانسه در طهران تغییری حاصل نشده ازین قرار سفارت مزبور با اجازه دولت متبوع خود حمایت دیپلماتیکی رعایای سوئد و نروژ را بعمل خواهد آورد.

از آنجناب خواهشمند است احترامات فائقه مرا قبول فرمایند.

وزیر امور خارجه اعلیحضرت سوئد و نروژ

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۲۳ ق، کارتن ۴، پوشه ۱۱، ص ۵)

فرستنده: سفارت ایران در پاریس

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: لزوم صدور محصولات ایرانی به سوئد

تاریخ: ۱۳۳۳ق

نمره: ۴۱۰۳

وزارت جلیله امور خارجه

آقای وزیر

در این موقع جنگ دول بیطرف اقدامات مجدانه در رواج تجارت خودشان از ممالک بیطرف و یا ممالک متمارب بعمل می آورند مخصوصاً اغلب آنها حتی دول آمریکای جنوبی مأمورین تجارتی بهمه جا می فرستند و محصول خودشانرا در عوض محصول دول متخاصم رواج می دهند و در همه جا این اقدام آنها حسن استقبال می شود و محسنات و منافع آن بی شمار است.

دولت علیه در این بابها چه کرده است؟

بواسطه بسته شدن داردانل خیلی از ممالک بیطرف فرنگ محتاج گندم و سایر ملزومات حتمی خودشان هستند وزیرمختار سوئد می گفت که در سوئد و آنطرفها هم نان و گندم قحطی پیدا کرده از جنوب ایران مثلاً از حوالی محمره و از بنادر دیگر گندم و سایر حبوبات و محصولات ایران را جملگی آسانی می شود حمل سوئد و ممالک دیگر کرد. وزیرمختار سوئد این خیلی را خیلی تحسین کرد و بدولت خود هم اطلاع خواهد داد خوب است از طرف دولت علیه در این بابها مذاکره و اقدامات لازم بعمل آید. اجمالاً مراتب را عرض کرد و اگر جداً عمل شود نتایج آن خیلی خواهد شد حالت حالیه مالیه ایران این نوع اقدامات را بیک فوریت حتمی تقاضا می کند.

فرستنده: وزارت امور خارجه سوئد

گیرنده: سفارت ایران در پترزبورگ

موضوع: اعتبار معاهدات تجاری و سیاسی دولت سوئد پس از جدایی از نروژ

تاریخ: ۱۳۲۳ق

نمره: ۹۱۹

آقای وزیرمختار

یکی از نتایج معینه سلب اتحاد فیما بین سوئد و نروژ قطع هرگونه اشتراک فیما بین دولتین درخصوص عهدنامها و قراردادهای بین المللی است که به اتفاق یکدیگر؛ یک یا چند دولت منعقد داشته‌اند لهذا دولت سوئد خود را کلیته از مسئولیت شرایط مقرر در عهدنامجات و قراردادهای سابق‌الذکر که مربوط به نروژ است خلع می‌نماید و اما در باب عهدنامها و سایر قراردادهایی که به اسم اعلیحضرت پادشاه سوئد و نروژ^۱ انعقاد یافته است. آنچه راجع به نروژ است بدیهی است (و در اینجا شرح دادن آنرا لازم نمیداند) که دولت اعلیحضرت پادشاهی پس از انفصال دولتین از همدیگر بهیچوجه در تکالیفی که بدولت نروژ وارد میاید خود را مسئول نخواهد دانست. از طرف دیگر دولت سوئد اعتراف می‌نماید که قراردادهای مذکوره که با دولتین سوئد و نروژ متفقاً انعقاد یافته آنچه راجع بدولت سوئد و دولت یا دول متعاهده است در اعتبار خود باقی خواهد بود و قطع اتحاد سوئد و نروژ ابداً روابطی را که تا بحال فیما بین سوئد و سایر دول بوده تغییر

^۱ در اصل نوروژ

نمی‌دهد دولت سوئد بعد از تدقیق و تحقیق در آتیه اعلان خواهد کرد که آیا تغییر معاهدات حالیه لازم و مفید خواهد بود یا خیر و در صورت لزوم تا چه اندازه عجلتاً دولت سوئد تمام قراردادهائی را که خود منفرد او خود به اتفاق نوروژ با سایر دول داده است تصدیق می‌نماید و مقررات آنها را در آنچه راجع بدولت سوئد است دارای اعتبار تام میدانند خواهشمند است مطالب مندرجه فوق را به اطلاع دولت متبوعه خود رسانیده و از وصول این مراسله مرا مستحضر بفرمایید.

این موقع را مغتنم شمرده احترامات فایقه خود را آقای وزیر مختار تجدید می‌نماید. (امضای وزیر خارجه)

ف. واف میستر

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۲۳ق، کارتن ۴، پوشه ۱۱، ص ۱۶)

فرستنده: —

گیرنده: —

موضوع: قرارداد دولت ایران با مسیو هبنت برتران، دندانساز سوئدی

تاریخ: ۱۲۹۳ق

نمره: —

قرارنامه اجیری مسیو هبنت برتران دندانساز از اهل سوئد متولد شده در شهر کوتنبورگ بدولت علیه ایران بشروط ذیل:

فقره اول: مسیو هبنت دندانساز متقبل میگردد از بیستم ماه سپتمبر ۱۸۷۶ عیسوی مطابق غره ماه رمضان المبارک ۱۲۹۲ استحفان ثیل بهجری تا مدت سه سال شمسی متوالی بخدمتگزاری دولت علیه ایران آجیر باشد.

فقره دوم: مسیو هبنت دندانساز متقبل می گردد با کمال دیانت و اهتمام و مراقبت تمام بارباب رجوع خود در کسب و علم و صنعت دندانسازی و چه در علم جراحی و مکانیک که مهارت دارد در تعلیم و معالجه آنها بهیچوجه فروگذاری نکرده خدمت شایان نماید.

فقره سیم: دولت اعلیحضرت شاهنشاه ایران از طرف خودشان متقبل می گردد که بمسیو هبنت دندانساز در هر سال برسم موجب و معاش او مبلغ یکهزار تومان التفات فرمایند سه ماه سه ماه در چهار قسط.

فقره چهارم: مسیو هبنت متقبل میگردد جمیع اسباب و ضروریاتی که تعلق بکسب خود داشته باشد و در ایران پیدا نشود بخرج و مصارف مخصوص خود از پاریس آنها را تحصیل کند و وقتیکه بجهت اشخاص حرصخانه و اعلیحضرت شاهنشاهی از قبیل طلا و... طبی طلای سفید و دندانهای مصنوعی و غیره اقتضاء

شود نیت آنها را علیحده باید کارسازی نمایند و کذلک از قبیل ادویه و کرد و آب دندان و غیره که در عمل خود مقتضی شود.

فقره پنجم: دولت اعلیحضرت شاهنشاهی متعهد میگردد که بمسیو هبنت مبلغ یکصد تومان بجهه مخارج راه او حین مراجعت از طهران به پاریس مرحمت نمایند مشروط بر اینکه او مدت سه ساله خود را در ایران بانجام برساند بهیچوجه در خدمت خود منفک و غفلت نموده باشد.

فقره ششم: مسیو هبنت در ظرف مدت جمیع اظهارات خود را در بین مواد و سایر باید فقط باطلاع جناب اجل اشرف امجله سپهدار اعظم و وزیر امور خارجه دولت علیه ایران برساند و وضع قهر اختیار ننماید.

فقره هفتم: این قرارنامه بزبان فارسی و فرانسه مورخه بیستم سپتمبر ۱۸۷۶ عیسوی مطابق غره ماه رمضان المبارک سیحقان هجری ۱۲۹۳ نسخین مرقوم و امضا گردیده است قرارنامه تا مدت سه سال معتبر است در انقضای مدت میتوان برضایت طرفین تجدید نمود.

حرر در دارالخلافه طهران ۲۰ ماه سپتمبر ۱۸۷۶

غره ماه رمضان ۱۲۹۳

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۲۹۲ق، کارتن ۱۵، پوشه ۱۷، ص ۴)

۱۲۴ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: سفارت کبری ایران در استانبول

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: دعوت دولت سوئد از ایران جهت شرکت در کنفرانس عمومی شرقیون

تاریخ: ۱۸۸۶م

نمره: —

سفارت کبرای اعلیحضرت شاهنشاه ایران در اسلامبول

ترجمه کاغذ رسمی سفارت سوئد درخصوص کنفره ستوفولم

جناب جلالت مآب..... کنفره عمومی شرقیون که در سال ۱۸۸۶ در وینه منعقد شده بود قرار گذاشته است که انعقاد هشتم در سال ۱۸۸۹ در ستوفولم پایتخت سوئد و در کریستیانای پایتخت نروژ بوده و این مجلس در تحت حمایت پادشاه سوئد و نروژ بشود. چون اعلیحضرت پادشاه سوئد توجه مخصوص باین کنفره دارند تکلیف ریاست را قبول فرمودند و اذن داده‌اند که دعوت حضور باین مجلس بنام دولت سوئد بشود لهذا حسب الامر دولت متبوعه خود از جنابعالی خواهشمندم که بعرض اولیای دولت علیه ایران برسانید که حضور یک و یا چند نفر مرخص دولت علیه ایران در کنفره مزبور موجب کمال امتنان دولت سوئد خواهد بود کنفره در دویم ماه سپتامبر ۱۸۸۹ در ستوفولم مفتوح شده چند روز بعد هم که در کریستیانیا انعقاد خواهد یافت.

در ضمن اسنقساراً هم مأموراً بجنابعالی عرض مینمایم که شخصاً حضور و اشتراک جنابعالی در انعقاد کنفره مزبور موجب کمال امتنان هیئت مؤسسه این مجلس خواهد بود برو عزام مفصل کنفره را بعد از وصول خدمت جنابعالی تقدیم خواهم کرد بجهه اعلانات لازمه مرخصین خارجه به کنت لدنر مراجعت خواهند کرد.

فرستنده: کنسولگری سوئد و نروژ در تهران

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: درخواست ارسال اطلاعات راجع به وبا و طاعون در ایران

تاریخ: ۱۳۲۳ ق

نمره: ۳۲۶۶

قونسول جنرال کری دولتین سوئد و نروژ

۲ رمضان ۱۳۲۳ ۳۱ اکتبر

حضرت اجل مشیرالدوله وزیر امور خارجه دولت علیه ایران

در بهار گذشته حضرت اجل وعده فرموده بودند که اطلاعات و راپورتهائیکه راجع بحفظ صحت و مخصوصاً از وبا و طاعون می باشد بقونسولگری سوئد و نروژ ارسال خواهد شد.

تا حال در اینمسئله اطلاعی باینجانب نرسیده است و ممکن نشده که راپورت رسمی بدولتین مزبوره بدهد.

امنای دولتین سوئد و نروژ مجدداً خواهش کردند که تحقیقات لازمه را از امنای دولت علیه ایران فراهم آورده راپورتی را بفرستم و از حضرت اجل مستدعی هستم که جواب دو سؤال ذیل را مرحمت بفرمایند.

۱. ناخوشیهای وبا و طاعون در این ایام در خاک ایران هست یا نیست.
۲. ترتیب حفظ صحت برای منع سرایت این ناخوشیها در خاک ایران مطابق فصول قرار بینالمللی که امنای دولت علیه امضاء و قبول فرمودند هست یا

نیست در این ضمن نیز عرض می‌شود که روز بیست ششم ربیع‌الثانی مراسله وزیر امور خارجه دولتین سوئد و نروژ درخصوص حمایت دیپلماتیک تبعه دولتین مذکور در ایران و توضیح مشخص بحضرت اجل تقدیم شده و تا حال از وصول مراسله اظهاری از وزارت امور خارجه باینجانب نرسیده است.

شیندلر

(بایگانی استاد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۲۳ق، کارتن ۱۸، پوشه ۱۸، ص ۱۲)

ترجمه نامه از انگلیس به ایران در تاریخ ۱۰ آذر ۱۲۹۹

تعلیق نامه به ایران و انگلیس

خبر بدست رسید که دولت انگلیس در مورد مرزهای ایران و روسیه اقدام به قطع مرزها کرده و در این باره به ایران اطلاع داده است. این اقدام انگلیس را می توان به جهت منافع خود و به منظور تضعیف ایران دانست. در این باره به ایران اطلاع داده شد که دولت انگلیس در این باره اقدام به قطع مرزها کرده و در این باره به ایران اطلاع داده است.

Twisten mellan Italien och Persien afgjord. Skönt bekant ut-
sage kungen Omar att tillfatta den skilje-
domstol, som skulle sitta till fören i ett
nått förord att af en italiensk utvär-
nått fördragsspråk på persiska regu-
tionen, och för hvilken angående per-
siska ministern Mirza Riza kuz appen-
di sig härvidan. Den skiljedomstol, i
hvilken sven justitierådet Elliot sitta,
har nu afslutat sitt utslag. Hvarigenom
kränkelsen till sin delat vinständan.

ترجمه نامه از انگلیس به ایران در تاریخ ۱۰ آذر ۱۲۹۹

تعلیق نامه به ایران و انگلیس

خبر بدست رسید که دولت انگلیس در مورد مرزهای ایران و روسیه اقدام به قطع مرزها کرده و در این باره به ایران اطلاع داده است. این اقدام انگلیس را می توان به جهت منافع خود و به منظور تضعیف ایران دانست. در این باره به ایران اطلاع داده شد که دولت انگلیس در این باره اقدام به قطع مرزها کرده و در این باره به ایران اطلاع داده است.

Persien-Italien. Den frist som
under 16 år pågått mellan dessa länder
i anledning af en af italienska kungens
Omar Comens mot persiska regeringen
för ett fördrag och som ersatt den dispo-
nition som utgjorde mellan de båda
länderna aflyttande under lång tid, är nu
avslutad. De båda regeringarna hade
samma kungens Omar att tillfatta en
skiljedomstol i vilken sven justitierådet
Elliot sitta. Den skiljedomstol, i
hvilken sven justitierådet Elliot sitta,
har nu afslutat sitt utslag. Hvarigenom
kränkelsen till sin delat vinständan.

ترجمه نامه از انگلیس به ایران در تاریخ ۱۰ آذر ۱۲۹۹

تعلیق نامه به ایران و انگلیس

خبر بدست رسید که دولت انگلیس در مورد مرزهای ایران و روسیه اقدام به قطع مرزها کرده و در این باره به ایران اطلاع داده است. این اقدام انگلیس را می توان به جهت منافع خود و به منظور تضعیف ایران دانست. در این باره به ایران اطلاع داده شد که دولت انگلیس در این باره اقدام به قطع مرزها کرده و در این باره به ایران اطلاع داده است.

Suède et Norvège.

L'Agence Havas publie la dépêche suivante
de Stockholm, 14 octobre :
« L'affaire Ononson, qui était pendante de-
puis deux ans entre l'Italie et la Perse et qui
avait causé une rupture diplomatique d'inter-
venance de ces deux pays, est enfin
réglée. Le roi de Suède, auquel on s'était
adressé pour la nomination d'un tribunal arbitral,
a nommé des arbitres qui viennent de dé-
clarer les revendications de l'Italie non fon-
dées. »

درج خبر قطع منازعه ایران و ایتالیا در روزنامه های سوئد

توجهات و تدبیرات در زمینه توسعه و عمران مناطق محروم

[illegible][illegible]

وهم ناهي وراي خبراه که قدر که خبراه نشيد از ده که سود و نفع ده عليه السلام

بغیر پہلا ہنگامہ میں کہ وہ کہہ کر خود بخود واپس آئے اور نہ اس کے بعد ہنگامہ
دوسرے میں کہ وہ کہہ کر خود بخود واپس آئے اور نہ اس کے بعد ہنگامہ
تیسرے میں کہ وہ کہہ کر خود بخود واپس آئے اور نہ اس کے بعد ہنگامہ
چوتھے میں کہ وہ کہہ کر خود بخود واپس آئے اور نہ اس کے بعد ہنگامہ
پنجمے میں کہ وہ کہہ کر خود بخود واپس آئے اور نہ اس کے بعد ہنگامہ
ششمے میں کہ وہ کہہ کر خود بخود واپس آئے اور نہ اس کے بعد ہنگامہ
ہفتمے میں کہ وہ کہہ کر خود بخود واپس آئے اور نہ اس کے بعد ہنگامہ
ہشتمے میں کہ وہ کہہ کر خود بخود واپس آئے اور نہ اس کے بعد ہنگامہ
نہمے میں کہ وہ کہہ کر خود بخود واپس آئے اور نہ اس کے بعد ہنگامہ
دہمے میں کہ وہ کہہ کر خود بخود واپس آئے اور نہ اس کے بعد ہنگامہ

۱۰۰

۱۵۱۴

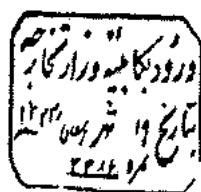

ترجمه فرمان مأموریت ژنرال شیندلر، کنسول سوئد و نروژ در ایران

رژیم
۲
۱۳۲۳

بسم الله الرحمن الرحيم
استخراج حروف از کتب
حضرت قطب المیراکم انعم الله علیه وزیر امور خارجه
وزیر امور خارجه بود، بنحیث است اطلاع داد
به این بود و در روزنامه هم مبادت نمود
استقلال دولت زوثر را مطابق بنیه
۱۳۲۳
۱۳۲۳

جدایی دولت های سوئد و نروژ از یکدیگر

وزارت امور خارجه

[illegible]

سوال نمبر ۱۱

۱۳۳۰

●

حضرت مولانا محمد رفیع الدین صاحب

پاک بخت پرانی مالدیپ

[illegible]

بنامہ حضرت مولانا محمد رفیع الدین صاحب
(ادوات)

(درجہ اول)

انتخاب میرزا اسحق خان مفخم الدوله به سمت وزیرمختاری و ایلچی ایران

در دربار سوئد

۱۳۴ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

نوع مسوده: _____ موضوع مسوده: _____ ضمیمه: _____ پاك نویسنده: _____	وزارت امور خارجه اداره مروری تاریخ: ۲۹ بهمن ۱۳۵۷	نامه عمومی: ۱۰-۱۹۸ نامه خصوصی: ۲۳۴۹ تاریخ: ۳۰/۱۲/۵۷ دوشنبه: ۷/۱/۵۷
--	--	---

۲۹ / ۱ / ۵۷

بسم الله الرحمن الرحیم

رابطه اداری است بین دبیرخانه ریاست و معاونت اداری
 در وزارت امور خارجه و در خصوص نامه عبور است که از
 وزارت امور خارجه به ریاست امور مروری و در خصوص
 تدوین نامه لغات است که به دفتر تدوین لغات ارسال
 شده است که در این خصوص به ریاست امور مروری و در خصوص
 هر گونه تغییرات در متن نامه در خصوص نامه لغات
 آراء و نظرات خود را به دفتر تدوین لغات اعلام فرمایند

اجازه عبور بیست و یک هزار متر ماهوت برای لباس ژاندارمری از روسیه

درج

۱۳۳۳
۲۰
۱۳۳۳

درست نیست مقابله با این امر که در این قسم به نام وزیر امور خارجه ایران به نام ۵۹

باجایست اتمام نظر طرفین بر اینست که از این جهت که منبذ وزیر امور خارجه ایران به نام ۵۹
به لحاظ آن که در این قسمت شایسته است که این منبذ وزیر امور خارجه ایران به نام ۵۹
وضع کننده داد و ستد این منبذ وزیر امور خارجه ایران به نام ۵۹
بجایست ایران را مراجعت نماید که در این قسمت شایسته است که این منبذ وزیر امور خارجه ایران به نام ۵۹
در این قسمت فسخ قرارداد شود و هیچ منبذ وزیر امور خارجه ایران به نام ۵۹
نزدیک به این فسخ قراردادها را در این قسمت (در این قسمت) به این منبذ وزیر امور خارجه ایران به نام ۵۹
در این قسمت فسخ قرارداد شود و هیچ منبذ وزیر امور خارجه ایران به نام ۵۹

در این قسمت فسخ قرارداد شود و هیچ منبذ وزیر امور خارجه ایران به نام ۵۹

درخواست فسخ قرارداد صاحبمنصبان سوئدی به دلیل اوضاع آشفته در اروپا

دائرة الخارجية وزارت امور خارجه

تاريخ: ۱۳۷۰ / ۱۰ / ۱۰

جناب آقای دکتر محمد مصدق

محبت و احترام، در این خصوص که در مورد قرارداد ایران و انگلیس در مورد نفت، به شما اطلاع می‌دهم که این قرارداد در تاریخ ۱۳۷۰ / ۱۰ / ۱۰ به تصویب هیئت وزیران رسیده است.

این قرارداد در مورد نفت ایران و انگلیس است و در آن مشخص شده است که ایران به انگلیس اجازه می‌دهد تا در ایران به مدت ۲۵ سال به منظور استخراج و تصفیه نفت، عملیات انجام دهد. در مقابل، انگلیس متعهد می‌شود که در مورد نفت ایران، با ایران همکاری کند و در مورد قیمت نفت، با ایران توافق کند.

این قرارداد در مورد نفت ایران و انگلیس است و در آن مشخص شده است که ایران به انگلیس اجازه می‌دهد تا در ایران به مدت ۲۵ سال به منظور استخراج و تصفیه نفت، عملیات انجام دهد. در مقابل، انگلیس متعهد می‌شود که در مورد نفت ایران، با ایران همکاری کند و در مورد قیمت نفت، با ایران توافق کند.

این قرارداد در مورد نفت ایران و انگلیس است و در آن مشخص شده است که ایران به انگلیس اجازه می‌دهد تا در ایران به مدت ۲۵ سال به منظور استخراج و تصفیه نفت، عملیات انجام دهد. در مقابل، انگلیس متعهد می‌شود که در مورد نفت ایران، با ایران همکاری کند و در مورد قیمت نفت، با ایران توافق کند.

این قرارداد در مورد نفت ایران و انگلیس است و در آن مشخص شده است که ایران به انگلیس اجازه می‌دهد تا در ایران به مدت ۲۵ سال به منظور استخراج و تصفیه نفت، عملیات انجام دهد. در مقابل، انگلیس متعهد می‌شود که در مورد نفت ایران، با ایران همکاری کند و در مورد قیمت نفت، با ایران توافق کند.

شماره قرارداد: ۱۳۷۰ / ۱۰ / ۱۰

این قرارداد در مورد نفت ایران و انگلیس است و در آن مشخص شده است که ایران به انگلیس اجازه می‌دهد تا در ایران به مدت ۲۵ سال به منظور استخراج و تصفیه نفت، عملیات انجام دهد. در مقابل، انگلیس متعهد می‌شود که در مورد نفت ایران، با ایران همکاری کند و در مورد قیمت نفت، با ایران توافق کند.

این قرارداد در مورد نفت ایران و انگلیس است و در آن مشخص شده است که ایران به انگلیس اجازه می‌دهد تا در ایران به مدت ۲۵ سال به منظور استخراج و تصفیه نفت، عملیات انجام دهد. در مقابل، انگلیس متعهد می‌شود که در مورد نفت ایران، با ایران همکاری کند و در مورد قیمت نفت، با ایران توافق کند.

این قرارداد در مورد نفت ایران و انگلیس است و در آن مشخص شده است که ایران به انگلیس اجازه می‌دهد تا در ایران به مدت ۲۵ سال به منظور استخراج و تصفیه نفت، عملیات انجام دهد. در مقابل، انگلیس متعهد می‌شود که در مورد نفت ایران، با ایران همکاری کند و در مورد قیمت نفت، با ایران توافق کند.

این قرارداد در مورد نفت ایران و انگلیس است و در آن مشخص شده است که ایران به انگلیس اجازه می‌دهد تا در ایران به مدت ۲۵ سال به منظور استخراج و تصفیه نفت، عملیات انجام دهد. در مقابل، انگلیس متعهد می‌شود که در مورد نفت ایران، با ایران همکاری کند و در مورد قیمت نفت، با ایران توافق کند.

ترجمه قرارداد دولت ایران با مسیو یوهان اریک لزن براندل، نایب قشون سوئد

وزارت امور خارجه

دائرة

مورخہ ۱۲۲۲

۴۴۷۹.۲۰۰

٢٠٢٠

الحمد لله الذي جعل في كل شيء
دروساً لمن يتفكر

کتابخانه

مسئله: بازاریست متعده و غیر متعده را چگونه می‌توان به یکدیگر مرتبط کرد؟

عاصم بن حنیف غلام است چون از دست کوفه فرار نمود بطریق کوفه

و تمام محبت من فدای شما دارم و اگر کتب و غیره بخواند و بفهمد

مرا بخت است ای باب برم جردن زنه از مهر خاکی
فره را در راه خیزم که هر فرست دوستم با خود از مهر خاکی

فرستاده بودیم میامین خود را بدان باری است خدا را در فرستادن

در باب یازدهم در ذکر تیره افغانی و تیره سکر و زمین است مملویشان که در

مستند به امر و بعد از بدست گرفتن معصوم و مجبور به انزال کلام عاجز
از دست میگذارد و بعد از آنکه معصوم را از دست خود رها کرده و فرستاده او را فرستاده

شده است در انبیا و در انما غفر له کما هو به خیر از قول قرآن که انما غفر له کما هو به خیر

و استوار است از طرفان باغچه را که باید طویلی باشد از هر طرف از این

ایسے زائد ادری تجھوت نہیں اذکر انہی کہ بعد فاعجاب

Revised

1

تلاش دولت ایران جهت استخدام شولد بران به عنوان ریاست ژاندارمری

غنا شرایه

ترجمه روزنامه نوبدورمیا

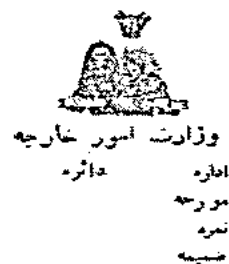
شماره ۲ د کایر ۱۹۱۴

چند روز قبل وزیر مختار انگلیس در طراه در حضور صرف بعضی
از صاحب منصبان سید انتر و کرسا را اندام بر شرایه
به دولت ایراه مراجعه نمود است معلوم شد این آقای
سید انتر که رتبه بر آه چند رسته اند از عا کمال
مستغنی که رتبه بر آه آنها آتش را و عا کمال
بر کشند بر آه و کمال بر کشند معلوم را بر عا کمال
و انگلیس به رتبه کمال بر کشند بعضی از این صاحب منصبان معلوم
آه بر د کمال رتبه آه کشند

آه ساء را که کمال فون ساند رسا با سایر صاحب منصبان
انتر و کرسا آه با کمال سرفقت در عا کمال انجام بر دهند
ها که راه در ایراه به عا کمال صاحب منصبان بر سر برده
و کمال شریه است.

یک منبعه که بر وزیر در ایراه بر سر آمده است
صاحب منصبان خارج بر عا کمال و نفیست و ساء کمال
و انگلیس بر آه کشند و رتبه آه اندام بر در ایراه
و عا کمال شریه

RENOUVELLEMENT DE CONTRAT.

تجدید قرارداد

Le contrat de Monsieur Westdahl, Johan-Carl-Gustaf, Organisateur-en-Chef de la Police, signé à Stockholm le 31 Décembre 1912, est renouvelé sur les mêmes bases pour une période de deux années. Par dérogation à l'article VI le traitement annuel de Monsieur Westdahl est porté à trente mille francs (Fr 30.000).

Fait à Téhéran en double expédition,

le 31 Octobre 1915.

قرارداد مسیو وستداهل که در تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۱۲ در استکهلم امضاء شد بهمان شرایط برای مدت دو سال تجدید میگردد. جز اینکه سالیانه پانزدهم قرارداد در مورد تغییر یافت و حقوق مسیو وستداهل به سی هزار فرانک (۳۰۰۰۰) بالغ شد.

در تهران به شصین و ششمین روز ۳۱ دسامبر ۱۳۱۵
امضاء (حسن)

Hassan

Westdahl

تجدید قرارداد مسیو وستداهل، رئیس تشکیلات نظامیه

بفضل و غایت خداوند تعالی
 ما سلطان احمد شاه قاجار
 شاه شاه کل ممالک ایران

محض بر و مر حسم مخصوصه و مان باده کاپیتان نیلسن برلین
 زنده باد

تبعه دولت سوئد شارالیه را با عطای کتیبه نشان شیر و خورشید از درجه

قرین اشعار سه روده و متر متر میایم که وزارت امور جبهه او امام این فرمان

پچی کل

در ساندن علامت نشان بر و مر حسم و سنجایونی از تاریخ ۱۵ شهر محرم و جمادی

فرمان احمد شاه مبنی بر اعطاء نشان شیر و خورشید

به کاپیتان نیلسن برلین سوئدی

۱۴۴ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

MINISTÈRE
DES
AFFAIRES ÉTRANGÈRES.

Stockholm, le 11 mai 1905.

استغفر الله ۱۹۰۵

جناب منتهی در

Monsieur le Ministre,

برخیه سید ارشد ۷۰ آذر ۱۳۰۲
در بر سر راه سابق به من استقامت
در سر رشته هر یک جنابان که در
هر یک از آن دو روز در طهران
از دزدان و سران و غیره که در
در شهر است و به آن دو روز در
که در آن گشته به آن دو روز در
مستعد به در طهران و سایر
تعمیرات و غیره که در طهران
در طهران است و به آن دو روز در
تعمیرات و غیره که در طهران
از دزدان و سران و غیره که در
فایده آن را که در طهران
در طهران است و به آن دو روز در

Par la lettre en date du 20 août 1902 de mon prédé-
cesseur il a été porté à la connaissance de Votre Excellence
qu'un consulat général pour la Suède et pour la Norvège avait été
créé à Téhéran.

Or, la création de ce consulat général paraissant avoir
occasionné quelques doutes au sujet de la protection des resser-
tissants suédois et norvégiens, je tiens à faire savoir à Votre
Excellence que l'établissement du consulat général a plutôt un
but mercantile et que rien n'a été changé dans la très vieille
tradition de la dite protection par la Légation de France à Téhé-
ran.

Cette légation continuera donc avec l'autorisation de
son Gouvernement à assurer la protection diplomatique des sujets

Son Excellence

Monsieur le Ministre des Affaires Étrangères à Téhéran.

تأکید بر فعالیت تجاری کنسولگری سوئد و نروژ در تهران

مهر ۱۹۱۹
روز ۲۲ مرداد ۱۳۲۳
۱۳۲۳
Copie.

مواد رسیده در امور خارجه و امور سفارتخانه
تاریخ ۳۱ اکتبر ۱۹۰۵ مطابق جمعه ۲۲ مرداد ۱۳۲۳

تأریخ ۲۲ مرداد

Monsieur le Ministre,

یکی از نتیجه مستقیم تسلیم آذربایجان به روسیه
قطع هرگونه رابطه با کشور آذربایجان و تعیین حدود
جدید آنها و قرار دادن این مسئله است که
اتفاق یکدیگر باینکه باید تحت نظر
تهدیدات سوئد خود را که از سوی
شرایط متغیره در حدنا بهت و قرار دلو
میان آنکه در رابطه با خود و در این
و اما در باب حدنا و سایر قرار دلو
بر اسم امپراتور آذربایجان سوئد و روسیه

Une des conséquences directes de la dissolution de l'Union entre la Suède et la Norvège est la cessation de toute communauté entre les deux pays en ce qui concerne les conventions et arrangements internationaux de toute sorte, conclus en commun par eux avec une ou plusieurs Puissances. Le Gouvernement suédois se tient donc pour dégagé de toute responsabilité au chef des obligations stipulées dans les dites conventions et arrangements communs et qui concernent la Norvège. Pour ce qui est des traités ou autres arrangements conclus

قرارداد دولت ایران با مسیو هپنت برتران، دندانساز سوئدی

Le Contrat d'engagement de M. Hykanus
Koushan, suédois. Dantiste né à
Helsingborg, cancela avec le gouvernement
Perse en vertu des conditions ci-
dessous.

فرمانده امیر مسیونرستان در انداز از امیر برادر
دانشگاه سوئد. دانتیست به نام
هلسینگبورگ، Cancela avec le gouvernement
Perse en vertu des conditions ci-
dessous.

Article I

فصل اول

Monsieur Hykanus d'engagement
spontanément à partir le 20
Decembre 1876 (en l'an 1296
1293 Bidi), pour trois ans
versés au service du gouvernement
Perse.

مسیونرستان در انداز از امیر برادر
دانشگاه سوئد. دانتیست به نام
هلسینگبورگ، Cancela avec le gouvernement
Perse en vertu des conditions ci-
dessous.

Article II

فصل دوم

Monsieur Hykanus d'engagement
sera avec zèle pour tout ce qui
concernera son état et apportera
les plus grands soins dans les
affaires de la profession de dentiste
soit comme chirurgien, soit comme
dentiste.

مسیونرستان در انداز از امیر برادر
دانشگاه سوئد. دانتیست به نام
هلسینگبورگ، Cancela avec le gouvernement
Perse en vertu des conditions ci-
dessous.

Article III

فصل سوم

Monsieur Hykanus d'engagement
pourra, à titre d'appointement,
avoir 7, mille Liras par an
cette somme lui sera payée
mensuellement par le trésorier de la légation.

مسیونرستان در انداز از امیر برادر
دانشگاه سوئد. دانتیست به نام
هلسینگبورگ، Cancela avec le gouvernement
Perse en vertu des conditions ci-
dessous.

Article IV

فصل چهارم

Monsieur Hykanus aura à son
propre compte tous les instruments
et appareils nécessaires, pour son
état et comme on n'en trouve
pas en Perse, il s'engage à les
acquiescer à Paris. Les
pièces pour les personnes
de la famille Hykanus de la nation

مسیونرستان در انداز از امیر برادر
دانشگاه سوئد. دانتیست به نام
هلسینگبورگ، Cancela avec le gouvernement
Perse en vertu des conditions ci-
dessous.

(sa, poltiques, d'arts artificielles etc.).
 lui seront payés à part et son
 sera de même des médicaments
 (poudres et sans dentifrice etc etc)
 qu'il aura à procurer et à fournir.

Article V

Le gouvernement de la Hajj...
 les chak i empages de Hajj...
 Hybounet au titre de...
 voyage en retour de...
 Paris, ou...
 que son service de trois ans soit
 rempli promptement et qu'il
 n'en sa pas en gât à son service
 d'autres manières.

Article VI

Promissions Hybounet dans toutes
 des affaires concernant...
 services et à sa propre profession
 dans l'espace du temps, doit...
 extérieurement s'adresser à...
 Et d'ici...
 Et d'ici...
 et de la... jamais autrement.

Article VII

Le présent contrat a été fait...
 en double...
 et un exemplaire a été remis à...
 Hybounet...
 du gouvernement...
 La présente convention est
 valable pour trois ans, et elle
 pourra être renouvelée...
 du consentement mutuel des parties.
 Téhéran le 20 Décembre 1276.
 (ou le 1. Ramazan 1275).

تذکرہ خزانہ کتب و نسخہ خط
۱۳۲۳ ۱۳۲۴

خط العبد المذنب
محمد بن عبد الله

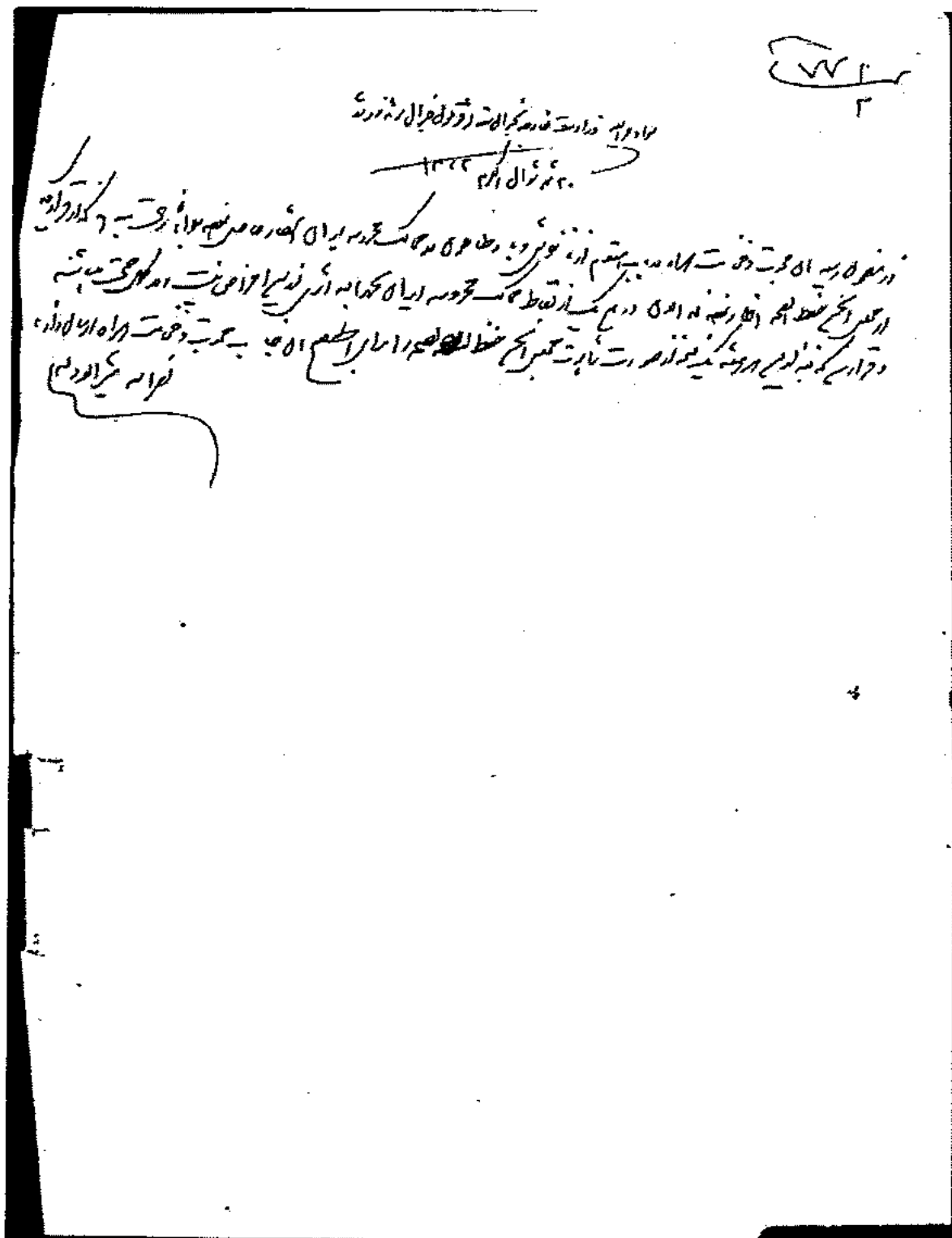
وزارت کماطه و وزارت تجارت
تاریخ ۸ شهریور ۱۳۲۵
شماره ۳۴۶

خودت این خبر اودامه دیز بر خود مروت علی ابن ابراهیم
در بهار گذشته قوت هر دو در فرنگه که جهات در او بر تها که راجع به خدمت
از به و اخوان پیشه قبول که لکری بود و در روز اول فراموش
تعلیم و تفسیر که از جانب رسید به تهنیت و کلام شده که با قدرت بر سر و دین
اینی و تفسیر بود و در روز چهارم و پنجم که از و تحقیقات لازم شد از اینک
علی ابن ابراهیم فراموش کرده به او را و اینست که هر سندی است که جواب
مرحمت فرمودند

(۱) خوشبختی و یاد و خون از زبان امام در ملک ایران است
(۲) تربیت فطرت بر ارض سرایست این خوشی و در ملک ایران است

[illegible]

15

گزارشی راجع به وبا و طاعون در ایران

۱۵۲ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

ب) اسناد دوره پهلوی

فرستنده: _____

گیرنده: _____

موضوع: نظر ولیعهد سوئد درباره پذیرایی شاه ایران

تاریخ: ۱۳۱۳ ش

نمره: _____

وزارت خارجه / تهران

والاحضرت ولیعهد امروز مراجعت در ایستگاه پس از احوال پرسی از بندگان
اعلیحضرت همایون شاهنشاهی روحنا فداه و اظهار مسرت زیاد از پذیرایی‌های
شایان فرمودند مهمان‌نوازی همایونی از پرنسس‌ها فوق‌العاده بوده است.

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۲۲-۸۸-۴-۱۳-۱۳۱۳ ش)

فرستنده: —

گیرنده: —

موضوع: برنامه مسافرت نیمه رسمی والاحضرت ولیعهد سوئد به ایران

تاریخ: ۱۳۱۳ ش

نمره: —

والاحضرت ولیعهد سوئد بمعیت شاهزاده خانم لوئیز و شاهزاده خانم اینگرید و شاهزاده بر تیل صبح روز چهارشنبه ۱۶ آبان ۱۳۱۳ (۷ نوامبر ۱۹۳۴) ساعت هشت و نیم وارد خسروی می‌وند. در خسروی گارد احترام مرکب از یک گروهان پیاده با موزیک و بیرق به فرماندهی رئیس فوج مربوطه احترامات نظامی را به جا می‌آورد.

موزیک سرود ملی سوئد و ایرن را خواهد نواخت. آقای مصطفی قلیخان هدایت از طرف ذات مقدس ملوکانه ارواحنا فداه خیر مقدم گفته آقایان سرهنگ نوری اسفندیاری و یاور اشرافی و دکتر موسی خان فیض و میرزا عباسخان فروهر و حاکم قصر شیرین را بحضور والاحضرت معرفی می‌نماید. لباس مستقبلین ردنکت خواهد بود. در خسروی چادری زده خواهد شد که والاحضرت ولیعهد سوئد در آنجا از اشخاصی که از طرف دولت عراق همراه می‌باشند خداحافظی خواهند فرمود. والاحضرت و همراهانشان بمعیت مستقبلین ساعت نه در اتومبیلها قرار گرفته بسمت شاه آباد حرت می‌فرمایند.

ظهر وارد شاه آباد میشوند. آقایان حاکم باوندپور و رئیس نظمیه در جلو عمارت موقع پیاده شدن والاحضرت حضور بهم خواهند رسانید. دو نفر پیاده نظام بطور قراول احترام در جلو درب ورود گذارده خواهد شد.

پس از صرف ناهار بسمت کرمانشاهان حرکت خواهند کرد - ساعت شش از ظهر گذشته وارد کرمانشاهان شده در جلو درب عمارت پذیرائی آقایان حکمران و رؤسای قشون و نظمیه و بلدیه حضور بهم خواهند رسانید - لباس مستخدمین کشوری ردنکت خواهد بود دو نفر پیاده نظام بطور قراول احترام در جلو درب ورود کشیک خواهند داد صرف شام و توقف شب در کرمانشاهان بعمل خواهد آمد.

صبح پنجشنبه ۱۷ آبان (۸ نوامبر) ساعت هفت از کرمانشاهان بسمت همدان حرکت و مأمورینی که در موقع ورود حضور بهم رسانیده بودند موقع حرکت صبح هم در جلو درب عمارت پذیرایی حاضر خواهند بود.

ظهر برای صرف ناهار وارد همدان خواهند شد آقایان حکمران و رؤسای قشون و نظمیه و بلدیه در موقع پیاده شدن از اتومبیل جلو درب عمارت پذیرایی حضور بهم خواهند رسانید - لباس مستخدمین کشوری ردنکت خواهد بود - دو ساعت بعد از ظهر از همدان بطرف قزوین عزیمت خواهند فرمود - در قزوین آقایان حکمران و رؤسای قشون و نظمیه و بلدیه در جلو درب عمارت پذیرایی حضور بهم خواهند رسانید. صرف شام و توقف شب در قزوین بعمل خواهد آمد. (لباس مستخدمین کشوری ردنکت خواهد بود) و روز جمعه ۱۸ آبان (نهم نوامبر) نیز در قزوین توقف خواهند فرمود.

صبح شنبه ۱۹ آبان (دهم نوامبر) ساعت هفت از قزوین بطهران عزیمت و ساعت نه و نیم در کرج در باغ مدرسه فلاحه وارد خواهند شد.

آقایان وزیر امور خارجه، رئیس تشریفات دربار سلطنتی، رئیس نظمیه، حاکم طهران و کفیل بلدیه در باغ مدرسه فلاحه حاضر خیرمقدم عرض و بهمراهی والاحضرت بطریق ذیل در اتومبیل‌ها برای ورود بطهران قرار خواهند گرفت (لباس کشوریها ردنکت خواهد بود)

- اتومبیل اول والاحضرت ولیعهد سوئد و آقای وزیر امور خارجه
 " ۲ والاحضرت پرنسس لوئیز و آقای رئیس تشریفات سلطنتی
 " ۳ والاحضرت پرنسس اینگرید و آقای رئیس تشکیلات کل نظمیه مملکتی
 " ۴ والاحضرت پرنس برتیل و آقای هدایت
 " ۵ آقای وزیرمختار سوئد و آقای حاکم طهران
 " ۶ کنت پوسه و آقای کفیل بلدیہ
 " ۷ ماموازل دورو ترس ورد و آقای سرهنگ نوری اسفندیاری
 " ۸ خانم گیلنسر تا و آقای فروهر
 " ۹ خانم دورتر سکیولد و آقای دولاکربرگ
 " ۱۰ آقای پریتس و آقای شارژدافر سوئد

سایر همراهان در اتومبیل های خودشان قرار خواهند گرفت.

ساعت یازده بقصر شخصی همایونی در طهران وارد و پذیرائی از والاحضرت ولیعهد سوئد و همراهان از طرف ذات مقدس شاهانه ارواحنا فداہ بعمل میآید آقایان رئیس الوزراء و رئیس دفتر مخصوص شاهنشاهی حاضر خواهند بود و اعلیحضرت همایونی آقایان فوق را معرفی و والاحضرت ولیعهد سوئد هم همراهان خود را معرفی خواهند فرمود. ساعت یازده و ربع از قصر شخصی بقصر گلستان بطریق ذیل حرکت میفرمایند.

اتومبیل اول اعلیحضرت اقدس همایون شاهنشاهی ارواحنا فداہ و والاحضرت

ولیعهد سوئد

- " ۲ والاحضرت پرنسس لوئیز و آقای رئیس الوزراء
 " ۳ والاحضرت پرنسس اینگرید و آقای وزیر امور خارجه
 اتومبیل ۴ والاحضرت پرنس برتیل و آقای رئیس تشریفات سلطنتی

۵ اتومبیل آقای وزیر مختار سوئد و آقای رئیس دفتر مخصوص شاهنشاهی

" ۶ آقای کنت پوسه و آقای رئیس کل تشکیلات نظامیه مملکتی

" ۷ مادموازل دورو ترس ورد و آقای هدایت

" ۸ خانم گیلنسر تا و آقای حاکم طهران

" ۹ خانم دورترسکیولد و آقای کفیل بلدیه

" ۱۰ آقای دلاگربرگ و آقای سرهنگ نوری اسفندیاری

" ۱۱ آقای پریتس و آقای شارژدافر سوئد و آقای فروهر

موقع ورود به قصر گلستان یک گروهان پیاده احترامات نظامی را بجا آورده

و موزیک سرود ملی سوئد و ایران را خواهد نواخت.

بندگان اعلیحضرت همایونی ارواحنا فداه والا حضرت را بمنزل خودشان

رسانیده پس از مختصری اقامت بقصر شخصی مراجعت میفرمایند.

والاحضرت ناهار را بطور خصوصی در قصر گلستان صرف فرموده ساعت سه

بعدازظهر بقصر شخصی بندگان اعلیحضرت رفته بازدید از ذات مقدس شاهانه

نموده و بعد بقصر گلستان معاودت میفرمایند آقایان رئیس الوزراء و وزیر امور

خارجه و رئیس تشریفات سلطنتی در حضور ملوکانه خواهند بود.

ساعت چهار و نیم بعدازظهر آقای رئیس الوزراء، بقصر گلستان رفته آقایان

رئیس مجلس شورای ملی و هیئت وزراء و رئیس دیوان تمیز و معاون وزاتخارجه

را بحضور معرفی می کنند شام بطور خصوصی در قصر گلستان صرف خواهد شد.

یک شنبه ۲۰ آبان (یازدهم نوامبر)

صبح تماشای کلکسیون موزه معارف

ظهر ناهار در قصر سعدآباد در حضور مبارک اعلیحضرت شاهنشاهی صرف خواهد شد. (لباس ژاکت و پاردنکت بدون نشان خواهد بود)

ساعت چهار بعدازظهر پرنسس ها در قصر همایونی خدمت علیا حضرت ملکه پهلوی دامت عظمته صرف چای می کنند.

شام بطور خصوصی در گلستان صرف خواهد شد.

ساعت ده بعد از ظهر شب نشینی از طرف بلدیة در عمارت بلدیة در میدان سپه (لباس فراک بدون نشان)

دوشنبه ۲۱ آبان (دوازده نوامبر)

صبح تماشای ری و کارخانه سیمان سازی

یک ساعت بعدازظهر ناهار از طرف آقای رئیس الوزراء در قصر گلستان (لباس ردنکت بدون نشان)

ساعت سه بعدازظهر تماشای مدرسه صناعت

ساعت پنج بعدازظهر صرف چای در مجلس شورای ملی

ساعت هشت و نیم شام در قصر گلستان از طرف آقای وزیر امور خارجه و بعد از شام شب نشینی خواهد بود (لباس فراک بدون نشان)

سه شنبه ۲۲ آبان (۱۳ نوامبر)

صبح تماشای نمایشگاه امتعه وطنی

ناهار بطور خصوصی در قصر گلستان صرف خواهد شد و بلافاصله برای تماشای پارچین عزیمت خواهند فرمود.

شام و شب نشینی از طرف والاحضرت ولیعهد در کلوب ایران و اسکاندیناوی

۱۵۸ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

چهارشنبه ۲۳ آبان (۱۴ نوامبر)

ساعت هفت صبح بطرف مازندران از راه مخصوص حرکت میفرمایند.
ناهار را در چالوس صرف و از آنجا بطرف سخت سر عزیمت و شب را در
مهمانخانه سخت سر توقف خواهد فرمود.

پنجشنبه ۲۴ آبان (۱۵ نوامبر)

ساعت هشت صبح بطرف چالوس مراجعت و نهار را در مهمانخانه چالوس
صرف بطرف بابل حرکت خواهند فرمود و شب را در قصر شاهپور اقامت خواهند
داشت. در موقع ورود ببابل آقایان حکمران و رؤسای قشون و نظمیه مازندران و
رئیس بلدیة بابل در جلو درب عمارت پذیرائی قصر شاپور حاضر خواهند بود لباس
مستخدمین کشوری ردنکت خواهد بود.

جمعه ۲۵ آبان (۱۶ نوامبر)

ساعت هشت صبح بطرف شاهی حرکت و از آنجا با راه آهن تا پارو آمده در
آنجا نهار را صرف فرموده و از راه فیروز کوه بطهران معاودت خواهند فرمود.

شنبه ۲۶ آبان (۱۷ نوامبر)

ساعت هشت صبح اعلیحضرت همایون شاهنشاهی ارواحنا فداه بقصر
گلستان تشریف فرما شده از والاحضرت ولیعهد خداحافظی می فرمایند هیئت وزراء
نیز حضور خواهند داشت - آقای وزیر خارجه و آقایانی که تا کرج استقبال رفته
بودند تا کهریزک والاحضرت را مشایعت خواهند کرد.

ساعت دوازده بشهر قم وارد خواهند شد حکمران و رؤسای نظمیه و بلدیه در جلو محل اقامت حاضر خواهند بود - یکساعت و نیم بعد از ظهر از قم حرکت و در حدود ساعت هشت بعد از ظهر باصفهان ورود می فرمایند. آقایان حاکم و رؤسای نظمیه و بلدیه در مقابل عمارت پذیرایی باردنکت مشکی حضور خواهند داشت - شام را بطور خصوصی صرف میفرمایند.

یکشنبه ۲۷ آبان (۱۸ نوامبر)

ساعت هشت صبح با تشریفات مذکوره از اصفهان حرکت فرمود ناهار در آباده صرف خواهند فرمود.

در ساعت هفت بعد از ظهر به تخت جمشید ورود فرموده روز دوشنبه بیست و هشتم آبان (۱۹ نوامبر) و روز سه شنبه بیست و نهم آبان (۲۰ نوامبر) و روز چهارشنبه سی ام آبان (۲۱ نوامبر) را در تخت جمشید اقامت و به تماشای آثار قدیمه ایران مشغول خواهند شد. آقایان والی فارس و رؤسای قشون و نظمیه در موقع ورود بتخت جمشید حاضر و در مدت اقامت در آنجا حضور خواهند داشت. (لباس کشوریها ردکنت خواهد بود)

پنجشنبه اول آذر (۲۲ نوامبر)

صبح از تخت جمشید بطرف اصفهان مراجعت ناهار را در آباده صرف و شب را در اصفهان توقف خواهند فرمود. مأمورین دولتی که در موقع ورود حاضر بوده اند در موقع عزیمت هم حضور خواهند داشت.

جمعه دویم آذر (۲۳ نوامبر)

۱۶۰ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

صبح بتماشای ابنیه قدیمه و آثار ملی تشریف برده و ناهار را در عمارت حکومتی صرف فرموده و بعد از ظهر باز هم بتماشای ابنیه قدیمه مشغول و شام را در منزل صرف خواهند فرمود. شنبه سیم آذر (۲۴ نوامبر) را نیز در اصفهان توقف خواهند داشت.

یکشنبه چهارم آذر (۲۵ نوامبر)

صبح از اصفهان عزیمت ناهار را در قم صرف و شب را در سلطان آباد توقف خواهند فرمود. آقایان حاکم و رؤسای نظمیه و بلدیه قم و عراق در موقع ورود بعمارت پذیرایی و در موقع حرکت حضور خواهند داشت (لباس کشوریها ردنکت خواهد بود)

دوشنبه پنجم آذر (۲۶ نوامبر)

صبح از سلطان آباد عزیمت و ناهار را در همدان صرف و بلافاصله حرکت و شب را در کرمانشاهان توقف خواهند فرمود. آقایان حاکم و رؤسای نظمیه و بلدیه همدان و کرمانشاهان در موقع ورود بعمارت پذیرایی و در موقع حرکت حضور خواهند داشت (لباس کشور بها ردنکت خواهد بود)

سه شنبه ششم آذر (۲۷ نوامبر)

صبح از کرمانشاهان عزیمت ناهار را در شاه آباد صرف و بلافاصله حرکت خواهند فرمود مراسم تودیع با احترامات نظامی مانند موقع ورود در سرحد خسروی بعمل خواهد آمد.

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۳۰/۱ - ۸۸ - ۴ - ۱۳ - ۱۳۱۳ ش)

فرستنده: —

گیرنده: —

موضوع: ترجمه مدیر روزنامه واربرگز پستن

تاریخ: ۱۳۱۹ ش

نمره: —

سفارت ایران استکهلم

در پاسخ تلگراف شما و در پی مذاکرات تلفوتی که بین شما و بنده راجع به مقاله منتشره در روزنامه - پست واربرگ Varbergsverberg - در تاریخ ۳۱ اوت جاری بوقوع پیوست خواهشمندم توضیحات زیر را بپذیرید:

من یکنوشته مقالات ادبی برای مصروف اوقات و سرگرمی مشترکین خود از یک نفر فروشنده و تهیه کننده مخصوص مقالات در استکهلم موسوم به - لئون اورو یترز Leon Uruitez - اشتراک نموده و چندین سالستان گونه مقالات را از او میگیرم و تاکنون اتفاق نیفتاده است عدم رضایتی نسبت به مقالات او مشاهده شده باشد. مقالات نامبرده گاهی از نامه نویسندگان سوئدی و زمانی از قلم نگارندگان بیگانه می باشد و یگانه منظور و مقصود از درج آنها اشتغال بخاطر خوانندگان است. مطلب آن مقالات راجع به قضایای درونی و برونی کشور می باشد ولی قرار گذاشته ایم که باید مراقبت نموده و شرح و وصف هایی که در آنها داده می شود صورت واقعی Objecty داشته و مزاحم نباشد.

مقاله موضوع بحث نیز که در - پست - اشاعت یافته با همان شرایط بما داده شده و ابدا مقصود رنجاندن دولت و ملت ایران نبوده تا چه رسد بآنکه منظور

۱۶۲ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

ایجاد عقیده نسبت بایران باشد. در این صورت تولید چنان نتایجی مایه کدورت گردیده است.

من بشما قول میدهم که این پیش آمد موجب نهایت تأثر گشته و بمجرد آنکه از اقدامات سفارت آگاهی یافتم اهتمام کردم حتی الامکان از توزیع آن جلوگیری نمایم و با کمک وزارت امور خارجه و زمامداران مربوطه شماره های توزیع شده پس از توقیف جمع آوری گردیده است.

روابط و مناسبات حسنه موجوده بین ایران و کشور ما بهترین دلیل است که هیچکس قصد ندارد اطلاعات غلط و یا موهن نسبت به کشور دوست ما اشاعت یابد. در اینصورت راجع به این پیش آمد از صمیم قلب متأسفم و امیدوارم نظریات مشروح در بالا بر رئیس و کارمندان سفارت مدلل دارد که من هیچگاه قصد نداشته ام عقاید غلط نسبت به ایران و اوضاع آنجا بخوانندگان روزنامه تزریق نمایم.

من کمال میل دارم راجع به این مطلب با شما ملاقات نمایم لکن گرفتاریهای زیاد از آمدنم باستکھلم مانع شده است. معذک امیدوارم توضیحاتی را که داده ام کافی دانسته و اصطکاکات مرتفع گشته و کدورتیهایی که این مقاله تولید نموده اثر سو نسبت بدوستی و روابط موجوده بین دو کشور نبخشد. از رفتار محبت آمیز شما اظهار امتنان نموده احترامات فائقه را تقدیم می دارد. کارل لئون اندرسون

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۷-۱۸۶-۷-۱۴-۱۳۱۹ ش)

فرستنده: سفارت شاهنشاهی ایران در استکهلم

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: اسائه ادب روزنامه سوئدی

تاریخ: ۱۳۱۹ ش

نمره: —

وزارت امور خارجه

اسائه ادب در روزنامه

در اوائل دهه دوم شهریور ۱۹ فدوی در ضمن مطالعه قطعات جرائد سوئدی اشتراکی این سفارت شاهنشاهی بنامه روزنامه محقر غیر یومیه - Varbergspeter - چاپ قریه - وار برگ واقع در جنوب غربی سوئد در کرانه خلیج - کاته گات - برخوردی که در ضمن تعریف نسبت بذات مقدس ملوکانه ارواحنا فداه مرتکب بزه فوق العاده مهم اسائه ادب گردیده بود. فدوی بر حسب حس شاهنشاهی پرستی جبلّی و غریزی خود و بر طبق وظیفه خدمتگزاری و بموجب امر مندرجه در بخش نامه شماره ۱۹۳۲ مورخ ۱۹/۳/۲۷ بلافاصله دو اقدام نمودم باینمندی که فوراً خلاصه مقاله را تلگرافاً بعرض رسانیده و بعد عاجلاً بوزارت امور خارجه شتافه در ضمن اعتراض قوی اهمیت خارق العاده اینگونه مزخرفات را نسبت بروابط حسنه دولّتین گوشزد نموده مجازات روزنامه نویس را خواستار شدم. از توقف آقای هاید نستم وزیر مختار سوئد مامور در بار شاهنشاهی نیز استفاده کرده در ملاقات با او اهمیت این امر را یادآور گردیدم و متذکر شدم که چون او چندین سال مامور ایران بوده بمقام شامخ پیشوای عدیم النظیر و احیاکننده آن کشور آگاه می باشد و لازمست در مجازات مرتکب و رفع غائله کو پیش نماید و او تصدیق نموده با وزارت متبوعه خویش مذاکره نمود. وزارت امور خارجه دو روز بعد تصمیم خود را

در توقیف آن شماره روزنامه بموجب قسمت اخیر بند ۹ ماده ۳ قانون مطبوعات با معذرت کتبی و شاهی اظهار داشت ولی بنده آن اقدامات را مکفی نشناخته همانگونه اظهار داشتم. سپس دستور تلگرافی ۱۲۱۸ زیارت گشت که فوراً ترجمه آن را برای مدیر اداره مطبوعات وزارت امور خارجه خرازی و شفاها توضیحات کافیه راجع باهمیت اسائه ادب داده و بوسیله عریضه ۴۱ بعرض رساندم.

ترجمه فرانسه مقاله و قانون مطبوعات را نیز با عرضه شماره ۴۳ تقدیم داشتم. در تاریخ ۱۹/۶/۲۲ فرمان مبارک همیونی که شامل دستور جامع بود چون وحی منزل واصل گردید و حاوی این مواد بسود:

۱. اسائه ادب بی تناسب نبوده جز اینکه سیاست.... موجب همچو اقدامی بوده است.

۲. کار این روزنامه نویس از کجا آب میخورد.

۳. بنمایندگان کشورهای دیگر هم که در آنجا هستند می شود مراجعه نمود... استنباط آنها را فهمید.

۴. اقداماتی که برای جبران قضیه می شود اهمیت ندارد.

۵. با تمام وسائل حقیقت را کشف و اطلاع دهید.

فدوی فوراً ۴۲ را معروض داشتم.

امر ۱۳۷۱ نیز روز بعد زیارت گردید.

برای اینکه معلوم شود کار از کجا آب میخورد با مدیر روزنامه بوسیله تلفون چند بار مذاکره و اظهار داشتم چون قصد ملاقاتش را دارم در صورتی که بشهر نیاید بنده بانجا خواهم رفت و بالاخره پس از چند بار گفتگو و تملل نام شخص را که آژانس روزنامه دارد و مقاله روزنامه ها میفروشد ابتدا بر بساط و بعد صحیحاً داد و بنده بزحمت بسیار زیاد او را یافته و بدوا راجع بمطالب مختلفه صحبت کرده و عاقبت مقام

را باو نشان داده و او ناچار تصدیق کرد که خودش آنرا بگرییده - پست - فروخته و چون مبدأ آنرا پرسش کردم. نام دو روزنامه سوئسی را ذکر کرد و باز هر کدام نیز دو شماره را اشعار داشت که از آنها اقتباس نموده و چون در سفارت سوئیس و یا آژانس فروش جرائد بیگانه نیافتم تلگرافا سفارش دادم با پست هوایی فرستاده شود که پس از چند روز رسید و اصل مقاله را که از روزنامه - Schueitger selustiarte Zaturg چاپ شهرستان - زوفنگن Zofienger چیده و در شماره ۲۴ مورخه ۲۱ اوت ۴۰ یافته بیپوست عریضه کتبی ۵۰ تقدیم داشتم و بدین طریق معلوم داشتم کار از کشور سوئیس آب میخورد. بعد در نتیجه ملاقات با مدیر اداره مطبوعات و مدیر اداره سیاسی و وزیر امور خارجه چندین بار و ملاقات با دو وزیرمختار ترکیه و یوگواسلاوی معلوم گردید سیاست - و یا دست تحریک در کار نبوده است.

باقداماتی هم که برای جبران قضیه می شود اهمیت نداده و مرتباً مجازات سخت مرتکبین را تقاضا کند و خواسته ام قسمت اول بند ۹ ماده قانون مطبوعات اجرا گردد. زیرا مزخرفات مقاله را بنا به قانون نامبرده، زیان بخش و بدخواهانه که ممکنست تولید نقار با یک دولت بیگانه بنماید. قلمداد نموده ام ولی وزارت امور خارجه اشعار می دارد که هیئت منصفه برای محاکمه مطبوعات مرکب از نه تن می باشد که نسبت سیاست و اوضاع خارج از کشور اطلاعی ندارند و از دریچه دیده سوئدی بر قضیه نگریسته رأی منفی خواهند داد.

در این اثنا هر ملاقاتی که نموده و هر پیش آمدی که روی داده و نظریاتی که از وزارت امور خارجه اخذ کرده بلاتامل و برای آنکه مبدا خدای نخواسته قدم منحرفی برداشته شده باشد تلگرافا بعرض رسانده ام.

نظیر همین واقعه در سال ۱۳۱۷ روی داده و جریده بسیار مهم استکهلمز تید نینگن Stockholmes - Tidninger یومیه در تاریخ ۲۵ سپتامبر ۱۹۳۸ شرح

مبسوطی از همینگونه ترهات نگاشته که در گزارش کتبی شماره ۶۶۸ مورخ ۱۷/۷/۱۲۰۰ بعرض رسیده و در آنوقت وزارت امور خارجه سوئد کتبا معذرت خواسته ولی چون قانون توقیف یک شماره روزنامه بدون محاکمه وجود نداشته نسبت بروزنامه نویس اقدامی بعمل نیامده است.

از جناب آقای وزیر متبوع معظم که همواره با نظر عطف و مکرمت بر خدمات کارمندان وزارت تابعه خویش مینگرند عاجزانه استدعا می‌شود در صورتیکه مقتضی و مناسب و بجا تصور فرمایند مقرر دارند در این اقدامات فدوی دقت لازم مبدول گردد تا معلوم شود با چه حس عالی شاهنشاهی پرستی و وظیفه‌شناسی و سرعت زیمبابوه اخیری با تمام قوا در این موضوع از جانب فدوی اقدام گردیده است.

توضیحا معروض می‌دارم که انتخاب وزیرمختار ترکیه برای کشف استنباطات او بدین جهت بود که او نماینده دولت هم پیمان مجاور و مردی مطلع می‌باشد و مدتها نیز معاون وزارت خانه متبوعه خود بوده است. ملاقات با وزیرمختار یوگسلاوی^۱ نیز بدین سبب بوده که کشورش دارای دولت سلطنتی و بیطرف می‌باشد و در خدمت تجربه طولانی داشته و چندین سالست مامور در بار سوئد می‌باشد.

با دیده امید و آرزو بمراحم وزارت متبوعه:

اردشیر

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۷-۱۸۶-۷-۱۴-۱۳۱۹ ش)

فرستنده: سفارت شاهنشاهی ایران در استکهلم

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: اطلاعاتی درباره مسافرت رسمی پرنس برتیل به ایران

تاریخ: ۱۳۴۵ ش

نمره: ۸۹

وزارت امور خارجه - اداره کل تشریفات

عطف به تلگراف رمز شماره ۷۹۹۶ مورخ ۴۹/۵/۱۷ راجع به مسافرت رسمی والاحضرت پرنس برتیل (Duc de Halland) بایران پاسخ سوالهای مندرجه در تلگراف فوق را بشرح زیر باستحضار می‌رساند:

۱. در این مسافرت نشان رد و بدل خواهد شد و معمولاً در این موارد تعداد نشانهایی که از طرف دولت سوئد داده می‌شود سه برابر تعداد نشانهایی است که دولت میهماندار می‌دهد.

گرچه کنت Bonde سفیر جدید سوئد در دربار شاهنشاهی در اوایل اکتبر که به ایران خواهند آمد اسامی مقامات سوئدی را که مفتخر به دریافت نشان از دولت شاهنشاهی خواهند گردید به اداره کل تشریفات وزارت امور خارجه خواهند داد و سایر مسائل مربوط به این مسافرت را با مقامات مربوطه وزارت امور خارجه بحث خواهد نمود مع الوصف اسامی اشخاصی که جهت دریافت نشان از دولت شاهنشاهی معرفی خواهند شد بشرح زیر باستحضار میرسد.

الف - هیئت همراهان بشرح زیر

۱. آقای Maréchal de la Cour de Prince Royal – Tegner

۲. سرهنگ دوم Hedén آجودان مخصوص والاحضرت

۱۶۸ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

۳. آقای Dahlman آجودان دربار اعلیحضرت پادشاه سوئد
۴. آقای Belfrage سفیر و نماینده فوق العده
۵. آقای Seorétaire Général Adjoint – Ryding Minstère Royal des

Affaires Etrangères

۶. آقای Landenius رئیس تشریفات وزارت امور خارجه سوئد
۷. آقای دکتر Ryott – Iohnson پزشک مخصوص والاحضرت پرنس برتیل
- ب - چند نفر از کارمندان اداره تشریفات وزارت امور خارجه سوئد
- ت - مامورین سیاسی سفارت پادشاهی سوئد در تهران
۲. والاحضرت پرنس برتیل متاهل نیستند.

۳. چون معمولاً در اینگونه مسافرتها والاحضرت پرنس برتیل بجای پدرشان اعلیحضرت پادشاه سوئد که بعلت کبرسن قادر به دیدارهای رسمی نیستند مسافرت می نمایند، ضیافتهای رسمی از طرف دولتهای میهماندار به افتخار معظم له داده می شود. ضمناً باستحضار می رساند که والاحضرت پرنس برتیل در تاریخ اول دسامبر آینده به تهران وارد و در تاریخ ششم دسامبر از ایران مراجعت خواهند فرمود.

سفیر شاهنشاه آریامهر - اکبر دارائی

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۷-۱۸۶-۷-۱۴-۱۳۱۹ ش)

فرستنده: اداره اقتصادیات

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: قرارداد نوامبر ۱۹۳۱ م

تاریخ: ۱۳۱۱ ش

قرارداد نمرة ۱۸۱۲۹

۷ نوامبر ۱۹۳۱

بموجب ماده ۵ قرارداد مورخ ۲۱ ژوئن ۱۹۳۱ دولت ایران بوسیله نماینده خود حضرت اجل آقای وزیر طرق و شوارع حاضر می شود که اشیاء ذیل را با شرایطی که ذیل درج می شود برای بناهای راه آهن اهواز خریداری کند و شرکت محدود ایران هم بوسیله خود آقای ن. ثرستون نولسون متعهد می شود که آنها را به همان شرایط تحویل بدهد.

ماده اول: الف - ساختمانهای فولادی و خریا و ستون و غیره برای سقفهای مشبک یا شیروانی که اصولاً بایستی با نقشه های ضمیمه مطابق و از حیث پیچ و میخ برج و غیره کامل و وزن آنها کلیته در حدود ۳۵۰ تن باشد.

ب - ۷۰۸ عدد قاب پنجره ایمنی معروف به Fime تقریباً سی اینچ در ۳۵/۵ اینچ مطابق نقشه های ضمیمه نمرة ۶۷۵۰۳ و نمرة ۶۷۵۲ که وزن تقریبی آن باید ۷ تن باشد.

پ - جام سیم دار برای قابهای پنجره که در بالا گفته شد با وزن تقریبی ۱۰ تن

ت - ۳۳ عدد در کودار از چوب بلوط با وزن تقریبی ۱۱ تن.

ث - تنگه های موجر یا راهرو از آهن سفید برای اطراف و بالای شیروانی با

وزن تقریبی ۱۰۰ تن که بایستی با لفاف مستقیماً از کارخانه فولادی حمل گردد.

ج - بند برای کشیدن پنجره از بالا و پایین برای اینکه روی محو می‌گردد میله‌های شکم‌دار واسطه پهنه‌ها و صفحات حفاظی و گیره‌ها و غیره بطوری که در روی نقشه‌ها پیدا است. بعلاوه هر چه پیچ و میخ پرچ و گیره و مصالح دیگر برای سوار کردن لازمست با ده درصد اضافه باید تحویل گردد.

کلیه اشیاء مذکوره در فوق بایستی با صورت و مشخصات ضمیمه و قواعد و نظامات راه آهن‌های دولت سوئد مطابق باشد. کلیه اشیاء فولادی سوای آنها سفید بایستی با پاک کن فولادی پاک شود و از یک ورقه سرخ اندود گردد.

ماده دوم: قیمت اشیاء مذکوره در ماده اول از روی نمره ترتیب بقرار ذیل است:

۱. هر تن متریک ۸۶ دلار جمعاً ۳۰۱۰۰ دلار
 ۲. هر تن متریک ۳۶۰ دلار جمعاً ۲۵۲۰ دلار
 ۳. هر تن متریک ۶۸ دلار جمعاً ۶۸۰ دلار
 ۴. هر تن متریک ۳۸۰ دلار جمعاً ۴۱۸۰ دلار
 ۵. هر تن متریک ۶۱/۶۶ دلار جمعاً ۶۱۶۶ دلار
- ۴۵۵۲۶ دلار

اشیاء مزبور شامل مخارج بارپیچی است.

ماده سوم: یک سوم مجموع قیمت بایستی در موقع امضای قرارداد دو سوم دو ماه بعد و یک سوم که باقی می‌ماند در مقابل ارائه اسناد حمل در استکهلم پرداخته خواهد شد.

ماده چهارم: نصف اشیاء مذکوره درین قرارداد چهار ماه و نصف دیگر ۵ ماه بعد از آغاز این قرارداد باید تحویل گردد. اشیاء مزبور باید بخرج خود شرکت تا

یکی از بنادر صدور در سوئد حمل شود که از آنجا با سریع‌ترین وسیله حمل با کشتی مناسب به بندر شاه پور حمل و بادره راه‌آهن جنوب تحویل گردد.

ماده پنجم: برای هر هفته تأخیر شرکت محدود ایران موظف خواهد بود که مبلغی معادل صدی دو در ماه بعنوان جریمه تادیه نماید مگر در مواردی که حوادث غیرقابل جلوگیری (فرس ماژر) رخ دهد.

ماده ششم: کلیه اجناس را نماینده دولت ایران باید در کارخانه که محل تحویل اجناس مزبور است بطریق معمول امتحان کرده مورد رد و قبول خود قرار دهد چه پس از خارج شدن از کارخانه شرکت محدود ایران هیچگونه مسئولیتی را راجع بچگونگی آنها عهده‌دار نخواهد شد.

ماده هفتم: کلیه شرایط این تعهد (با نظر گرفتن مواد قرارداد مورخ ۲۱ ژوئن تعهد شده و شرایط قرارداد اخیرالذکر شامل آن قرارداد خواهد بود).

خاتمه

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۱-۲۵-۱۲-۱۳۱۱ش)

۱۷۲ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: اداره اقتصاد

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: قرارداد خرید وسایل راه آهن

تاریخ: ۱۳۱۱ ش

وزارت امور خارجه

قرارداد نمره ۴۴۹/۱۱۲۱ مورخ ۱۶ فروردین ۱۳۱۱ / ۵ آوریل ۱۹۲۳

بموجب ماده پنجم قرارداد مورخ ۲۱ ژوئن ۱۹۳۱ دولت ایران بوسیله نماینده خود حضرت اجل آقای وزیر طرق و شوارع حاضر می شود که اشیاء ذیل را با شرایطی که ذیلاً منعقد میگردد خریداری کند و شرکت محدود ایران در استکهلم بوسیله نماینده خود آقای سی - ۱ - اسارسون متعهد می شود که آنها را با همان شرایطی تحویل دهد.

ماده اول

الف - تقریباً ۱۰۰۴ تن ریل روسی نوع ۳ - A که هر قطعه آن ۳۳/۴۸ کیلوگرم وزن داشته باشد ۱۵۰ عدد از ریلها باید بطول ۱۱/۹۶ متر و ۲۲۵۰ عدد آنها بطول ۱۳ متر باشد.

ب - ۱۵۵۰۰ عدد پیچ و مهره و پولک تقریباً بوزن ۱۱/۰۳۱ تن

پ - ۵۰۵۰ عدد قطعه اتصالی تقریباً بوزن ۱/۲ ۷۱ تن

ت - ۱۳۱۵۰۰ عدد میخ پیچ تقریباً بوزن ۵۴ تن

ث - ۲۱۵۰۰ عدد آهن زیرریل تقریباً بوزن ۶۵/۸ تن

ماده دوم - قیمتها

الف - هر تن ستریک ۴۱ دلار اتازونی

ب - پیچ و مهره هر تن متریک ۱۰۴ دلار اتازونی

پ - پولک هزاری ۵/۹۰ دلار اتازونی

ب - هر تن متریک ۵۶ دلار اتازونی

ت - هر تن متریک ۱۰۶ دلار اتازونی

ث - هر تن متریک ۶۰ دلار اتازونی

قیمتهای فوق شامل کرایه تا بندر صدور در سوئد نیز خواهد بود.

اشیاء فوق بایستی با نقشه نمرة ۴۱۱ ت ۳۹ اس و ۷۱۲ که آقای کارول

ضمن مراسله نمرة ۹۱۶۵ مورخ ۱۳ اکتبر ۱۹۳۱ خود باقای ن. ث. نلسون ارائه

داده، همچنین با مشخصات اداره راه آهن دولتی سوئد مطابق باشد.

ماده سوم: ۵۰ درصد مبلغ مذکور فوق بایستی قبلاً و ۵۰ درصد آن در موقع

ارائه اسناد حمل پرداخته شود.

ماده چهارم: اشیاء فوق باید در ماه ژوئن ۱۹۳۲ در یکی از بنادر صدور در

سوئد تحویل داده شده و خرج کرایه تا بندر مزبور بعهده خود شرکت است.

ماده پنجم: چنانچه دولت ثابت نماید که در نتیجه تأخیر در تحویل اجناس

صدمه جنس، خسارت پولی (یا صدمه جنس و خسارت پولی شرکت) رخ داده است

شرکت ایران در استکھلم متعهد است برای هر هفته تأخیر مبلغ ثابتی که معادل دو

درصد قیمت اجناس برای یکماه باشد بعنوان جریمه تأدیه نماید با این شرط که این

تأخیر از طرف شرکت ایران در استکھلم واقع شده باشد نه در نتیجه بروز حوادث

غیرقابل جلوگیری یا عواملی که از خیر امتیاز شرکت ایران خارج باشد.

ماده ششم: کلیه اجناس را نماینده دولت ایران باید در کارخانه که محل تحویل اجناس مزبور است بطریق بعمل امتحان که مورد قبل خود قرار دهد چه پس از خارج شدن در کارخانه شرکت مجدد ایران هیچگونه را راجع بچگونگی آنها عهده‌دار

ماده هفتم: کلیه شرایط این قرارداد با در نظر گرفتن سواد قرارداد مورخ ۲۱ ژوئن تعهد شده و شرایط قرارداد اخیرالذکر شامل این قرارداد خصوصی نیز خواهد بود بررسی مال‌التجاره‌های ایران که از طرف شرکت ایران بخارجه حمل می‌شود بایستی خود در حدود تا معادل قیمت ریل‌هایی که دولت ایران وارد میکند بشرکت داده شود و جواز ورود اجناسی که دولت ورود می‌نماید بایستی از طرف خود دولت تهیه شود.

امضای افشار ن. ث نیلسون سواد مطابق اصل است.

(بایگانی استاد وزارت امور خارجه، ش‌س ۱۴ و ۱۵ و ۱۶-۲۵۰-۱۲-۱۳۱۱ش)

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: سفارت شاهنشاهی ایران در استکهلم

موضوع: تبلیغات کالای ایرانی در سوئد

تاریخ: ۱۳۱۱ ش

نمره: ۱۲۷۰۸

وزارت امور خارجه

سفارت شاهنشاهی

راپورت مورخه ۲۳ / خردادماه ۱۳۱۱ نمره ۸۹ $\frac{11}{32}$ ۳۶ بضمیمه سواد

مراسله روزنامه سوئدی با قطعات آن در باب تبلیغات محصولات ایران در سوئد
واصل گردیده جوابا اشعار میدارد بطوریکه از اداره محترمه کل تجارت نیز اطلاع
داده از شرکت سندیکای سوئدی که از عده تجار عمده سوئدی تأسیس و بصدور
اجناس ایران اشتغال و متصدی فروش آن می‌باشند. همین منظور را تا حدی
تأمین و صادرات ایران بسوئد نسبت به سابق تفاوت نموده است برای تبلیغات
امتعۀ صادره ایران به مملکت لازم است بانها مراجعه شود.

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، ش ۷-۲۱-۱۳۱۱)

۱۷۶ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: سفارت شاهنشاهی ایران در استکهلم

موضوع: قرارداد خرید برای سقف های شیروانی

تاریخ: ۱۳۱۱ ش

نمره: —

سفارت شاهنشاهی ایران

در تعقیب مراسله مورخه ۸ آبان ماه ۱۳۱۱ نمره ۲۸۲۵۱ و عطف بمشروحه آن سفارت شاهنشاهی مورخه ۲۱ آبانماه ۱۳۱۱ نمره ۵۱۳۲۱۱۵۹۵ اینک سواد کنتراتهائی که بین وزارت جلیله طرق و شوارع و شرکت سوئدی برای خرید دو فقره جنس سقفهای شیروانی و رابل امضا شده است ارسال و خواهشمند است راجع به قیمت دو فقره جنس مزبور تحقیقات دقیقی بعمل آورده و معین نمائید آیا مطابق ماده شش قرارداد مورخه ۲۱ ژوئن ۱۹۳۱ بین دولت و تجار سوئدی رفتار شده و قیمت پیشنهادی سوئدیها و ابتیاعی وزارت جلیله طرق همان قیمت بازار سوئد بوده است یا خیر و از نتیجه هر چه زودتر وزارت امور خارجه را مستحضر سازند.

(بایگانی وزارت امور خارجه، ش س ۱۳ - ۵۰ - ۲ - ۱۲ ۱۳۱۱ ش)

فرستنده: سفارت شاهنشاهی ایران در استکهلم

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: پاسخ تلگراف وزارت مالیه به شرکت ایران و سوئد

تاریخ: ۱۳۱۶ ش

نمره: —

سفارت شاهنشاهی ایران در استکهلم

پاسخ تلگراف ۲۶ سپتامبر. دولت تعهد تحویل کالا کرده و تأمین امکان خرید که در پیمان اشاره شد کاملاً حاصل است زیرا اولاً تجارت با دام آزاد است. ثانیاً مدتی است پروانه صدور شرکت شما تنظیم شده است. ثالثاً مدتی است با دام برای فروش آزادانه در بازار عرضه گردیده و بهای داخلیان هم از مظنه بین‌المللی بیشتر نبوده است. بنابراین اگر از طرف شرکت در این مدت که تمام وسایل موجود بوده در خرید با دام مسامحه شده باشد و یا بعد برای خرید اقدام لازم بعمل نیاید و احتمالاً بهای کالا ترقی کند و یا شرکت نتواند مقدار لازم خریداری نماید عدم موفقیت شرکت در خرید و هر نوع خسارت ناشی از آن صرفاً مربوط بطرز عمل خود شرکت بوده و خواهد بود و بهیچوجه ربطی بدولت ندارد.

(امضاء) بدر

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۵۱-۲۸۸-۱۲-۱۷-۱۳۱۶ ش)

۱۷۸ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: سفارت شاهنشاهی ایران در استکهلم

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: اسائه ادب روزنامه سوئدی

تاریخ: ۱۳۱۸ش

نمره: —

تلگراف رمز مورخه ۲۳ تیر ۱۳۱۸ - ۱۵ ژوئیه ۱۹۳۹

وزارت امور خارجه - طهران

انجمن عمومی صادرکنندگان سوئد که تحت ریاست افتخاری ولیعهد و هشتصد مهمترین بنگاه فنی و تجارتي عضو آن و فوق‌العاده متنفذ می‌باشد از سفارت تقاضا دارد بعرض اولیاء دولت برساند که شرکت ایران و سوئد بواسطه تعویق در حل چند مسئله بین خود و وزارت مالیه در آخرین نشست خود تصمیم گرفته است در صورت ادامه این وضعیت به انحلال شرکت بپردازد و چون شرکت موجه تأسیس و حفظ مناسبات اقتصادی بین ایران و سوئد می‌باشد و انحلالش سکتۀ کلی براساس روابط اقتصادی این دو کشور وارد خواهد ساخت انجمن متمنی است که اولیاء دولت شاهنشاهی باین قضیه اهمیت مخصوص داده در پرتو حل فوری قضایای معوقه از انحلال شرکت جلوگیری نمایند و در صورت موافقت شرکت و ضعف خرید خشکه بار نیز از دست ندهد.

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۲۸۸-۱۲-۱۷-۱۳۱۶ش)

فرستنده: وزارت بازرگانی و پیشه و هنر

گیرنده: وزارت دارائی

موضوع: مصوبه هیئت وزراء درباره معاملات بازرگانی ایران و سوئد

تاریخ: ۱۳۱۷ ش

نمره: —

وزارت دارایی

هیئت وزیران در جلسه ۳۰ فروردینماه ۱۳۲۴ بموجب پیشنهاد شماره (۲۴/۴/۱۵/۴۸۸/۸۱۵۶) وزارت بازرگانی و پیشه و هنر تصویب نمودند که وزارت نامبرده بشرکت ایران و سوئد اجازه دهد که حدود مواد و شرایط زیر معاملات بازرگانی خود را انجام دهد:

ماده (۱) بمنظور توسعه مبادله کالا بین ایران و کشورهای اسکاندیناوی شرکت مجاز است محصولات اجرایی صادر و معادل صادرات خود محصولات اسکاندیناوی برای فروش در بازار آزاد و بادارات دولتی وارد نماید. فروشهایی که صادرات دولتی می شود برطبق قراردادهایی مخصوص انجام می گردد شرکت متعهد می شود همیشه سفارشات دولتی را بر سایر سفارشات مقدم دارد.

ماده (۲) صادرات و واردات شرکت تابع قوانین و مقررات عمومی بازرگانی ایران خواهد بود باین ترتیب شرکت مشمول هرگونه مزایا و یا محدودیتهایی خواهد بود که در مورد سایر صادرکنندگان و واردکنندگان رعایت می شود.

ماده (۳) تا زمانی که مقررات جاریه ارز ایجاب می نماید شرکت مانند سایر صادرکنندگان در دفاتر گمرکی قرارداد فروش ارز امضاء خواهد نمود ولی بجای فروش ارز بانکها شرکت متعهد می شود که در ظرف مدت یکسال از تاریخ سپری

پیمان ارزی معادل آن را وارد نماید. این قرارداد ارزی بر طبق گواهینامه های دفاتر گمرکی مشروحه در ماده (۴) ابطال خواهند گردید.

ماده (۴) دولت بادره کل گمرک دستور خواهد داد که در موقع صادرات و واردات شرکت گواهینامه ای تنظیم نماید در این گواهینامه ها نوع و مقدار رویه های کالای صادر با وارده تعیین خواهد شد یک نسخه از این گواهینامه ها بوزارت بازرگانی و پیشه ارسال و نسخه دیگری بنماینده شرکت تسلیم خواهد گردید و دو نسخه هم به کمیسیون ارز ارسال خواهد گردید.

ماده (۵) برای رسیدگی به حساب این پایپای کمیسیونی مرکب از نمایندگان وزارت بازرگانی و پیشه و هنر و اداره کل گمرک و کمیسیون ارز و شرکت در ۱۵ روز اول ماه اردیبهشت هر سال در وزارت بازرگانی و پیشه و هنر تشکیل خواهد شد. این کمیسیون حساب صادرات و واردات شرکت را بر طبق گواهینامه های واصله از گمرک برری و رسیدگی خواهد نمود که آیا شرکت در مدت یک سال معینه مذکوره در ماده ۳ کالاهایی معادل پیمانهای ارزی که امضا نموده وارده نموده است یا خیر. در صورتی که مبلغ پیمانهای ارزی منقض شده بیش از مبلغ واردات شرکت باشد شرکت متعهد می گردد برای آن قسمت قراردادهای ارزی که واریز نگردیده تحت همان شرایطی که سایر صادرکنندگان عمل می نمایند دلار امریکائی یا ارزی که قابل تبدیل به دلار آمریکائی باشد ارزی ببانکهای مجاز بفروشد. در صورتی که شرکت مدارکی ارائه دهد که نتوانسته است بعلت فووس مازور یا بهر علت دیگری که خارج از اختیار شرکت بوده درصد مقرر کالا باندازه کافی وارد نماید کمیسیون مدت ابطال پیمانهای ارزی شرکت را تمدید خواهد نمود. این تمدید در هر صورت از تاریخ انقضای تعهد اولیه پیش از یکسال

نخواهد بود. برعکس در صورتی که مبلغ واردات شرکت پیش از مبلغ صادراتش باشد تا زمانی که محدودیتهای ارزی وجود دارند دولت تعهدی نخواهد داشت که شرکت ارزی بفروشد و شرکت در این مورد خواهد توانست با خرید ارز آزاد تحت همان شرایطی که سایر واردکنندگان عمل می‌نماید و یا با صادرات بعدی محصولات ایرانی موازنه بازرگانی خود را برقرار نماید.

ماده ۶) محل اقامت قانونی شرکت تهران و هر گونه اختلافات ثانویه از اجرای مقررات این اجازه در محاکم ایران حل و فصل خواهد شد.

ماده ۷) مدت اعتبار این اجازه از تاریخ اول اردیبهشت ۱۳۲۴ (۲۱ آوریل ۱۹۴۵) تا پنجسال می‌باشد و در صورتیکه در تاریخ انقضای مدت طرفین موافقت نمایند برای پنجسال دیگر تمدید خواهد شد.

تصویبنامه در دفتر نخست وزیر است.

نخست وزیر

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، ۲۳۲-۸۴-۸-۳۴-۱۳۱۷ ش)

۱۸۲ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: -

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: صادرات دو کشور ایران و سوئد

تاریخ: ۱۳۲۴ ش

نمره: —

وزارت امور خارجه - ادارات اقتصادیات

در پاسخ نامه شماره ۱۷۲۴/۱۴۰۴۸ مورخ ۲۴ مردادماه ۱۳۲۴ متضمن رونوشت گزارش سفارت شاهنشاهی در استکهلم و رونوشت نامه بنگاه بازرگانی سوئدی (Elvato) راجع بتقاضای اطلاعات راجع بامکان معامله و صدور کالاهای سوئدی مخصوصا ماشین آلات و همچنین محصولات صدوری ایران بسوئد اشعار می دارد هر نوع ماشین و افزار کار و ماشین های صنعتی و فلاحتی ماشین و لوازم الکترونیک - تلفن رادیو - یخچالهای الکتریکی و نفتی و بادبزنهای برقی - لوازم سیم کشی - کابل و سیمهای الکتریکی - چراغهای نفتی برای روشنائی و آشپزخانه و گرم کردن اطاق در ایران مورد احتیاج و بازار بسیار خوبی دارد و چنانچه تقاضاکننده کاتالوگ و اطلاعات راجع بانواع کالاهای مزبور را که می تواند تهیه و عرضه نماید ارسال دارد ممکن است خریداران ایرانی هر یک از کالایی که مایل باشد بان بنگاه معرفی گردد.

محصولات ایران که قابل صدور بسوئد باشد عبارت است از قالی - کرک و پشم - پوستهای خام و نیم ساخته بز و گوسفند پوستهای بره قره گل و انواع پوستهای نرم دیگر از قبیل پوست روباه - پوست سگ آبی - سمور - شیردل و

غیره - کتیرا و انواع سمغ‌های مختلف دیگر - انواع خشکبار از قبیل کشمش - زردآلو - قیصی - بادام خرما - مغز هسته زردآلو و شفتالو و غیره.

اشیاء صنعتی ایران از قبیل ظروف ساخته شده از نقره و برنج قلمزده و نقاشی و مینیاتورهای روی استخوان و صدف اشیاء ساخته شده از خاتم و پارچه‌های قملکار و غیره.

ضمناً خواهشمند است باطلاع سفارت شاهنشاهی ایران در استکهلم برسانند که شرکت ایران و سوئد در تهران که نمایندگی بسیاری از فیرمهای تجارتی و صنعتی سوئد را در ایران دارا می‌باشد از نظر تسهیل مبادلات بازرگانی بین دو کشور و احتراز از مشکلات ارزی موافقی از دولت ایران تحصیل نموده که کالاهایی که از ممالک اسکاندیناوی بایران وارد نماید در مقابل صادرات کالات و محصولات ایران پا به پا نماید و از مشکلاتی که برای تحصیل و انتقال ارز ممکن است وجود داشته باشد احتراز نماید رئیس شرکت مزبور آقای Harald malmhron کنسول دولت پادشاهی سوئد در ایران می‌باشد که اینک برای فراهم نمودن وسیله حمل کالا از سوئد بایران مدتی است عازم سوئد نشده است. وزیر بازرگانی و پیشه و هنر

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۲۳۶ - ۸۴ - ۸ - ۳۴ - ۱۳۱۷ ش)

۱۸۴ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: وزارت اقتصاد ملی

موضوع: ممنوعیت ورود کالاهای ایرانی به سوئد

تاریخ: ۱۳۲۷ ش

وزارت اقتصاد ملی

بقراریکه سفارت شاهنشاهی ایران در استکهلم گزارش می‌دهد دولت سوئد از تاریخ پانزدهم مارس ۱۹۴۷ ورود اشیائیکه مورد احتیاج اولیه و ضروری مردم نیست بسوئد ممنوع کرده است و عملا این ممنوعیت قرار گرفته و ورود آن فعلا بسوئد قدغن می‌باشد. مذاکراتیکه نماینده شاهنشاهی با دولت سوئد درباره رفع این مشکل بعمل آورده عملا منتج به نتیجه نگردیده و کماکان برای ورود قالی ایران و حتی خرماي ایران مضيقه موجود می‌باشد.

در قرارداد پایاپای که دولت ایران با شرکت ایران و سوئد منعقد کرده قرار بر این داده شده است که هرگاه واردات شرکت بیش از مبلغ صادراتش باشد تا زمانیکه محدودیتهای ارزی وجود دارد دولت ایران تعهدی نداشته باشد بشرکت ارز بفروشد ولی شرکت اجازه دارد که ارز آزاد تهیه نماید و در مقابل صادراتی که بایران می‌کند تحت همان شرایطی که سایر واردکنندگان عمل مینمایند ارز آزاد خریداری نماید. بنظر وزارت خارجه ایران قرار از موقع منع ورود قالی بسوئد صد در صد بضرر دولت ایران می‌باشد و حتما باید در مفاد آن تجدیدنظر بعمل آید.

و چون عین این قرارداد قرار است با دولت دانمارک منعقد گردد وزارت خارجه قبلا نظر آنوزارتخانه را متوجه نقصی که این قرارداد دربردارد نموده و منتظر است که یا از قرارداد تجارتی که با سوئدیهها منعقد شده اینجمله که در بالا

بدان اشاره شد حذف گردد و شرکت متعهد شود اگر پیش از مبلغی که صادر کرده وارد نمود در مقابل از ایران کالا صادر نماید یا ابقای این جمله را منوط باین شرط فرمایند که محدودیتی که فعلا برای ورود قالی ایران فراهم آورده اند از بین برداشته شود بنابراین خواهشمند است موضوع را مورد توجه قرار داده و هر چه زودتر از نظری که اتخاذ میفرمایند وزارت خارجه را مطلع فرمایند.

وزیر امور خارجه

رونوشت در پاسخ نامه ۱۴۲۵ مورخ ۲۴ بهمن برای سفارت شاهنشاهی در

استکهلم ارسال می گردد. وزیر امور خارجه

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۱۷۷-۸۴-۸-۳۴-۱۳۱۷ ش)

فرستنده: وزارت اقتصاد ملی

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: صادرات و واردات ایران از سوئد

تاریخ: ۱۳۲۷ ش

وزارت امور خارجه

عطف به نامه شماره ۲۸۵/۱۹۳ مورخ ۱۳۲۷/۱/۳۰ راجع بانعقاد قرارداد برای مبادله اجناس با کشور سوئد اینک با ارسال یک برگ فهرست کالاهای صادراتی ایران بکشور مزبور و همچنین کالاهای وارداتی از آن کشور اشعار می‌دارد که وزارت اقتصاد ملی با آغاز مذاکرات برای عقد قرارداد پایاپای با کشور سوئد موافقت دارد.

وزیر اقتصاد ملی

فهرست رسیده و فرستاده کالاهای ضروری بطور پایاپای با کشور سوئد

شماره ترتیب	نوع کالا	رسیده وزن بکیلو فرستاده وزن بکیلو
۱	روده	۱۸۸۳
۲	مواد حیوانی	۹۰۰
۳	خرما	۱۶۰۰۰
۴	خشکبار	۳۳۹۷۴۴
۵	کتیرا	۵۷۹۰
۶	پوست	۱۴۳۷

۸۴۸۶۷	چوب، چوب پنبه و انواع آن	۷
۱۳۶۶۴۹	فرش	۸
۱۲۴۸۱	دارو و مواد شیمیایی	۹
۲۵۰۶	اشیاء ساخته شده از پوست	۱۰
۱۰۰۰۰	کائوچوی خام و ساخته شده از آن	۱۱
۱۵۱۱۱۲۰	کاغذ، مقوا، کتاب و مطبوعات	۱۲
۳۱۶۹	پارچه ابریشمی طبیعی و مصنوعی پشمی	۱۳
۱۴۱۸۹۱	فلزات	۱۴
۲۹۸۶۰۴	ماشین آلات با لوازم	۱۵

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۱۶۴-۸۴-۸-۳۴-۱۳۱۷ش)

فرستنده: -

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: شکایت بازرگانان ایرانی مقیم سوئد

تاریخ: ۱۳۲۶ش

وزارت امور خارجه

تلگرافی از استکهلم از طرف عده از بازرگانان ایرانی مقیم سوئد باین وزارتخانه واصل گردیده که رونوشت آن جهت استحضار آن وزارت تلوا ارسال و تقاضا دارد بسفارت شاهنشاهی ایران در سوئد دستور فرمایند موضوع شکایت بازرگانان مزبور را با نهایت دقت رسیدگی و مراتب زیر را جهت این وزارتخانه روشن فرمایند.

۱. اینکه آقایان بازرگانان اظهار نموده‌اند مقدار زیادی کالاهای ایرانی در بندرهای آزاد سوئد موجود و هر روز مخارج هنگفتی بآنها تعلق میگیرد ولی ورود کالاهای سوئد بایران جریان داشته و هیچ چیز مانع ورود آن نیست باید معلوم نمود که آیا کشور سوئد مثل سایر کشورهای اروپا جهت تنظیم امور خارجه اقتصادی و حفظ تعادل بازرگانی خود مقرراتی وضع شرایط و سهمیه‌هایی برای اجازه ورود کالاهای خارجی برقرار ساخته و این مقررات نسبت به همه کشورها یکسان اجرا می‌گردد یا اینکه در مورد کالاهای ایرانی تزییقات مخصوص را اعمال می‌نمایند و با اینکه روش و رفتار نسبت به بازرگانان ایرانی خصوصاً نامساعدتر از روشی است که در مورد سایر بازرگانان بیگانه بموقع اجرا میگذارد. زیرا در صورت محرز بودن شق اخیر ما نیز می‌توانیم عمل متقابل را اعمال نمائیم ولی اگر کشور سوئد مقرراتی دارد که نسبت باتباع خود و اتباع بیگانه عموماً یکسان اجرا

می‌نماید و با بازرگانان ایرانی و صادرات ایران روش دول کامله الوداد را ملاحظه می‌نمایند. دیگر برای ما جای حرفی و گله باقی نخواهد بود.

۲. اینکه بازرگانان ایرانی اظهار نموده اند سیل کالاهای سوئدی بسمت ایران جاری است چنین عملی نیز غیرممکن است زیرا در کشور ایران هم اصول سهمیه‌بندی جاری و بیش از سهمیه مقرر هیچ کشوری نمی‌تواند کالاهای خود را بایران وارد نماید باضافه در مذاکراتی که از طرف وزارت با کاردار سفارت سوئد و کنسول آن بعمل آمد آنها مدعی بودند که تاکنون صادرات ایران به کشور سوئد بیش از واردات کشور سوئد بایران بوده است هر چند این ادعا کاملاً برای ما روشن نیست زیرا آمار گمرکی ایران در سال ۱۳۲۶ صادرات ایران به کشور سوئد را در حدود ۲۵/۷۸۹۰۰۰ ریال و واردات سوئد بایران را ۳۳/۳۵۰۰۰۰ ریال و در سال ۱۳۲۵ (صادرات) ایران را ۲۷/۱۲۵۰۰۰ ریال و واردات از سوئد ۵۲/۵۹۰۰۰۰ ریال می‌نمایند ولی این ارقام شاید عملاً ارقام حقیقی نباشد و لازم است این رسیدگی از دو طرف بعمل آید و باید بآمار تجارتی کشور سوئد هم رسیدگی شود زیرا چه بسا ممکن است کالاهائیکه از ایران بقصد صدور به کشور سوئد اظهار گردیده و در آمار گمرکی ایران قید شده است به کشور سوئد وارد نشده باشد و یا آنکه صادرکنندگان در موقع صدور بهای حقیقی کالاهای صدوری را اظهار ننموده باشند و یا کالاهائیکه بمقصد کشور دیگری اظهار گردید، حمل شده باشد. بنابراین لازم خواهد بود که سفارت شاهنشاهی ایران از روی آمار تجارتی کشور سوئد میزان صادرات کالاهای ایرانی به سوئد را بدقت معلوم و انواع آن اجناس را نیز تعیین و اطلاع دهند.

۳. موضوع بسیار مهم تعیین روشی است که دولت با بازرگانان ایرانی اعمال می‌نماید با اینکه قانون ۱۸ خرداد ما بسیار سخت و نظیر آن شاید در هیچ کشوری وجود نداشته باشد و چنانچه مستحضر هستند همه کشورها باین قانون ما

اعتراض داشته و آن را خلاف قراردادهای مودت و اقامت و تجارت که با کشور ایران دارند میدانند معهذا چون این قانون جنبه عمومی داشته و هیچ کشور بخصوصی را در نظر نگرفته است کشورهای دیگر حق نخواهند داشت بعنوان عمل متقابل با بازرگانان ایرانی روش نامساعدتری از روشی که نسبت به کلیه بازرگانان بیگانه مقیم آن کشور اعمال می شود عمل نمایند.

۴. مسئله قرارداد پایاپای خصوصی با شرکت ایران و سوئدی از نظر حفظ منافع اقتصادی ایران بسته شده و در موقعیکه این قرارداد بسته شده زمینه برای عقد یک قرارداد عمومی با کشور سوئد فراهم نبود معهذا این قرارداد طوری تنظیم گردیده است که شرکت ایران و سوئد ملزم برعایت کلیه قوانین جاریه و حتی قوانینی که در مدت عقد قرارداد تصویب کرد از این مستثنی نشده و رویهمرفته هیچ امتیاز بخصوصی برای شرکت مزبور در این قرارداد پیش بینی و ملحوظ نگردیده و این قرارداد که شرکت ایران و سوئد را ملزم ساخته در مقابل واردات کالاهای ایرانی صادر نماید مضاری برای کشور نداشته بلکه باید این روش را عمومیت داد تا دیگران هم بتوانند بهمین نحو اقدام و مبادلات بازرگانی بین دو کشور بیشتر توسعه یابد. این وزارتخانه انتظار دارد که سفیر شاهنشاهی ایران در سوئد موضوع عقد قرارداد بازرگانی ایران با کشور مزبور را مورد مطالعه دقیق خودشان قرار داده و طرح و زمینه مناسبی تهیه و پیشنهاد فرمایند که آن طرح مورد مطالعه قرار گرفته عقد یک قرارداد بازرگانی با کشور سوئد براساس و پایه محکمی مستقر گردد و ضمناً چنانچه تقاضا گردیده است موضوع شکایت تلگرافی آقایان بازرگانان ایرانی را مورد دقت قرار داده نوع و مقدار کالاهای ایرانی مورد بحث و نظریات خودشان را نسبت بموضوع مرقوم دارند.

وزیر اقتصاد ملی

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: وزارت دارایی

موضوع: روند کارکرد شرکت ایران و سوئد در تجارت ایران

تاریخ: ۱۳۲۷ش

وزارت دارایی

عطف به نامه شماره ۱/۶۷۹۶۳ مورخ ۱۳-۱۲-۱۳۲۷ راجع به معاملات تجارتي ایران با سوئد و گزارش سفارت شاهنشاهی ایران در استکهلم اشعار می‌دارد مراتبی را که جناب آقای کاظمی وزیرمختار شاهنشاهی ایران متذکر گردیده‌اند کاملاً صحیح است در سال ۱۳۱۰ که تازه قانون انحصار بازرگانی بموقع اجرا گذارده شده بود شرط اجازه ورود هر کالای خارجی به کشور طبق قانون انحصار بازرگانی منوط بصادرات قبلی کالای ایرانی بود و با آنکه قانون مزبور اجازه داده بود کالاهائیکه برای احتیاجات دولت وارد میگردید در حدود اعتبارات ارزی دولت از الزام صدور کالاهای ایرانی معاف گردد مع هذا اعلیحضرت فقید توجه داشتند تا حدی که میسر بود خرید بعضی از احتیاجات دولتی را نیز ملزم بصادرات کالاهای متقابل ایرانی قرار دهند و مخصوصاً برای خرید بعضی از احتیاجات راه‌آهن ایران آقای ارباب کیخسرو و شاه رخ و جناب آقای محمود بدر ماموریت یافتند بکشور سوئد مسافرت نموده و برای خرید لوازم راه‌آهن از کشور مزبور براساس پایپای ترتیبی در نظر گیرند آقایان نامبرده در مسافرت خودشان موفق گردیدند که شرکت ایران و سوئد را که نمایندگی مؤسسات بزرگ - تجارتي و کارخانجات سوئد را داشت بایران دعوت نموده و بوسیله آن شرکت از محصولات ایران بر سوئد صادر و

ارز حاصله از فروش این محصولات را به موجب قراردادی که شرکت نامبرده با آنوزارت داشت برای خرید کالاهای راه‌آهن از سوئد اختصاص دهند و باین ترتیب شرکت نامبرده در ایران تأسیساتی برای تهیه کالاهای مرغوب صادراتی ایران به وجود آورد تا کالای ایران را مطابق سلیقه مشتریان خود تهیه نمایند این شرکت در طرز تهیه خشکبار و کتیرا و بسیاری از کالاهای صدوری ایران اقدامات مفیدی بعمل آورد و تا مدتی از حاصل فروش همین کالاها بسیاری از احتیاجات دولتی از سوئد خریداری میگردید ولی وقوع جنگ مبادله کالا را با کشور سوئد غیرممکن ساخت و پس از خاتمه جنگ هم تجدید قرارداد با شرکت نامبرده بهمان کیفیت قبل از جنگ از نظر اینکه دولت ایران این احتیاجات قبل از جنگ را نداشت غیرلازم بنظر میرسید نظر باید که روابط بازرگانی ایران با کشور سوئد بر اصول مبادله کالا مستقر و برقرار بماند این وزارت طرحی تهیه و به تصویب هیئت دولت رسانید که بموجب آن شرکت ایران و سوئد در مدت پنجسال حق داده میشد که در مقابل صادرات کالاهای ایرانی کالاهای سوئدی بایران وارد و با ارائه اسناد ورود کالا پیمانهای ارزی خود را ابطال نماید در قرارداد مزبور مخصوصاً قید شده است که در هر مورد شرکت نامبرده باید احتیاجات دولتی را به احتیاجات خصوصی مقدم قرار دهد. این شرکت بروش خود تا حدودی ادامه داده و می‌دهد ولی این قرارداد یک پایاپای خصوصی است که با یک شرکت تجارتی بسته شده نه با دولت سوئد و در آن هم قید شده است که آن شرکت همیشه تابع مقررات جاریه کشور و قوانین بازرگانی عمومی ایران خواهد بود بنابراین هیچ نوع امتیاز خصوصی دولت برای شرکت نامبرده قائل نشده است سایر بازرگانان که با کشور سوئد معاملات بازرگانی دارند می‌توانند سفارشات خودشان را بوسیله این شرکت و با پرداخت بهای کالا به ریال انجام دهند

یا در صورتیکه بخواهند مستقیماً کالا سفارت نمایند ناچارند طبق معمول بوسیله بانک اعتبار ارزی بنام فروشندگان سوئدی باز نموده و جنس خود را سفارش دهند و از طرفی چون دولت هم احتیاجات خود را معمولاً از راه مناقصه عمومی خریداری می‌نماید و فروشندگان هر کشور پیشنهادهای لازم را می‌دهند و هر کس که برنده مناقصه گردید طبق شرایط مناقصه کالا را تحویل و بهای آن را بارز دریافت می‌دارد و فرضاً یکی از موسسات سوئدی برنده مناقصه گردید نمی‌توان او را مجبور ساخت بهای کالاهای خود را ارز نگرفته بلکه کالاهای ایرانی صادر نماید مگر آنکه دولت در اعلانات مناقصه صریحاً اعلام نماید بهای کالای مورد مناقصه را بریال ایرانی که مایل است خریداری و صادر نماید و دولت ایران در موقع صدور این قبیل کالاها هر نوع او را از سپردن پیمان فروش ارز معاف خواهد نمود تا در مناقصه کشورهای شرکت نمایند که حاضر به خرید و صدور کالای ایرانی در مقابل وارداتی که می‌نمایند کردند این روش ممکن است ظاهراً بهای کالای وارداتی را قدر بالاتر از معمول جلوه دهد ولی در عوض مزایای اقتصادی آن یعنی مبادله جنس به جنس و عدم پرداخت ارز قابل انکار بود و باین نحو ممکن است کمک بزرگی بتولیدکنندگان ایران گردیده و صادرات که باین ترتیب تا اندازه اجباری خواهد بود بموجب گردد که امتعه ایران بازارهای تازه بدست آورده و مصرف کنندگان که عادی بکالای ایرانی پیدا نمودند همیشه خریداران کالا باقی بمانند.

وزارت اقتصاد ملی سعی دارد که با عقد قراردادهای بازرگانی با کشورهای مختلف روش مبادله و طرفه کالا را با بسیاری از کشورها عملی سازد قرارداد ایران و فرانسه و قرارداد ایران با آلمان غربی که شالوده آن ریخته شده و بتصویب هیئت دولت هم رسیده و در جریان مبادله می‌باشد از این قبیل بوده و امیدوار است که

۱۹۴ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

این رویه با سایر کشورهای دیگر نیز عملی ساخته و از این راه صادرات را توسعه داده و از صرفه‌جوئی در مصرف ارز جهت خرید احتیاجات معمولی توفیق حاصل نماید و نسبت بنکاتیکه در مورد خرید احتیاجات دولتی بدان اشاره گردیده توجه آنوزارت را بموضوع جلب می‌نماید.

وزیر اقتصاد ملی

رونوشت نامه بالا جهت آگاهی وزارت امور خارجه ارسال و تقاضا می‌شود نسخه از آنرا برای ملاحظه جناب آقای کاظمی وزیرمختار شاهنشاهی ایران در استکهلم ارسال فرمایند.

وزیر اقتصاد ملی

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۶۸-۸۴-۸-۳۴-۱۳۱۷ ش)

فرستنده:-

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: عدم پذیرش کرون سوئد توسط بازرگانان سوئدی از بازرگانان ایرانی

تاریخ: ۱۳۲۷ ش

عطف بنامه محرمانه شماره ۵۷۰۳ مورخ ۲۷/۱۰/۲۸ صادره از اداره عهود و امور حقوقی آن وزارت متضمن رونوشت تلگراف سفارت شاهنشاهی ایران در استکهلم مشعر بر اینکه سوئدیها اخیراً نسبت به بعضی از کالای خود حتی کورن بازرگانان ایرانی را قبول نمی نمایند و حتماً دلار یا لیره انگلیس می خواهند و در مورد واردات فرش فقط بیست و پنج درصد حاصل فروش آنرا قبول مینمایند که بابت بهای کالای صدوری سوئدی محسوب ولی نسبت به هفتاد و پنج درصد دیگر وجوه حاصله از فروش کالاهای دیگر ایرانی را نپذیرفته و اصرار دارند که بقیه بهای کالاهای صدوری حتماً بارز پرداخته شود اشعار میدارد.

چنانکه ضمن نامه شماره ۵۷۰۳ مورخ ۲۷/۱۰/۲۸ تقاضا گردیده بود سفارت شاهنشاهی ایران باید صریحاً و بطور روشن معلوم فرمایند که آیا روشی را که بآن اشاره فرموده اند دولت سوئد فقط در مورد بازرگانان ایرانی بخصوص اعمال می نماید یا آنکه در نتیجه اجرای مقررات عمومی کشور خود وضع بر چنین صورتی درآمده است اگر دو کشور سوئد مقررات مخصوصی برای بازرگانی خارجی وضع گردیده و همان ضمن که در ایران قانون ارز هر صادرکننده را مکلف می نماید که در موقع صدور کالا تعهد نماید که معادل بهای کالای صدوری ارز به بانکهای مجاز بفروشد در سوئد هم قانون و قواعد مشابهی وجود داشته و مثل قانون ایران در مورد همه کشورها یکسان اجرا شود البته جای گله نیست ولی اگر

بطور استثناء نسبت به محصولات ایران یا بازرگانان ایرانی روشی خاصی اعمال می‌گردد سفارت شاهنشاهی باید نسبت بآن روش جداً اعتراض فرموده و در صورت لزوم آن وزارت هم صریحاً این وزارت را آگاه فرمایند که ما هم نسبت به کشور مزبور عمل تقابل را اعمال نمائیم اینکه سفارت شاهنشاهی ایران مرقوم فرموده‌اند که سوئدیها کورن بازرگانان ایرانی را برای فروش اجناس صادراتی سوئد قبول نمی‌نمایند و برای اجناسی صادراتی خود مطالبهٔ دلار یا لیرهٔ انگلیس مینمایند عیناً همان عملی است که ما نموده و مینمائیم اگر یک نفر سوئدی در ایران مقادیری ریال از راه کار یا فروش ارز در بازار آزاد بدست آورد بخواهد با آن ریال فرش یا هر نوع کالای دیگری در ایران خریده و آن کالاها را از ایران بسوئد بفرستد مسلم است که باو اجازهٔ صدور داده نمی‌شود مگر آنکه معادل بهای جنس که صادر می‌نماید متعهد گردد ارز دلار یا لیره یا فرانک سوئیس یا هر ارزی دیگری که قابلیت خرید کالای خارجی را داشته و بانکهای آن ارز را خریداری می‌نماید بفروشد چنانکه اگر کسی فرضاً از ایران کالایی بکشور فرانسه ایتالیا - بلژیک و بسیاری از کشورهای دیگر که پول آنها در بانکهای ایران مورد معامله نیست صادر نماید صادرکننده متعهد است که بهای کالای صدور را لیرهٔ انگلیس یا دلار یا فرانک سوئیس بایران وارد و به بانکهای مجاز بفروشد و فروش فرانک فرانسه یا لیر ایتالیایی که در بانکهای ایران معامله نمی‌شود تعهد فروش ارز او را ابطال نخواهد نمود ولی این قبیل کشورهایی که پول آنها مورد معاملهٔ بانکها نیست میتوانند با ایران وارد مذاکره شده و قراردادی به بندند که در مقابل کالاهای صدور از ایران کالاهایی که واردات آنها به ایران مجاز باشد متقابلاً وارد نمایند.

زیرا منظور از مطالبهٔ ارز در مقابل صادرات کالاهای ایرانی تحصیل قوهٔ خرید برای واردات کالاهای مورد احتیاج کشور می‌باشد و ما برای ورود مایحتاج خود از هر کشور خارجی حاضریم که ارز لازم در اختیار وارد کننده قرار دهیم. روش کشورهای دیگر هم چنین است. مثلاً کشور سوئیس فرانک حاصله از فروش محصولات صادراتی ایران را در حساب بلوکهٔ نگاهداری می‌نماید و صادرکننده می‌تواند از فرانک بلوکه حاصله از فروش کالاهای صادراتی ایران فقط کالای سوئیس خریداری و بایران بفرستد و حتی نمی‌تواند حاصل فروش کالای ایرانی را بمصرف مخارج شخصی خود در سوئیس برساند در فرانسه نیز روش مشابه روشی که در ایران وجود دارد معمول است یعنی با فرانک فرانسه که در بازار آزاد تهیه شده باشد نمی‌توان کالای فرانسوی خرید و صادر نمود و صادرکنندهٔ فرانسوی در صورتی اجازهٔ صدور داده می‌شود که معادل بهای کالای صدوری ارز بفرانسه وارد و بیانکهای مجاز بمنظور صادرات بفروشد و با فرانکی که در بازار آزاد تهیه شده باشد اجازهٔ صدور کالا را نمیدهند در انگلستان هم چنین قانونی مجری است بنابر مراتبی که اشعار گردید لازم است روش و رفتار کشور سوئد کاملاً روشن و معلوم گردد والا امروز در تمام کشورهای جهان بجز آمریکا هر کشوری مقرراتی برای نظارت ارز و معاملات بازرگانی خارجی خود وضع نموده و هیچ دولت دیگری نمیتواند با آن مقررات که مربوط باصل حاکمیت و استقلال سیاسی و اقتصادی آن کشور می‌باشد اعتراضی نماید ولی چنانکه معروض گردید و باز هم تکرار می‌شود احترام این مقررات در صورتی لازم است که این مقررات عمومی و نسبت بهمة کشورهای یکسان و یک نواخت اجرا گردد والا چنانچه نسبت به یک کشور برخلاف

۱۹۸ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

اصل کلی تبعیض بشود البته آن کشور حق اعتراض داشته و میتواند فوری عمل متقابل را نسبت بآن کشور تبعیض کننده اعمال نماید.

اگر از گزارشات سفارت شاهنشاهی آن وزارت چنین استنباط میفرمایند که کشور سوئد نسبت به واردات محصولات ایران به کشور خود با رفتار نسبت به بازرگانان ایرانی عمل تبعیض آمیزی می نماید مقرر فرمایند فوری کمیسیونی برای رسیدگی تشکیل و پس از بررسی های لازم صریحاً دستور فرمایند که ما هم در چه حدود عمل متقابل را اعمال نمائیم.

از طرف وزیر اقتصاد ملی

(بایگانی وزارت امور خارجه، ش س ۷۸ و ۷۹ و ۸۰ و ۸۱-۸۴-۳۴-۱۳۱۷ش)

فرستنده: -

گیرنده: -

موضوع: موافقتنامه بازرگانی بین ایران و سوئد

تاریخ: ۱۳۲۹ ش

نمره: —

نقل از روزنامه اطلاعات هوایی شماره ۳۵۰

مورخه اول مهر ۱۳۲۹

امضاء موافقتنامه بازرگانی بین ایران و سوئد

هیئت وزیران موافقت و تصویب نمود که معاملات پایاپای بین دو کشور ایران و سوئد بوسیله شرکت ایران و سوئد انجام گردد در این موافقتنامه شرکت اجازه داده شده که محصولات ایرانی که صدور آن مجاز است بکشور سوئد صادر نماید و از بازرگانان و ادارات دولتی سفارشات برای ورود جنس اخذ نماید خود شرکت مستقیماً حق ورود جنس بداخل ایران را ندارد.

این معاملات روی اصل پایاپای بوده و هر سال موقع تصفیه چنانچه صادرات زیادت از صادرات باشد شرکت متعهد است تفاوت را بدولار امریکائی و یا ارزی که قابل تبدیل بدولار باشد بپردازد و اگر واردات سوئد زیادت از صادرات از ایران باشد دولت تعهدی در این باره نخواهد داشت.

۲۰۰ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: -

گیرنده: سفارت ایران در استکهلم

موضوع: اعتراض بازرگانان ایرانی مقیم سوئد به عقد موافقتنامه بازرگانی بین ایران و سوئد

تاریخ: ۱۳۲۹ ش

سفارت محترم دولت شاهنشاهی ایران

اینجانبات بازرگانان ایرانی مقیم سوئد محترما بعرض میرسانیم.

در روزنامه اطلاعات هوائی شماره ۳۵۰ تاریخ اول مهرماه ۱۳۲۹ بعنوان امضاء موافقتنامه بازرگانی بین ایران و سوئد

معلوم شده که دولت شاهنشاهی ایران با شرکت ایران سوئد قرارداد پایپای منعقد نموده است امضاء کنندگان زیر که سالها است در این مملکت سوئد مشغول تجارت با ایران میباشیم لازم دانستیم از نقطه نظر حفظ منافع دولت شاهنشاهی و تشویق بازرگانان ایرانی بدلائیل زیر توجه اولیای محترم امور دولت را به مضار این قرارداد جلب و جدا لغو آن را از مقام محترم دولت تقاضا نماییم.

۱. اصولا صدور یک چنین تصویبنامه بمنظور بستن قرارداد بازرگانی بین دولت شاهنشاهی و یک شرکت خارجی برای بازرگانان ذیعلاقه بمملکت موهن است.

۲. اگر دولت شاهنشاهی ایرن قرارداد را مستقیما با دولت سوئد منعقد می نمود قطعا از مزایای آن هر بازرگان ذیعلاقه ایرانی و سوئدی برخوردار می شدند. ولی حالا علاوه بر اینکه دولت محترم خود را همطراز یک شرکتی نموده بدون

رعایت مقررات تجارتي و هيچگونه اطلاعات قبلي كليۀ صادرات ايران بسوئد و واردات از سوئد بايران را بطور انحصار در اختيار يك شركت خارجي قرار داده است.

۳. چنانچه سوابق نشان مي دهد سال قبل نيز در وزارت اقتصاد ملي ايران مذاكرۀ انعقاد همين قرارداد انحصاري خصوصي با شركت ايران و سوئد در جريان بود و مقدماتي نيز براي انجام اينكار آماده کرده بودند كه خوشبختانه در نتيجه اظهارنظر بسيار وارد مدير محترم محترم روزنامه اطلاعات و شكايات عدۀ از بازرگانان ذيعلاقۀ بمملكت اين نقشه صورت عمل بخود نگرفت.

۴. بنظر خيلي بعيد ميرسد كه شركت ايران سوئد علاقۀ مخصوصي بصادرات اجناس ايراني داشته باشد تمام جديد و علاقۀ شركت نامبرده براي عقد يك چنين قراردادي فقط بمنظور استفاده از ورود اجناس سوئدي بايران مي باشد كه انحصارا نمايندگي كارخانجات مربوطۀ آنرا در ايران دارا مي باشد. زيرا اگر شركت نامبرده براي صدور اجناس ايراني در حقيقت علاقمند مي بود در اين چند ساله و مدت طويلي كه در ايران بكار مشغول است خدماتي در قسمت صادرات ايران و آشنا نمودن امتعۀ ايراني در مملكت سوئد نشان ميداد كه متاسفانه بهيچوجه اقدامي در اين قسمت ننموده اند براي اثبات اين نظر خواهشمنديم اولاً بدفاتر گمركي ايران مراجعه فرمايند تا معلوم شود كه شركت ايران سوئد چه مبلغ در اين سنوات گذشته صادرات نموده و در مقابل چه مبلغ هنگفتي اجناس خارجي وارد کرده است. ثانيا خواهشمنديم بسوابق و پرونده هاي مربوطه در انسفارت مراجعه ملاحظه بفرمائيد كه آيا اين شركت سوئدي تا بحال كوچكترين قدمي را براي تبليغات و معرفي امتعۀ ايران در سوئد برداشته است يا خير تا حقايق امر بر اوليای محترم امور مستور نمانده باشد. و اگر هر اينه ديده مي شود

۲۰۲ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

که در این سنوات اخیر باز در مملکت سوئد اجناس ایرانی بفروش رسیده و میرسد بیشتر آن در نتیجه مجاهدت و بروز علاقه مخصوص بازرگانان ایرانی مقیم سوئد و عده از بازرگانان ایرانی مقیم ایران می باشد که همیشه با هزینه هنگفتی تبلیغات شایانی از امتعه ایرانی در اینجا نموده و می نمایند.

بنابر مراتب معروضه فوق و عطف توجه مخصوص اولیای امور دولت شاهنشاهی انتظار داریم برای تشویق بازرگانان ایرانی و حفظ منافع اقتصادی مملکت ایران مقرر فرمایند هر چه زودتر این قرارداد انحصاری انفرادی را فسخ و ملغا نمایند. در خاتمه اضافه می نماید که امال و ارزوی اینجانبان همیشه انعقاد یک قرارداد بازرگانی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی سوئد بوده و می باشد. با تقدیم احترامات فائقه

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۳۸-۸۸-۹-۱۳۲۹ ش)

فرستنده: سفارت ایران در استکهلم

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: عدم تمایل دولت سوئد جهت انعقاد قرارداد بازرگانی با ایران

تاریخ: ۱۳۳۰ ش

نمره: —

در اسکاندیناوی

وزارت امور خارجه

عطف بمرقومه مورخ ۱۳۳۰/۱/۲۲ شماره ۲۱۶۰/۱۳۵ صادره از اداره عهود و امور حقوقی راجع بعقد موافقتنامه بازرگانی بین ایران و سوئد معروض می‌دارد که بمحض وصول نامه مورخ ۱۳۲۹/۱۰/۷ شماره ۴۶۱۳۵/۲۴۶۶ با مقامات مربوطه سوئدی مذاکره و رونوشت طرح ارسالی را برای مطالعه آنها فرستادم - بطوریکه اظهار میدارند و در یادداشت وزارت امور خارجه سوئد که رونوشت آن به پیوست تقدیم می‌گردد ملاحظه می‌فرمایند مقامات وابسته دولت سوئد موافقتنامه ۱۳۲۹ را کافی دانسته و حاضر برای عقد قرارداد بازرگانی جدید نمی‌باشند و میگویند چنانچه بخواهیم قرارداد جدید روی اصل تهاتر و سهمیه بندی منعقد کنیم جز اینکه روابط بازرگانی بین دو کشور محدود بشود نتیجه دیگری نخواهد داشت.

بنظر این سفارت مقامات مربوطه سوئدی از دو نقطه نظر حاضر بعقد قرارداد بازرگانی جدیدی با دولت شاهنشاهی نیستند: اولاً دولت سوئد با عقد قرارداد بازرگانی که مخالف اصول آزادی معاملات و فاقد لیست کالاهای آزاد باشد روی خوشی نشان نمی‌دهد. خصوصاً اینکه این کشور زیاد احتیاج بمواد اولیه ایران نداشته و اغلب احتیاجات مواد خام خود را از کشورهای امریکای جنوبی و افریقای

جنوبی و آسیایی و پرتغال تهیه و هر وقت هم صحبت از مواد خام ایران می‌شود میگویند بزرگترین نقص آنها عدم رعایت در بسته بندی و طرز تهیه آنها است و چون میدانند ایران احتیاج مبرمی به بعضی از کالاهای سوئدی از قبیل کاغذ و ماشین آلات و غیره دارد و ناچار است در مقابل ارز بدهد بنابر این نمیخواهند تغییری در خط مشی اقتصادی خود راجع بایران بدهند. ثانیاً بطوریکه مستحضر می‌باشند فعلاً شرکت تجارتی ایران و سوئد عمداً انحصار معاملات بازرگانی دو کشور را در دست گرفته و چون شرکت مزبور یک موسسه سوئدی است دولت سوئد حاضر نیست با عقد قرارداد جدیدی عملیات شرکت خود را محدود نماید. و اینکه میگویند بازرگانان ایرانی از روابط تجارتی خود عدم رضایتی نداشته و ندارند صحیح نیست زیرا نه فقط برای هر معامله که بضرر شرکت ایران و سوئد باشد اشکالات گوناگونی میگیرند بلکه برای ۲۵٪ هم که در موافقتنامه ۱۳۲۹ تعیین شده است هر روز ایرادی گرفته دست و بال تجار ایرانی را محدود می‌کنند. چنانچه اخیراً به آقای یحیی کیا که در نظر دارد در مقابل صادرات سوئدی ۲۵٪ نقره و قلمکار و از این قبیل اشیاء وارد کند میگویند باید فرش وارد کند و برای گرفتن پروانه ورود نقره و قلمکار و غیره باشکال برخورد کرده است.

کاردار - دکتر عبدالله فروهر

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۱۶-۸۴-۸-۲۴-۱۳۱۷ ش)

فرستنده: -

گیرنده: سفارت ایران در استکهلم

موضوع: گزارش درباره غرفه ایران در بازار مکاره جهانی

تاریخ: ۱۹۵۲م

گزارش در موضوع غرفه ایران در بازار مکاره جهانی

استکهلم از طرف یحیی کیا مدیر و موسس غرفه نامبرده

غرفه ایران در بازار مکاره جهانی استکهلم در روز ۲۲ اوت ۱۹۵۲ ساعت ۱۱

صبح با تشریفات خاصی افتتاح گردید که در این موضوع گزارش مفصلی از طرف

سفارت دولت شاهنشاهی استکهلم با همین پست بوزارت خارجه ارسال گردیده که

البته در دسترس روزنامه‌نگاران گذارده خواهد شد.

اینک برای استحضار خاطر کارکنان محترم ان روزنامه شریفه و آگاهی افراد

ایرانی ناچارم و بلکه وظیفه خود میدانم این گزارش را تقدیم بدارم.

برای تأسیس و تشکیلات این غرفه ابرومند متأسفانه کوچکترین کمک و

مساعدتى از طرف وزارت محترم اقتصاد ملی که در حقیقت باید مشوق و محرک

این قبیل امور باشد جز چند فقره کاغذ برای بطور فرمالیته با سفارت دولت

شاهنشاهی چیز دیگری بعمل نیامد در صورتیکه بطور صحیح در هشت ماه قبل از

طرف سفارت دولت شاهنشاهی در موضوع تشکیل این غرفه و مساعدتهای لازمه

تقاضائی از وزارت اقتصاد ملی بعمل آمده بود.

با وجود بر این و عدم اعتنای وزارت اقتصاد ملی باینموضوع بخواست خدا و

بتصدیق سفارت محترم که در هر قسمت ان شاهد و ناظر عمل بوده‌اند این غرفه

ایران زیباترین غرفه‌های این بازار کاره بوده و هر روز چندین هزار نفر از این غرفه

دیدن می نمودند و همه روزه کلیه جراید سوئد در اطراف نمونه جات محصولاتی و صنایع زیبای ایران که در این غرفه بطرز مخصوص برای تماشاچیان آماده شده بود قلمفرسائی می نمودند.

نمونه های محصول نفت ایران که بنابر اقدام سفارت دولت شاهنشاهی از سرکنسولگری شاهنشاهی هامبورگ رسیده بود در اطراف تمثال جناب آقای دکتر مصدق نظر مخصوص و دقت تماشاچیان را بخود جلب نموده بود.

اداره کل دخانیات بوسیله سفارت دولت شاهنشاهی مقداری از توتونهای متفرق و سیگار و سیگارت با بسته بندیهای ظریفی ارسال داشته بودند که در حقیقت به ابرومندی این غرفه ایران افزوده.

وزیر مختار شاهنشاهی ایران جناب آقای فروهر هر نسبت به پیشرفت این منظور مقدس از هر جهت مساعدتهای لازمه را بطور شایسته در این راه مبذول و زحماتی را برای ابرومندی این غرفه تحمل فرمودند که حقیقتاً مایه افتخار و سرافرازی ایران و ایرانیان در کشور اسکاندیناویا گردیده. مرد شریف دیگر ایرانی که خدمات شایانی باین غرفه نموده آقای کریمی صورت ساز معروف ایرانی رئیس اداره هنرهای زیبای ملی می باشد که یک صندوق از لوازم هنرهای زیبای شخصی خود را برای زینت این غرفه از تهران باستکهلم ارسال داشته اند.

کلیه هزینه مربوطه به تشکیلات این غرفه و مخارج تهیه تمام لوازم مورد احتیاج را شخصاً عهده دار و پرداخت نموده ام. چند قطعه از عکسهای غرفه نامبرده لفا تقدیم می گردد.

از مدیر محترم ان جریده شریفه تمنی دارم که مقرر فرمایند شرح بالا را برای اطلاع و آگاهی عموم در روزنامه درج بفرمایند. البته تصحیح جملات و تزیین

اسناد / ۲۰۷

انرا بذوق و سلیقه متصدیان محترم ان روزنامه واگذار مینمایم زیرا گرفتاری روزانه و مراقبت از غرفه ایران که هنوز شب و روز دایر می باشد مجال بیشتری برای تهیه گزارش بهتر و جامع تری را به بنده نداده است.

با تقدیم احترامات فائقه

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۴۴-۴۱۴-۲۴-۳۲-۱۳۳۰ش)

۲۰۸ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: -

گیرنده: سفارت ایران در استکهلم

موضوع: راهکارهایی برای فروش بیشتر فرش ایران در سوئد

تاریخ: ۱۳۳۲ ش

سفارت شاهنشاهی ایران در ممالک اسکاندیناوی - استکهلم

محترماً معروض می‌دارد آقای دکتر انصاری چندی قبل فرمودند که نظر خدوم را به سفارت شاهنشاهی بنویسم که چه اقداماتی اگر انجام داده شود می‌شود فروش فرش ایران را در سوئد زیاد کرد؟

تجرباتی که من در فروش فرش در سوئد دارم اینست که برای این منظور اقدامات را باید از ایران شروع کرد - ۱. دولت باید بافندگان فرش را تشویق کند که رنگهای ثابت بکار برند و باکنترل سخت و مجازات شدید از صادر نمودن فرشهای جوهری جلوگیری نماید. (جای تأسف است وقتی دیده میشوند که حتی بعضی از فرشهای کرمان نائین و غیره رنگهای جوهری مصرف میدهند بطوریکه بعد از شستن رنگهای جوهری بلکی مخلوط یکدیگر شده‌اند - حالا چرا از صدور این فرشها جلوگیری نمی‌شود و در حقیقت جنایتی است در عالم صنعت فرش ایران این سوالی است که باید دولت جواب انرا بدهد).

۳. کارخانه فرش شوئی در تحت سرپرستی متخصص وارد کرده و نیمه دانه‌ای در آنجا کار کنند که فرشها را از آن رنگ زننده اولیه خارج کرده و یک برق بخصوص به آن می‌دهد (این عمل در لندن انجام داده می‌شود و در برخی فرشها صدی چهل فرق دارد و ملیونها لیره در سال عاید می‌شود حالا چرا این عمل به وجه احسن در ایران انجام داده نمی‌شود جای تأسف است). نتیجه - اگر اشخاصی

به دولت توصیه می کنند که در خارج ایران تشکیلاتی برای فروش فرش بدهند به عقیده این جانب در این عمل بجز چند تاری برای استفاده شخصی استفاده ای عاید مملکت نخواهد گردید چون فروشندگان فرش در خارج ایران برای اسفنده شخصی متهی سعی خریدشان را برای فروش فرش می کنند بخصوص اقایان ایرانیها تنها کاریکه از دست تجار فروشنده فرش برنمیاید کارهائی است که در ایران باید انجام بگیرد و انهم نکات فوق الذکر است که از وظایف دولت است که اگر میخواهد خدمتی به بهبود صادرات فرش بنماید باید انجام دهد.

۴. عمل نمودن عمل متقابل در تجارت بین دو کشور - چرا حقوق و مزایایی را که ایران در تجارت خارجی برای خارجیها قائل است در خارج برای اتباع دولت شاهنشاهی ایران قائل نیستند؟ چرا شش سال است تجار ایرانی ساکن سوئد مرتب به دولت شکایت می کنند که حقوق تجاری ما بدون هیچگونه مجوز قانونی به یک شرکت سوئدی داده اند و دولت اندکی نکرده و نمی کند؟ اگر استفاده عده معدودی در بین نیست چرا دولت سوئد را موظف نمی کند که قرارداد تجاری ببندد؟

جای تاسف است که دولت وقت مثل دولتهای قبلی عمل مثبتی که آنها هم انجام ندادند انجام ندهد (در امور تجاری ایرن و سوئد) و کارهای اساسیتر را ندیده بگیرند و بفکر توسعه دادن فروش فرش باشند.

با تقدیم احترامات فائقه

موسی عمو اوغلی

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۳۱-۴۱۶-۲۴-۳۲-۱۳۳۰ش)

۲۱۰ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: سفارت ایران در استکهلم

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: تأسیس جمعیت عمومی صادر کنندگان سوئدی

تاریخ: ۱۳۳۴ ش

استکهلم

وزارت امور خارجه - اداره امور اقتصادی

جمعیت عمومی صادر کنندگان سوئدی طی شرحی که رونوشت آن به پیوست ایفاد می گردد باینسفرات اطلاع می دهد که از دو سال پیش قسمت مخصوصی در تشکیلات خود برای تسهیل صادرات تأسیس کرده و این قسمت حاضر است که در موارد مقتضی اطلاعات لازم را در اختیار اینسفرات بگذارد. اینسفرات از جمعیت مزبور تشکر بعمل آورد. و وعده کرد که مقامات مربوطه دولت شاهنشاهی را هم مستحضر خواهد داشت اینک مراتب اشعار می گردد تا قدغن فرمائید وزارت اقتصاد و اطلاق بازرگانی را از جریان مطلع سازند.

وزیر مختار - فضل اله نبیل

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۲-۸۸-۹-۱۳۳۴ ش)

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: سفارت ایران در استکهلم

موضوع: اقدام جهت خرید یک دستگاه نفتکش از سوئد

تاریخ: ۱۳۴۸ ش

سفارت شاهنشاهی ایران - استکهلم

بطوریکه سازمان بنادر و کشتیرانی اطلاع می‌دهد - شرکت کشتیرانی

دریانوردی در نظر دارد یک فروند نفتکش بنام **Thell** به ظرفیت در حدود ۶۱۰

تن از سوئد خریداری و بنام کامبیز نامگذاری نماید.

خواهشمند است دستور فرمایند:

۱. طبق تقاضای سازمان بنادر و کشتیرانی - با توجه به مفاد ماده ۱۶

قانون دریائی ایران و باستناد گواهینامه‌های فنی صادره از طرف یکی از موسسات

صلاحیتدار بین‌المللی قید شده در بند ب ماده ۱۲ آئین نامه ثبت کشتیها و

شناورها (موضوع بخشنامه شماره ۲۱۹۷۹/۳۷۲۷/۱۸ - مورخ ۱۳۴۴/۱۰/۲۸) -

سند خرید را دریافت و پس از تأیید نسبت به ثبت موقت واحد فوق الذکر جهت

ورود بیکی از بنادر ایران اقدام لازم معمول نمایند.

۲. یک نسخه از گواهینامه ثبت موقت و سایر اسناد و مدارک فنی نفتکش

مورد بحث را بوزارت امور خارجه (دفتر حقوقی) ارسال دارند.

وزیر امور خارجه

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۱۴۳-۴۱۴-۴۸-۵۵-۱۳۴۵ ش)

۲۱۲ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: شرکت سهامی دریانوردی

گیرنده: سازمان کل بنادر و کشتیرانی

موضوع: اعتراض بازرگانان ایرانی مقیم سوئد به عقد موافقتنامه بازرگانی بین ایران و سوئد

تاریخ: ۱۳۴۹ ش

درباره خرید یک واحد نفتکش از کشور سوئد

محترماً پیرو نامه شماره ۱۹۹۱۲/۹/ت مورخه ۱۳۴۸/۸/۲۴ باستحضار میرساند مشخصات واحد نفتکش که در نظر است خریداری شود بشرح زیر اصلاح میگردد:

۱. نام نفتکش کیان kian نام قبیل Marlana

۲. ظرفیت حدود ۱۷۷۰ تن

۳. آبخور حدود ۱۵ فوت ۳ اینچ

۴. موتور دیزل بقدرت ۹۰۰ قوه اسب کارخانه Eulzer

۵. سال ساخت ۱۹۴۹ مسیحی

۶. سرعت حدود ۱۱ گروه دریایی

۷. بندر ثبت دائم خرمشهر

لذا تقاضا دارد دستور فرمائید سفارت شاهنشاهی ایران در سوئد ضمن ثبت موقت گواهی ملیت جهت کشتی معروض صادر فرمایند. قبلاً از همکاری آن سازمان محترم تشکر می‌نماید.

با تقدیم احترام

از طرف شرکت کشتیرانی دریانوردی

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۰۶-۴۱۴-۴۸-۵۵-۱۳۴۵ ش)

فرستنده: -

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: ملاقات سفیر ایران بامعاون دوم وزارتخارجه سوئد

تاریخ: ۱۳۵۲ش

محرمانه

جناب آقای دکتر عباسعلی خلعت بری وزیر امور خارجه

احتراماً باستحضار عالی می‌رساند:

روز سوم اسفند برحسب دعوت قبلی که از اینجانب نموده بود به ملاقات

آقای کارل ده یر معاون دوم وزارتخارجه در وزارتخارجه حضور بهم‌رساندم.

نامبرده شرح مبسوطی از روابط بین دو کشور و لزوم توسعه آن بیان داشته

و ضمن اشاره به شرفیابی شخصیت‌های سوئدی به پیشگاه مبارک همایونی تعجب

خود را از اطلاعات بسیط و احاطه کاملی که ذات مقدس شاهنشاه آریامهر از

اوضاع جهانی و خصوصاً از آنچه که در داخل سوئد و در تمام شئون این کشور

میگذرد دارند مخفی نداشت وی اضافه نمود مقامات سوئدی سخت تحت تأثیر

قرار گرفته‌اند.

نامبرده گفت البته ما تقصیر داریم که خیلی دیر جنبیده‌ایم اصولاً اخلاق

سوئدی دیر اعتقاد دیر آشنا و دیر تصمیم است ولی وقتی مطلبی برایمان مسجل

و مبرهن گردید سریع اقدام و از هیچ کاری مضایقه نمی‌کنیم. اکنون برای ما

روشن و مسلم گردیده است که منافع ما در انبساط هر چه بیشتر روابط فی مابین

دو کشور مستتر است.

ایشان ادامه دادند: روی این اصل است که خواستم از برنامه‌هایی که ظرف

سه ماه آینده در پیش است با شما مذاکره نمایم.

۱. امروز یا فردا (منظور ۲۲ یا ۲۳ فوریه است) سفیر ما با وزیر اقتصاد شما مذاکراتی خواهد داشت. هیئتی از صاحبان صنایع سوئد آخر فوریه وارد تهران و هفته اول ماه مارس با مقامات ایرانی مذاکرات مقدماتی برای طرحهای مختلف بازرگانی بعمل خواهند آورد - کار دیگر این هیئت تهیه و هموار نمودن زمینه مذاکراتی است تا بعداً هیئت دومی در سطح بالاتر تحت ریاست پرنس برتیل بایران بیایند.

۲. وزیر خارجه سوئد آقای اندرشون بدعوت وزیر خارجه دولت شاهنشاهی برای دیدار مقامات ایرانی مسافرت رسمی کوتاهی از ۱۷ تا ۱۲ آوریل بایران خواهند نمود.

۳. هیئتی که تحت ریاست پرنس برتیل (احتمالاً روز یکشنبه ۲۶ - ۵ خرداد ۵۳) وارد تهران خواهند شد از عالی ترین شخصیت‌های سوئدی مرکب از (حدود ۲۰ نفر) - از نمایندگان وزارت بازرگانی - وزارت صنایع - شورای صادرات سوئد - اتحادیه صنایع سوئد - اتحادیه صادر و واردکنندگان دست اول Wholl E - S A. Lieser s و احتمالاً انجمن بانکها و مقامات مربوطه نفتی متشکل خواهد بود.

معاون دوم وزارت خارجه اظهار داشت:

الف - سفیر سوئد در تهران در مذاکرات هیئت اول بعنوان ناظر و احتمالاً در هیئت - دوم نیز شرکت خواهد نمود.

ب - دولت سوئد شایق است که در خاتمه دیدار پرنس برتیل یک نوع اعلامیه یا پروتکل یا کنوانسیون یا قرارداد یا موافقتنامه یا نظیر اینها بامضاء برسد.

۴. ایشان همچنین متذکر شدند که جناب آقای ستوده وزیر پ ت ت^۱ دولت - شاهنشاهی دعوت آقای نورلینگ وزیر حمل و نقل و ارتباطات سوئد را پذیرفته‌اند که هنوز از تاریخ قطعی آن که شاید در ماه ژوئن باشد مسبوق نیستند.

^۱ پست، تلگراف و تلفن

آقای ده یر DE GEER معاون دوم وزارت خارجه تذکاريه‌ای در این باب برای اینجانب ارسال داشتند که عیناً تقدیم می‌دارم.

در مورد مناسبات و بسط مراودات بین دو کشور ضمن مذاکراتی که با جناب آقای هوشنگ انصاری وزیر اقتصاد داشتم از ایشان تقاضا نمودم که با استجازه از خاکپای مبارک همایونی چنانچه صلاح باشد دعوتی از آقای شل اولوف فیلدت KJELL OLOF FELDT وزیر تجارت خارجی بعمل آورند. چه در پیشرفت و توسعه مناسبات آینده بین دو کشور این شخص با آقای ویکمن KRISTER WICKMAN رئیس بانک مرکزی اهمیت خاصی داشته و در واقع خود و - KEY POINT هستند. آقای ویکمن پس از درک افتخار شرفیابی به پیشگاه همایونی کاملاً تسخیر شده و صد در صد طرفدار نزدیکی سوئد و ایران شده است.

خواهشمندم چنانچه صلاح تشخیص می‌فرمایند در این باب با جناب آقای انصاری مذاکره و نظر اینجانب را تأیید فرمایند.

در مورد بسط مناسبات دو کشور مطلب دیگری که شاید لازم باشد بعرض می‌رسانم این است که بقرار اطلاع خصوص آقای HIS EXC.GUNNAR JARRING سفیر سابق سوئد در مسکو (میانجی بین اعراب و اسرائیل) که اکنون بازنشسته شده است بعنوان مشاور در شرکت معظم AXELSON - JOHNSON بکار پرداخته است و در نظر دارد در آینده نزدیکی بایران مسافرت نماید.

سفیر شاهنشاه آریا مهر - مرزبان

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۱۲-۴۶۵-۵۴-۵۵-۱۳۴۵ ش)

۲۱۶ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: سفارت ایران در استکهلم

موضوع: بازدید منوچهر هدایتی از تأسیسات و سازمان های شرکت مخابرات سوئد

تاریخ: ۱۳۳۵ ش

سفارت شاهنشاهی ایران - استکهلم

وزارت پست و تلگراف و تلفن اطلاع داده است که آقای منوچهر هدایتی

بمنظور بازدید از تأسیسات و سازمانهای آموزشی و اداری شرکت مخابرات کشور

سوئد از تاریخ ۲۵۳۵/۲/۱۸ لغایت ۳۵/۳/۲ به سوئد عزیمت می نماید.

وزیر امور خارجه

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۶۴-۴۰۴-۴۷-۵۵-۱۳۴۵ ش)

فرستنده: سفارت ایران در استکهلم

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: مسافرت هیئت بازاریابی ایرانی به سوئد

تاریخ: ۱۳۳۵ ش

وزارت امور خارجه - اداره امور اقتصادی

بازگشت به نامه شماره ۱۵۴۶/۱۰ مورخ ۲۵۳۵/۲/۸ درباره مسافرت هیئت

بازاریابی ایرانی بریاست جناب آقای انوشیروان رئیس اشعار می دارد:

جناب آقای انوشیروان رئیس و بانو در تاریخ ۱۹۷۶/۵/۱۶ وارد استکهلم

شده و در فرودگاه بوسیله آقای سیف اله صادق وزیر دبیر دوم سفارت

شاهنشاهی و آقای C.G.SÖDERLUND یکی از مدیران فدراسیون عمده فروشان

و واردکنندگان سوئد و خانم C.Leijerfélt معاون مدیر و میهماندار هیئت ایرانی

مورد استقبال قرار گرفتند.

سایر اعضای هیئت که قرار بود با همان پرواز وارد شوند در همان روز با

پروازهای بعدی به استکهلم وارد و مورد استقبال خانم لیرفات قرار گرفتند.

هیئت ایرانی در مدت اقامت یک هفته ای خود طبق برنامه تنظیم شده با

مقامات بانکی و صاحبان صنایع و مقامات فدراسیون عمده فروشان و واردکنندگان

ملاقات و از بعضی مؤسسات صنعتی و بازرگانی بازدید نمودند که برنامه آن به

پیوست - می باشد.

جناب آقای انوشیروان رئیس در ساعت ۱۱ روز ۱۹۷۶/۵/۱۹ با آقای Bengt

Dennis معاون وزارت بازرگانی سوئد ملاقات و مذاکره نمودند و آقایان Bertil

Arvidson سفیر پیشین و مشاور وزارت خارجه و Christoffer Gyllenstierna

دبیر اول وزارت خارجه - مأمور خدمت در وزارت بازرگانی و Hans Wagner متخصص سازمان ملل مأمور خدمت در سازمان توسعه صادرات ایران و آقای سیفاله صادق وزیری از طرف سفارت شاهنشاهی در این ملاقات حضور داشتند.

در این مذاکرات هدف مسافرت هیئت ایرانی و چگونگی نظرات و خواسته‌های هیئت مزبور در زمینه گسترش مناسبات بازرگانی ایران و سوئد از طرف جناب آقای انوشیروان رئیس تشریح گردید و آقای دنیس نیز ضمن اشاره به مسافرت جناب آقای انوشیروان نجم‌آبادی وزیر صنایع و معادن در سال گذشته و تشکیل اولین اجلاس کمیسیون - مشترک همکاری‌های اقتصادی و فنی دو کشور و پیشرفت‌هایی که در توسعه مناسبات بازرگانی و همکاری‌های دو کشور بدست آمده توضیحاتی درباره سیاست بازرگانی دولت سوئد و تعرفه جدیدی که برای واردات کفش برقرار گردیده است در اختیار گذاردند.

جناب آقای رئیس در بعد از ظهر همانروز با وزیر بازرگانی سوئد نیز ملاقات نمودند که گزارش آن قبلاً طی تلگرام شماره ۳۵ مورخ ۲۵۳۵/۲/۳۰ باستحضار رسیده است.

در ساعت ۱۷/۳۰ همانروز ضیافت کوکتلی بافتخار جناب آقای رئیس و هیئت ایرانی در سفارت شاهنشاهی برگزار گردید که تعدادی از مقامات دولتی و بانکی و صاحبان صنایع و غیره در آن شرکت داشتند. متعاقب این ضیافت مهمانی شامی نیز ترتیب داده شده بود که تنها اعضای هیئت و اعضای سفارت شاهنشاهی در آن شرکت داشتند.

جناب آقای انوشیروان رئیس و هیئت ایرانی طبق برنامه قبلی در تاریخ ۱۹۷۶/۵/۲۳ برای یک دیدار مشابه چند روزه از فنلاند عازم هلسینکی شدند و در

فرودگاه از طرف آقای سیف‌اله صادق وزیری و آقای زودر لوند و خانم لیرفلت مورد مشایعت قرار گرفتند.

اقدامات لازم برای دیدار هیئت ایرانی از فنلاند قبلاً از طرف سفارت شاهنشاهی از طریق تماس با وزارت خارجه و مقامات گمرک فنلاند و سفارت فنلاند در استکهلم انجام گرفته بود و برنامه دیدار هیئت از فنلاند که بوسیله سفارت آن کشور در - استکهلم تهیه و باین سفارت شاهنشاهی ارسال شده بود در اختیار جناب آقای انوشیروان رئیس قرار داده شد.

یک نسخه از برنامه تنظیم شده برای دیدار هیئت مزبور برای مزید استحضار بیپوست ایفاد می‌شود.

سفیر اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریا مهر - عیسی مالک

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۳۳-۴۰۴-۴۷-۵۵-۱۳۴۵ ش)

فرستنده: سفارت ایران در استکهلم

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: شکایت شرکت ایران و سوئد از نحوه اجرای کامل قرارداد ایران و شرکت مزبور

تاریخ: ۱۳۴۷ ش

وزارت امور خارجه

در موضوع: عدم وصول بادام از طرف بنگاه ایران و سوئد

در پی گزارشهای متعدده راجع بشکایت بنگاه ایران و سوئد در باب عدم اجرا کامل قرارداد منعقدہ بین دولت شاهنشاهی و بنگاه نامبرده در تاریخ ۳۰ مارس ۱۹۳۷ اینکه معروض می‌دارد: باز اخیرا باب شکایت آن بنگاه گشایش یافته زیرا چند روز قبل آقای اندرسن رئیس شرکت بسفارت آمده و بساده تک مواد الحاقی قرارداد اشاره کرده یادآور شد که مدلول آن در ظرف سال گذشته و امسال بموقع اجرا گذاشته نشده است زیرا بموجب آن در ظرف هر سال بایستی یک ثلث از کلیه محصول بادام ایران بکشور سوئد صادر شود و حال آنکه اینطور عمل نشده است درینصورت تقاضا داشت که اولیای امور مربوطه اینموضوع را مورد توجه خاص خود قرار داده و امسال جبران بنمایند. رونوشت تگرافی را هم که بنگاه ایران و سوئد بوزارت مالیه مخابره نموده باین سفارت داده که برای تکمیل آگاهی وزارت متبوعه بپیوست تقدیم می‌دارد و چنانکه از مطالعه آن ملاحظه خواهند فرمود مقدار بادامی که از سال گذشته باقی مانده ۵۰۰ تن تعیین شده و مقدار کلیه بادامی که امسال باید بسوئد صادر شود ۱۵۰۰ تن معین گردیده است که جمعا بالغ بر دو هزار تن می‌شود. مراتب بالاحسب الوظیفه برای اطلاع وزارت متبوعه بعرض رسید تا هر نوع مقتضی دانند و دستور صادر فرمایند مطابق آن پاسخ مشارالیه داده شود.

وزیر مختار

فرستنده: سفارت ایران در استکهلم

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: درخواست دانشجوی سوئدی مبنی بر استفاده از کتاب خطی خمسه نظامی
تاریخ: ۱۳۴۸ ش

جناب آقای دکتر شیلاتی مدیرکل امور فرهنگی - وزارت امور خارجه

خانم کارین اودال که سال قبل با استفاده از بورس دانشگاه تهران مدتی
بتحصیل زبان و ادبیات فارسی میپرداخت و اکنون بسوئد مراجعت نموده خیال دارد
تذ خود را درخصوص هفت پیکر نظامی تهیه نماید. نامبرده بدین منظور شرحی
باینجانب نوشته و تقاضا دارد بشوهرش آقای دکتر اودال که تا چند روز دیگر جزو یک
هیئت اقتصادی سوئدی عازم ایران می باشد اجازه داده شود که در حدود ده اسلاید از
کتاب خطی خمسه نظامی که در کتابخانه مسجد سپهسالار موجود است و همچنین
از دو جلد کتاب خطی نظامی کتابخانه سلطنتی چند عکس بردارد.

نظر باینکه آقای دکتر اودال یکی از استادان دانشگاه اوپسالا می باشند و
ضمناً چندی قبل مقاله جالب و مفصلی راجع بوضع ایران منتشر نمودند که عین و
ترجمه آن جهت وزارت متبوعه ارسال گردید و چون نامبردگان علاقه خاصی
بایران و ادبیات ایرانی دارند لذا خواهشمندم دستور فرمایند اقدام موثری در نزد
مقامات مربوطه بعمل آید که تقاضای خانم اودال بنحو احسن انجام پذیرد.

برای مزید استحضار فتوکپی نامه مشارالیهها پیوست ایفاد می گردد.

سفیر شاهنشاه - آریامهر

اکبر دارائی

۲۲۲ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: سفارت ایران در استکهلم

گیرنده: -

موضوع: برنامه ایرانی شناسی در رادیو سوئد

تاریخ: ۱۳۴۵ ش

خلاصه ترجمه برنامه ایرانی شناسی در رادیو سوئد

از آثار کهن شاهان تا انقلاب شاه: ایران از دیدگاه چند مورخ

ما سفری بایران کردیم تا بیش از پیش با تمدن و فرهنگ کهن و اجتماع کنونی آن آشنا گردیم و با اساتید و محققین ایرانی تبادل نظر و تعاطی افکار کنیم. بدیهی است بسیاری از ملل غرب هنوز آشنائی عمیقی با فرهنگ و تمدن ایران - ندارند. آنچه در کتب درسی ما راجع به ایران نگاشته شده اقتباسی است از اظهارات مورخین یونانی که بلاشک آلوده به فرض است. روزنامه‌جات و - مجلات امروزی هم قدمی در این راه برنداشته‌اند و به روشن شدن ذهن مردم کمک لازم را ننموده‌اند. بجا است ما غربی‌ها بیشتر بایران سفر کنیم و بکوشیم تا عرفان عمیق‌تری نسبت باین ملت و کشور کهن سال کسب نمائیم.

غرب چه از لحاظ روح و شالوده تمدن و چه از نظر آثار بر جای مانده آن مدیون ایران است. ایران موزه‌ها و کتابخانه‌های غرب را غنی نموده است و الهام‌بخش علم و فرهنگ مغرب زمین بوده است. وقتی در برابر ستونهای رفیع تخت جمشید و دیگر اماکن تاریخی وابسته به ایران کهن قرار میگیریم پی میبریم که یونانی‌ها عجب بربریت و توحشی از خود نشان دادند و چنین شاهکارهای تمدن را با آتش کشیدند. چه بسا از نفائس هنری و اصول فرهنگ و تمدن‌ها که ما معتقدیم از یونان و روم

سرچشمه گرفته اساس و شالوده‌اش در ایران بنیاد نهاده شده و روم و یونان فقط ناقل آن بغرب بوده‌اند.

کورش بزرگ نخستین امپراطوری جهان را ایجاد کرده که شامل سرزمین‌های وسیع و حاصل‌خیز بوده. آنچه تاکنون از سنگ‌نبشته‌ها دستگیر می‌شود نمودار کیاست و جهانداری سلاطین و سیاستمداران ایران کهن می‌باشد. آنها برای ملل تحت سلطه خود قانون و نظامات وضع کردند. فرهنگ و علم و هنر آوردند و دموکراسی و آزادی را ترویج نمودند. شاید یکی از هدفهای جشن ۲۵۰۰ ساله این بوده که آنچه از ادوار گذشته بجای مانده و معرفت خلاقیت و اراده این ملت باستانی است مورد توجه قرار گردد و نگاهداری شود.

ایران دوران‌های طویل و مهیب تاریخ را گذرانده است و در برابر حملات یونان روم عرب و مغول و دیگر مهاجمین نه تنها پایداری شایسته کرده بلکه آنها را خنثی و عقیم نمود. حتی در قرن اخیر و آغاز قرن کنونی هم مورد تهاجم دول بزرگ اروپا واقع گردید ولی استقلال و هستی خود را محفوظ داشت.

گویا دیانت اسلام هم نیازمند آمیزش روح حقیقت‌جوئی و تمدن اصیل ایرانیان بود تا بتواند بوجه مطلوب حقیقت خود را جلوه‌گر کند و اصولش را عرضه دارد.

استعداد شگرف مردم این سرزمین در سازندگی هنرپروری و خلاقیت غیرقابل انکار است. ادبیات وسیع و فنی ایران و هنرهای ظریفه دستی آنها معرفت عظمت آنها می‌باشد. - اصولاً ایرانیان به فرهنگ و علم و هنر و ادب عشق می‌ورزند. مقابر شعرا در این کشور زیارتگاه مردم است. چه بسیار بوده‌اند ایرانیانی که بدون مکتب رفتن و الفبا آموختن صدها بیت شعر را بذهن می‌سپردند و حتی قرآن را که بزبان عربی است از بر نموده و می‌نمایند.

از جمله شهرهای تاریخی اصفهان است که دیدنش برای هر خارجی که به ایران می‌رود ضروری است. اصفهان موزه وسیعی است از یادگارهای تمدن دوران‌های مختلف تاریخ عمارت‌های زیبا و تاریخی مساجد بزرگ شاهکارهای کاشیکاری و موزائیک اعجاب‌انگیز آنها کیفیتی است که در این بحث ننگد. هنر آمیزش رنگها با چنان ظرافت و لطافت و استادی بوجود آمده که انسانها مسحور می‌گردند. اصفهان یک کتاب جامع مصور فی الحقیقه سمفونی رنگها است. میدان نقش جهان با وسعت زیاد و بناهای پرابهت اطرافش یکی از میدانهای بی‌نظیر جهان است. تنها میدان نیست بلکه صحنه المپیاد است. جای بسی خوشبختی است که اصالت تاریخی خود را حفظ نموده و مثل میادین شهرهای اروپا - تبدیل به پارکینگ اتومبیل نشده امید است در آینده هم نشود. مقارن زمانی که سلاطین صفوی مشغول سازندگی و هنرپروری و ایجاد این نقاشی شکوهمند بوده‌اند سلاطین مادر سوئد اوقات خود را بیهوده می‌گذراندند.

بازدید از دانشگاههای تهران اصفهان شیراز آبادان و اهواز برای ما حائز کمال اهمیت بود چون با اساتید ایرانی آشنایی حاصل نمودیم و بکمک آنها از مراکز علمی و تحقیقی که در این کشور بسرعت در تزايد است دیدن نمودیم. مشاهده کردیم که دختر و پسر ایرانی دوش بدوش هم بفرا گرفتن علوم و فنون مختلفه می‌پردازند. این کیفیتی است که تأثیر شگرفی در پیشرفت کنونی و آینده ایران داشته و خواهد داشت.

ایرانیان در واقع پیشرو و پایه‌گذار نخستین مرکز علمی و تحقیقی در جهان هستند. دانشگاه گندی شاپور اهواز بصورت کنونی بنائی است مدرن و مجهز

لکن در همین حدود کشور بود که متجاوز از هزار سال قبل دانشگاه بوجود آمد و کسب علوم و فنون و تحقیق و تتبع مورد ترغیب و تشویق واقع گردید.

فزونی بیمارستانهای مدرن و آزمایشگاهها و آموزشگاهها و کتابخانههای مجهز و دیگر مؤسسات علمی نشان می دهد که در این کشور هدف مشخصی برای پیشرفت و - تعالی وجود دارد.

ما مشاهده نمودیم که آرامنه و کلیمیان به آزادی به انجام مراسم دینی خود می پردازند. مردم و سلاطین این سرزمین چندان با تعصبات دینی و نژادی سروکار نداشته و آزادمنش خردمند بوده اند. امروز هم بطوری که دستگیرمان شد همان روح آزادگی جریان دارد و چیزی که نمودار این تعصبات باشد ملاحظه نگردید.

ایران توانسته است طی یک نسل به تغییرات و پیشرفت قابل توجهی نائل آید. رشد اقتصادی و بسط علم و دانش در همه جا محسوس است. بنظر می آید انقلاب سفید ایران منشاء تحرک مهمی در ارکان کشور شد. برای ما که فقط چند روزی در ایران بمطالعه و گردش علمی پرداختیم مشکل است که یک یک مواد این انقلاب و اثراتش را در - جامعه ایرانی مورد بررسی قرار دهیم و نظر کلی ابراز داریم. لکن وجود جنبش و کوشش حیرت انگیزی را نمی توان نادیده گرفت. دختران و پسران فارغ التحصیل بجای رفتن بمیدان مشق سربازی به دهات و قصبات کشور خود رهسپار میگردند و علم و دانش برای هم وطنشان بارمغان میبرند. اصلاحات ارضی امکانات تازه ای برای دهاقین و کشاورزان فراهم نموده است. بانوان ایران حق رأی یافته اند و در پارلمان دانشگاهها - بیمارستانها وزارتخانه ها و دیگر مراکز فعالیت همطراز مردان بخدمت مشغولند نمونه این آزادی و سازندگی بانوان شهبانوی ایران

می‌باشند که در بسیاری از وظایف و امور اجتماعی ایران پیش‌قدم هستند. در همه عکسهای رسمی این کیفیت مشهود است.

دیدار ما از تأسیسات وسیع ذوب‌آهن - پالایشگاه عظیم آبادان و مؤسسه پتروشیمی و دیگر مراکز صنعتی موجب شد درک کنیم که ایران مراحل صنعتی شدن را سرعت می‌پیماید و بیش از پیش متکی بخود شده است.

یک نکته نباید ناگفته بماند که دانشگاههای ایران جنبه بین‌المللی‌شان بیش از دانشگاههای ما است. از ممالک دور و نزدیک دانش‌جویان به ایران می‌آیند و - بکسب علم می‌پردازند و هزاران دانش‌جو و محقق ایرانی هم طی سالیان دراز در ممالک مختلف جهان بمعرفی فرهنگ و هنر کشور خود مبادرت ورزیده و ضمناً توشه علمی و فنی هم اندوخته‌اند. دانشگاه پهلوی شیراز توجه ما را زیاد جلب نمود. بلاشک بزودی یکی از مراکز تحقیق و تتبع خاورمیانه بلکه جهان می‌گردد.

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۳۳-۴۰۴-۴۷-۵۵-۱۳۴۵ ش)

فرستنده: -

گیرنده: سفارت ایران در استکهلم

موضوع: طرح تأسیس مؤسسه ایران شناسی وابسته به دانشگاه سوئد

تاریخ: ۱۳۴۵ ش

نمره: —

مؤسسه ایران شناسی

وابسته بدانشگاه سوئد

هدف - ۱. پژوهش و تدریس و شناساندن جنبه‌های گوناگون تاریخ و

فرهنگ ایران.

۲. معرفی چهره ایرانی پیشرفته و مترقی امروز.

پیدایش چنین اندیشه‌های سبب علاقه دائم الدتساع جامعه علمی سوئد نسبت بایران است. خاصه پس از سفر اساتید سوئدی بایران و نظرات عالمانه و منصفانه‌شان درباره فرهنگ کهن این سرزمین و جامعه پیش رفته کنونی که در رادیو و جراید و همچنین در سمینارهای دانشگاهی ابراز گشت.

برنامه مقدماتی که صرفاً جنبه پیشنهاد دارد و لذا قابل هرگونه جرح و

تعدیل و حتی تغییر می‌باشد.

الف - تاریخ ایران از ازمنه پیشین تا دوره حاضر

۱. ایران پیش از اسلام

۲. از پایان شاهنشاهی سامانیان تا آغاز سلطنت صفویه

۳. از پایان سلطنت صفویه تا آغاز شاهنشاهی پهلوی

۴. ایران امروز و شاهنشاهی پهلوی

تبصره ۱. هر راه به بخشهای مختلف منقسم می شود و مطالعه و تحقیق در بخش مربوطه بطور نامحدودی تمرکز می گردد، مانند تحقیقات و مطالعاتی هم در دانشکده‌های مختلف جهان در هر رشته‌ای انجام می پذیرد. فی المثل:

امور بازرگانی، اقتصادی، فرهنگی، دیپلماسی، اجتماعی، اداری، روابط ممالک خارجه و قس علیهذا. رسالات و کتب و نشریات فراوانی طی سالیان متمادی می توان نگاشت.

ب. ادب، فرهنگ، صنعت و هنر ایران.

ب. ۱. تقسیم بندی دوران مختلف ادبیات.

ب. ۱، ۱. شرح علمی مفاخر و دانشمندان، سفرا و نامداران ایران رجالاً و فساء.

ب. ۱. ۲. آثار ادبیات ایران.

ب. ۱. ۳. نفوذ فرهنگ و ادب ایران بخارج.

ب. ۲. هنر و صنعت

ب. ۲. ۱. مینیاتور، نقاشی و خط.

ب. ۲. ۲. قالی بافی، خاتم سازی و دیگر کارهای دستی.

ب. ۳. معماری و کاشی کاری ایرانی.

ب. ۴. زبان فارسی.

تبصره ۳. در این مورد نفوذ هنر و صنعت و زبان فارسی بخارج نهایت مورد توجه است. تدریس این مواد، اگر امکانات فراهم آید که بوسایل سمعی و بصری در بعضی موارد ضروری، بعمل آید نهایت موجب جلب علاقه مردم اسکاندیناویا است.

برنامه کار مؤسسه

ج. معرفی و شناسایی ایران بطرق گوناگون

ج. ۱. تدریس زبان فارسی

ج. ۲. ترتیب سمینارهای تحقیقی

ج. ۳. راهنمایی دانشجویان و دانش پژوهان از طریق:

ج. ۳. ۱. انتشار نشریه‌های هفتگی، ماهیانه یا فصلی. این چنین نشریه‌ای که حتی‌الامکان بدو زبان انگلیسی و سوئدی باشد، اطلاعات لازم را نسبت تحصیلی و تحقیقی در آن و بوسیله مقالات محققان دانشمندان ایرانی و غیرایرانی در دسترس علاقمندان قرار می‌دهد.

ج. ۳. ۲. ارتباط موسسه با مراکز علمی، فرهنگی و تحقیقی در ایران. حتی تماس دائم؛ مقامات ایران و دریافت مجلات و جزوه‌های راهنمای آنها جهت استفاده دانشجویان و محققین.

ج. ۳. ۳. دعوت از اساتید برجسته و دانشمندان ایران جهت برگزار نمودن کنفرانس‌ها، سمینارها و نطق و خطابه تا علاقمندان سوئدی، نروژی، فنلاندی و دانمارکی بتوانند از حداقل یک مرکز علمی دانشگاهی برای محقق بخشیدن به معارفشان خود نسبت بایران استفاده نمایند.

ج. ۴. مقرر داشتن بورس تحصیلی و تحقیقی تحت شرایطی مخصوص که بعداً شخص یا گروهی صرفاً به منظور شناسایی بیشتر ایران، برای دانشجویان و محققین که صرفاً و محدوداً بمطالعه و فراگیری مشغول می‌شدند و هدفشان مآلاً نگارش رساله‌ای تحقیقی می‌باشد. مقدار و نحوه اعطای چنین بورس در آینده پس از تأسیس مؤسسه مشخص خواهد گردید.

محل و اداره مؤسسه

د. ۱. مؤسسه نیازمند بمحل است که از لحاظ شهری مرکزیت داشته باشد. چون مؤسسه وابسته به دانشگاه سوئد است بدیهی است بایستی از ساختمانهای دانشگاه استفاده کند و با مؤسسات مشابه و کتابخانه‌های غنی آنها ارتباط دائمی داشته باشد به این امکان قبلاً توسط مقامات مسئول دانشگاه سوئد بررسی و موافقت شده است.

د. ۲. در بدو امر دو استاد و یک منشی، یا یک استاد و یک استاد که فرد اخیر وظایف منشی‌گری را هم انجام دهد مورد مطالعه بایستی قرار گیرد.

د. ۳. نخستین اقدام بایستی حول ایجاد یک کتابخانه بخرند. کتابخانه بایستی به کتب مختلف که مطالب مورد تحقیق را بطور وسیعی در برداشته باشد مجهز گردد. کتب بزبانهای فارسی، انگلیسی، آلمانی و فرانسه و سوئدی باشد. علاوه بر کتابخانه دو اطاق دیگر که محل تشکیل کلاس و سمینار و اطاق اساتید باشد مورد نیاز است:

۵. بودجه: این بخش مستقیماً مربوط به مراحل مختلف.....
موسسه..... مقامات دانشگاه سوئد برای آغاز کار بودجه‌ای حدود ۱۵۰/۰۰۰ کرن پیشنهاد نموده‌اند و بطوری که می‌توان استنباط نمود دانشگاه سوئد می‌تواند حدود ۳۵ سی و پنج درصد این بودجه را تأمین نماید. بدیهی است هم چنان که مؤسسه به حیات خود ادامه دهد و نتایج علمی و ادبی و هنری آن بمنصه ظهور و بروز برسد و نیاز دانشجویان سوئدی بوضوح محسوس و معلوم شود شبهه‌ای نیست که دانشگاه سوئد علاقمند می‌گردد بمراتب بیشتر از ۳۵ درصد سهمیه مقرر دارد، حتی در صورتی که اصل بودجه از ۱۵۰۰۰۰ کرن هم متجاوز شود.

فرستنده: سازمان تربیت بدنی و تفریحات سالم ایران

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: اعزام شطرنج باز ایرانی به مسابقات سوئد

تاریخ: ۱۳۴۵ ش

نمره: _____

وزارت محترم امور خارجه - اداره مبادلات فرهنگی و بورسها

باستحضار می‌رساند نظر باینکه آقای خسرو شیخ هرنندی قهرمان شطرنج جوانان ایران برای شرکت در مسابقات جهانی شطرنج جوانان روز پنجشنبه شانزدهم مرداد ماه / ۴۸ عازم سوئد می‌باشد لذا خواهشمند است مقرر فرمایند مراتب را بسفارت شاهنشاهی ایران در سوئد اعلام دارند که در مواقع ضروری راهنمائیهای لازم را بایشان بفرمایند.

معاون نخست وزیر و سرپرست سازمان تربیت بدنی و تفریحات سالم ایران
سرلشگر خسروانی

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۱۲۶-۴۰۷-۴۸-۵۵-۱۳۴۵ش)

فرستنده: سفارت ایران در استکهلم

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: درخواست دانشگاه اوپسالا مبنی بر ارائه اطلاعاتی درباره انقلاب سفید

تاریخ: ۱۳۴۹ ش

وزارت امور خارجه

آقای دکتر آندراس اودال استادیار دانشگاه اوپسالا گروهی بنام گروه ایران از دانشجویان انستیتوی اقتصاد سیاسی وابسته به دانشگاه اوپسالا تشکیل داده که هشت نفر از دانشجویان انستیتوی مزبور عضویت این گروه درآمده و در نظر دارند پیشرفتهای ایران را در زمینه‌های مختلف مورد بحث و بررسی قرار داده تزهایی در این باره بنویسند و پس از انجام مطالعات لازم به ایران مسافرت تا از نزدیک شاهد تحولات کشور ما گردند.

اینجانب هفته گذشته با این گروه ملاقات و ضمن تشویق آنان نشریه‌های مختلفی درباره ایران در اختیارشان قرار داده اصول دوازده گانه انقلاب سفید را برایشان تشریح نمودم.

اینک آقای دکتر اودال طی نامه‌ای که باینجانب نوشته است تقاضا دارد - اطلاعات بیشتر و جامع‌تری درباره مسائل ذیل برای این گروه ارسال گردد تا دانشجویان بتوانند با استفاده از این نشریه‌ها مطالعات خود را بنحو احسن انجام دهند.

۱. اطلاعاتی جامع درباره صنایع ایران و سهم شدن کارگران در سود

ویژه کارخانه‌ها

۲. هدفهای برنامه چهارم ایران و اطلاعاتی درباره سه برنامه پیشین

۳. اطلاعاتی درباره اصلاحات ارضی در ایران و وضع کشاورزان قبل و بعد از اجرای قانون اصلاحات ارضی

۴. وضع بهداشت و سیستم بازنشستگی در ایران

۵. وضع خانه‌سازی در ایران

۶. حمل و نقل و ارتباطات در ایران و فعالیتهایی که از طرف سازمان همکاریهای عمران منطقه‌ای ر این زمینه انجام شده است.

۷. وضع آموزش و پرورش در ایران و پیشرفتهایی که در این زمینه حاصل شده است.

۸. بودجه چهار سال اخیر ایران

ضمناً باستحضار می‌رساند که آقای دکتر اودال از دوستداران ایران می‌باشد و پس از دیداری که سال گذشته از ایران بعمل آورد مقاله مفصلی درباره پیشرفتهای ایران در یکی از مجله‌های مهم سوئد برشته تحریر درآورد که ترجمه آن طی نامه شماره ۴/۴۹۸/س مورخ ۴۸/۲/۳۰ بوزارت متبوعه ارسال گردید.

اینک فتوکپی نامه دکتر اودال و لیست نام دانشجویان عضو گروه ایران در دانشگاه اوپسالا جهت مزید استحضار و اقدام لازم پیوست ایفاد می‌گردد.

سفیر شاهنشاه آریامهر

اکبر دارائی

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۸۷-۲۱۵-۱۸-۳۵-۱۳۳۴ش)

۲۳۴ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: سفارت ایران در استکهلم

موضوع: اعزام سیروس پرهام جهت بازدید از آرشیوهای ملی کشور های سوئد و هلند

تاریخ: ۱۳۴۹ ش

سفارت شاهنشاهی ایران - استکهلم

آقای سیروس پرهام رئیس دفتر روابط عمومی سازمان امور اداری و استخدامی کشور برای استفاده از بورس سازمان ملل جهت تهیه مقدمات اجرای قانون تأسیس سازمان اسناد ملی ایران و بازدید از آرشیوهای ملی کشورهای سوئد و هلند از تاریخ اول شهریور ماه بمدت ۶ هفته عازم آنکشور می باشند. مراتب جهت اطلاع باستحضار میرسد.

وزیر امور خارجه

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۴۰-۴۰۷-۴۸-۵۵-۱۳۳۴ ش)

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: سفارت ایران در استکهلم

موضوع: واگذاری بورس به تبعه سوئدی

تاریخ: ۱۳۵۰ ش

سفارت شاهنشاهی ایران - استکهلم

عطف بنامه شماره ۲۹۴ مورخ ۱۳۵۰/۱/۳۱ درباره واگذاری بورس به آقای هنری برومس بیوست یک نسخه از شرایط بورسهای واگذاری وزارت اقتصاد بضمیمه پرسشنامه مربوطه برای اطلاع ایفاد می گردد.

با توجه به مکاتبات قبلی تصمیم گرفته شد که یکی از این بورسها در اختیار آن سفارت شاهنشاهی قرار گیرد تا به آقای هنری برومس یا هر داوطلب دیگری از اتباع سوئد یا فنلاند که مورد نظر آن سفارت بوده و حائز شرایط استفاده از این بورس باشد اعطا گردد.

توجه آن سفارت را باین نکته جلب می کند که مزایای این بورس بیش از دو برابر مزایای بورسهای است که معمولاً از طرف دانشگاههای کشور باتباع خارجی داده می شود و انتظار دارد در این مورد سریعاً اقدام لازم معمول دارند تا بورس مزبور بلااستفاده نماند.

وزیر امور خارجه

۲۳۶ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: سفارت ایران در استکهلم

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: واگذاری بورس به تبعه سوئدی

تاریخ: ۱۳۵۰ ش

وزارت امور خارجه

عطف بتلگراف شماره ۸۱۰۹ مورخ ۵۰/۵/۵ در مورد بورس فرهنگی وزارت
اقتصاد اشعار می دارد:

همچنانکه در نامه ۲۹۴ مورخ ۵۰/۴/۳۱ باطلاع رساند آقای هانری برومس
H. BROMS فنلاندی بورس مزبور را پذیرفته و روز ۱۸ اکتبر (۲۶ مهر) خود را
بدانشگاه تهران معرفی خواهد نمود.

بطوریکه مسبوقند در ماه جولای که تعطیلات تابستانی کشورهای
اسکاندیناوی است دسترسی به هیچ کس عملاً مقدور نیست این است که در
ارسال اوراق پرسشنامه تاخیر روی داده است.

اینک با تماسی که حاصل گردید اوراق را تکمیل و با پست آینده ارسال
خواهد داشت.

سفیر شاهنشاه آریا مهر - مرزبان

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۷۰-۴۱۷-۴۹-۵۵-۱۳۴۵ ش)

فرستنده: -

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: ارسال کتب نگاشته شده توسط نویسندگان سوئدی درباره ایران

تاریخ: ۱۳۵۱ ش

وزارت امور خارجه - اداره روابط فرهنگی

عطف به بخشنامه شماره ۱۳۱۲ ر ۲۹ مورخ ۱۳۵۱ / ۱ / ۲۱ اینک فهرست

کتابهایی که توسط نویسندگان سوئدی درباره ایران بچاپ رسیده است بضمیمه

ارسال می گردد.

سفیر شاهنشاه آریامهر - مرزبان

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۱۳۶-۲۹۸-۴۷-۵۵-۱۳۴۵ ش)

۲۳۸ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: -

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: تلاش سوئدی ها برای اطلاع رسانی درباره ایران در کشورشان

تاریخ: ۱۳۵۲ ش

جناب آقای دکتر عباسعلی خلعت‌بری

وزیر محترم امور خارجه

بمنظور آشنایی مردم سوئد به تمدن و تاریخ و پیشرفتهای کشور و از بین بردن اثرات نوشته‌ها و اظهارات مغرضانه وسایل ارتباط جمعی سوئد در افکار عمومی سال قبل دعوت یک گروه از استادان دانشگاه گوتنبرگ بایران باستحضار رسید و در نتیجه گزارشی که حضور جناب آقای نخست وزیر ارائه فرمودند (۲۶/۶۰۵۶ مورخ ۵۱/۴/۷) معظم له اعتباری برای انجام این دعوت تصویب و در اختیار سازمان - جلب سیاحان قرار گرفت. مسافرت و بازدید گروه استادان و محققین دانشگاه گوتنبرگ از ایران در دیماه سال ۱۳۵۱ عملی گردید. خوشبختانه مقامات فرهنگی و دانشگاههای ما نیز آنطور که در شان کشور شاهنشاهی است از استادان دانشگاه گوتنبرگ پذیرایی بعمل آوردند و پرفسور Hombero رئیس گروه پس از مراجعت از ایران طی نامه مفصل تشکرآمیزی نوشت که گروه استادان و محققین سوئدی بشدت تحت تأثیر تمدن و فرهنگ و ترقیات و پیشرفتهای همه جانبه کشور قرار گرفته‌اند و تصمیم هستند که تاریخ و تمدن و فرهنگ ایران در دانشگاه گوتنبرگ بیش از پیش تدریس نمایند.

بقرار اطلاع دو نفر از محققین مزبور که مسئول نگارش کتب درسی تاریخ برای دبیرستانها و دانشگاههای سوئد نیز می‌باشند چاپ کتاب جدید تاریخ عمومی را متوقف نموده تا با مطالعه بیشتر بخش جامع و کاملی درباره ایران در کتاب

مزبور تهیه نمایند و نیز بدانشجویان دانشگاه مزبور توصیه کرده و می‌نمایند که تاریخ و فرهنگ ایران را بیشتر مطالعه کرده و از منابع قابل اعتماد استفاده کنند و همچنین چندین جلسه سخنرانی درباره معرفی ایران امروز تشکیل داده‌اند.

علاوه بر این هفته قبل در رادیوی سوئد دو برنامه میزگرد هر یک بمدت ۳۰ دقیقه تشکیل داده و مطالب شایسته‌ای درباره ایران با اطلاع مردم کشورهای اسکاندیناوی رسانیده‌اند. در برنامه رادیویی درباره تاریخ و فرهنگ و تمدن کهن سال و پر ارزش و ترقیات و پیشرفت‌های همه جانبه ایران تحت رهبری خردمندان شاهنشاه آریامهر مطالب جالبی اظهار نموده‌اند و روز بعد چند روزنامه کثیرالانتشار حتی روزنامه ARBETET (ناشر افکار سوسیالیستها که اغلب مطالب مغرضانه علیه ایران چاپ می‌کنند) خلاصه اظهارات استادان دانشگاه - گوتنبرگ درباره ایران امروز را چاپ نموده است.

با تقدیم خلاصه‌ای از اظهارات استادان سوئدی و برش جراید و ترجمه انگلیسی آنها ملاحظه می‌فرمایند مسافرت گروه استادان دانشگاه گوتنبرگ تا چه میزان بنفع کشور بوده و افکار عمومی را به حقایق ترقیات کشور آشنا کرده است. تمنا دارد مراتب را باستحضار جناب آقای نخست وزیر برسانند سفارت در نظر دارد که امسال نیز گروه دیگری از استادان و محققین سوئدی را (از دانشگاه‌های دیگر سوئد) برای بازدید ایران دعوت نماید و یقین دارد که امسال نیز جانب آقای نخست وزیر از بذل مساعدت و صدور اوامر لازم مضایقه نخواهند فرمود چه نتیجه حاصله از این برنامه تا بحال بیشتر از انتظارات ما رضایت بخش بوده است.

سفیر شاهنشاه آریامهر - مرزبان

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۱۴۳-۲۴۷-۲۴-۵۵-۱۳۴۵ ش)

۲۴۰ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: وزارت فرهنگ و هنر

گیرنده: پروفسور ویکاندر و ویدنگرن

موضوع: شرکت صاحب نظران سوئدی در کنگره تاریخ و فرهنگ ایران

تاریخ: ۱۳۵۲ ش

استاد ارجمند آقای پروفسور ویکاندر Prof. O. S. Wikander

از اینکه دعوت وزارت فرهنگ و هنر را پذیرفته‌اید و آمادگی خود را برای شرکت در کنگره تاریخ و فرهنگ ایران که از تاریخ هفتم تا نهم آبان ماه ۱۳۵۲ خورشیدی برابر بیست و نهم تا سی و یکم ماه اکتبر ۱۹۷۳ میلادی در تهران تشکیل خواهد یافت اعلام نموده‌اید سپاسگزاری می‌نماید. برای شما بلیت دو سره هواپیما از طریق سفارت شاهنشاهی ایران در استکهلم فرستاده خواهد شد. مدت اقامت شما در تهران پنج روز خواهد بود. خواهشمند است یک روز پیش از تشکیل کنگره در تهران باشید. چون در نظر است که ترجمه فارسی سخنرانیها پس از ایراد سخنرانی میان شنوندگان پخش گردد خواهشمند است متن سخنرانی خود را هر چه زودتر به وزارت فرهنگ و هنر بفرستید.

از طرف وزیر فرهنگ و هنر صادق کیا

فرستنده: وزارت فرهنگ و هنر

گیرنده: پروفیسور ویکاندر و ویدنگرن

موضوع: شرکت صاحب نظران سوئدی در کنگره تاریخ و فرهنگ ایران

تاریخ: ۱۳۵۲ ش

دانشمند ارجمند آقای پروفیسور ویدنگرن Prof. Geo Widengren

از اینکه دعوت وزارت فرهنگ و هنر را پذیرفته‌اید و آمادگی خود را برای شرکت در همایش (کنگره) تاریخ و فرهنگ ایران که از تاریخ ششم تا هشتم آبانماه ۱۳۵۳ خورشیدی برابر بیست و هشتم تا سی‌ام ماه اکتبر ۱۹۷۴ میلادی در تهران تشکیل خواهد یافت اعلام نموده‌اید سپاسگزاری می‌نماید. برای شما بلیت دو سره هواپیما به توسط سفارت شاهنشاهی ایران در استکهلم فرستاده خواهد شد. مدت اقامت شما در تهران پنج روز خواهد بود. خواهشمند است برنامه سفر خود را به ترتیبی تنظیم نمائید که یک روز پیش از تشکیل این همایش در تهران باشید. همچنین چون در نظر است که ترجمه فارسی سخنرانیها پس از ایراد میان شنوندگان پخش گردد، خواهشمند است متن سخنرانی خود را هر چه زودتر به وزارت فرهنگ و هنر بفرستید.

از طرف وزیر فرهنگ و هنر صادق کیا

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۴۲ و ۸۶-۲۴۷-۲۴-۵۵-۱۳۴۵ ش)

۲۴۲ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: سفارت ایران در استکهلم

گیرنده:-

موضوع: آمار ایرانیان مقیم سوئد، فنلاند و ایسلند

تاریخ: ۱۳۵۳ ش

آمار تقریبی ایرانیان مقیم کشورهای سوئد فنلاند و ایسلند

(اسفندماه ۱۳۵۳)

تعداد افراد مقیم		ع داد دانشجویان		نام شهر
نفر	۴	نفر	۱۰۷	استکهلم
"	۳	"	۸۲	اوپسالا (شرق سوئد)
"	۱۳	"	۳۲	لوند (جنوب سوئد)
"	۲۴	"	۲۸	گوتنبرگ (غرب سوئد)
"	۲	"	۱۶	اومئو (شمال سوئد)
"	۱۱	"	۴	مالمو (جنوب سوئد)
"	۳۹	"	۳۵	سایر شهرها و مناطق سوئد
جمع		جمع		
نفر	۱۶۶	نفر	۳۰۴	
				فنلاند
"	۱۶	"	۵	هلسینکی
"	۹	"	۷	سایر شهرها
"	۲۵	"	۱۲	جمع

ایسلند

ریکیاویک _____ ۱ "

سوئد

نفر	۱۶۹	استکهلم
"	۱۰۹	اوپسالا (شرق سوئد)
"	۵۱	لسوئد (جنوب سوئد)
"	۳۵	گوتنبرگ (غرب سوئد)
"	۱۸	اومئو (شمال سوئد)
"	۶	مالمو (جنوب سوئد)
"	۴۱	سایر شهرها و مناطق سوئد
نفر	۴۱۹	

فنلاند

نفر	۴	هلسینکی
"	۱۴	سایر شهرها
نفر	۲۸	

تعداد کل دانشجویان در سوئد و فنلاند ۴۴۷ نفر

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۲۰-۵۰۹-۵۵-۶۰-۵۵-۱۳۴۵ ش)

۲۴۴ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: وزیر امور خارجه

موضوع: تأسیس مرکز تحقیقاتی و اطلاعاتی ایران و سوئد

تاریخ: ۱۳۴۵ ش

گزارش جهت استحضار مقام عالی وزارت

موضوع: تأسیس مرکز تحقیقاتی و اطلاعاتی ایران و سوئد

آقای پروفسور آندر آس آرال سوئدی در تاریخ ۱۳۵۴/۲/۱۴ در وزارت امور خارجه با اینجانب ملاقات و در مورد تأسیس مرکز تحقیقاتی و اطلاعاتی ایران و سوئد مذاکراتی بشرح زیر بعمل آورد:

۱. در مورد تأسیس این مرکز اظهار داشت که مرکز تحقیقاتی و اطلاعاتی ایران و سوئد در استکهلم تأسیس گردد و هزینه آن از طرف دولت شاهنشاهی تأمین شود.

پروفسور نامبرده در تذکریه‌ای که چندی قبل به وزارت امور خارجه ارسال داشته بود پیشنهاد تأسیس انجمن فرهنگی ایران و سوئد را نموده و یکی دیگر از شهرهای سوئد را جهت استقرار انجمن مذکور پیشنهاد کرده بود و ضمناً قرار بود که محل انجمن نیز از طرف سوئدنیها داده شود.

۲. کمیته مرکب خواهد بود از دانشمندان و شخصیت‌های علمی سوئد که تحقیقاتی راجع به مسائل ایران بعمل خواهند آورد و احتمالاً امکان دارد که اعلیحضرت پادشاه سوئد ریاست عالیّه آن را بطور افتخاری قبول نمایند.

۳. برای کتابخانه این مرکز میبایستی کتب، نشریات، مجله، روزنامه، فیلم و غیره راجع به ایران تهیه شود.

۴. مبادله دانشمند و استاد و دانشجو بین دو کشور موردنظر می‌باشد.
۵. از طرف دولت شاهنشاهی باید برای استفاده سوئدنیها بورسهای تخصیص داده شود و همچنین مقامات سوئدی بورسهای در اختیار ایران قرار می‌دهند.
- بایشان اظهار داشتیم که تأسیس چنین مرکز و یا انجمنی بمنظور بسیط و توسعه روابط فرهنگی بین دو کشور بسیار مفید بوده و وزارت امور خارجه بطور اصولی با این پیشنهادات موافق است منتهی در مورد تأمین هزینه آن می‌بایستی قبلاً بررسیها و مطالعات لازم انجام گیرد و اعتبار آن در بودجه تأمین شود.
- درخصوص پرداخت هزینه بورسهای سوئدی و مبادله دانشجو و دانشمند و استاد و کتاب و نشریه و فیلم و غیره هیچگونه اشکالی نداریم.
- معاون امور فرهنگی و اجتماعی مرتضی قدیمی

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: وزیر امور خارجه

موضوع: تأسیس مرکز تحقیقاتی و اطلاعاتی ایران و سوئد

تاریخ: ۱۳۴۵ ش

گزارش جهت استحضار مقام عالی وزارت

اقداماتی را که در زمینه تأسیس مرکز مذکور بعمل آمده است بشرح ذیل
باستحضار می‌رساند:

۱. آقای پروفیسور ANDREAS ADAHL از دانشگاه آپسالای سوئد طی
نامه مورخ ۱۲ ژوئیه ۱۹۷۴ بعنوان وزارت امور خارجه پیشنهاد کرده بود که درباره
امکانات تأسیس انجمن روابط فرهنگی ایران و سوئد بعمل آید. مراتب در
همانموقع به وزارت فرهنگ و هنر اطلاع داده شود و از سفارت شاهنشاهی در
استکهلم درخواست گردید که اقدامات لازم را در مورد تأسیس انجمن دوستی و
فرهنگی ایران و سوئد بعمل آورند.

۲. آقای پروفیسور ADAHL طی تذکاریه مورخ ۸ نوامبر ۱۹۷۴ مجدداً
پیشنهاد کرده بود که انجمنی تحت نظارت ایران و سوئد تشکیل گردد. هدف این
انجمن تقویت روابط فرهنگی ایران و سوئد و مبادله استاد و دانشجو و ایجاد
کتابخانه‌ای درباره ایران باشد.

۳. پروفیسور نامبرده در تذکاریه خود ضمن اعلام اینکه دولت سوئد مبلغ
۴۰ تا ۵۰ هزار کرون سوئد بابت کرایه محل انجمن را تقبل کرده است جمع
مخارج سالیانه انجمن را بغیر از کرایه محل ۳۶۰ هزار کرون سوئد تخمین زده بود.
لیکن معلوم نگردیده بود که این مبلغ بایستی فقط از طرف دولت ایران پرداخت
شود و یا دولت سوئد نیز سهمی از آنرا تقبل خواهد کرد.

رونوشت نامه مشارالیه جهت اطلاع و اقدام لازم بسفارت شاهنشاهی در استکهلم ارسال گردید.

۴. آقای پروفیسور ADAHL در تاریخ ۱۳۵۴/۲/۱۴ در وزارت امور خارجه با اینجانب ملاقات نمود و پیشنهاد قبلی خود را در زمینه تأسیس انجمن فرهنگی ایران و سوئد بصورت دیگری با عنوان تأسیس مرکز تحقیقاتی و اطلاعاتی ایران و سوئد عرضه داشت که بموجب آن مرکز مذکور در استکهلم تأسیس گردد و هزینه آن از طرف دولت شاهنشاهی تأمین شود ضمناً کمیته‌ای مرکب از دانشمندان و شخصیت های علمی سوئد که تحقیقاتی راجع به مسائل ایران بعمل می‌آورند نیز تشکیل گردد که احتمالاً اعلیحضرت پادشاه سوئد ریاست عالیه آنرا قبول خواهند فرمود. همچنین بر طبق پیشنهاد مذکور برای کتابخانه مرکز مورد اشاره کتب و نشریات و فیلم راجع به ایران تهیه و بین دو کشور استاد و دانشجو مبادله خواهد شد. بمشارالیه پاسخ داده شد که تأسیس چنین مرکز یا انجمنی بطور اصولی مورد موافقت وزارت امور خارجه می‌باشد لیکن در مورد تأمین هزینه آن می‌بایستی قبلاً بررسی و مطالعه شود و اعتبار لازم در بودجه تأمین گردد.

۵. در تاریخ ۱۳۵۴/۳/۸ در وزارت امور خارجه با سفیر سوئد در دربار شاهنشاهی درباره تأسیس مرکز مورد بحث مذاکره و از وی خواسته شد که امکانات کمک های مقامات سوئدی را در زمینه تأسیس چنین مرکزی تحقیق و اعلام دارند و متعاقب آن مراتب سفارت شاهنشاهی در استکهلم اعلام و خواسته شد که موضوع را تعقیب و نتیجه را اطلاع دهند که تا بحال پاسخی واصل نگردیده و اخیراً تلگرافی درخواست اعلام نتیجه اقدام گردیده است.

معاون امور فرهنگی و اجتماعی

مرتضی قدیمی

۲۴۸ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: سفارت ایران در استکهلم

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: ترجمه کتاب ایران مدرن توسط ارتش سوئد

تاریخ: ۱۳۴۶ ش

وزارت امور خارجه

در سال ۱۹۶۵ در لندن کتابی تحت عنوان ایران مدرن که نویسنده آن - Peter Avery می باشد بچاپ رسیده که خلاصه‌ای از آن را ارتش سوئد ترجمه نموده و در دسترس عموم بخصوص افراد نظامی قرار داده و نسخه‌ای هم در پرونده مربوط بایران نگاهداری نموده‌اند. بموجب این ترجمه جمعیت ایران ۲۶ میلیون نفر و مساحت - آن سه برابر کشور سوئد می باشد و در قسمت‌های اقتصادی - صنعتی و اجتماعی کشور ایران در حال پیشرفت روزافزون است ولی موانعی از طرف گروه‌های محافظه کار کارمد و عشایر برای به ثمر رساندن این هدف موجود است. قدرتی که باعث توسعه و ترقی مملکت است شخص اعلیحضرت همایون شاهنشاه می باشند نویسنده این کتاب یکنفر انگلیسی وابسته به یکی از دانشگاه‌های انگلستان می باشد که سالها در ایران زندگی نموده است نویسنده درباره تاریخ گذشته ایران مخصوصا تاریخ ایران در قرن نوزدهم که کشور دچار هرج و مرج بود شرح مبسوطی نوشته و اضافه می نماید که ایرانیها مردمی وطن پرست و بمبانی و اصول ملی خود مغرور و مفتخر می باشند و در مقابل خارجیانی که بخواهند در امور مملکت دخالت نمایند عکس العمل شدیدی از خود نشان می دهند و این عکس العمل را هم روسها و هم انگلیسیها درباره منافع خود در ایران حس نموده‌اند.

سفیر - اکبر دارائی

فرستنده: سفارت ایران در استکهلم

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: حضور علی دشتی، نماینده مجلس در انجمن ایران و سوئد

تاریخ: ۱۳۴۹ش

وزارت امور خارجه - تهران

جناب آقای دکتر محمدعلی رشتی نماینده مجلس شورای طبق دعوت قبلی انجمن ایران و سوئد سه رزو پیش وارد استکهلم گردیدند. دیشب در جشن بیستمین سال تأسیس این انجمن سخنرانی تحت عنوان ایران جدید و انقلاب سفید ایراد نمودند که بسیار مورد توجه مدعوین که اغلب از اشخاص برجسته سوئد بودند قرار گرفت. نقطه در خاتمه اسلایدهای جالبی حاوی قسمتی از پیشرفتهای عمرانی اخیر ایران که ناشی از انقلاب شاه و مردم بود با توضیحات مفصل به حضار نشان داده شد - خواهشمند است ضمن تشکر از حسن انتخاب وزارت اطلاعات مراتب را بوزارتخانه مزبور اعلام فرمایند تا چنانچه صلاح بدانند در جراید مخصوصا روزنامه‌هایی که بزبان خارجی انتشار می‌یابد درج گردد.

دارائی ۷۳

۴۹/۱/۲۱

رونوشت جهت استحضار جناب آقای دکتر محمدعلی رشتی نماینده محترم مجلس شورای ملی ارسال می‌گردد.

سفیر شاهنشاه آریامهر

اکبر دارائی

۲۵۰ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: سفارت ایران در استکهلم

گیرنده: وزیر امور خارجه

موضوع: پیشنهاد شرکت سوئدی جهت مشارکت در طرح پتروشیمی بندر شاهپور

تاریخ: ۱۳۵۵ ش

جناب آقای دکتر عباسعلی خلعت‌بری

وزیر محترم امور خارجه

احتراماً بعرض می‌رساند

آقای Torsten söderström معاون اجرایی شرکت کشتی‌سازی و ماشین‌سازی Götaverken که از شرکتهای بزرگ صنعتی سوئد است طی نامه مورخ دهم مارس جاری که باینجانب نوشته پیشنهاد نموده چنانچه مقامات دولت شاهنشاهی مایل باشند شرکت مذکور می‌تواند قسمتی از کارهای ساختمانی طرح پتروشیمی بندر شاهپور را در سوئد انجام داده و سپس لوازم آماده شده را به بندر شاهپور حمل نماید.

مقامات شرکت مزبور معتقدند بدین وسیله طرح با سرعت کافی و زودتر از موقع مقرر آماده خواهد شد و از جهات مختلف بصرفه و صلاح طرفین ذینفع است. لازم میداند توجه آنجناب را باین نکته جلب نماید که در حال حاضر شرکت‌های کشتی‌سازی و بنادر در سوئد از نظر اقتصادی در موقع مناسبی نیستند و بهمین دلیل نیز شرکت مزبور چنین پیشنهادی کرده است.

بقراریکه جناب با نودولت‌شاهی سفیر اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر در دانمارک ضمن مذاکره تلفنی اظهار داشتند در این مورد از طرف سفارت شاهنشاهی در دانمارک نیز گزارشی بجنابعالی تقدیم شده است. با توجه به قیمت

پیشنهادی و وضع بنادر سوئد در حال حاضر که طی گزارشهای مطبوعاتی منعکس شده است بنظر می‌رسد مناسب باشد این پیشنهاد با نظر مساعد مورد بررسی قرار گیرد. متمنی است مقرر فرمایند مراتب به شرکت صنایع پتروشیمی اعلام و از نتیجه این سفارت شاهنشاهی را مستحضر فرمایند.

(بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، س ش ۳/۱-۳۹۲-۴۶-۵۵-۱۳۴۵ ش)

۲۵۲ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: سفارت ایران در استکهلم

موضوع: ایجاد کرسی زبان فارسی در دانشگاه اوپسالا سوئد

تاریخ: ۱۳۵۷ ش

سفارت شاهنشاهی ایران

استکهلم

بازگشت به نامه شماره ۲۳۰۱ - ۱ - ۴۸۰ مورخ ۱۲ - ۷ - ۳۶ درخصوص

ایجاد کرسی زبان فارسی در دانشگاه اوپسالا سوئد اشعار می‌دارد:

بنابر گزارش وزارت علوم و آموزش عالی تقاضای مرکز شرق‌شناسی دانشگاه

اوپسالا در کمیته مشورتی کرسی‌های زبان و ادبیات فارسی در کشور خارج وزارت

علوم و آموزش عالی مورد بررسی قرار گرفت و بخاطر اهمیت موضوع و نیز تجلیل

از خدمات ارزنده آقای پروفسور NYBERG کمیته پس از مشورت با انجمن

استادان زبان و ادبیات فارسی آقای جلال مروج استاد دانشکده ادبیات و علوم

انسانی دانشگاه تهران را جهت تصدی کرسی زبان و ادبیات فارسی دانشگاه اوپسالا

انتخاب نمود اینک ضمن ارسال خلاصه شرح حال و سوابق تحصیلی، شغلی و

علمی آقای جلال مروج خواهشمند - است دستور فرمایند مراتب را به اطلاع

مقامات دولت سوئد رسانده و از نتیجه وزارت امور خارجه را آگاه نمایند تا عزیمت

ایشان با شروع سال تحصیلی بموقع انجام گیرد.

از طرف وزیر امور خارجه

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: سفارت ایران در استکهلم

موضوع: ایجاد کرسی زبان فارسی در دانشگاه اوپسالا سوئد

تاریخ: ۱۳۵۷ ش

وزارت امور خارجه - اداره روابط فرهنگی و علمی و فنی

بازگشت به نامه شماره ۲۹/۳۰۰/۱۲۰/۹۲۴۶ مورخ ۱۳۵۷/۸/۱۸ در مورد

ایجاد کرسی زبان فارسی در دانشگاه اوپسالا اشعار می‌دارد.

همانطور که در نامه ۲۲۸۷ - ۱۸ - ۴۲۰ مورخ ۱۳۵۷/۷/۲۶ ذکر گردید

ظاهراً علت پیگیری موضوع و انتخاب آقای جلال مروج جهت تصدی کرسی زبان

و ادبیات فارسی در دانشگاه اوپسالا نامه شماره ۲۳۰۱ - ۱ - ۴۸۰ مورخ

۱۳۵۶/۷/۱۲ این نمایندگی بوده که همراه آن بریده یک روزنامه سوئدی متضمن

خبری در مورد وصیت پروفیسور NYBERG و علاقمندی نامبرده برای توسعه

مرکز شرق‌شناسی دانشگاه اوپسالا صرفاً برای اطلاع ارسال شده بود.

در حال حاضر، شخصی به نام دکتر داود منشی زاده در دانشگاه اوپسالا به

تدریسی زبان و تاریخ و ادبیات فارسی اشتغال دارد و از قرار معلوم تعداد

دانشجویان این رشته نیز بسیار اندک است. از طرف دیگر همانطور که اشاره

فرموده‌اند آقای دکتر BO UTAS ایرانشناس معروف سوئدی بعلت نبودن پست

دانشگاهی مناسب در هیچیک از دانشگاههای سوئد فعلاً در کپنهاک اقامت و به

تحقیق مشغول است. در چهار دانشگاه عمده سوئد یعنی استکهلم اوپسالا

گوتنبرگ و لوند انستیتوهایی برای تدریس زبانهای آسیائی دایر است ولی بعلت

نبودن داوطلب کافی در هیچکدام. بجز او پسالا بطور منظم کلاس زبان فارسی تشکیل نمی‌شود.

با این ترتیب چون اصولاً پیشنهاد مستقیمی از طرف هیچکدام از دانشگاه‌های سوئد در این مورد بعمل نیامده و ظاهراً در حال حاضر زمینه‌ای هم برای این امر وجود ندارد بنظر این سفارت شاهنشاهی موضوع اعزام استاد زبان و ادبیات فارسی از ایران باید به وقت دیگری موکول شود.

سفیر اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر - عیسی مالک

(بایگانی استاد وزارت امور خارجه، س ش ۵-۴۴۶-۵۲-۵۵-۱۳۴۵ ش)

« سفارت شاهنشاهی ایران در شکلم »

نویسنده
تاریخ تحریر
موضوع

شماره ۱۲۸
تاریخ خروج ۹-۱۱-۱۳۰۱
کارت
دست ۱۲۸

برای
Rahman
Fazl Razi

درباره /

داده شد و بهر روز راجع به یکی از احوال و کارهای
شاه و امور شاه و سایر امور و اخبار و غیره از
به دلیلی که در این فرموده ها و اخبار و غیره از
کافق و سایر امور و غیره

نظر ولیعهد سوئد درباره پذیرایی شاه ایران

مديرية

وزارت امور خارجه

وزارت که اصل آن بهره نیت شد
مواد نمره مورخه

قسم ۱، ۱۷۷۹ (۷ نوبر ۱۹۴۱)

81V9

۴۸۷۹
 قریب ایک سو تیس سال پہلے ۱۹۴۱ء میں ایران کے
 شاہ فخر علی میرزا وکیل الملک نے ایک وزیر اعلیٰ
 کو مقرر کیا کہ اس کے لئے ایک کونسل بنائی جائے
 اور اس میں ایرانیوں کے علاوہ انگریزوں کے
 بھی اراکین ہوں۔ اس کونسل نے ایک سال تک
 کام کیا اور اس کے بعد اس کو ختم کر دیا۔

قرارداد نوامبر ۱۹۳۱م

وزارت امور خارجه

اداره.....

ص

سواد.....نمره.....مورخه.....وزارت که اصل آن بنمره.....ثبت شد

ب - ۷۱۱ عدد قاپ نجاره اهر سورت: *Firro*
 قوسه ایچی در ۲۵/۵ اینجی سورتی نقشه (۶۷۵۰۵)
 در ۶۷۵۰۵ وزن قوسه آن با ۷۱۱ سورتی
 پ - جمیع کمدار از قاپ نجاره در بدگفته معاف از قوسه
 ت - ۳۳ عدد در کتو و از از چوب ملط با وزن قوسه لاتی
 ث - سنگه کمر سرجی راه و از آهن نصفه از الواف و با در
 شروانی؛ وزن قوسه ۱۰۰ تن در باطن با الواف شقی از گارنه و فولاد
 ج - بند را کیده ن نجاره از بد و از آهنی را کیده کدر محمد
 مسیه ششم دار و سطر آنها و صفات حفظ و گیره آ و غیره بلایه
 در در نقشه ایده است
 بعد از هر چه می بینی و می بینی و گیره و سایر کار کرد

اداره

مست

وزارت امور خارجه

سواد امره مورخه وزارت که امکن آن بنمره ثبت شد

لذریست با توجه در صد هفتاد و یک نفر که در
 مکتبه این وزارت در تهران، تهران، تهران و تهران
 و تهران و تهران، راه این راه در تهران و تهران
 این وزارت در تهران و تهران، تهران و تهران
 و تهران و تهران و تهران و تهران و تهران
 و تهران و تهران و تهران و تهران و تهران

تعداد زیر است:

۱	۳۰۱	۳۰۱	۳۰۱
۲	۲۵۰	۲۵۰	۲۵۰
۳	۶۸۰	۶۸۰	۶۸۰
۴	۴۱۸۰	۴۱۸۰	۴۱۸۰
۵	۶۱۶۶	۶۱۶۶	۶۱۶۶
۶	۱۸۸۰	۱۸۸۰	۱۸۸۰
	۴۵۵۲۰	۴۵۵۲۰	۴۵۵۲۰

آثار:

To

وزارت امور خارجه

سواد شماره مورخه وزارت که اصل آن بشماره ثبت شده //

[illegible]

فمنه دار الخ ليرلا
 دار بفتح — كلمة
 سواد فقه الا يمنع
 افسر انذر سامر ان فقه دار فلهن

26

1992 *Statistical Software for the Social Sciences*, 2nd ed. Sage Publications, Thousand Oaks, CA.

وزارت امور خارجه

شماره مورخه وزارت که اصل آن بنظر ثبت شد

5	6	519.	519.
5	1	59	59
5	11	109	109
5	1	9.	9.

تمت برزقہ شکر گاہ تہ رصود در ستر خوار

[illegible][illegible]

سہ خورشید

لهذا خود در ترک است
تلقیح بخانه دولت ناست تا به درون بخانه خود در تو می آید و در هر یک از این دو
رخ دارد است ترک در آن در آنکه گفته است و در آنکه گفته است تا فرستاد و در آنکه گفته است و در آنکه گفته است
گفته است که آن خرم تا به این که در آنکه گفته است و در آنکه گفته است و در آنکه گفته است و در آنکه گفته است
بجز در آنکه گفته است تا به این که در آنکه گفته است و در آنکه گفته است و در آنکه گفته است و در آنکه گفته است

7

وزارت امور خارجہ

ادارہ تحفہ

51-8001-127A

شماره ۱۹ - ۱۳۴۱

Abstract

نایت شہزادہ

[illegible]

~~RECEIVED~~

تبلیغات کالای ایرانی در سوئد

سفارت شاهنشاهی ایران در استانبول تاریخ خروج: _____ تاریخ تحویل: _____ موضوع: _____		تاریخ: _____ شماره: _____ دوشنبه
به استحضار می‌رساند که در تاریخ ۱۳۰۲/۰۵/۰۵ در وقت ظهر در محفل کمالیه و به این مکان خود غیبه نمودند و در میان ایشان که در محفل کمالیه حاضر است زیرا اولاً تجارت بهرام از دولت عثمانیه مرده است و در حال صدور بزرگ شایسته است و ثانیاً مرده است بهرام که فروشی کرده از دربار عرصه یک و چهار داخل آن هم از منطقه به مسیح شتر سینه است بنابر این اگر از طرف شرکت در این مدت که تمام دستاورد موجود بهر درگاه بهرام است همه شایسته و باید برابر سایر اقسام لازم منبسط نماید و احتمالاً بهار کمالاً ترکت کند و شرکت متولد از بهرام لازم و این را اگر عدم موفقیت		شرکت در این مدت که تمام دستاورد موجود بهر درگاه بهرام است همه شایسته و باید برابر سایر اقسام لازم منبسط نماید و احتمالاً بهار کمالاً ترکت کند و شرکت متولد از بهرام لازم و این را اگر عدم موفقیت

پاسخ تلگراف وزارت مالیه به شرکت ایران و سوئد

شماره ۲۹

تلفات از مورخه ۲۳ خرداد ۱۳۴۱ - ۱۵ اردیبهشت ۱۳۳۹

وزارت امور خارجه - تهران

اینجانب محترم صادر کننده گان بنام خود در تحت ریاست انجمن ایرانی و بعد از سه مرتبه مراجعه فی و کارهای محترم آن و فواید (العلم بعد مناه)
از انجمن است که تقاضا دارد به موجب اولیایه است بر سرید و شرکت ایران و سوئد بواسطه تقویت در علم و صنعت و تقویت دولت و (الای) نسبت
تعمیم گرفته است در صورت ادامه این وضعیت به انحلال شرکت پرداخت و چون شرکت سوئد تاکنون در حفظ غایت اقتصادی بنام ایران و
پایان و انحلال شرکت کلیه براساس روابط اقتصادی این شرکت دارد و خواهان ساخت اینجانب تقویت در اولیایه است و بنام انجمن است
تعمیم محترم و به موجب فواید و سوئد از انحلال شرکت جلوگیری نمایند و در صورت موافقت شرکت و صحت خود و حاکم بر این امر
فرموده است و در

اسائه ادب روزنامه سوئدی

وزارت امور خارجه

اداره

صفر ۱۳۵۷

شماره ۶
تاریخ ۱۳۵۷/۱/۲۱

دو نوشت شماره مورخه وزارت که اصل آن بشماره ثبت شده است

تعمید نمایند که معادل بهای کالای صادر از ایران به بانکهای مجاز بفروشند در صورتیکه قانون
وقوعه شد پس وجود داشته و مثل قانون ایران در مورد مجامع گران اوجار و آب جایی گله
نست و لا اگر بطور اشد نسبت به بهر دولت ایران یا بانه گران ایران را در حق اعمال
میکرد معافیت شش ماهه بابت بانی در حق اعمال فرموده و در صورت لزوم آن دولت
میراث این وزارت را اگر فراموش کردیم نسبت به کثرت فرجه عمل تعقیب را اعمال نمایند
معافیت شش ماهه این مرقوم فرموده اند که سرشد بهای گران ایران را در ابرار فروش
اچنان صادر را که سرشد قبول نمی نمایند و با ابرار فانی صادر را خود مطابق در مورد بایر
عیناً همان عمل است که ما نموده و ننهیم اگر یک نفر سرشد در ایران معافیت بایر را
کار با فروش در دربار آزاد است که در بخوابد با آن بایر فروش یا بهر نوع کالای
در ایران خرید و آن کالای را از ایران بفرستد بسمت که با و اجازه صادر دارد
نمی شود مگر آنکه معادل بهای جن که صادر نمایند معتمد در ایران و در بایر یا فروش
یا در ایران دیگر که تابعیت خود کالای خارجی را داشته و بانکهای ایران آن را از خرید
نماید بفروشند چنانکه اگر کالای خود از ایران کالای بزرگتر از این بزرگتر و بایر از
کثر کالای دیگر که پول آنها در بانکهای ایران مورد معامله نیست صادر نمایند معتمد

شماره ۶۰۰۰۰
چاپخانه تاریخی

وزارت امور خارجه

اداره
صفحه ۱۸۸

دو نوشت شماره مورخه وزارت که اصل آن بشماره ثبت شده است
اداره

بها که در صدر این رایحه مجلس یا دوله یا فرانک سولی بایران وارد و به بانکها
باز بفرستد و فروش فرانک فرانسه یا لیره یا لایه که در بانکها بایران صادر نموده
فروش از راه ابطال نخواهد نمود و این قبیل گزافه که پول آنها مورد معامله بانکهاست
بایران وارد نکند. شده و قرار دادی به بند که در مقابل کدکس صدری از ایران
کدکس و ادوات آنها بایران باز باشد قضاوت دارد و نمایندگی را منظور از مطالبه از
در مقابل صادرات کدکس ایران تا تحویل قوه خرید برابر صادرات کدکس وارد و حق گزافه
و برابر وارداتی خود از هر گزافه حافیم که در لازم در اختیار وارد کننده قرار
دیگر روش گزافه و غیرمعمول است مثلاً گزافه سولی فرانک صادر از فروش بصره صادرات
ایران را در حساب بگو که بکند این نمیداند و صادر کننده میتواند از فرانک بگو که صادر از فروش
کدکس صادرات ایران فقط کدکس سولی خریداری و بایران بفرستد و حق نمیزند حاصل فروش
کدکس ایران را به عرف خارج بفرستد و در سولی برساند و فرانک نیز روش مشابه روش
در ایران وجود دارد معمول است یعنی با فرانک فرانسه که در بازار آزاد نمیشد و باید نمیتوان
کدکس فرانسی خرید و صادر نمود و صادر کننده فرانسی در صورتی که اجازه صدور دارد
صادق بها که در صدر این رایحه بفرستد وارد و به بانکها بایران بفرستد

وزارت امور خارجه

الاجراء

صفحة ۱۱۴۹

۷۵/۶
بیمه‌های زندگی

شماره مورخه وزارت که اصل آن بشماره ثبت شده است

و با فراخی که در بازار آزاد شده باشد اجاره صدور که در آنجا می باشد در میان مردم
تا وزن مجری است بنابر این که بیایم اگر دیدیم که مردم است روش در خانه که می شود که در آن
و معلوم گردد و الله اعلم و در تمام کشورها که جهان بزرگ است که در آنجا قرار دارد است این
و معاد است بازار که در خارج خود وضع نموده و هیچ دولت دیگری نمی تواند به آن مقررات
که در ربط با ملل حاکمیت و مقتدری سیاسی و اقتصادی آن کشور باشد و هر افرای غنایید و با فتنه نمودن
گردید و با مردم که می شود اقرار این مقررات در صورتی که مردم است که این مقررات عملی است
بهتر که در میان و دیگر نه نیست اجرا گردد و الله می داند چه نسبت به دیگر که بر عقده ملل که بعضی
بشدت است آن کشور حق اعتراض داشته و می تواند خود را عمل مقابل را نسبت به آن کشور تبعیض کننده اعمال
نماید.

نماید .
اگر از گزارشات سعادت شایسته آن وزارت چنین استنباط فرمایند که گزارش مذکور نیست
به وزارت محکومت ایران بهرگز خود نیاز فوریست به بازنگری آن و اصلاح بعضی از
نقصات و تقصیرات و نمایند خردی که سبب برادر رسیدگی و تامل و بی اثری و عدم فوری و اصلاح
که در هر چه حد و عمل مقابل را اعمال نمایند .
از طرف وزیر قمار و قمار

مهرک سالی دریاوردی - تهران

شماره ۱۲۷۴ / ۱۲۱۸ / ۱۲۱۸

تاریخ ۵/۱/۱۳۲۸

موضوع: ...

سازمان محترم کی بنا در کشور ایران

اداره ثبت شرکتها

در باره خرید یک واحد نفتکش از کشور سوئد

موضوع: ...

شماره ۱۹۹۱۲ / ۱۲۱۸ / ۱۲۱۸ / ۱۲۱۸

موضوع: ...

نام نفتکش	کیان	نام قبلی	حدود ۱۲۲۰ تن
۱- ظرفیت	حدود ۱۵ فوت ۲ اینچ	۲- طول	حدود ۱۹۴۹ متر
۳- آبخور	دیزل قدرت ۱۰۰۰ قوه اسب کارخانه	۴- موتور	حدود ۱۱ گره دریایی
۵- جنس	خودروس	۶- بندر ثبت دائم	

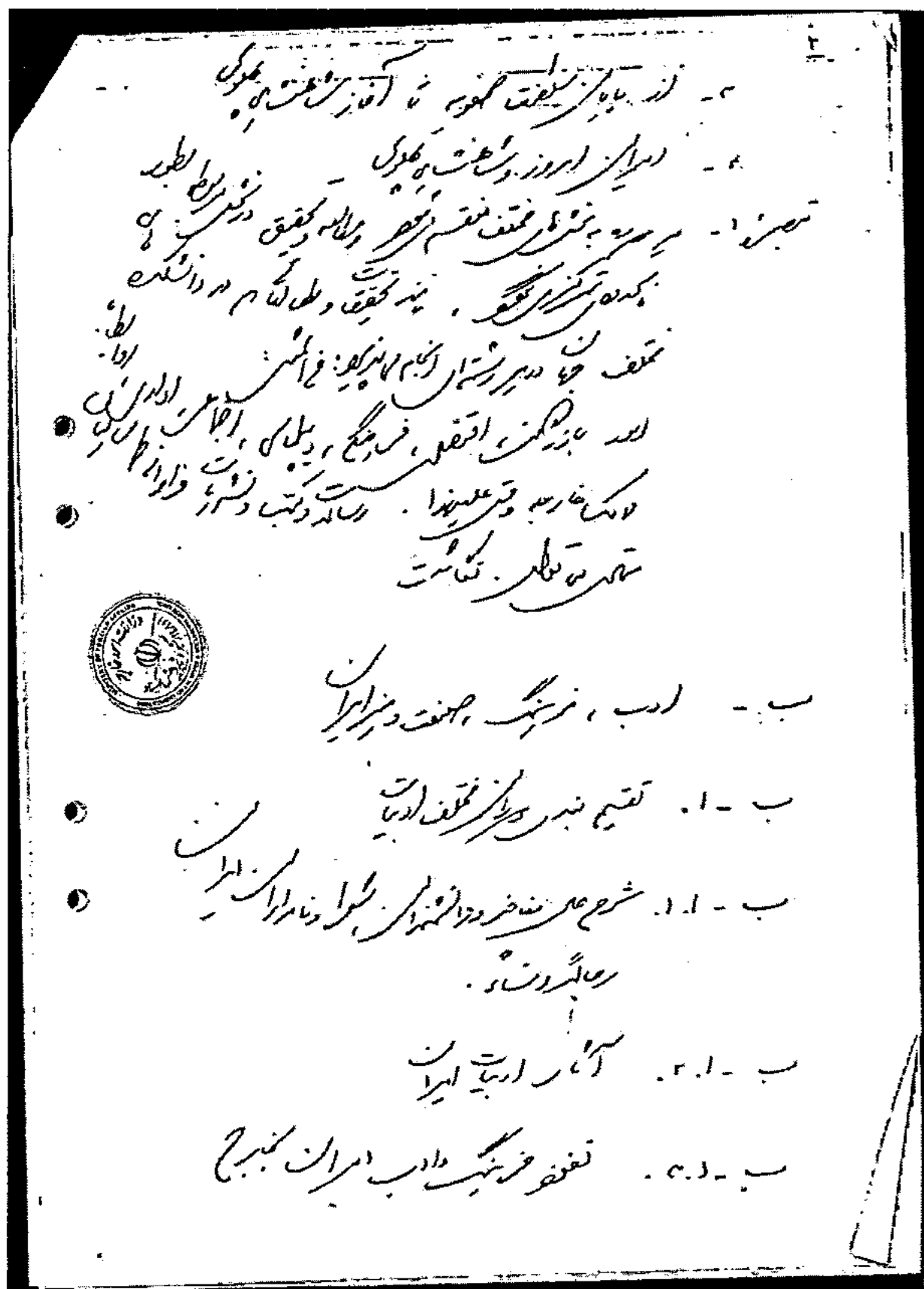
لذا تقاضا دارد دستور فرماید حاکمیت مآخذهای ایران در سوئد ضمن ثبت سوئد گواهی طبیعت جهت کفایت ضرورت صادر فرماید. فعلا از عملکرد آن سازمان محترم شکرم بنمید.

با تقدیم احترام

از طرف شرکت سالی دریاوردی

اعتراض بازرگانان ایرانی مقیم سوئد به عقد موافقتنامه بازرگانی بین ایران و سوئد

طرح تأسیس مؤسسه ایران شناسی وابسته به دانشگاه سوئد

ب - ۲۰ . هنر و صنعت

ب - ۱۰۲ . سینه در آتشگاه و خط

ب - ۲۰۲ . نیا به . خانقاه در شیراز

ب - ۳۰ . معارف و احوال

ب - ۴۰ . زبان فارسی

توضیح ۳ - در این مورد فقط هنر و صنعت و در این کتاب مجموعه است
در ترجمه است . در این کتاب مجموعه است

در این کتاب مجموعه است در این کتاب مجموعه است
در این کتاب مجموعه است در این کتاب مجموعه است

W. C. C.

ج۔ - سرمدیہ شہیدانہ زبیر علی ہجویری گھوٹا

ج-۱۔ اس میں

ج-۲. ترتیب کنید اور تصدیق فرمائیے۔

ج - ۵۰ . دانشجو و دانشبران از روی :

ج - ۱.۵. انت زشتی از خفتن بهار با رفع

در تمام سالها که در این شهر بوده و در این شهر بوده و در این شهر بوده

نتیجہ ہے، اس لئے تحقیق میں وہ سب سے زیادہ
حقیقت کا شہید ہے اور اس کے لئے وہ سب سے زیادہ

ج. ۱-۵. ارتقا و توسعه مراکز علمی و تحقیقاتی در استان

نام و نشان و تاریخ و درجه

صفت بر فضیلت و الشرف و تحقیق

بسیار از شما دعا و دعا خواندیم و دعا خواندیم و دعا خواندیم
و دعا خواندیم و دعا خواندیم و دعا خواندیم و دعا خواندیم
و دعا خواندیم و دعا خواندیم و دعا خواندیم و دعا خواندیم

در سبب امر استوار و یک نفر ، یا یک نفر و یک نفر

در خواست و طلب و تقاضای شما در این امر

بسیار از شما دعا

در این

در این اقدام ، یا در این اقدام ، یا در این اقدام ، یا در این اقدام

بسیار از شما دعا و دعا خواندیم و دعا خواندیم و دعا خواندیم
و دعا خواندیم و دعا خواندیم و دعا خواندیم و دعا خواندیم
و دعا خواندیم و دعا خواندیم و دعا خواندیم و دعا خواندیم

در این اقدام ، یا در این اقدام ، یا در این اقدام ، یا در این اقدام

۵ - بودجه : این مبلغ استوار و یک نفر ، یا یک نفر و یک نفر
و دعا خواندیم و دعا خواندیم و دعا خواندیم و دعا خواندیم

منابع و مأخذ

- استوارت، ریچارد: *در آخرین روزهای رضاشاه*، ترجمه: عبدالرضا هوشنگ مهدوی و کاوه بیات، تهران، نشر نو، ۱۳۷۰.
- اوضاع اقتصادی ایران در قرن بیستم*، ترجمه معصومه جمشیدی و دیگران، تهران، مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران، ۱۳۷۶.
- جمالزاده، محمدعلی: *گنج شایگان*، تهران، نشر سخن، ۱۳۸۴.
- خلیلیان، علیرضا: *سوئد*، تهران، مؤسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه، ۱۳۷۲.
- راوندی، مرتضی: *تاریخ اجتماعی ایران در قرن ۱۳*، ج ۳، تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۵۹.
- روابط خارجی ایران در سال ۱۳۴۷*، گزارش سالیانه وزارت امور خارجه، تهران، بنگاه مطبوعاتی ایران، ۱۳۴۸.
- روابط خارجی ایران در سال ۱۳۴۸*، گزارش سالیانه وزارت امور خارجه، بنگاه مطبوعاتی ایران، تهران ۱۳۴۹.
- روابط خارجی ایران در سال ۱۳۴۹*، گزارش سالیانه وزارت امور خارجه، تهران، بنگاه مطبوعاتی ایران، ۱۳۵۰.
- روابط خارجی ایران در سال ۱۳۵۰*، گزارش سالیانه وزارت امور خارجه، تهران، بنگاه مطبوعاتی ایران، ۱۳۵۱.
- روابط خارجی ایران در سال ۱۳۵۱*، گزارش سالیانه وزارت امور خارجه، تهران، بنگاه مطبوعاتی ایران، ۱۳۵۲.
- روابط خارجی ایران در سال ۱۳۵۴*، گزارش سالیانه وزارت امور خارجه، تهران، بنگاه مطبوعاتی ایران، ۱۳۵۵.
- روابط دولت شاهنشاهی ایران با اروپای غربی*، اداره انتشارات و مدارک، تهران، اداره سوم سیاسی، ۱۳۵۵.
- روزنامه خاطرات ناصرالدین شاه در سفر سوم فرنگستان*، به کوشش محمداسماعیل رضوانی و فاطمه قاضیها، ج ۱، تهران، سازمان اسناد ملی، ۱۳۶۹.
- سالنامه آمار بازرگانی خارجی*، تهران، گمرک جمهوری اسلامی ایران، بی تا.
- سفرنامه ونیزیان در ایران (شش سفرنامه)*، ترجمه منوچهر امیری، تهران، نشر خوارزمی، ۱۳۴۹.
- سوئد نظری اجمالی به کشورها*، تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، ۱۳۶۹.

سیاستگذاران و رجال سیاسی در روابط خارجی ایران، تهران، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، ۱۳۶۹.

طباطبائی مجد، غلامرضا: معاهدات و قراردادهای تاریخی در دوره قاجاریه، تهران، بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار، ۱۳۷۵.

قائم مقامی، جهانگیر: تاریخ ژاندارمری ایران، اداره روابط عمومی ژاندارمری کشور، بی‌تا. کتاب آبی، به کوشش و ویراستاری احمد بشری، ج ۵، نشر نو، تهران، ۱۳۶۳.

کسری، نیلوفر: نظمیه در عصر قاجار، سوئدی‌ان و تأمین نظم، تهران، مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران، ۱۳۸۸/۲/۲۱.

مجموعه معاهدات دو جانبه معتبر دولت شاهنشاهی ایران تا سال ۱۳۴۹ ش، ج ۲، انتشارات وزارت امور خارجه.

مددی، محمد: سوئدی‌ها در ایران، تهران، نشر گفتمان، ۱۳۸۱.

معتضد، خسرو: تنش بزرگ، تهران، نشر پیکان، ۱۳۷۷.

موریس، هربرت: محمدرضا پیک سفیر ایران در دربار لسویی چهاردهم، ترجمه همایون شهیدی تهران، فرهنگ و تاریخ، ۱۳۸۰.

نرجه، کامران: کوتاه از کشورها: پادشاهی سوئد، مجله نامه اتاق بازرگانی، تیر ۱۳۸۶، ش ۴۷۱. ولایتی، علی‌اکبر: تاریخ روابط خارجی ایران در زمان ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه، تهران، وزارت امور خارجه، ۱۳۷۵.

ب: اسناد

۱. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۲۸ - ۱ - ۱۶ - ۱۲۹۶ ق.
۲. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴۴ - ۱ - ۱۶ - ۱۲۹۶ ق.
۳. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۰۵ - ۱۶ - ۱۳۱۴ ق.
۴. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۲۵/۲ و ۲۵/۱ - ۱ - ۳۳ - ۱۳۱۶ ق.
۵. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴ - ۱۴ - ۳۰ - ۱۳۲۱ ق.
۶. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۱۶ - ۱ - ۹ - ۱۳۲۱ ق.
۷. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۵ - ۱۱ - ۴ - ۱۳۲۳ ق.
۸. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴۹ - ۵ - ۴۴ - ۱۳۲۸ ق.

۹. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۲ و ۱۳ - ۲۳ - ۳۳ - ۱۳۲۹.ق.
۱۰. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۸ - ۶ - ۴۸ - ۱۳۳۱.ق.
۱۱. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۲۱ - ۱۶ - ۲۳ - ۱۳۳۳.ق.
۱۲. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۲۴ - ۲۳ - ۳۹ - ۱۳۳۳.ق.
۱۳. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۶ - ۱۱ - ۴ - ۱۳۲۳.ق.
۱۴. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴ - ۵ - ۶۱ - ۱۳۳۳.ق.
۱۵. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴ - ۱۷ - ۱۵ - ۱۲۹۲.ق.
۱۶. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۱ - ۱ - ۲۰ - ۱۳۰۶.ق.
۱۷. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۴ و ۱۳ - ۷۱ - ۱ - ۱۳۰۸.ق.
۱۸. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۳۰/۱ - ۸۸ - ۴ - ۱۳ - ۱۳۱۳.ش.
۱۹. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۲۲ - ۸۸ - ۴۴ - ۱۳ - ۱۳۱۳.ش.
۲۰. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۷ - ۱۸۶ - ۱۴ - ۱۳۱۹.ش.
۲۱. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴۴ - ۴۲۸ - ۵۰ - ۵۵ - ۱۳۴۵.ش.
۲۲. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۵ - ۱۷ - ۱ - ۱۳۱۱.ش.
۲۳. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۷ - ۵۰ - ۲ - ۱۲ - ۱۳۱۱.ش.
۲۴. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۴ - ۵۰ - ۲ - ۱۲ - ۱۳۱۱.ش.
۲۵. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۷ - ۲۱ - ۱ - ۱۳۱۱.ش.
۲۶. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۲۳۲ - ۸۴ - ۸ - ۳۴ - ۱۳۱۷.ش.
۲۷. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۶۴ و ۱۶۵ - ۸۴ - ۸ - ۳۴ - ۱۳۱۷.ش.
۲۸. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۵۴ - ۸۴ - ۸ - ۳۴ - ۱۳۱۷.ش.
۲۹. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۳۸ - ۸۸ - ۹ - ۳۴ - ۱۳۱۷.ش.
۳۰. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۳۰ - ۴۱۴ - ۲۴ - ۳۲ - ۱۳۳۰.ش.
۳۱. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۲۴ - ۴۰۴ - ۴۷ - ۵۵ - ۱۳۴۵.ش.
۳۲. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۶۹ - ۲۱۵ - ۱۸ - ۳۵ - ۱۳۳۴.ش.
۳۳. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۲۶ - ۴۰۷ - ۴۸ - ۵۵ - ۱۳۴۵.ش.
۳۴. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۸۷ - ۲۱۵ - ۱۸ - ۳۵ - ۱۳۳۴.ش.
۳۵. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴۰ - ۴۰۷ - ۴۸ - ۵۵ - ۱۳۴۵.ش.
۳۶. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۷۰ و ۵۸ - ۴۱۷ - ۴۹ - ۵۵ - ۱۳۴۵.ش.
۳۷. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۸۶ - ۲۴۷ - ۲۴ - ۵۵ - ۱۳۴۵.ش.
۳۸. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴۲ - ۲۴۷ - ۲۴ - ۵۵ - ۱۳۴۵.ش.

۲۸۲ / تاریخ روابط ایران و سوئد (از آغاز تا بهمن ۱۳۵۷)

۳۹. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۵ تا ۱۸-۱۷-۱-۱۳۱۱ ش.
۴۰. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴۲ و ۴۱۴-۲۴-۳۲-۱۳۳۰ ش.
۴۱. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۶۵ و ۶۶-۴۱۶-۲۴-۳۲-۱۳۳۰ ش.
۴۲. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۱۶ و ۱۷-۴۱۶-۲۴-۳۲-۱۳۳۰ ش.
۴۳. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۳۱ تا ۳۵-۴۲۳-۴۹-۵۵-۱۳۴۵ ش.
۴۴. آرشیو اسناد وزارت امور خارجه، ش س ۴ تا ۱۸-۴۱۵-۴۹-۵۵-۱۳۴۵ ش.